דבר

ביום בדבר
● מפתחות הבריאות בידי קיסר/ דנקה הרניש
● הבונדסטג על השטחים – אי סימטריה חיובית/ טדי פרויס
● אליאנס: לקרוא את המפה/ מוריה אבנימלך
● חפירות חיינו/ שלמה שבא
● מה יקרה לביתך אם תרעד האדמה/ יוסף מיכלסקי
● בורסה וכלכלה (4־5); ספורט (6) דבר פתוח (9)

מזג האויר
(ע). – תחזית מזג האויר להיום: מעונן חלקית. טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 9־19; רמת־הגולן 11־20; צפת 8־18; חיפה 12־22; טבריה 13־27; עפולה 10־24; שומרון 10־22; תל־אביב 13־22; נתב"ג 10־23; יריחו 15־27; עזה 15־22; באר־שבע 12־23; אילת 18־29.

יום שלישי, ט' באייר תשמ"ח, 26 באפריל 1988 ● גליון 19403

היום 14 עמודים ● המחיר 1.30 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 1.13 ש"ח

גזר־דין מוות לאיוואן האיום מטרבלינקה

דמיאניוק על דוכן הנאשמים (צילום: יצחק הררי)

אם יצא להורג – תחלוף עוד שנה לפחות עד ביצוע הדין

ג'ון דמיאניוק התנהג בימים האחרונים כמועמד להוצאה להורג; קורא בספרי דת ומדבר על אלהים

[illegible]

השופט: עדיין רותח דמם של עיירות־עיירות בישראל ● הסניגוריה תערער בימים הקרובים

בבית־המשפט בהישמע העונש: מחיאות־כפיים (צילום: רחמים ישראלי)

מאת אריאל בן־עמי, כתב "דבר"

באווירה גדושה סערת רגשות של ניצולי טרבלינקה, גזר אתמול בית המשפט המיוחד דין מוות לג'ון דמיאניוק, לאחר שהורשע כ"איוואן האיום" בכל הפשעים המיוחסים נגד העם היהודי ונגד האנושות שיוחסו לו.

ההגנה תערער כבר בימים הקרובים על הרשעת הנאשם ועל גזר דינו לבית המשפט העליון.

השופט צבי טל קרא את גזר הדין שקבע: "אמנם הנאשם איננו אייכמן, לא הוא יזם את ההשמדה ולא הוא ארגן את הסכנות המיליונים, אבל הוא שימש תליין ראשי, שבמו ידיו הכה רבבות וקינה השפיל והתעלל והתאכזר ורדף אומללים בנפש חפצה. אשר על כן, אנו גוזרים עליו בגין הפשעים שעשה ושבהם הורשע עונש מיתה, כקבוע בסעיף 1 להוק לעשיית דין בנאצים ועוזריהם סעיף 300/ב להוק העונשין".

ועל האווירה בביהמ"ש לפני ואחרי גזר הדין – ראה מסגרת בעמוד 2.

ג'ון דמיאניוק הגיע לישיבת בית המשפט, שבה נגזר דינו, על כסא גלגלים. סניגורו ג'ון גיל אמר כי הוא סובל שוב מכאבי גב.

פרקליט המדינה יונה בלטמן תבע עונש מוות לנאשם וטען שזוהי זכות השופטים. "לא בורג קטן הוא הנאשם, אלא פושע גדול. פושע נגד האנושות ואחד מגדולי המרצחים של העם

(המשך בעמוד 2)

תגובות

אוקונור: עונש המוות במיוחד ● ניצול מחנה: הקלה ● דמיאניוק הבן: פושעים

מאת אריאל בן־עמי, מרים פוקס ודני צדקוני

בנו של איוואן האיום, היה היחיד מבין בני משפחתו שנכח באולם. אימו והיחידה לא הגיעו לישיבת בית המשפט ונותרו בבית המלון שבו הן שוכנות במזרח ירושלים. ג'ון ג'וניור הילך ראיונות בפני תוקפני מיד לאחר גזר הדין ואמר: "השופטים הם המרשיעים במשפט הזה - הם רוצחים את אבי. זה מבייש את מדינת ישראל, משרד המשפטים הישראלי והאמריקאי והורג מול את שש מיליון הניצולים, סליחה - שישה מיליון הנרצחים".

אליהו רוזנברג, ניצול טרבלינקה: "אני מרגיש הקלה מסוימת. הדמעות חנקו את גרוני. עוד לא נברא גזר דין עבור איוואן הזה. הפצעים אצלי עוד לא הגלידו ולא יגלידו לעולם, עד סוף ימי".

יוסף צ'רני, ניצול טרבלינקה: "ראיתי אותו שוב פעם מגיע לטרבלינקה. ראיתי אותו ברציחותיו, בסדיזם שלו. הנה שוב פעם איוואן גרוזני שיושב פה בירושלים ומקבל משפט צדק. אני לא קיבלתי משפט צדק בדרך לטרבלינקה וההורים והאחיות וכל המיליונים לא קיבלו משפט צדק. אבל בכל אופן, אשרי שזכיתי אני שאלוהים חנן אותי ויכולתי לפחות להביא את מלאך המוות מטרבלינקה כבן משפט ומיתה".

פנחס אפשטיין, ניצול טרבלינקה: "ביהמ"ש ענה לספקנים. הרב פרנקל הביא בזמנו עצמות מטרבלינקה והם קבורים בגולת יצחק. לכל הספקנים

(המשך בעמוד 2)

אז ועכשיו / חיים גורי

קהל אחר, תרבות אחרת

לאחר ימים רבים שבתי אל אולם בית המשפט ב"בנייני האומה" בירושלים לשמוע את גזר הדין.

זה שלוש שעות נמשכת התייעצות השופטים. מישהו מנסה לנחש כי הדבר מעיד על התלבטות קשה או אולי צומן הפתעה כלשהי. מנחשים דעת רוב ומיעוט. ידידה משפטנית אומרת לי כי גזר הדין יתקבל פה אחד וכי איוואן האיום יידון למוות. הכל צפוי לכאורה. נאמר במסדרונות כי גזר הדין יינתן בשעה שתיים. האולם נמלא עד אפס מקום, והיום שקט כבד מבשר הופך להמתנה מתמשכת. לפני עשרים ושבע שנים ביום כזה, עם הודעת גזר הדין במשפט אייכמן בירושלים, חשתי ב"רוממות הרבים הארוכה ביותר בחיי". אני חי כעת בין שני העידנים. השונה שבדומה. גזר דין המוות. כחות מוגברים של משטרה. פתע אני חש באימה האוחזת בי. מביט באיש היושב בכסא גלגלים. גם אז הבטתי באיש שבתא הזכוכית "כמו מנסה במאמץ אחרון לפענח את פניו של אדם שהורשע ברצח עם שלם". גם פני איוואן לא נתפענחו.

השונה שבדומה. אז קרא את גזר הדין השופט משה לנדוי: "... שליחות כל רכבת על־ידי הנאשם לאושוויץ, או לכל מקום השמדה אחר, הנה אלף נפשות, כמוה כהשתתפות ישירה של הנאשם באלף מעשי־רצח בכוונה תחילה... בית משפט זה דן את אדולף אייכמן למיתה. זהו גזר הדין".

כעת עולו קולו של השופט צבי טל: "... החוק כאן ואצל זולתנו מבטל את ההתיישנות על פשעים שכאלה. אין הזמן יכול לזום ולא לשר השכחה שליטה עליהם... כאילו טרבלינקה עדיין קיימת ויהודים לרכבותיהם נתנקים באחד... עדיין רותח דמם של עיירות עיירות מישראל... מה עונש יש להשית על איוואן האיום הזה? גם אלף מיתות לא יכפרו על מעשיו... יד בשר ודם קצרה למדוד לנאשם כמידתו... אנו גוזרים עליו בגין הפשעים שעשה ושבהם הורשע עונש מיתה כקבוע בסעיף 1 להוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם..."

השונה שבדומה. כמה קריאות התנקמות באיבן. השופט דב לוין קבע ש"לנאשם עומדת הזכות לערעור". אני שב אל משפט אייכמן שנערך באותה עיר, בקרב אותו עם. אז כתבתי: "המלה 'למיתה' כמו מעוררת אימה בקול הניצב על הגליו הדמם. גם מותם של האחרים מעורר אימה. גם מותו של 'האקספריטור הגדול של המוות'". שם היתה דוממית מעמיקים. כעת, כאן, סביבי, מהומה גוברת שטופת מחיאות כפיים סוערות. פה ושם קול המבקש להסות, להעניק לרגע הזה את משמעותו. לשווא. כמה מהניצולים זועקים לעבר הנאשם וקשה להחת את הקלים הרודפת אותו וכבר אני רואה מאחורי עשרות מניפי זרועותיהם הקוראים: "מותו מותו" בעוד אחרים פורצים בזמר "עם ישראל חי" המתערב ב"אני מאמין בביאת המשיח" ושלל קללות המשולחות לעבר שפטל, המלווה משמר ראש ועוד זעקת "מותו" ומרדכי פקס, המודע הבצוי נישא בידי שוטרים: "את כולם, את כולם הוא לקח ממני".

מי אני שאשפוט. אך אם הבנתי לרחם של הניצולים התקשיתי למצוא את עצמי בקרב המקללים וזועקי "המוות" ואלה המזמרים שם המבקשים לצאת במחולות. חשתי כאילו אני מצוי באותה ירושלים אך בקרב קהל אחר מאוד, בקרב תרבות אחרת. חשתי בושה. גם פחד.

בתוך בסגודי ההמון הכותל שמעתי ברדיו את קולו הבוכה של יוסף צ'רני, המבורך על כי זכה להגיע ליום הזה ב...ירושלים, ב...ירושלים...

עיקרון תחילה

● 86 מועמדים יתמודדו על המקומות בפאנל "העבודה" לכנסת/ עמ' 3
● זעם וזעקות באולם המשפט/ עמ' 2
● בשטחים: יום שקט; צה"ל ממשיך במדיניות השבירה/ עמ' 2
● הפועל ת"א גברה על חולון/ ספורט, עמ' 6
● משפטים: הרחפור והפגישה הלילית/ עמ' 14

יאנוש הצטרף ל"עבודה": אני אביא קולות

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

אלוף (מיל.) אביגדור בן־גל (יאנוש) החליט להצטרף למפלגת העבודה "ולעשות הכול שהעבודה תזכה בבחירות", ב"דבר". "אני אביא קולות למפלגת העבודה", אמר אמש ל"דבר".

על הצטרפותו למאמץ הבחירות של מפלגת העבודה סיכם בן־גל עם יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, ועדיין אין הוא יודע איזה תפקיד יינתן לו. "גלמתי עד היום בכל שרות־הקבע למען מטרות שהאמנתי בהן", אמר אמש בן־גל. "עכשיו אני יוצא להילחם מלחמה אחרת, כי אני מאמין בדרכה של מפלגת העבודה ובמאמציה למצוא פתרון לסכסוך עם שכנותינו. אני נגד מדינה דו־לאומית וחושב שאין סיכון לבטחון מדינת ישראל אם נתנתק מחלק מהשטחים".

אבידב מועמד הליכוד בחיפה

מאת אריאלה ראובני, סופרת "דבר" בחיפה

ח"כ מאיר כהן־אבידב נבחר אמש כמועמד תנועת ה"חירות" לבחירות לראשות עיריית חיפה.

שמו של כהן־אבידב נכנס אל רשימת המתמודדים על תפקיד זה כהפתעה של הרגע האחרון.

כהן־אבידב גבר בקולות אחדים על שאול רויאל, שהיה המועמד המרכזי לתפקיד מטעם "חירות".

וייס גבר על ראש המחוז; לין לא ייכלל ב"עבודה"

מאת עליזה ולך, סופרת "דבר" לענייני מפלגות

ח"כ שבח וייס זכה אמש במספר הקולות הגבוה ביותר במחוז חיפה, ואילו ח"כ אמנון לין הובס ולא ייכלל ברשימת מפלגת העבודה לכנסת ה־12.

אמש התקיימו בחירות בשלושה מחוזות של מפלגת העבודה:

במחוז חיפה, השולח לדירוג הרשימה לכנסת במרכז המפלגה שני מועמדים, צבר ח"כ שבח וייס 346 קולות, ומזכיר המחוז דב גרפונקל צבר 276 קולות. שניהם עוברים לסיבוב הדירוג. ח"כ אמנון לין קיבל רק 145 קולות, והקדים אותו מתמודד נוסף במחוז יוסי כץ עם 229 קולות.

במחוז הגליל המערבי גבר ראש המועצה המקומית כרמיאל ברוך ונגר על יצחק חורש. ונגר קיבל 100 קולות ואילו חורש רק 73.

במחוז "דן צפון", שבו לא היתה התמודדות, זכה המועמד היחיד, ח"כ מיכה חריש, בבחירות חשאיות, ב־108 קולות בעד ורק 7 נגד.

היום מתקיימות בחירות בשני מחוזות: צפון ויהודה. במחוז צפון יש מועמד יחיד, ראש עיריית נצרת מנחם אריאב. במחוז יהודה מתמודדים רפי סוויסה ונסים זבי.

דמשק: שיח מתפייסים

צילום: אי.פי.

מורת־רוח במצרים מפיוס דמשק

ערפאת ואסד הסכימו לתמוך בהתקוממות: התקרבותנו תעלה המורל בשטחים

מאת דן אבידן, כתב "דבר" לענייני ערבים

הנשיא אסד נועד אתמול בדמשק לפגישת פיוס עם ראש אש"ף יאסר ערפאת שנמשכה שלוש וחצי שעות. בפגישה השתתפו גם שר החוץ הסורי פארוק אל־שרע ושבעה חברי הוועדה המרכזית של ה"פתח" המבקרים עתה בסוריה. דובר הנשיאות בדמשק אמר שאסד וערפאת דנו במצב בזירה הערבית והפלשתינאית בהתקוממות הפלשתינית בשטחים ובצורך לתמוך בה.

היתה זו הפגישה הראשונה בין שני המנהיגים שהיו מסוכסכים קרוב לחמש שנים. [illegible] השושבינים להתפייסות הסורית־אש"פית, אמר שהפיוס בין אסד לערפאת הוא המתנה היקרה ביותר שניתן היה להעניק לתושבי השטחים. 16 הפלשתינים שגורשו מהשטחים ללבנון על ידי שלטונות ישראל – אמרו כי ההתקרבות בין אסד לערפאת תעלה את המורל של תושבי הגדה ועזה ותביא להתגברות ההתקוממות. קודם לכן נועד אסד לפגישה עם הקולונל הלובי מוסטפא חרובי, חבר מועצת המהפיכה בלוב, שבא שלשום עם ערפאת לדמשק בנער מתווך.

מקורות פלשתינים הביעו תקווה כי בעקבות פגישת אסד־ערפאת נסללה הדרך להשגת פיוס בין הפתח לקבוצות הפלשתיניות הפרו־סוריות ולאישים פלשתינים עצמאים, כגון חאלד אל' פאהום, הפועלים בחסותה של דמשק.

שעה שמנהיג אש"ף יאסר ערפאת נועד בדמשק עם הנשיא אסד, לא הסתירה מצרים את חששותיה מהתפתחות זו. נציג אש"ף בקאהיר נפגש אתמול עם שר החוץ המצרי ודיווח לו על ההתקרבות שחלה ביחסים בין אש"ף לסוריה ולוב. משקיפים ערבים אמרו בהקשר זה שמצרים חוששת שמא יכבע ערפאת ללחצים המופעלים על אש"ף על ידי סוריה ולוב, שתי היריבות העיקריות של מצרים בזירה הערבית.

מאת שמעון וייס, כתב "דבר" בכנסת

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול כי אין הוא מודאג מהתקרבות שחלה בין אש"ף בראשות ערפאת לבין סוריה בימים האחרונים. "אנחנו ערים לכל התפתחות, אך לא מודאגים במיוחד", אמר ראש הממשלה במהלך ביקור ביסוד המעלה ובגליל.

בהתייחסו לדברי המלך חוסיין, כאילו שמיר דוחה את השלום ועלול להביא את האיזור לשואה גרעינית אמר ראש הממשלה: "אין לי שום עניין להתעלם עם חוסיין, אך מרור בעיני שהוא מאשים את ישראל בחוסר נכונות לשלום, כאשר העובדה היא שאנו מבררים על רצוננו בשלום ומזמינים את חוסיין, אך הוא אינו בא".

במסיבת עיתונאים בגליל שאל ראש הממשלה: "האם לקחנו משהו מחוסיין? האם יו"ש ועזה וירושלים הם ירושה מהסבתא שלו?"

דאגה מהתחזקותו של לה־פן

מאת גדעון קינן, סופר "דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"דבר").– מועצת הגג של הארגונים היהודיים בצרפת פרסמה אתמול הודעה שבה היא "מביעה דאגה" מהתוצאה שהשיג מר להפן ו"מזהירה את שני המועמדים לנשיאות מפני כל נסיון למשוך את קולות בוחריו של להפן על־ידי אימוץ מעקיו או באמצעות צעדים שיקלו על התעצמות החזית הלאומית במישור הארצי, האזורי או המוניציפאלי".

"הדמוקרטיה אינה יכולה להתפשר עם אלה שנלחמים נגד ערכיה", אומרת ההנהגה היהודית המציינת עם זאת ש"אין לה עיצות כלפי הבוחרים שנתפסו לטיעונים פשטניים ודמגוגיים". הרב הראשי של יהודי צרפת יוסף סיטרוק, שהוא גם הרב הראשי של פריס, שם ניצח להפן בבחירות ואשר הזהיר בכבר את מצביעי הימין בעיר מפני בריית עם להפן, סרב להתייחס "בשלב זה" לתוצאות הבחירות.

בקהילה היהודית שררו מבוכה ודאגה. יהודים רבים התקשרו להנהגת הקהילה כדי להביע את דאגתם ולשאול מה אפשר לעשות ומה בכוונת הארגונים לעשות. היו ששאלו: "האם צריך לארוז את המזוודות ולעלות לישראל?" עם זאת, נמסר על יהודים שתמכו בלהפן. "הוועד היהודי הלאומי" בראשות פעילי "החזית הלאומית" בלוך ואמדינגר טוען כי הוא מייצג כאלף יהודים. נראה כי מרבית היהודים יצביעו בסיבוב השני עבור מיטראן. אמש חגגו אלפי יהודי פאריס את יום העצמאות במופע חגיגי באולם ענק בצפון פאריס, בהשתתפות שגריר ישראל עובדיה סופר, הרב הראשי סיטרוק ואמנים בתוכם זוכת עפרה חזה.

על פי התוצאות הסופיות שנתפרסמו אתמול קבלו המועמדים העיקריים באחוזים: מיטראן – 34.11, שיראק – 19.95, באר – 16.53, להפן – 14.38, לז'ואני (קומוניסטים) – 6.76, וושטר (ירוקים) – 3.77. הנשיא מיטראן תבע אתמול לבטל את תוצאות ההצבעה בקלדוניה החדשה, הן לנשיאות והן בבחירות האזוריות שלוו בהתנגשויות אלימות בין הבדלנים הקנאקים והמשטרה.

מיטראן יצא למסע בחירות באיים האנטיליים. על פי כל הסקרים יזכה מיטראן בסיבוב השני.

הבורסה של פאריס הגיבה בעצבנות על תוצאות הבחירות וירדה בשני אחוזים. הדולר עלה והבנק הממלכתי נאלץ להתערב כדי לתמוך בפרנק.

בימין הצרפתי שררה אתמול מבוכה לגבי האופן שבו יש לנהוג כלפי להפן. מנהיג "החזית הלאומית" תבע כי לקראת הסיבוב השני יציג המועמד ז'אק שיראק מצע "מתוקן", אם רצונו בתמיכת בוחריו. שיראק, שכינס אתמול את ממשלתו, הודיע כי אין בכוונתו לנהל כל משא ומתן ערב הסיבוב השני.

גינוי חריף באו"ם ל"תוקפנות שבוצעה על אדמת תוניס"

ארה"ב נמנעה: ההחלטה לא פרופורציונלית

מאת מרים מקס, סופרת "דבר" באו"ם

ארה"ב (מיוחד ל"דבר").– ברוב של 14 מדינות ובהימנעותה של ארה"ב התקבלה אמש החלטה במועצת הבטחון של האו"ם "המגנה בחריפות את התוקפנות שבוצעה ב־16 באפריל 88 נגד הריבונות והשלמות הטריטוריאלית של תוניס". ההחלטה מוקיעה את התוקפנות וקוראת למועצת הבטחון לנקוט צעדים כדי למנוע הישנות פעולות מעין אלה.

לפני ההצבעה אמר נציג ארה"ב במועצת הבטחון, הרברט וולטרס: "תוניס היא ידידה של ארה"ב. זו הפעם השנייה תוך שלוש שנים שפוגעים בריבונותה". הוא הוסיף שארה"ב החליטה להמנע בהצבעה בגלל "שההחלטה היא לא פרופורציונלית והיא מטילה האשמה על המתרחש במזה"ת על צד אחד בלבד, מבלי להזכיר אירועים אחרים".

נציג בריטניה במועצת הבטחון נימק את הצבעת ארצו בעד ההחלטה בכך שעמדתה של ארצו היא לגנות רצח. שני הדוברים הדגישו את הצורך למצוא פתרון לסכסוך במזה"ת.

ישראל החרימה את הדיונים במועצת הבטחון לפי הוראת משרד החוץ. ממלא מקום ראש משלחת ישראל לאו"ם השגריר יוחנן ביין אמר בתגובה להצבעה: "זה עיוות של תפקיד מועצת הבטחון. האו"ם שם עצמו כשופט וכבית משפט ומעמיד לדין מדינה על בסיס של שמועות בלבד. מועצת הבטחון הרשתה לעצמה לפעול בדרך שלא פעלה מעולם נגד מדינה אחרת".

המדינה נגד דמיאניוק / אוריאל בן־עמי

תרועות ניצחון, אגרופים וזעקות

קשה לקבל את ההיסטוריה. עונש המוות המצופה לג'ון דמיאניוק מתקבל בבנייני האומה בתרועות ניצחון, באגרופים קמוצים המונפים אל־על ובזעקות קצובות „מוות, מוות". מן השורות הראשונות מתפרצים בבכי מרדכי פוקס ומשה לוקר, ניצולי שואה לעבר הבימה. הם זועקים נגד שפטל הסניגור במהומה, הם זועקים „מוות" לנאשם שלקח את בני משפחתם.

בבוקר נכנס דמיאניוק למקומו על כסא גלגלים. זהו גימיק חדש שהכינו הסניגורים עבורו. דמיאניוק מפזר נשיקות לקהל באוויר, האולם עם קריאת „בית המשפט" הוא נותר לשבת, במעין הפגנה פרטית. הסניגור ג'ון גיל מסביר לבית המשפט, שהנאשם סובל מכאבים בגבו, ולכן לא קם. הקהל מגחך בשקט.

ג'ון דמיאניוק מקבל את זכות המילה האחרונה. המצלמות מסורטות ללא הרף מן היציע, העדשות הטלסקופיות ממוקדות אל פניו ובכל פעם שהוא מפנה את מבטו לקהל, מנסים הצלמים לתפוש שביב כלשהו שיסגיר את רגשותיו.

כשבלטמן מונה אחת לאחת את זוועותיו של „איוואן האיום" מניד הנאשם בראשו בשלילה. הוא ממלמל תפילה, בולע רוק בעצבנות ומצטלב פעם אחר פעם. מן השורה השמינית באולם אני מביט בו ובפנחס אפשטיין, הניצול מטרבלינקה שהעיד ראשון „זהו איוואן האיום". יש כאן דראמה אמיתית. אפשטיין מתנענע בראשו בהסכמה, לשמע דברי בלטמן. הזוועות, כנראה חוזרות אליו. אח"כ בהזדמנות האחרונה לשאת את דברו, עושה זאת דמיאניוק מן הכתב. „אני חף מפשע, חף מפשע", הוא רועם בקולו, קורא מן הכתב, ברמה גבוהה בהדגשה כתלמיד שלמד רק עד כיתה ה'.

השופטים יוצאים להתייעצות. הספקנות שליוותה אותנו עד עכשיו, נעלמת לפתע בהתרגשות העצומה באולם. שלוש שעות ממתין הקהל באולם, שומר על מקומות הישיבה שלו. בשתיים בצהריים בדיוק משתתק הקהל, ועוצר את נשמתו ליותר מחמש דקות. ידיד אומר לי פתאום „אני־גולא אימה". כעבור דקות ארוכות, גם אני חש שהלב פועם אצלי מהר יותר.

ואז ב־14:17 בדיוק נכנס ג'ון דמיאניוק שוב לאולם על כסא הגלגלים שלו. הוא צועק בעברית „אני חף מפשע" וקול אלמוני מן הקהל חותך את קולו בזעקה „שקרן".

עד לרגע האחרון אין לדעת במתח הזה, כיצד יגזור השופט טל את משפטו האחרון. „מה עונש יש להשית אל, איוואן האיום, הזה" הוא שואל בגזר הדין ומייד משיב: „אדם שהמית רבבות ויהודים, שעינה והתעלל והתאכזר על הלקוחים למות בשעתם האחרונה, מה דינו? גם אלף מיתות, לא יכפרו על מעשיו, אבל יד בשר ודם קצרה למדוד לנאשם כמידתו. אמנם הנאשם איננו אייכמן, לא הוא יזם את ההשמדה ולא הוא ארגן השמדת המיליונים, אבל הוא שימש תליין ראשי, שבמו ידיו הרג רבבות ועינה והשפיל והתעלל והתאכזר ורדף אומללים בנפש חפצה. אשר על כן, אנו גוזרים עליו, בגין הפשעים שעשה ושבהם הורשע – עונש מיתה..."

הקהל מתפרץ בהיסטריה. אין לשפוט את הניצולים, הפורקים את המתח העצום, אבל באמצע האולם מתגודדים בני התשתורת כאספסוף נרא במגרש כדורגל.

רבים מהם חובשי כיפות, פוצחים בשירה „עם ישראל חי, עם ישראל חי" ו„אני מאמין בביאת המשיח". בדיוק מתהדהדות קריאות האחרים „מוות, מדרדוד". ציטמן עלוב לדם, המכוה את כל האימה שבמשפט זה.

הקהל שואג כאן, כמו רודש תמורה מלאה לכרטיס, וכמי שקיבל אותה. הצמרמורות מהלכות לאורך הגוף למשמע הצעקות האלה.

יהודי דתי זועק: „שמע ישראל, ה' אלוהינו ה' אחד. שהחיינו והגיענו לזמן הזה שבמדינת ישראל זכינו לבדק הזה".

הקהל מתפזר רק לאחר דקות ארוכות. בראש המחזה הזה מובל ג'ון דמיאניוק לניידת המשטרה שתיקה אותו שוב לכלא איילון. שוב הוא צועק - הפעם באנגלית - „אני חף מפשע".

השופט: עדיין רותח דמם של עיירות־עיירות

היהודי". בלטמן טען עוד שסעיף 11 בחוק לדין בפשעי הנאצים איננו מתיר לבית המשפט שיקול דעת ומחייב אותו לגזור דין מוות לנאשם.

אחת לאחת מנה בלטמן את הזוועות המיוחסות לנאשם. „אין עונש הראוי לנאשם על מעשיו ואין עונש מוות מהווה תגובה הולמת לחומרת המעשים שבהם הוא הורשע, שכן אין כלל בנמצא תגובה הולמת להתנהגות מעין זו", אמר בלטמן.

ג'ון גיל, סניגורו של הנאשם ביקש למנוע עונש מוות לג'ון דמיאניוק. הוא טען שמרשו חף מפשע וזכי אסור להרשיעו. אב בית הדין השופט דב לוין נזף בו על כך. הוא ביקש ממנו למתן את דבריו מאחר שפסק הדין כבר הוכרע.

הסניגור גיל מנה 23 מקרים, שבהם נדונו אנשים למוות בארה"ב וכעבור שנים לאחר הוצאתם להורג נתברר כי לא היו אשמים והם זוכו לאחר מותם. הוא ביקש מבית המשפט שמקרה כגון אלה לא יפול גם על ג'ון דמיאניוק.

לאחר דברי הסניגור, נתנה לנאשם זכות המילה אחרונה לפני גזר הדין. ג'ון דמיאניוק קרא את דבריו מן הנייר: „היה לי מאוד מכאיב לשבת כאן ולשמוע איך טרגדיה עבר העם שלכם. לא כולם הצליחו לשרוד מהטרגדיה הזו, שישה מליון לא הצליחו לשרוד ממנה. הם נספו במחנות הנאצים במוות נוראי ואני מאחל מלכות שמיים לכולם.

אני אינני „איוואן האיום" והעד הצדוק ביותר שלי הוא האלוהים. גזר דינכם לא יהיה ל„איוואן האיום" אלא למישהו אחר... אני חף מפשע, חף מפשע, חף מפשע", טען דמיאניוק.

לאחר הפסקה של כשלוש שעות, שבה התייעצו השופטים, הם שבו לאולם וגזרו את דינו של הנאשם למוות.

הסניגוריה תערער כבר בימים הקרובים לבית המשפט העליון על הרשעת ג'ון דמיאניוק ועל גזר דינו. הדיון יתקיים בהרכב של חמישה שופטים בבניין בית המשפט העליון.

יצויין, כי גם לאחר הערעור ומתן גזר הדין בבית המשפט העליון, רשאי הנאשם לבקש חנינה מנשיא המדינה.

גזר הדין

„קרוב ל־7 שמיטות שנים עברו מאז טרבלינקה" קרא השופט טל בגזר הדין – „הנאשם פתח פרק חדש בחייו מפשעיו, הקים בית ומשפחה, ובבואנו היום לגזור את דינו, אנו שואלים את עצמנו, אם יש בחלוף הזמנים כדי להקל בדינו של הנאשם.

„רוב הפשעים בעולם יש להם מחילה. הזמן מקהה את הכאב, משכך את הרגש והם מתיישנים. אדם שהיטיב דרכו רבות בשנים, אין פוקדים עליו עוונות ראשונים.

„כך ברוב הפשעים. אולם כאן יוצאו פשעים כבני אדם נרדפים, יצאו פשעים כלפי העם היהודי, פשעים כלפי האנושות ופשעי מלחמה. אין להם מחילה עולמית. לא מחילה שבחוק ולא מחילה שבלב. החוק – כאן ואצל זולתנו – מבטל את ההתיישנות אצל פשעים שכאלו. אין הזמן יכול להם ולא לשר השכחה שליטה עליהם. ביטול ההתיישנות על פשעים אלו פירושו כי יש לראותם כאילו הם למעלה מן הזמן, כאילו עדיין טרבלינקה קיימת ויהודים לרבבותיהם נחנקים באחת וזועקים מריאות קרועות.

„עדיין רותח דמם של עיירות־עיירות בישראל, כדמו של זכריה הנביא, ועדיין „איוואן האיום" עומד ומרעיל, עומד

(המשך מעמוד 1)

ודוקר, לא יישא פנים לזקן ונער לא יחון, חותך שריים, מבקע בטן, יורה בנער וקודח בבשר החי.

„לא שמענו טענות מצד ההגנה לגבי נסיבות מקילות. עו"ד גיל המלומד הזהירנו מפני האפשרות הנוראה, שבגזרנו מיתה על הנאשם יימצא בית המשפט שופך דם נקי.

„אכן, מודעים אנו לסכנה שבגזירת עונש שאין לו השבון. זהו אחד הטעמים החשובים של הדוגלים בביטול עונש המוות מעיקרו, וגם בישראל בוטל עונש זה על עבירת רצח. אבל, כל עוד קיים העונש בספר החוקים, מצווה בית המשפט לתת לו קיום במקרה המתאים.

„האם המקרה דנן הוא אחד המקרים המתאימים?

„קבענו בהכרעת הדין בלא היסוס וצל של ספק, כי הנאשם שלפנינו הוא „איוואן האיום" מטרבלינקה. קבענו זאת על סמך העדויות, זיהוי הניצולים והראיות.

„מה עונש שיש להשית על „איוואן האיום" הזה אדם שהמית רבבות ויהודים ועינה והתעלל והתאכזר על הלקוחים למות בשעתם האחרונה – מה דינו?

„גם אלף מיתות לא יכפרו על מעשיו. אבל יד בשר ודם קצרה למדוד לנאשם כמידתו".

כאן ציטט בית המשפט מפסק הדין של בית המשפט העליון בערעורו של אדולף אייכמן כלהלן: „ידענו ישה יפה מה דל ומה היחיד יהא גזר מיתה זה לעומת מיליוני המיתות המשונות שגזר הוא על קורבנותיו. כשם שאין שם בשפת בני אדם כדי לכנות בו מעשים כמעשה המערער – כך גם אין עונש בחוקי בני אדם שעולה בחומרתו את אשמת המערער. אך ידיעתנו שכל מידה שתימדד למערער לא תשווה וכל שילום ועונש שיוטל עליו לא יספיק – אסור לה שתניע אותנו להקל בעונשו של זה".

ובית המשפט הוסיף בגזר הדין: „אמנם הנאשם כאן אינו אייכמן, לא הוא שיזם את ההשמדה ולא הוא ארגן את השמדת המיליונים, אבל הוא שימש תליין ראשי, אשר במו ידיו הרג רבבות ועינה והשפיל והתעלל והתאכזר ורדף אומללים בנפש חפצה.

„אשר על כן אנו גוזרים עליו בדין הפשעים שעשה ושבהם הורשע, עונש מיתה, כקבוע בסעיף 1 לחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם וסעיף 300/ב לחוק העונשין".

ויקטור רודצקי, המתורגמן של דמיאניוק:

תרגמתי לו מלה במלה: ,עונש מוות'

מאת אוריאל בן־עמי

ויקטור רודצקי, מתורגמנו של ג'ון דמיאניוק מעברית לאוקראינית הוא זה שחזר באוזניו על דברי השופט צבי טל: „אנו גוזרים עליו בגין הפשעים שעשה ושבהם הורשע, עונש מיתה"...

אתמול סיפר במתנלוג ל„דבר":

„ישבתי לידו במעט מתחילת המשפט. יש לי הרגשה שהשתתפתי בעשיית דין צדק במדינת ישראל ואני גאה בזה. בעיני פסק דין המוות הוא לא נקמה ולא כפרה – אלא רק משפט צדק. כל ההתלבטויות סביבו – לא חשובות בעיני. הרגשות שלי היו נצורים איתי כל זמן המשפט. אבל לא יכולתי להתעלם מכך ש־26 מבני משפחתי נספו בבאבי־יאר. היתה לי כל הזמן הרגשה שג'ון דמיאניוק – זהו האיש, זהו איוואן.

„יצא לי לדבר איתו בשיחות קטנות, בהמתנה לכניסת השופטים. הוא תמיד יזם את השיחות האלה ואני עצרתי את הרגשות ואמרתי לעצמי: עכשיו אני בעבודה. בדרך כלל הייתי משיב על שאלותיו. לא יזמתי ולא שאלתי אותו אף שאלה. לא התחלתי באף שיחה איתו, למרות שהיתה לי כמובן סקרנות עצומה לתהות על קנקנו של האיש הזה. בפגישה הראשונה שלנו, הוא אמר לי „בוקר טוב" בעברית. התלבטתי איך לענות לו, אך מיד עניתי לו „בוקר טוב" באוקראינית.

„אחר־כך, באותו יום בצהריים, ממש נוכחתי מתרגשות. הוא ראה שאני מאד מאד מתרגש, מעל ומעבר. לא יכולתי ממש לגבור על עצמי. פתאום הוא הפסיק את התרגום שלי, ושם לי את הלפה הענקית שלו על הברך ואמר לי בחיוך: „מה אתה כל כך מתרגש? אם תתרגש בצורה כזאת – לא יספיקו לך הכוחות עד סוף המשפט הארוך הזה". הוא אמר לי את זה באוקראינית. הוא ניסה לעודד אותי, במין חיבה מסויימת. פתאום, הוא מרחם על המתורגמן שלו ביום הראשון.

תגובות

(המשך מעמוד 1)

אני מציע ללכת לבית הקברות, לכרוע ברך ולבקש סליחה ומחילה. זו טראומה שלעולם לא נשכח. אנחנו רואים את זה כל יום כל שעה, כל חג וכל שבת. אנחנו לא צריכים יום זיכרון".

התובע, יונה בלטמן, פרקליט המדינה: „השתדלנו להתרכז בנושא המשפטי, בולל איסוף החומר והחקירה – והשתדלנו להתעלם מהתעניינות הציבורית בתקשורת. לא התראיינו, לא הבענו את דעתנו והפעלנו בתיק הזה בדרך שאנו מופיעים בכל תיק אחר. המסר הוא שמדינת ישראל לא שכחה את השואה ולא תתן מנוח לאותם פושעים שנטלו חלק בהשמדה".

הסניגור יורם שפטל: „אני סבור שמילאתי את מלאכתי כפי שצריך בנסיבות הללו. אין כל צל של ספק בכך, דווקא משום הרצון לשפוט אנשים שנאשמים בפשעים כאלה – יש צורך במשפט הוגן. אין משפט הוגן ללא סניגור ישראלי, לא ניתן לעשות משפטים מסוג זה באמצבעות „שפטם גויים" ולכן מצפוני שקט לחלוטין. אני עדיין משוכנע שפסק הדין מוטעה ואני מתכוון לקחת חלק בצוות שיערער עליו".

ח"כ דב שילנסקי: „כניצול שואה עברתי את המחנות והגיטאות וראיתי את עמי מושמד. ראיתי לנגד עיני שוב את כל המרצחים של הזקנים והנשים וההרות, ראיתי איך הם רוצחים אותם ואת ביהמ"ש של מדינת ישראל פוסק לכולם מוות, מוות, מוות. שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, אמן".

מ"מ רוה"מ ושר החוץ שמעון פרס הגיב על גזר דינו של דמיאניוק באומרו כי הוא מכבד את החלטת בית המשפט לגבי פסק וגזר הדין. פרס, ששמע על גזר הדין בעת סיור ברחובות אמר, כי התפקיד הקשה של בית המשפט היה לקבוע אם הנאשם הוא האיש שלו ייחסו את הפשעים הנוראים, שלגבי מהותם אין חילוקי דעות. „ברגע שבית המשפט החליט שזה האיש ממילא נגזר דינו", אמר פרס.

„המשפט היה צודק, אך בפסק הדין היו דברים מטרידים וגזר הדין היה חמור במיוחד", כך אמר ל„דבר" מביתו שבבאפלו, ארה"ב, עו"ד מרק אוקונר, אשר שימש כסניגורו של ג'ון דמיאניוק בתחילת המשפט.

אוקונר ציין לשבח את תהליכי המשפט הישראלי והדגיש את יושרו והגינותו של השופט לוין, אך הוסיף ואמר שבפסק הדין היו דברים מטרידים. „ידוע לי היטב שכשיורם שפטל לקח את תפקיד הסניגור הראשי של דמיאניוק השתנתה האווירה. נוצרה הרגשה שלילית וארסית לא רק כלפי „איוואן האיום" ופשעי השואה בטרבלינקה, אלא במיוחד נגד יורם שפטל, אשר הוא לא הופיע כצדיק, אלא ההיפך – הוא הופיע בצורה אגרסיבית ביותר וכמעט אנטישמית, בכך שתקף את מערכת המשפט הישראלית באומרו שהמשפט מזכיר את משפטי הראווה במוסקווה, ובכך שלא היה לו ספק מתחילת המשפט שדמיאניוק יואשם וייתלה. בכך נקבעה אווירה רעה לקראת פסק הדין.

יום שקט בשטחים • צה"ל ממשיך ב„מדיניות השבירה"

מאת דני רובינשטיין, כתב „דבר"

צה"ל ממשיך במדיניות שבירת ההתקוממות בשטחים. אתמול שוב לא איפשרו לסוחרים לפתוח ולסגור את החנויות בהתאם לדרישת הבדווים. במזרח ירושלים נעצרו 16 סוחרים. ברצועת עזה הוצאו הגבלות על תושבים רבים שנצטוו להתייצב בתעודות זהות שאסורות עליהם להיכנס לגדה המערבית.

במשך הימים האחרונים נערכו במחנות הפליטים הגדולים של עזה מבצעים מיוחדים של איסוף כל תעודות הזהות המקומיות. התושבים קיבלו מסמכים מסופרים ועליהם להתייצב עם מסמכים אלה במנהל האזרחי.

לא צריך תנועות חדשות — „ביירך" שמיר את „צומת"

מאת דניאל בן־סימון, כתב „דבר" בירושלים

האולם הקטן של בית העם בירושלים לא התקשה להכיל את 380 באי ועידת צומת שבאו אתמול כדי לייסד מפלגה חדשה בישראל.

הנשיא חיים הרצוג נושא נאום קצר וחוזר על דבריו של הימים האחרונים: „חשוב לחזק את ההסכמה הלאומית. אני קורא לתנועתכם לעשות יד אחת עם שאר התנועות כדי להבטיח מערכת בחירות הוגנת ועניינית". רוה"מ יצחק שמיר מועד במקרה או שלא במקרה וכבר במשפטו הראשון הוא מבריז בפני באי הוועידה שתנועתם מיותרת. „אמנם באתי לברך אך אני חושב שאין צורך בתנועות חדשות".

עלייתו של רפול לבמת הנואמים מקימה את כל היושבים על רגליהם למחיאות כפיים סוערות. רפול מספיק לעקוף את שמיר לפני שהוא מפרט את האני מאמין של מפלגתה:

„שלמות הארץ וגבולות ארץ ישראל אינם נושא למו"מ. יהודה ושומרון מהווים את קו ההגנה בפני החזית המזרחית... חשיבותו של השטח הגיאוגרפי גדלה מיום ליום – בגבולות מדינת ישראל תהיה ריבונות אחת בלבד... למיעוט הערבי יוענקו זכויות על פי נאמנותם למדינה".

רבבות – ביניהם פרס ורבין – ישתתפו במצעד 1 במאי

מאת חיים ביאור, כתב „דבר"

ההסתדרות מצפה להשתתפות של רבבות במפגן האחד במאי שיערך בתל אביב ביום ראשון הבא, לאורך מסלול של ק"מ. עם הצועדים יהיו מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ושר הבטחון יצחק רבין.

המפגן ינוע מגשר בר יהודה, שעל הירקון דרומה לאורך רחוב אבן גבירול ועד לכיכר מלכי ישראל, שם ישאו דברים מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ונציג מטעם הקונפדרציה הבינלאומית של האיגודים המקצועיים החופשיים.

יו"ר המטה המארגן את אירועי אחד במאי, נחום פסה, מסר כי בראש המפגן תצעד הנהגת ההסתדרות, הכוללת את חברי הועדה המרכזת וחברי הועדה המנהלת של חברת העובדים. אחריהם יצעדו נציגים אורחים מעשרות מדינות באירופה, דרום אמריקה ואסיה. בין היתר יגיע נציג מהונגריה וממדינות אחרות שאינן מקיימות יחסים דיפלומטיים עם ישראל ושמן טרם נמסר לפרסום.

חיל־הים טיבע ספינת מחבלים מול צידון

מאת מלי ולינגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

חיל הים טיבע שלשום בלילה ספינת מחבלים קטנה מול חופי לבנון. דובר צה"ל מסר כי בסיור שגרתי מול חופי צידון זיהתה ספינה של חיל הים ספינת מחבלים קטנה חשודה. הסיור ירה לעברה והשמידה.

בהיתקלות שלשום בלילה, לאחר נסיונות זיהוי, נורתה אש לעבר הספינה החשודה במטרה לפגוע בה. ככל הידוע, ואף שאין לכך אימות, היה על סיפון הספינה הקטנה מחבל אחד והוא ככל הנראה, שקע עם הספינה.

„ישראל ציידה סוכני המוסד בדרכונים שהחרימה מערבים"

מאת סופרו המדיני של „דבר" וכתבי סוכנויות הידיעות

שלטונות תוניסיה טוענו אתמול כי יש בידיהם הוכחות חדשות, שישראל עמדה מאחורי רצח אבו־ג'יהאד. סוכנות הידיעות התוניסית דיווחה כי שני הדרכונים הלבנוניים עמהם נכנסו לתוניסיה שני המבוקשים הישראלים, הוחרמו ב־1984 וב־1985 על־ידי השלטונות הישראליים.

מידע זה הגיע לוועדת החקירה התוניסית לסיבות רצח אבו־ג'יהאד משלטונות לבנון, נאמר בידיעה. מדובר בכך שהשלטונות הישראליים בחיפה החרימו דרכון על שמו של באנר האשיד גוריה, קצין ימי לבנוני ב־1984. דרכון נוסף על שמו של חאליל קאסם נתפס על־ידי הכוחות הישראליים בעת פשיטה על הכפר מאוחרה ב־22.2.85.

מינוי אילון יאושר מחר

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

הוועדה למינוי שופטים תאשר ביום ד' את מינויו של שופט בית המשפט העליון מנחם אילון לתפקיד המשנה לנשיא בית המשפט העליון.

השופט אילון יחליף את השופטת מרים בן־פורת הפורשת בימים אלו.

כזכור, פורסם ב„דבר" כי שמה של השופטת הוזכר כמועמדת לתפקיד מבקר המדינה המתפנה בסוף מאי עם מינויו של המבקר יעקב מלץ לתפקיד שופט עליון.

לבנט בונדד חברת אחסנה בע"מ
THE LEVANT BONDED WAREHOUSES CO. LTD.
המשרד הרשום: חיפה, שער פלמר 1

הודעה לבעלי המניות

ניתנת בזה הודעה כי
באסיפה הכללית הרגילה ה־109
בנוסף של החברה
אשר התקיימה ביום 19 באפריל 1988
בשעה 11.00 לפנה"צ במשרדי החברה בתל־אביב
רחוב לבונטין 1
הוחלט לחלק דיבידנד בסך 1.7462726 ש"ח לפי תלוש 63
הבעלים שבידם מניה של החברה רשאים לפנות למשרדי החברה ולקבל את הדיבידנד המגיע להם למספר המניות שבידם.

בפקודת מועצת המנהלים
ג. משעל, מזכיר
תל־אביב, 26.4.88

הכל אותו דבר אבל...

למה הוקדם חיסולו של אבו־ג'יהאד בעשר דקות?
איפה מסתתר ממציא החידון השואה והגבורה?
מי יהיה חתן החידון חללי ישראל במערכותיו?
מדוע לא נרשמו היום תקריות בשטחים?
ומה קרה לערבי שניסה לעצור בדור בחוזה?
ועוד עשרות תמונות ממפגן צה"ל שצילם צלמנו דני קרמן

שניים ממשתתפי המפגן יוצרים את המספר 69 – כמספר ימי שרות המילואים השנתי שנשרת השנה.

עם: דני קרמן, שלמה ניצן, יאיר גרבוז, אהרל'ה שמי, איציק בן־נר, סמרל, אביב אלחסיד, תומר קרמן וכל שאר הרשעים, החכמים, התמימים ויודעי השאול

בבית המשפט
בתל־אביב – יפו
בעניין: פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג – 1983
ובעניין: חוות הדוהיסים בע"מ
המבקשים: עובדי חוות הדוהיסים בע"מ, ע"י ב"כ – עוה"ד נ. הורנשטיין ו/או ג. הורנשטיין משד' רוטשילד 97, תל־אביב, 65225

נמסרת בזה הודעה שבקשה לפירוק החברה הנזכרת לעיל על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב הוגשה ביום 19 בחודש ינואר 1988 לבית המשפט הנזכר לעיל על ידי המבקשים הנ"ל וכי ניתנה הוראה שבקשת פירוק זו תבורר בפני בית המשפט היושב לדין ביום 13 ביולי 1988 וכל נושה או משתתף של החברה הזאת, הרוצה לתמוך במתן צו בעניין הבקשה או להתנגד לכך, רשאי להופיע בשעת הבירור – אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו והעתק מן הבקשה הזאת יינתן לכל נושה או משתתף של החברה הדורש אותו מן החתום מטה בשלמו את התשלום הקבוע בעדה.

גלילה הורנשטיין, עו"ד
שד' רוטשילד 97, ת"א

הערה: כל הרוצה להופיע בשעת בירור הבקשה האמורה חייב למסור, או לשלוח ע"י הדואר, לחתום לעיל הודעה על רצונו זה. ההודעה תציין את השם והכתובת של האיש או, אם זוהי פירמה, את השם והכתובת של הפירמה, והיא צריכה להיות חתומה ע"י האיש או הפירמה או עורך הדין שלו אם יש להם עו"ד, וצריך למסרה או – אם היא נשלחת ע"י הדואר – צריך לשלחה בזמן שיספיק למען הגיע אל החתום לעיל לא יאוחר משעה 13.00 של יום 12 ביולי 1988.

עיריית חיפה –
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה
טלפון מספר – 04־640775
הודעה על־פי סעיף 148, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי:
מר עוריאל יצחק – לאשר שינוי יעוד המבנה שימוש חורג ממגורים למסעדה ברחוב אלנבי 7 ב', חלקה 97 בגוש 10835, עיר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 08.00־11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר ינובייץ
מהנדס העיר

קבלת מודעות 24 שעות
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות בימה
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי עפולה
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שינוי תכנית מתאר הנקראת תכנית מס' 5049 כשנוי לתכנית מתאר מס' 302 – שינוי יעוד לבנייני צבור, עפולה. ההודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3304 מיום י"א אדר א' התשמ"ו (20.2.86) עמוד 1428 ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 16707 חלקות 55,9. עיקרי מטרת שינוי התכנית: שנוי יעוד השטח לבניני צבור והתוית המשך רחוב האתרוג. כמו כן הקדמת והגדרת שטח לפרכו תרבות. השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם תשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה שבעירית עפולה. וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

אברהם קלעצקי
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
– צפון

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה
תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי
הגלבוע
הודעה בדבר
הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגלבוע שבגלבוע, מופקדת תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 5609 – חניון נופש וספורט בגבעת־יזרעאל". ביחד עם התשריט המצורף אליה. אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 20572 חלקי חלקה 4,3. עיקרי מטרת התכנית: שיקום מחצבה נטושה לחניון, נופש וספורט.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקבלת קהל. כל המעוניין בקרקע, ובכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מוסד ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.

את ההתנגדות יש להגיש בכתב בפרוט הנמקות ובלווי תצהיר התומך על ידי עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אברהם קלעצקי
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
צפון

דבר DAVAR
משותף עם למרחב
העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר מערכת: מרדכי ברקאי
מנהל כללי: אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33104

הופיע הספר החדש

חוקי השקעות הון, הלכה למעשה, 1988

מאת אליהו ברלינסקי, עו"ד
(450 עמ' במחיר 190 ש"ח, כולל מע"מ)

הספר הוא המקיף ביותר בחוקי השקעות הון, הכולל: עידוד השקעות הון בארצות שונות ושיטות פתוח; מס הכנסה ופיקוח על המטבע; חברה לישראל א' רב; עידוד השקעות הון, התשל"ט; עידוד השקעות הון בחקלאות; אזורי נמל חפשיים; אזור סחר חפשי באילת; עידוד התעשיה (מסים); ועידוד מחקר ופיתוח.

ספר עיוני ושימושי הסוקר את כל ההוראות שבחוקים, את המדיניות והנוהל על פיו פועלות הרשויות.

בין השאר עוסק הספר בנושאים אלה: אישורי תוכניות: בתעשייה, בתיירות, בבניה, בחקלאות, באזורי נמל חפשיים, במחקר ופיתוח ועוד; הגשת תוכניות, התנאים לאישורן, מימונן, ביצוען, מימוש ההטבות והנוהל; הטבות במסים, מענק השקעה, מענק חלופי, מסים עקיפים, מפעל מעורב ומשמעותו; פחת, פחת מואץ, לפי היגרה הפוחתת, ניכויים לחקירות מדעיות; עידוד התעשייה, השיטיים, דוחות מאוחדים, מיזוגים, הסבות ועוד.

בהזמנה לפנות: „דיני עידוד", ת.ד. 2467, י־ם 91023, בצירוף שיק לפקודת: דיני עידוד.

אנו משתתפים באבלה הכבד של חברתנו לעבודה
חנה עירוני
במות אביה
שלמה ז"ל
תנחומינו למשפחה האבלה
תנובה מרכז מחוז תל־אביב
ההנהלה והעובדים

לדב רכס
משתתפים בצערך
על מות
אביך
א.ח.ק
אגודה חקלאית קיצון בע"מ
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו
צבי ניק ז"ל
לשעבר מפקח מחוזי על בתי המרקחת במחוזנו
ומשתתפים בצער המשפחה
קופת חולים מחוז תל־אביב
ההנהלה ועד העובדים

לחברנו זאב שפירא
איתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
ההנהלה והעובדים

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
קונצרט לזכרו של
חנן זוז ז"ל
יתקיים ביום ו' 29.4.88
בשעה 14.30 בבית ההארחה של
התזמורת הפילהרמונית הישראלית
רח' ענגן 28 תל־אביב.
בתכנית: התזמורת הפילהרמונית הצעירה
ביצירות מאת מעייני, ראוול, וצ'ייקובסקי.
הכניסה חופשית

למשפחת בריקר
הננו להביע לכם את השתתפותנו
העמוקה באבלכם הגדול
בהילקח מכם הבעל והאב
בריקר אהרון ז"ל
מי יתן ולא תדעו עוד דאבה
הנהלת „נעור"
הוועדים וועד גימלאי „נעור"

שמיר חברה לביטוח בע"מ

הודעה על אסיפת נושי המבקשת
לפי סעיפים 233, 234 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג – 1983.

לאור מיזוג עסקי הביטוח של שמיר חברה לביטוח בע"מ (להלן: „שמיר") ושל צור־שמיר חברה לביטוח בע"מ ובקשר לבקשה לאישור הסדר בין שמיר לבין צור–שמיר על פיו יועברו תיק הביטוח של שמיר והנכסים החופפים לתיק זה, משמיר לצור־שמיר, וצור־שמיר תקבל על עצמה את כל הזכויות והחובות הקשורות בתיק הביטוח המועבר. ועל פי צו ביהמ"ש המחוזי בתל־אביב מיום – 19.4.88 בתיק המרצה 3962/88, ניתנת בזה הודעה על קיום אסיפת נושים של שמיר, על מנת לדון ואם יימצא לנכון להסכים להסדר האמור.

הנושים יוכלו לעיין בהסכם בין שמיר וצור־שמיר במשרדו של עו"ד אהוד שטיין ברח' קרליבך 10, תל־אביב בשעות 08:00 – 14:00.

האסיפה תתקיים במשרדי שמיר בדרך פתח־תקוה 53 בתל־אביב ביום 2.5.88 בשעה – 17:00.

שמיר חברה לביטוח בע"מ

להפיל הממשלה

שוטר דרום קוריאני לבוש בציוד להפגנות עובר מול קיר מלא במודעות לקראת הבחירות לפרלמנט, העתידות להיערך השבוע במדינה. באוניברסיטה הסמוכה הפגינו באותה עת מאות סטודנטים בקריאה „להפיל את מפלגת השלטון" והתנגשו עם המשטרה. (צילום: א.פ.)

סקר בארה"ב: דוקאקיס יגבור על בוש ב־50 על 39 אחוז

ניו יורק (ע"ר ע"צ) מייקל דוקאקיס, המועמד המועדף מטעם הדמוקראטים לבחירות לנשיאות ארה"ב שייערכו ב־8 בנובמבר, יביס את ג'ורג' בוש כשהוא יזכה ב־50 אחוז מכלל הקולות, לעומת 39 אחוז, שיקבל המועמד הרפובליקאי – לו נערכו הבחירות עתה – זאת קבע כתב העת „טיים".

העתון מציין כי יש לצפות לתוצאות מעין אלה, אם המועמד לסגן נשיא מטעם הדמוקראטים יהיה הסנאטור מטנסי אלברט גור או הכומר השחור ג'סי ג'קסון. עוד כותב השבועון, שאם יציב דוקאקיס את מועמדותו יחד עם גור, הוא יגבר על בוש בתוצאה של 49 לעומת 39 אחוז. במקרה שהמועמד לסגן הנשיא יהיה ג'סי ג'קסון, יצטמצם היתרון של דוקאקיס והוא יקבל 47 אחוז מכלל הקולות לעומת 42 שבהם יזכה יריבו הרפובליקאי.

לעומת זאת, אם יציגו הדמוקראטים את הכומר ג'סי ג'קסון כמועמדם לנשיא ארה"ב, יגבר עליו ג'ורג' בוש בתוצאה 52 אחוז של הקולות לעומת 34 אחוז, לפי סקר דעת קהל, שעליו מתמך כתב העת.

דוקאקיס זכה עד כה לתמיכתם של 1,065 צירים לעומת 859 התומכים בג'קסון. מועמד חייב לגייס את תמיכתם של 2,082 צירים בכנס הדמוקראטים שייערך באטלנטה בחודש יולי, כדי שיוצג כמועמד בבחירות בחודש נובמבר מטעם המפלגה הדמוקראטית.

18 ארגונים יהודים בארה"ב: להכיר בזכויות של הפלשתינים

מאת מרים סוקה, סופרת „דבר"

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר")– 18 ארגונים יהודיים התאחדו אמש ליום אחד והפגינו יחד במאנהטן למען השלום והפסקת האלימות בישראל.

בהצהרה שפרסמו הארגונים נאמר: „אנו יהודים אמריקאים תומכים בקיום ובבטחון מדינת ישראל. אנו מודאגים מהאלימות בגדה המערבית וברצועת עזה. המסר שלנו, המסורת שלנו ודאגתנו לעתיד ישראל מכתיבה לנו להשמיע את קולנו. אנו תומכים באלה בישראל הפועלים למען השלום. ויתור על שטחים למען השלום הבטחון וגיוני המרות הם בסיס הכרחי לסרים".

הארגונים קראו להפסקה הדדית של הטרור, להכרה מצד מנהיגים פלשתינים בזכויות ישראל להתקיים בגבולות בטוחים והכרה מצד ישראל בזכויות הפלשתינים להגדרה עצמית, ולמו"מ בין ישראל לפלשתינים להשגת שלום.

בין 18 הארגונים – ידידי שלום עכשיו בארה"ב, אמריקאים למען ישראל פרוגרסיבית, אמנים וסופרים למען שלום בין ישראל והפלשתינים, ידידי מפלגת העבודה, ארגון ניצולי השואה, המרכז הבין־לאומי למען השלום במזרח התיכון, ניו־ג'ואיש אג'נדה, ועוד. בין הנואמים בעצרת פרופ' מנחם ברינקר, הסופרת לסלי הולסון והזמר פיטר ירו מ„פיטר פול ומרי".

פרס לעובדי דבר

פרס השירות לעובד המצטיין של מוסדות ההסתדרות הוענק אתמול לעובדי „דבר" בירושלים. בתמונה: ניסן הרפז ונפתלי שטורם (מימין) מעניקים את הפרס לעובדים אתי ברושי (לוחצת את ידו של הרפז), רחל קאורה, מירה דוזו והארי אלקוקין. משמאל: גדעון שגיא, יו"ר האגף למינהל בוועד הפועל. (צילום: דן לנדאו)

500 דרוזים הגיעו מלבנון לחגיגות העדה „נבי שועיב"

מאת מוסבח חלבי, סופר „דבר"

החג הדרוזי „נבי שועיב" נחגג אתמול בכפר חיטין, בנוכחות קהל רב ובמעמד שר האנרגיה והתשתית משה שחל והשר משה ארנס, שצורף השבוע לממשלה וחזר לתפקידו כאחראי על מגזר המיעוטים במדינה.

השנה הגיעו לאתר הקבר כ־500 כהני דת דרוזים מלבנון, שקיבלו היתר מיוחד מצה"ל להשתתף בחגיגות. כהני הדת סיפרו, כי עשו דרך קשה ועברו מחסומים רבים, בהם שילמו שוחד למכביר, כדי להגיע בשלום אל איזור הבטחון ואל מעבר הגבול במטולה.

השר שחל התקבל בתשואות על־ידי תומכי ואוהדי מפלגת העבודה, והשר ארנס התקבל בהתלהבות על־ידי תומכי הליכוד. אבל עם כניסתו של המנהיג הרוחני השייח' אמין טאריף הורגשה באולם אווירת אחדות.

השר שחל העלה על נס את פועלו הרב של המנהיג הישיש השייח' טאריף וציין שבימים אלה מלאו לו 60 שנים של הנהגת העדה ובמשך התקופה הזאת הצליח לשלב את בני העדה בכל מערכת החיים של המדינה.

לעומתו דיבר השר ארנס על זכויות הדרוזים ואמר, כי הגיעה העת שהממשלה תעניק את מלוא הזכויות לבני העדה עבור נאמנותם למדינה ותרומתם לה.

סופר „דבר" מציין, כי ראש העדה הנוצרית בחיפה ובצפון הבישוף סאלום הגיע עם משלחת שמנתה כ־50 מבני עדתו כדי להפגין את האחווה הקיימת בין שתי עדות המיעוטים במדינה.

ניצולים המומים

קבוצה ראשונה של ניצולים מהצוללת האמריקאית „בונפיש" מגיעה לבית־החולים בג'קסונוויל, פלורידה. 11 מלחים נעדרים ו־18 נפצעו בעקבות התפוצצות ודליקה על סיפון הצוללת בעלת מנוע דיזל. הצוות נטש את הצוללת. ההתפוצצות אירעה במדור הסוללות של הצוללת ביום א' בשעות אחר הצהרים וגרמה לשריפה. אניות שבקרבת מקום כ־260 ק"מ מזרחית מכף קנוורל שבפלורידה, פתחו בחיפוש אחר הנעדרים. שלושה מבין אנשי הצוותים שנמצאו נמצאים במצב אנוש. (צילום: א.פ.)

פרס: למערך סיכוי לקבל רוב כי הימין רק מקצין את עמדותיו

יתרון העבודה בכך שהיא מציעה פתרון מדיני; אוטונומיה – רק למעבר

(ע). – „אין התגברות הימין בישראל, אלא הקצנת עמדות בתוכו, ולכן אני סבור שיש למערך סיכוי לקבל רוב בבחירות הקרובות" – כך אמר אתמול מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, שנפגש עם תלמידי תיכון בבית הספר תיכון חדש בתל־אביב.

הוא אמר, כי יתרון מפלגת העבודה הוא בכך, שהיא מציעה פתרון לבעיה המדינית. שר החוץ הוסיף ואמר, כי הגיע הזמן שנציג עמדותינו – אוכלוסיה או שטחים. „כמה זמן אפשר לזרות חול בעיניים" – הקשה.

פרס הוסיף כי גם הוא אינו מתנגד לאוטונומיה, אך רק לתקופת מעבר. „אם אלמנט טריטוריאלי לא יעמוד למו"מ, אף אחד לא יבוא לשיחות שלום. הצד השני לא ישלח טיפשים למו"מ", ציין.

לדעתו של שר החוץ, לאחר הבחירות יהיה צריך לבדוק על איזה בסיס תשתית הממשלה. „אם רוצים ממשלה שתנוע קדימה, יהיה נחוץ רוב, שיוכל לפעול בדרך מדינית", אמר.

שמעון פרס אמר, כי ישראל אינה צריכה ועידה בין־לאומית. היא צריכה את ירדן וזו לא תבוא למו"מ ללא פרוצדורה מקלה בדמות הוועידה. באשר לברה"מ, המלך חוסיין דורש שיתופה, כי אינו סומך על ארה"ב וכן משום חששו מפני ארצות ערב, אם יבוא ללא פתיחה בין־לאומית, הדגיש פרס.

בעניין הארועים בשטחים אמר מ"מ ראש הממשלה, כי אינו יכול לומר דבר לחייל המגיב נגד ערבי התוקף אותו בגרזן. הוא מצטער על ההרוגים, אך צה"ל במקרה זה מגיב, אינו יוזם. „הפתרון צריך להיות מדיני. זה לא בסדר שמדינאים מצביעים על החיילים", אמר.

שמעון פרס התבקש להתייחס לשינויים בברה"מ, ואמר, כי יש שם שינוי, שלבסוף יגיע גם אלינו. „גורבצ'וב אמר לערפאת, כי צרכי הבטחון של ישראל לא פחות חשובים מההגדרה העצמית לפלשתינים. הרוסים משפרים יחסם ליהודים. שם אין אסירי ציון, מתמעטים מסורבי העליה, יש אישור ליציאת עשרת אלפים יהודים בשנה מברה"מ. אנו רוצים בקיום חיים יהודיים ברוסיה, לכן יחסים דיפלומטים אתה נראים לי חשובים", אמר מר פרס.

פרס סיים את רב־השיח עם תלמידים בצפון תל־אביב באומרו, כי אש"ף מעמיד תביעות בלתי אפשריות לישראל, לכן אינו בן שיח למו"מ. „אש"ף רוצה מדינה פלשתינית עם צבא ונשק סובייטי בשערי ירושלים. לכך לא נסכים", הדגיש.

יצחק מרידור, סופר „דבר" בעמק, מוסר:

„דברי ראש הממשלה יצחק שמיר על האוטונומיה, הם קשקוש, הסוות דעת הבריות, זריית חול בעיני הציבור", כך אמר אתמול ח"כ חיים רמון, בתשובה לשאלות שהפנו אליו תלמידי כיתות י"א בבית הספר המקיף על שם „שרת" בנצרת עלית.

„למפלגת העבודה", אמר ח"כ רמון, „חשובים השטחים, אבל יותר מהם חשובים לה דמותה וצביונה של המדינה". „העבודה", אמר רמון, „סבורה שיש להשתמש בשטחים כקלף מיקוח להשגת הסכם שלום".

לדעתו, „ממשלת האחדות הלאומית היא כשלון מוחלט בכל הנוגע לתהליך המדיני ולשלום, ואין כל הצדקה להמשיך ולקיימה, וצריך להקדים את הבחירות".

נציג ישראלי פגש את אן וג'ונתן פולארד בכלא:

אינני שומר טינה לאיש אבל כואב לי על המנהיגות היהודית

מצבה של אן פולארד גרוע ממה שתואר ומפחדת מיחס הסוהרים

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

בסנדלים תנ"כיות מכנסי חאקי קצרות וחולצת טי קיבל ג'ונתן פולארד את הנציג הישראלי, אמנון דרור, שביקר אותו בכלאו בספרינגפילד־מיסורי. הוא ביקש ממנו למסור את אהבתו הרבה לאן רעייתו ולחבקה עבורו. זמן קצר לפני כן פגש דרור את אן, כשפניה חוורות, והיא מסרה: „מסור לג'ונתן את אהבתי הרבה, ואמור לו כי גם אם אשתחרר בשנת 1991, אעשה הכל כדי להחזיק מעמד".

הנציג הישראלי מצא את ג'ונתן פולארד במצב בריאותי ונפשי איתן. אסיר מספר 016־09185 יושב בבדידות מלאה בבית הכלא זה שנתיים וחצי. בעת האחרונה הוא הועבר לחדר שקט, שבו יש לו טלוויזיה, רדיו, עיתונות, ואמצעי כתיבה. התנהגות חריגה מצדו גוררת אחריה עונשים חמורים של הפחתת טובות הנאה שהוא מקבל. הוא מנצל כל רגע משהותו בבית־הכלא. הוא קורא ומשגר מכתבים לכל שרק הוא יכול.

„מצאתי יהודי חם ואינטליגנטי מאד – סיפר דרור – הוא יושב 2.5 שנים, שאותם ניצל למחשבה והוא אומר דברים מהממים ממש. הוא איננו מאשים אף אחד: לא את מדינת ישראל, לא את יהודי ארה"ב, אך הוא מתמרמר נגד המנהיגות היהודית, שאיננה יכולה לזקוף קומה בצורה גאה. 'יהיה זה אידיוטי מצדי לפתח מהחדר הזה, שבו אני כלוא, טינה כלפי כל אדם בעולם. אינני ממורמר על מאום, כואב לי שההנהגה היהודית איננה עושה מאום כדי לשמור על צלם יהודי'".

אן פולארד הגיעה לפגישה עם אמנון דרור, כשהיא כפופה לגמרי. לפני הביקור עברה אן סדרה של טיפולים, שישפרו את מראה פניה. טיפול זה לא עמעם את התרשמותו, כי המדובר באשה חולה מאוד, הרבה יותר ממה שתיארו העיתונאים והאנשים, שביקרו אותה בבית־הכלא בקנטאקי.

„יותר מכל היא מפחדת מיחסם של הסוהרים בבית־הכלא. הם אינם קוראים לה בשמה, אן, אלא בשם פולארד, כדי להמריד את האסירים נגדה", מספר אמנון דרור ומוסיף: „ניסיתי להגיש לה מטפחת והיא נתקפה רעד: לא, אל תעשה זאת, זה עלול לגרור מעשי ענישה', השפילה מבטה". אמנון דרור, שביקר אצל אן פולארד 10 שעות אמר, שצריך להוציא אותה מבית הכלא. „היא העבירה לי מסר למדינת ישראל ותביא אותו לציבור בימים הקרובים", אמר דרור.

15 ח"כים, 15 נשים 11 ערבים ו־9 צעירים במאבק על מקום ב„עבודה"

מאת עליזה ולך ואריאלי ראובני, סופרות „דבר"

15 ח"כים, 15 נשים, 11 נציגי המיעוטים ותשעה צעירים בין 86 המתמודדים על 29 המקומות המוקצים לנבחרי מרכז מפלגת העבודה ב„מגלי שיטע", יחד עם 23 נבחרי המחוזות, לדירוג ברשימת מועמדי מפלגת העבודה לכנסת ה־12. שלשום התקיימה הצבת המועמדויות להתמודדות בבחירה, שתהיה ב־26 במאי.

15 הח"כים שיבקשו את אמונם של חברי המרכז לקדנציה נוספת הם: אבא אבן, דק אמיר, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, נאוה ארד, חיים בר־לב, מושה גור, גד יעקבי, אברהם כ"ץ־עוז, דוד ליבאי, אהרן נחמיאס, אורה נמיר, יצחק פרץ, יעקב צור, חיים רמון, משה שחל.

בין 15 הנשים, המתמודדות על חמישה מקומות משוריינים, יש לראשונה מועמדת ערביה: נלי כרכבי. המתמודדות האחרות, מלבד שלוש החכ"ות, הן: שרה אלספקטור, רשאלה בילסקי בן־דור, אסתר ביתן, יעל דיין, הרצליה לוקאי, ביצה שפירא־ליבאי, ליאורה לנגר, אילנה מורה, צפורה צור, אילנה צ'נבלבורד ודפנה שרפמן.

11 נציגי המיעוטים (כולל נלי כרכבי) הם: יוניס אבו־רביעה, חאלד אגבריה, מחמוד ריאב, סמיר דרוויש, סלאח טריף, ריפעת כדור, נאווף מצאלחה, אליאס מסר, כמאל מנצור, תייזר נפסו. הללו מתמודדים על שני מקומות משוריינים.

על שני המקומות המשוריינים לצעירים מתמודדים תשעה מועמדים: נמרוד אשכול, רפי אלול, שמעון בריזה, אברהם בורג, אפרים זינגר (זיגי), אימיק לדי, אלברט פריג', דורון שחר, יוסי שפרלינג.

על מקום אחד המשוריין לשכונות מתמודדים שלושה: אלי ברמנהם, ימין סוויסה וסעדיה מרציאנו.

כל יתר המועמדים הם: אלי אבשלום, מאיר אחר, לובה אליאב, ברוך אלמקיס, שמואל בהט, יוסי ביילין, יחיאל בדיסוב, גרשון בר־ישראל, אילן גבריאלי, יחיאל גוטמן, יצחק גלבר, מיכה גולדמן, אמיר גולן, מולי דהר, אלי דיין, חיים וייצמן, שלום זבשוש, זאב טריינין, רענן כהן, עמרם לוק, יחיאל לקט, יוסף מאירי, בני מסיקה, ברוך מרגליות, מתי דויד, אלי סוק, יוסי שאר, צור פרלמן, עמיר פרץ, אבנר רגב, צבי רוזן, אביגדור רוקח, אברהם (בייגה) שוחט, שמעון שיטרית, יעקב שפי, נסים שרם ויקותיאל שרעבי.

בבחירות של מועמדי מחוז חיפה לכנסת שנערכו אתמול, זכה ח"כ שבח וייס במקום הראשון עם 346 קולות ומזכיר המחוז של מפלגת העבודה ר"ב גרופנקל זכה ב־276 קולות.

עורך הדין יוסי כץ, עורך הדין של מועצת פועלי חיפה, זכה במקום השלישי עם 229 קולות וח"כ אמנון לין במקום הרביעי עם 145 קולות. ד"ר עדה אהרוני, האשה היחידה בין המתמודדים במחוז, זכתה ב־36 קולות.

בבחירות השתתפו 95 אחוז מבין 540 חברי מועצת המחוז בשש קלפיות.

44 שנה לאחר שנפרדו בבוכנוואלד נפגשו 2 הניצולים במקרה בטבריה

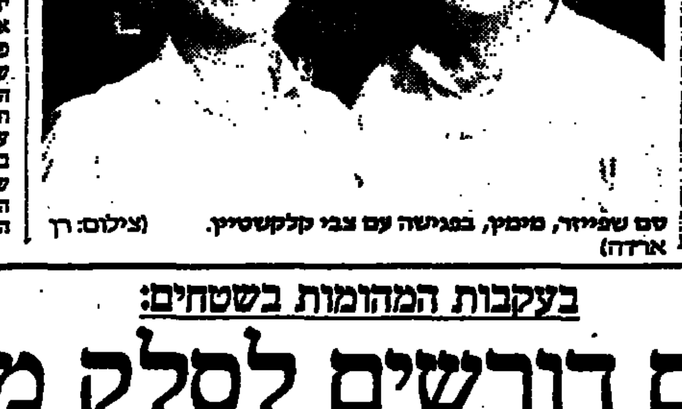

סם שפייזר, מימין, בפגישה עם צבי קלקשטיין. (צילום: רן ארודה)

מאת שמעון וייס, סופר „דבר"

צבי קלקשטין מחיפה וסם שפייזר מסידני שבאוסטרליה שנולדו וגרו בילדותם זה ליד זה בעיר קרסטורוס שבאוקראינה ושהשתתפו בינואר 1943 ב„צעדת המוות" של עשרות אלפי היהודים שהובלו למחנות ההשמדה, נפגשו ערב יום העצמאות בדרך המקרה במלון „קיסר" שבטבריה, 44 שנה לאחר שדרכיהם נפרדו. כל אחד מהם היה בטוח שהאחר נהרג.

השניים הגיעו יחד לשערי מחנה ההשמדה בוכנוואלד, ושם נפרדה דרכם. ערב יום העצמאות נפגשו השניים בדרך מקרה במלון „קיסר" בטבריה. סם ביקר בארץ במסגרת טיול מאורגן ואילו צבי והזוגתו באו לבלות חופשה במלון בטבריה.

לשניים לקח כמה דקות לזהות ולהכיר איש את רעהו, וכאשר עמדו זה על זהותו של זה, הם התחבקו ממושכות וגם לסובבים אותם בלובי של המלון קשה היה להישאר אדישים.

„זה יום שקשה לי לשכוח", סיפר צבי קלקשטין על היום, שבו ברח דרך חומת המחנה. „חיילי האס.אס. ירו לכל עבר והרגו רבים מחבריי. אני לא יודע איך, אבל הכדורים לא פגעו בי. כך הצלחתי לברוח עד שנמצאתי על־ידי חיילי הצבא הרוסי". בשנת 1946 עלה צבי לארץ והתיישב בחיפה, שם הוא מתגורר עד היום. סם שפייזר הועבר למחנה בבוכנוואלד יחד עם צבי. בשנת 1945 שוחרר המחנה על־ידי הצבא האמריקאי ואחרי טלטולים רבים הגיע לאוסטרליה.

בעקבות המהומות בשטחים:

דרוזים דורשים לסלק מורים ערבים „המסיתים תלמידיהם"

„אי־אפשר לפטר מורה ערבי רק בגלל שהוא לא דרוזי", אמר הממונה על החינוך במגזר הדרוזי

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

נכבדים מהעדה הדרוזית פנו באחרונה לממונה על החינוך הדרוזי במשרד החינוך, סלמן פלאח, בדרישה לפטר מורים ערביים המלמדים בבתי ספר דרוזיים ולמנות במקומם מורים דרוזיים או מורים יהודיים. לטענתם, המורים הערביים מסיתים את התלמידים להזדהות עם האוכלוסייה הפלשתינית.

התסיסה במגזר הדרוזי נגד העסקת מורים ערביים החריפה בעקבות „יום האדמה", שבו שבת כל המגזר הערבי, לרבות המורים, ואילו בתי־הספר במגזר הדרוזי נשארו פתוחים. לממונה על החינוך הדרוזי הגיעו מספר תלונות נגד מורים ערביים, שכביכול אמרו לתלמידים שהם בוגדים בכך שאינם שובתים ב„יום האדמה". כמו כן התלוננו נכבדים דרוזים על מורים שהתבטאו נגד התנהגותם של חיילים דרוזים בדיכוי המהומות בשטחים.

הממונה על המגזר הדרוזי הגיב: „זה נכון שיש תסיסה נגד המורים הערביים בעדה הדרוזית. אנחנו מסבירים לציבור הדרוזי שאי אפשר לפטר מורה ערבי רק בגלל זה שהוא לא דרוזי. הבעיה מחריפה עכשיו גם בגלל העובדה שכיום יש בוגרי סמינרים ואוניברסיטאות דרוזים שאינם מוצאים עבודה. הם צריכים להבין שיש חוק ויש הגנה מקצועית ואי אפשר לפטר מורה על רקע לאומי".

עוד אישר פלאח כי באחרונה הגיעו למשרדו מספר תלונות על הסתה לאומית פלשתינית מצד מורים ערביים. לדבריו, חלק מהתלונות היו אנונימיות, או בציון שמות בדויים, ואליהן אין משרד החינוך מתייחס. לגבי תלונות שציינו את שמותיהם האמיתיים בודק משרד החינוך את התלונות, ובמידת הצורך יוסקו המסקנות לגבי מורים אלה. „מורה צריך להבין שהוא חייב להתאים עצמו לכללי בית־הספר שבו הוא מלמד", אמר הממונה.

לדברי פלאח החריפה האינתיפאדה הערבית את היחסים בין דרוזים לערבים, היות שחיילים דרוזים משתתפים בדיכוי המהומות והדבר מעורר נגדם יחס שלילי מצד ערביי ישראל.

יצויין כי מתוך כ־2,000 עובדי חינוך במגזר הדרוזי, כ־30 אחוז הם ערבים.

עיצומי הרופאים לקופ"ח נכנסים לחודש השני

מאת דנקה הריש, סופרת „דבר"

עיצומי הרופאים בבתי־החולים של קופת־חולים ייכנסו בשבוע הבא לחודש השני. אין כל מגע בין הצדדים והרופאים ממשיכים לטעון, כי המפתח לפתרון הסכסוך הוא בידי מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר.

היום יבוצעו בבתי־החולים של הקופה ניתוחים לב דחופים, שאינם כלולים בניתוחים אונקולוגים. מרפאות החוץ נשארות סגורות, וכל ההזמנות מבוטלות. בבתי־החולים הפסיכיאטריים ובבית־החולים השיקומי „לוינשטיין" מתקבלים רק מעטים מהמופנים לאשפוז.

הרופאים תובעים הפעלת ההסכם לקיצור תורים לניתוחים. הם אומרים, כי יש בידיהם הסכם חתום מחייב, וכי לתיקון שהעביר לחוק יסודות התקציב ח"כ אריאל ויינשטיין אין תוקף רטרואקטיבי. הרופאים מאשימים את ההסתדרות ב„הפרת הסכם חתום, דבר שאין לו תקדים במישור ההסתדרותי".

מורי החינוך הטכנולוגי ישבשו את הלימודים במחאה על הרפורמה

מאת יעל פישביין, סופרת „דבר" לענייני חינוך

חטיבת המורים העל־יסודיים בהסתדרות המורים תפתח בשיבושים במחאה על תוכנית הרפורמה בחינוך הטכנולוגי. בשלב ראשון יהיו שיבושים בשלושה בתי־ספר על־יסודיים בטבריה: מקיף „עמל", מרכז נוער טבריה ותיכון טבריה.

הלימודים בבתי ספר אלו יחלו היום בשעה 10 וזאת במחאה על מדיניות מוטעית של הפניית תלמידים על־ידי עיריית טבריה לבתי ספר אלו.

ביום ה' תתכנס החטיבה הטכנולוגית בהסתדרות המורים כדי להחליט על פתיחת עיצומים בבתי ספר בנתיב הטכנולוגי, הכולל יותר מ־50 אחוז מתלמידי העל־יסודי בארץ, במחאה על תכנון בלתי הולם של מערכת הלימודים בבתי ספר טכנולוגיים בעקבות תוכנית רפורמה שהתקבלה במשרד החינוך.

בין צעדי המחאה שיישקלו – אי מתן ציונים ותעודות, אי יציאה לטיולים והקפאת כל הפעילויות החברתיות.

המצרים מעבירים תרופות ומזון לתושבי הרצועה

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

המצרים העבירו לרצועת עזה מזון ותרופות, שחולקו לאחרונה לתושבים באמצעות סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם – על כך דיווח שלשום רדיו קאהיר.

ברצועת עזה שורר שקט יחסי. חברי תא הכתבים לעניני ערבים, שסיירו אתמול ברצועה, התרשמו כי השקט נובע ממספר גורמים: מהלם שבו לקתה האוכלוסיה בשל הירצחו של אבו ג'יהאד שמוצאו מהרצועה ושהיה מאוד פופולארי בה; מהעובדה שרוב מנהיגי „האינתיפאדה" ברצועה נעצרו על־ידי השלטונות, מלהיטות התושבים לצאת לעבודה בישראל מחשש שיפוטרו ומהשליטה החזקה של הצבא בשטח. יש הגורסים, שגם צום הרמדאן תורם לאדישות והאיפוק השוררת בעזה, אם כי פה ושם ניתן להיתקל במקרים של יידוי אבנים לעבר כלי רכב של צה"ל.

רוב החנויות בעזה היו סגורות אתמול, למעט חנויות למכבר דברי מאפה מתוקים לכבוד הרמדאן. שוק הירקות המה מאדם. חלק מהסוחרים הוציאו את מרכולתם מהחנויות ומכרו אותה מעל גבי רכבים ברחוב.

הפגנה נגד התקשורת „המסיתה" נערכה בבירה

מאת דניאל בן סימון, סופר „דבר" בירושלים

כמה עשרות אנשים הפגינו אתמול נגד התקשורת מול בנייני האומה בירושלים. המפגינים, רובם חובשי כיפות, דרשו מראש הממשלה יצחק שמיר „לסתום את הפה" לאמצעי התקשורת.

אחד אחרי השני עלו הדוברים על הבמה המאולתרת וגינו בעברית עילגת את העיתונים ואת הטלוויזיה הגדרם. אחד הדוברים זעק, שהתקשורת הישראלית פועלת בשירות ה„אויב ומדי יום היא בוגדת בעם ישראל".

„בשם חופש העיתונות אנו עדים בחודשים האחרונים להתדרדרות של התקשורת אשר מקיימת בתוכה התחרות השוממת סיוע לאויב", קרא דובר אחר. בין המפגינים נראו רבים מתומכי הרב כהנא. בתום הנאומים צעדו המפגינים לכיוון בנין הטלוויזיה.

להט: אין שום צורך במצילים בחופי תל־אביב

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

ראש עיריית תל־אביב שלמה להט סבור, כי אין כלל צורך במצילים בחופי תל־אביב, והוא שואף לפטר את כל המצילים כדי שיוכל להעסיק קבלני־הצלה פרטיים.

בדיון, שהתקיים במועצת העירייה, תמך בלהט חבר המועצה אברהם פורז (שינוי). ח"כ מרדכי וירשובסקי, חבר מועצת העיר מטעם „רצ", אמר כי יש להקים ועדה בלתי תלויה, שתורכב מחברי מועצת העיר וזאת כדי לסיים את הסכסוך בין העירייה לבין המצילים.

אריה צוקר (מפ"ם) אמר, כי הסיבה האמיתית לאי־מציאת פתרון לבעיית המצילים טמונה בהחלטתו של ראש העירייה לחסל את שירותי ההצלה בחופי ימה של תל־אביב.

עיראק פיתחה טיל בטווח של 900 ק"מ

בגדאד (ע"ר ע"צ).- עיראק הודיעה אתמול כי ניסתה בהצלחה טיל חדש „מתוצרת עיראקית" בעל טווח של 900 ק"מ.

ההודעה על הניסוי נמסרה במברק מאת מנהל התעשיה הצבאית, הגנרל חוסיין כאמל לנשיא עיראק סדאם חוסיין. במברקו ציין הגנרל כאמל, כי הטיל הראשון בעל טווח של 900 ק"מ נוסה בהצלחה אתמול בבוקר ופגע במטרה במרחק של 860 ק"מ.

הוא הוסיף, כי הטיל הוא גירסה משופרת של הטיל קרקע־קרקע „אל חוסיין", שעל ייצורו הודיעה עיראק באוגוסט אשתקד. לא נמסר מהיכן שוגר הטיל והיכן נחת.

מרק אליוט – שגריר בריטניה החדש בישראל

מאת דליה שחן, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר")– השגריר המיועד של בריטניה לישראל, מרק אליוט, היה בין מברכי שגריר ישראל בבריטניה לכבוד יום העצמאות ה־40 למדינה. הוא יחליף את השגריר הנוכחי, ויליאם סקוויאר בקיץ.

אליוט התמחה במשרד החוץ בנושא יפאן. מאז שנת 1963, היה פעמיים שגריר בריטניה בטוקיו, ובשנים 1981־5 שימש כראש מחלקת המזרח הרחוק במשרד החוץ הבריטי. בשנים האחרונות שירת בסניף משרד החוץ בבלפסט. בשנות השבעים עבר, במשך תקופה קצרה, בשגרירות בריטניה בניקוסיה.

אליוט נשוי, אב לשני ילדים, נולד בלידס ב־1939, למד באיטון ובאוקספורד. במשך שירותו הצבאי שירת במודיעין ולמד רוסית. אחר הצטרף לצוות משרד החוץ במשלחת בריטניה לאו"ם בניו־יורק.

מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים • מאה שערים •

המגמה החיובית במניות נמשכת

• התפנית החיובית בבורסה נמשכה גם אתמול תוך מימוש רווחים בעליות שערים • שוק המניות הוכיח אתמול עוצמה כאשר המימוש עבר בעליות שערים • קרנות הנאמנות המשיכו לקבל ביקושים כספיים בינוניים. פרשנים מאמינים כי התפנית החיובית בבורסה תעורר את המשקיעים מהציבור לרכוש קרנות • מינואר ועד אתמול ירד שוק המניות בממוצע בכ־12% לערך • במשרד האוצר מאמינים כי במאי ירשם מדד אפס או אפילו שלילי ולפיכך קצב האינפלאציה השנתי ימותן. לדעת האוצר אין סימני מיתון או האטה במשק • שוק המניות חזר לפסי התנהגות רציונלית. שיפור ברווחיות מביא לענין והתעוררות במניות רבות כאגן, ים המלח ונוספות • חברות רבות שבות לרון בגיוסי הון שנרתעו עד כה עקב מצב הבורסה • ביקושים בבנקאיות, עליות במשתנים ובחופשיות, ירידה קלה בריבית, יציבות וחוסר ענין בשוק השוחר 1.65 לדולר, ציפיות להמשך ההתעוררות בבורסה

מאת שמואל רוזנבלום*

שוק המניות המשיך גם אתמול במגמת מסחר חיובית כאשר במהלך המסחר ניתן היה להבחין בתהליך של מימוש רווחים בנטיה ברורה לעליות שערים. מעגל המקורבים ניסה במספר מקרים להוליך „סוסים" בין המניות עצמן כאשר חלק אחר המשיך בנסיונות להגדלת פרפורציה במניות. בשוק ההון רווחו אתמול הערכות נוספות כי השיפור ברווחיות ימשך בחלקו גם בשנה זו, כאשר היציבות הכלכלית מנגד תשמר תוך קיטון אפשרי בקצב האינפלאציה. מצב זה בצירוף רמת מחירים סבירה עד אטרקטיבית במניות רבות תוך חוסר ענין מסויים באפיקי השקעה אלטרנטיביים גרמו להתעוררות בבורסה. קרנות הנאמנות המתמחות במניות זכו גם אתמול ליצירות כספיות בינוניות והן הצליחו לשפר את הרכב תיקי ההשקעות שבניהולן לאחר תקופת שפל ארוכה ומייגעת. מהראוי להזכיר כי מסוף אפריל 1987 ועד לסוף אפריל 1988 נשחק שוק המניות בשיעור של למעלה מ־30% לערך אף שרמת השיא של אפריל 87 אינה פרמטר שיש להתבסס עליו. מינואר 1988 ירד שוק המניות בכ־12% לערך וזוהי ללא ספק ירידה חדה. במהלך המסחר אתמול במשתנים בלטה פעילות חיובית בהסנה, בינלאומי, אזורים ואלרן שעלו עד 3.75% לערך. רגיעה נרשמה בדלק, שופרסל, כלל אלקטרוניקה, טבע ועלית והן נסחרו בשינויי שער קלים. במניות החופשיות בלטה פעילות נאה באורדן 8.7%+, ליפשיץ אופציה 10.9%+, דובק 5.7%+, ישראלום 5.6%+ ונוספות כאגרין, ספקטרוניקס, נחושתן, ציקלון, אלרן סק ומגור. ירידות בלטו באיזים 10%– והתכוף 1 מוכרים בלבד. ביקושים בינוניים ונטיה לעליות שערים קלות שררו בבנקאיות שבהסדר. מקורבי הבורסה מתחילים להאמין כי שוק המניות ימשיך להפגין עוצמה גם בימי השבוע הבאים.

מניות חופשיות מטופלות

התעוררות האחרונה בשוק המניות סימלה את חידוש הטיפול במספר ניירות ערך חופשיים שלא נהנים מגיבוי מוסדי ברור ואשר נרשמת בהן פעילות איסוף סחורה ארוכת טווח. לפניכם רשימה חלקית של ני"ע מטופלים הבולטים על רקע הפעילות בבורסה. חירון – בעקבות העברת חבילת מניות מבטחה למנהל תיקים לאחר שמניית חירון 5 נשחקה חדות מורגשת שוב התעניינות בחירון. ספקטרוניקס – פעילות איסוף בת למעלה משנה של מנהל תיקים גדול הביאה לענין מחודש במניות החברה. דלק נפט – קוויקת שערים תלויה עקב המרת האופציה של החברה לפני מספר חודשים תוך פעולת איסוף גורמת לעליות שערים. גני הדר – ציפיות למאזן נאה תוך רכישות מצד בעלי ענין וקבוצת מנהלי תיקים גדולים החזירה את הענין במניות החברה. בנוסף קיימות ציפיות להעברת החברה מהמסחר ברשימה המקבילה למסחר הרגיל. אינטרגמא – ציפיות לרווחיות גבוהה מביאות לענין במניות. נגב קרמיקה – ציפיות לרווחיות נאותה תוך עיסקה מחוץ לבורסה הביאו להתעוררות.

תשואות ריאליות שנתיות בבנקאיות שבהסדר (1988)

אגוד	13.38%	כלל סטוק	12.98%
דיסקונט א'	13.07%	מימון וסחר 1	13.15%
מזרחי ע"ש	12.99%	מימון וסחר 5	11.80%

ענף הפטרוכימיה – רווחיות וענין מחודש

סקטור הפטרוכימיה החל בימים האחרונים להתעורר בבורסה עקב רווחיות משופרת (אגן, פרוטרום) וציפיות להמשך רווחיות נאותה בשנת 1988. סקירות הדירקטוריון בחלק מחברות סקטור זה עוסקות באופן בולט בשיפור ברווחיות הצפויה לדעתם גם במהלך 1988. חלק מהחברות אף נקטו בגישה של גידול בייצור עקב ציפיות לרמות מחירים גבוהות יותר בשנת 1988, בהשוואה ל־1987 למוצריהם בישראל ובחו"ל. בבורסה מאמינים כי גם חברות נוספות בסקטור זה יציגו רווחיות סבירה עד נאה ונראה כי סגו והיא הינן הבאות בתור בתחום זה. סקטור הטקסטיל לשם השוואה מגלם שחיקה חדה יחסית ברווחיותו עקב הקפאת שער הדולר ולפיכך הענין בטקסטיל מצומצם למדי. בסקטור המסחר מצפים למאזנים נאים בקרוב כאשר עיקר הענין בשלב זה מתמקד באינטרגמא.

תחזיות שחורות במשק – מתבדות בינתיים

שפע תחזיות קודרות שרר בשוק ההון מתחילת ינואר 1988 ועד לפני זמן קצר יחסית. בין יתר התחזיות נכללו נושאים כדלקמן – מיתון, ירידה ברווחיות, פיחות, פגיעה ביצוא, האצת האינפלאציה ודעות נוספות. המציאות הכלכלית היתה כמובן בשלב זה שונה לגמרי והצביעה על מצב טוב הרבה יותר. עפ"י האינדיקטורים הכלכליים במשק לא נראה כי עומד מיתון בפתח. בשוק ההון תהליך ירידת הריבית נמשך באורח בולט דבר המשפיע לחיוב על המסחר בבורסה. השיפור ברווחיות נמשך אף הוא ונראה שברבעון הראשון של 1988 לא נרשמה פגיעה ברווחיות. האטמוספירה הכלכלית שבה מתפקדת הבורסה נראית לפיכך כרגועה וסבירה.

קצב האינפלאציה – ציפיות לירידה

מדד המחירים לצרכן האמור להתפרסם באמצע חודש מאי עבור חודש אפריל עשוי להיות מדד בשיעור שינוע בין 1.2% – 1.9% לערך. באוצר מצפים כי מדד המחירים לחודש מאי עשוי להיות מדד שלילי וזאת בעיקר עקב ניטרול ההתיקרויות של הירקות והפירות. באוצר מאמינים כי מדד מאי ימתן את קצב האינפלאציה לחודשים מר־קמאי באורח ניכר למדי. באוצר מתכננים כידוע התיקרויות במוצרים המסובסדים בהיקף משמעותי של עשרות אחוזים. נראה כי אנשי האוצר מעדיפים לבצע את ייקור המסובסדים בשני שלבים תוך פוילה לכיוון המדד בעת הייקור ובמהלכו. נראה לפיכך כי באוצר עשויים לבצע את שלב ההתיקרות הראשון כבר בתחילת אמצע מאי בהנחה שהשפעת הייקור על המדד תהיה סבירה.

הודעות מהבורסה

מגור – החברה הגישה טיוטת תשקיף לגיוס הון בחברת אהליהב בהיקף של כמיליון דולר לערך. מבנה ההנפקה יהיה מורכב ויכללו בו זכויות לבעלי מניות מגור השולטת באהליהב.

קונסשטיין – בתשעת החודשים שהסתיימו בדצמבר 87 הפסידה החברה 1.1 מיליון שקל.

רוגוזין – בתקופה שהסתיימה בדצמבר 1987 הפסידה החברה 2.7 מיליון שקל.

אי.פי. – החברה הודיעה על הצעת חליפין למניות חברת מרול בטון המוחזקות בידי הציבור. [illegible] בשלב זה את גיוס ההון שתכננה. [illegible] כמנכ"ל [illegible] כחבר דירקטוריון החברה.

אגן – הרווח הנקי לשנת 1987 הסתכם בכ־8.5 מיליון שקלים לעומת 5.3 מיליון שקל בשנה הקודמת.

ים המלח – יום האקס לחלוקת 25% במניות הטבה נקבע לתאריך 26.5.88. החברה תשלם 40% דיבידנד מזומן.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

משתנים

שם נייע	מספר עסקות	שער פתיחה	שער ב.ד.ק	שינוי באחוזים	מחזור בא"ע
הבינלאומי	21	6596	6564	4.25	5476.0
טיבי	22	7971	7914	4.50	7062.0
הסנה	21	163.00	160.00	6.89	97942.0
שלמון	3	725	708	2.69	2896.0
כלל סחר	13	405	401	3.32	26224.0
שופר־סל ב'	13	1025	1025	3.02	16679.0
דלק ב'	5	2070	2065	2.02	6032.0
אפריקה 1	15	33158	33158	3.00	617.0
אזורים	19	851	840	5.06	81389.0
נכסים־בנין	9	2799	2806	2.49	4788.0
הבשי הישוב		54260	54260	.00	.0
חברה כלכלי	4	310	309	3.68	53199.0
כלל בדל"ן	4	693	692	3.43	8557.0
עלית	4	13050	13016	1.25	464.0
פולגת ב'	2	625	625	1.96	4434.0
קונסארמהן	14	3266	3226	3.26	6519.0
כלל תעש אל		2052	2052	2.24	1145.0
אלרון	15	200388	199391	.50	156.0
טבע	23	9459	9530	.75	4207.0
ים המלח	20	2245	2229	4.52	40921.0
סכורכמים	12	911	905	2.47	17163.0
בנק תרדה	25	244215	241501	4.75	147.0
כלל תעשיות	22	202	201	3.32	172512.0
אידיבי פת'	21	6868	6819	4.25	5555.0
אלרן	6	818	802	3.81	10883.0
חברה לישר'	7	3813	3795	3.50	2553.0
פועלי השקע	12	708	780	3.96	17847.0
דיסקהשקע'	24	2039	2024	2.51	15110.0
כלל ישר"ס	14	1135	1118	2.25	17884.0
יואל	8	290	284	4.32	17578.0

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
אב	3496.27	3457.77
אבוקה	435.56	427.11
אגוז	274.28	269.02
אגם	109.41	107.39
אדיר	1842.12	1806.01
אדם	174.10	170.75
אופיר	168.26	167.11
אור	432.57	428.83
אוריון	133.38	130.75
אורלי	301.72	299.50
אורן	852.62	836.06
אייל		
אירים	5733.95	5616.11
איתן	816.42	800.33
אלון	668.66	655.15
אלכוג	705.00	691.28
אליסם א	105.43	105.00
אליסם ב	100.71	98.52
אליסם ג	96.53	94.18
ארז	329.89	323.48
אס	148.22	144.97
אשל	189.92	186.1
אתגר	92.72	90.94
אתרוג	267.31	264.70
ברולח	166.60	163.42
ברוש	544.34	533.83
ברק	488.32	478.65
ברקת		
גביש	1651.63	1608.31
גבע	119.69	117.91
גורן	478.29	469.18
גיא	107.37	105.78
גיל	3481.17	3414.22
גלית	670.73	662.51
דובדבן	368.21	364.74
דוכיפת	526.28	516.00
דולב	255.95	250.70
דורון	1643.09	1610.28
דותן	—	—
דליה	597.30	586.72
דרור	541.88	535.70
דקל	579.97	572.72
הדס	—	—
הילה	420.15	418.24
הדר	570.50	560.66
הגבעה	—	—
זהר	114.17	112.49
זיו	140.64	138.57
זינוק	109.62	107.28
זמיר	466.17	457.10
זהבית	169.74	166.80
חליפין	149.73	149.33
חלמיש	—	—
חן	156.77	156.15
חצב	119.15	116.56
טל	6577.59	6499.75
יובל	488.19	478.80
יהלום	178.75	175.30
יסודות	381.22	377.87
יערה	475.16	466.06
כוכב	317.04	310.93
כחל	135.10	130.50
כלנית	653.60	641.87
כספית	—	—
כרמל	143.12	140.88
כתר	1257.00	1238.83
להב	4998.21	4901.58
למשקיע	132.98	131.46
לפיד	357.77	350.85
לקט	2015.50	1974.97
לשם	—	—
מבטח	1447.09	1419.63
מבשרת	4137.57	4111.30
מגן	266.39	264.56
מגוון	3901.91	3867.16
מור	1738.90	1727.26
מורן	900.04	888.97
מטח	25913.08	25513.84
מיתר	1083.94	1065.21
מכלול	103.04	101.07
מנוף	4855.31	4762.69
מעיין	786.86	772.21
מקשה	—	—
מרוח	151.80	131.52
מרום	1425.05	1398.98
נגה	153.82	151.54
נגיד	—	—
נוי	492.64	485.23
נחל	143.39	141.27
ניצן	661.09	649.19
נכס	145.32	142.45
סגולה	—	—
סלע	563.78	582.78
סנונית	401.37	393.76
ספיר	—	—
סתו	380.74	375.39
עידית	—	—
עדן	510.80	503.32
ענבר	116.80	113.54
עמית	—	—
עפרוני	533.71	525.31
ערמון	129.56	127.10
פרא	1706.57	1675.37
צבר	556.18	545.06
צבעוני	498.77	488.98
צוק	—	—
צביר	1190.75	1166.95
צמיחה	541.82	534.09
צמרת	150.95	149.88
צריח	106.75	105.34
קליע	176.03	175.15
קשת	110.61	108.49
רננית	—	—
ריבון	139.48	139.24
רקפת	902.34	891.45
רשף	435.73	426.76
שבים	479.24	470.07
שחם	—	—
שקף	105.70	103.65
שירה	467.38	463.95
שביר	434.89	426.44
שובל	716.95	706.50
שלו	739.82	724.91
שקד	193.26	189.47
תאנה	256.40	253.98
תבור	536.35	533.66
תדהר	573.95	566.94
תמר	198.75	186.61
תמרה	267.10	261.95
תרשיש	207.12	205.46
תפוז	120.52	118.22
תרשיש ב	360.12	356.36

שערי מניות

Columns in all following stock tables: שם המניה | השער | המחזור | השינוי בנקודות | השינוי ב% | היצע/ביקוש

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אנ.הה.ת ש	18400	13.0	+330	+1.8	+30.0
מסבות 1	1235	4533			−3091
מסבות 5	685	6005			−808
כללי לא בהסדר 1	14600	85.0	+300	+2.1	+106

בהסדר הצמדה ל־88

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אידיבי מ"ד ל־88	106758	377	+650	+.6	+933
אידיבי ב' ל־88	106700	16.0	+800	+.8	+53.0
אידיבי ב"א ל־88	646697	3.0	+6000	+.9	+2.0
איגוד 1 ל־88	79500	63.0	+550	+.7	+713
דיסקונט ב' ל־88	136180	12.8	−3900	−2.8	−29.0
דיסקונט א' ל־88	155925	163	+300	+.2	+518
דיסקונט ש"ה ב' 88	16045				
מזרחי ש' ל־88	43750	679			+21.0
מזרחי מ' ל־88	43880	110	+180	+.4	+190
הפועלים מבב ל' 88	98499		−1		−3.9
הפועלים ש' ל־88	72488	727	+280	+.4	+1851
הפועלים מ' ל־88	72280	107			−108
כללי א' ל־88	185000	55.0	+800	+.4	+67.0
כללי ש"ה 7 ל־88	8920		+80	+.9	+222
בכ"ל סטוק ל־88	46078	808	+180	+.4	+1378
בכ"ל 711 ל־88	17100	202			−127
מימון וסחר 1 ל 88	61020	70.0	+200	+.3	+80.0
מימון וסחר 5 ל 88	31050				

בהסדר הצמדה ל־89

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אידיבי מ"ד ל־89	131770	37.0	+350	+.3	+161
אידיבי ב' ל־89	— לא נסחר —				
אידיבי ב"א ל־89	— לא נסחר —				
איגוד 1 ל־89	97800	5.0	−600	−.6	−5.0
דיסקונט ב' ל־89	— לא נסחר —				
דיסקונט א' ל־89	168610	5.0	+210	+.1	+70.0
מזרחי ש' ל־89	54270	41.0	+350	+.7	+350
מזרחי מ' ל־89	— לא נסחר —				
הפועלים ש' ל־89	89650	51.0			−114
הפועלים מ' ל־89	90350	30.0	+200	+.2	+26.0
כללי א' ל־89	227800	7.0	−1100	−.5	−7.0
בכ"ל סטוק ל־89	56790	196			−30.0

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אדנים 0.1	22137	3.0	+500	+2.3	+20.0
לאומי משכנתאו ש	8101	126	+231	+2.9	+270
לאומי משכנתאו מ	8080				
כרמל ש	5910	113			+140
פיתוח ומשכ' 1	2230	233			+33.0
משכן ב ש	3578	762			−445
עצמאות 0.1	16425				
בינלאומי למשכ' 1	6681	119	+80	+1.2	+129
טפחות מבוכ ש	22440	9.0			−9.0
טפחות רג ש	23100	50.0	+450	+2.0	+36.0

מוסדות מימון

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
החקלאות מבוכ א	— לא נסחר —				
החקלאות מבוכ ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	12000	61.0			−23.0
פיתוח תעשיה מבב	— לא נסחר —				
פת תעש בב ג	— לא נסחר —				
פת תעש בב גב	— לא נסחר —				
פת תעש בב גנו	— לא נסחר —				
פת תעש בב ד	— לא נסחר —				
פת תעש בב דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
תיירות בב	— לא נסחר —				
כלל ליסינג א 0.1	20551	71.0			−51.0
כלל ליסינג ב 0.5	18900				

ביטוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
איילון בטוח 1	112.0	4723	+4.0	+3.7	+4408
איילון ביטוח 1	108.5	4128	+4.5	+4.3	+10455
אררט 0.1	— הפסקת מסחר —				
אררט א 0.5	— הפסקת מסחר —				
בטוח משנה 1ש"ח	322	1661	−5	−1.5	−1561
בטוח משנה 5ש"ח	173.5	1000	+5.5	+2.1	+2000
בטוח משנה אופ 2	229 תב	200	+20	+9.6	+200
בטוח משנה שה־אופ	107.0	22459			−11459
הדר 1ש"ח	152.0	23105	+7.0	+4.8	+24225
הדר 5ש"ח	117.0	15659			+5347
הדר אופ 2	120.0	6473			−1825
הפניקס 1ש"ח	505	4298	+13	+2.6	+7495
הפניקס 5ש"ח	403	970			−165
המשמר־הראל 1ש"ח	— הפסקת מסחר —				
המשמר־הראל 5ש"ח	— הפסקת מסחר —				
כלל ביטוח 1 ש"ח	309	10543	−6	−1.9	−18648
כלל ביטוח אופ	73.5	26282	−2.5	−3.3	−31760
כלל ביטוח אג"ח	99.0	80530	+.5	+.5	+190510
מנורה 1.0	1466	100			−67.0
מנורה 5.0	1083				
סהר ביטוח 1 ש"ח	147.0	10369	−2.0	−1.3	−7294
סקוריטס 1ש"ח	851	300			−250
צור שמיר 1 ש"ח	248	2500	+11	+4.6	+3799

מסחר ושרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
ציון השקעות 1ש"ח	2627	83.0	−60	−2.2	−83.0
ציון השקעות 5ש"ח	870				

מסחר

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אינטרגאמא 1	810	501			−351
אינטרגאמא 5	626	5600	+6	+1.0	+4877
מאיר עזרא 1	530	1402			−1114
מאיר עזרא אופ 2	164.0 תב	1670	−10.0	−5.8	−2940
כלל סחר אופ 7	325	18709	+5	+1.6	+13549
כלל סחר אגח 2	151.0	8345	+3.5	+2.4	+1845
קריסטל 1.0	— הפסקת מסחר —				
רסק 1	12270 תב	2.5	−715	−5.5	−2.5
רסק 5	15700				
שופרסל א' 0.02 ש	1167	1926	+15	+1.3	+885
שופר־סל אופ ד	4574	973	+134	+3.0	+230
שופר־סל אגח א	112.0	101980	+1.0	+.9	+96435

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אסתוא 0.01	345	1038	+2	+.6	+23.0
סונות הספקה 1	476	4848	+2	+.4	+364
סונות הספקה 5	202	1971	+8	+4.1	+1247
סונות הספקה אופ	190.0	54284			−8965
סונות הספקה אגח	96.0	110670	+1.0	+1.1	+106653
קידר הספקה 1	560	720	−19	−3.3	−2852
קידר הספקה 10	204	15915			−1304
מתנסי עזיבה 1	1145*	326	+5	+.4	+228
* ביצוע חלקי 88.60%					
מתנסי עזיבה 5	810	800	−17	−2.1	−500

מלונות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
גלי זהר 1.0	— הפסקת מסחר —				
גלי זהר 5.0	— הפסקת מסחר —				
מלונות דן 1	1351	257			−241
מלונות דן 5	930	250			−250
תור האלמנג 0.1	7000	80.0			−60.0
מלונות ירדן 1.0	1780	200	−20	−1.1	−31.0
ים סוף 1	214	18952			−5485
ים־סוף אופ 1	130.0	8016	+2.0	+1.6	+18540

מחשבים ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
ת.י.ל. 1	139.0	13229	−1.0	−.6	−9745
ת.י.ל. אופ ב	45.0	89196	+1.4	+3.2	+62657
ת.י.ל. אגח א	101.5	16220			−23350
יעד א 1	4040	159	+130	+3.5	+535
מ.ע.ד. 1	5600				
מ.ע.ד. 5	1400 תב	36.0	−86	−5.8	−136
ניקוב 1	645	916	−15	−2.5	−416
ניקוב 5	238	567			−993
ניקוב אופ 2	403	2460	+8	+2.0	+4612
ניים מחשבים 1	645	250	−3	−.5	−119

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אזורים אופ 1	542	9442	+10	+1.9	+2203
אזורים אגח 3	139.0	15466	+1.0	+.7	+55534
אילק מלכה 1	82.0	10091	+3.0	+3.8	+23550
אילקון מלכה אופ	32.0	15221	+1.5	+4.9	+61487
אל־רוב 1.0	350	4068	+1	+.3	+2695
אפריקה 0.1	38950	14.0	+850	+.9	+4.0
אפריקה אופ 5	17611	60.0	+500	+2.9	+75.0
ארזים 1	553 תב	1795	−62	−10.1	−1750
אילנד 1	2750 תב	491	+250	+10.0	+828
אילנד 5	2250	248			−15.0
ברנוביץ 1	2901	882			−683
ברנוביץ 5	2540	324			−124
דוד הנשר 1	5090	203	+91	+1.8	+197
דודי 1	104.0	920			+280
דודי 5	151.0	1000			+3300
ד־רן 1	1615	1370	+30	+1.9	+170
הוסטל 1.0	— לא נסחר —				
הוסטל 5.0	— לא נסחר —				
ת.ב.נ. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ב.נ. 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית ים אופ 1	92.0	48135	+4.0	+4.6	+36005
בנ־ים 1	3838	753			−360
בנ־ים 5	3390	811	−10	−.3	−975
מבני תעשיה 1	83.0	178208	+1.5	+1.8	+70577
מבני תעשיה אופ	29.3	395274			−10638
מבני תעשיה לוכ	101.0	150525	+.5	+.5	+215995
ישפרו 1	3425	808	+35	+1.0	+984
ישראלום 1	1400 תב	2197	+74	+5.6	+1848
ישרס 1	18090	57.0	+450	+2.6	+51.0
כנן פיתוח 1	6660	655	+160	+2.5	+736
כנסיד 1	7695	200	−140	−1.8	−161
לנדיר 1	2307	604			−132
מ.ת.ב. 1.0	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אופ 2	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אגח א	— לא נסחר —				
מגורים בניה 1.0	— לא נסחר —				
מישכאל 5	178.0	2089			−1209
מישכאל אופ א	147.5 תב	21738	+7.5	+5.4	+33728
מגרב 5	1299	220			−39.0
קירנשטיין 1	295	1167			+83.0
קירנשטיין 5	130.0	4317	+1.0	+.8	+516
לימפור 1	261 תב	8968	+24	+10.1	+9179
לימפור 5	128.5 תב	14656	+7.0	+6.0	+20569
לימפור אופ	61.0 תב	12837	+6.0	+10.9	+19890
לימפור אגח 1	94.0	98837			+32973
נאות אביב 0.5	— לא נסחר —				
נכסי אחזים 1	238	22680	+7	+3.0	+22447
סהר החזקה 1.0	596	200	+10	+1.7	+200
סוף 1	1536 מ		−81	−5.0	−585
קיסריה 1	3000	200	+80	+2.7	+361
קיסריה 5	1328	855			−368
רוטביץ 1	189.0	1700			−2400
רוטביץ 5	139.0	1000	+8.0	+2.2	+3345
רוטביץ אופ 2	554	230			+2059
רוטביץ אגח א	124.5	1000			+9000

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	2207	20.0	−20	−.9	−35.0
מטעי הדר 0.5	2100				
מהדרין 1	3630	635	+100	+1.8	+512
מהדרין אופ 1	2660	155	+100	+3.9	+243
נכסי הדרים 1	1550	350	+20	+1.3	+250
פרימור 5	2135	310			+143

תעשייה

מזון ומבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
דובק מב ש	2400 תב	34.0	+130	+5.7	+574
דובק מב ם	2350	46.0	+64	+2.8	+455
ורנקל 1	359	200	+11	+3.2	+500
ורנקל 5	301				
ורנקל אגח 1	100.5	2293	−1.0	−1.0	−14707
טמפו בירה 1	27300	9.0	+800	+3.0	+32.0
טמפו בירה 5	21726	6.0	+426	+2.0	+27.0
יטבתה 1	990	383	+5	+.5	+17.0
יטבתה א 5	650	350	+25	+4.0	+415
יטבתה אופ 2	270		+17	+6.7	+1645
מן 1	430	1056	+13	+3.1	+1765
מן 5	270	31.0			+581
סנפרוסט 1	15680	20.0	−20	−.1	−20.0
עסיס ב 5	302	6224	+8	+2.7	+4031
שלמה אבגל 1	2120*	128	+120	+6.0	+350
* ביצוע חלקי 51.20%					
שמן מבב א 4	1160	350	−41	−3.4	−446

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
ארגד 1	332	3000			−245
ארגד אופ 2	128.0 תב	3000	+8.0	+6.7	+5000
ארגד אגח 1	108.5	7000			+5009
אופיס 1	586	723			+777
אחנת ברוך 1	240	390	−10	−4.0	−1410
אחנת ברוך 5	200	1251	−5	−2.4	−1251
אחנת ברוך אופא	245				−568
ארגמן ה.ג ש	8900 תב	122	+500	+6.0	+148
דלתא־גליל 0.1	1400	2534	−2	−.1	−667
דלתא־גליל 0.5	1255	575	+10	+.8	+595
מסוכות נאחז' 1	1001	2.0	+1	+.1	+98.0
מסוכות נאחז' 5	391 תב	353	+35	+9.8	+1877
ויסלבו 1	275	516	+10	+3.8	+684
ויסלבו 5	214				
ורדינון 1	4597	28.0	−83	−1.8	−10.0
זיקית 1	1561	731	+71	+4.8	+2781
זיקית 5	1272	650	+32	+2.6	+4230
זיקית אופ ב	399 תב	1700	+29	+7.8	+13047
טופר 1	125.0	1350	+2.0	+1.6	+2750
טופר אופ 1	52.0	1580	+1.0	+2.0	+5026
קרוריה 1	580	360	+25	+4.5	+425
קרוריה 4	460	500	+16	+3.6	+580
ליבנת 1	137.5	5724	−1.0	−.7	−3524
עיט 1.0	324	710	+4	+1.3	+103
עיט 5.0	189.0	3944			−25.0
עיט אופ 2	106.5	4632	+2.5	+2.4	+15168
עיט אגח 1	111.0	10080			−20560
עמק 1.0	155.5	4505	+4.0	+2.6	+8355
עמק אופ 1	62.0 תב	4168	+3.0	+5.1	+14548
פולגת א 1	795	2100	+35	+4.6	+6080
פולינגן א 6.5	8580	47.0	+300	+3.8	+73.0
פרנוד 1	990	665	−11	−1.1	−665
גיבור־סברינה	5900*	171	+200	+3.5	+209
* ביצוע חלקי 75.60%					

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אורדן 1	5100 תב	1251	+370	+7.8	+1853
אורדן 5	4260 תב	511	+348	+8.7	+614
אלומית 1	6800*	73.0	+200	+3.0	+127
* ביצוע חלקי 91.20%					
אלומית 5	5800 תב	50.0	+400	+8.2	+50.0
כבלים 1	320	9220	+11	+3.6	+8526
כבלים אופ 1	93.0	18000			−2773
כבלים אג"ח־אופ'	99.0	20000			−9000
כבלים אגח א	101.5	29175	+1.5	+1.5	+104325
התכוף 1.0	529 מ		−28	−5.0	−849
התכוף 5.0	500	500	+6	+2.0	+489
התכוף אופ	2150	77.0	+30	+1.4	+310
ויקה 1	1816	60.0	+17	+.9	+269
ויקה 5	1501	156	+44	+3.5	+509
קופסאות פח 5	3180	108			−193
כבלי ציון 1.0	2334	518	+35	+1.5	+524
כבלי ציון 5.0	1300	3374	+20	+1.6	+1279
מתכת קרמבי 1	208	1787	+3	+1.5	+1428
מתכת קרמבי 5	111.0	4348			−2711
נחושתן 0.1	24538 תב	19.0	+1500	+6.2	+19.0
נחושתן 0.5	9752 תב	60.0	+887	+10.0	+185
פקר פלדה 1	2080	764	+15	+.8	+416
קינג 1	327	195	−16	−3.0	−600
קינג 5	302				
קליל 1	2746	307	+1		+57.0
קליל 5	2330	340	+70	+3.1	+864
קליל אופ	1150	1373	+58	+5.3	+3009
קליל אגח	124.0	18100			−5192
שלרות 5.0	6530	276	+126	+2.9	+138
לכיש 1	550				
לכיש 5	407	459	+1	+.5	+141

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אלביט 3.0	268300	41.0			+12.0
אלקו 0.1	9357 תב		+447	+5.0	+22.0
אלקו 0.25 ש	3650	219	+190	+2.8	+636
אלקטרה 0.1	1980	1018	+31	+1.6	+575
אלקטרה 8.5	1390	631			−586
אלקטרה אופ 5	909	3226			−2628
אלקטרה אגח 3	141.5	31510	+3.0	+2.2	+60410
אריה 0.02	14455	35.0			−55.0
כלל אלקט' אופ א	501	1266	+5	+1.0	+854
כלל אלק' אגח 1	102.5*	17467	+1.0	+1.0	+33586
* ביצוע חלקי 86.40%					
ספקטרוניקס 1	1105	1820	+50	+4.7	+5012
ספקטרוניקס 5	825	1286	+30	+3.8	+2316
פי־כטנגר 1	426	1193			−128
פי־כטנגר 5	360	3300	−5	−1.4	−4154
ציקלון 1	2401	362			−112
ציקלון 5	1470	918	+39	+2.7	+496
קונטרסיין 1	2569	1.0	−30	−1.2	−51.0
קונטרסיין 5	2198	1.0	−1	−.1	−1.0
ת.א.ת. 1	821*	448	+12	+1.5	+545
* ביצוע חלקי 82.20%					
ת.א.ת. 5	425	1182			−1237
תדאה 1	760	3138	+17	+2.3	+4335

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
א.פ.כלכביין 1	180.0	22433	+5.0	+2.9	+40201
א.פ. בנין אופ א	611	1830	+10	+1.7	+494
א.פ.בנין אגח א	156.5	25836	+1.0	+.7	+101000
אקרשטיין 1	405	4068	+10	+2.5	+7495
אקרשטיין 5	282	5045	+9	+3.3	+7600
אקרשטיין אופ א	354	2000	+12	+3.5	+3415
אקרשטיין אג"ח 1	129.0	7000			+5000
האחים בלוס 1	98.0	6350			−3693
אחים בלוס אופ	54.0	12294	+3.0	+5.9	+28332
מגדל השק 1	— הפסקת מסחר —				
מואיקה 1	— לא נסחר —				
מואיקה 5	1400				−2.0
נגב קרמיקה 1	338	5480	+5	+.9	+2280
נגב קרמיקה אופ	145.0	6354			+1484

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אגן 5	1705 תב	6491	+90	+5.6	+41974
אל־אגם ב 280.0	— הפסקת מסחר —				
גל תעשיות 1	323 תב	416	+21	+7.0	+711
גל תעשיות 5	212 תב	250	+10	+5.0	+250
גל תעשיות אופ	55.5	14597	+4.5	+8.8	+18870
גל תעשיות אגח 1	102.0	10812			−10812
דשנים 0.1	3590	90.0			+1.0
דשנים 0.5	1700	615	+30	+1.8	+1031
טיפה בכימיקל 10.0	— הפסקת מסחר —				
ליפסקי 1.0	1817	250			−40.0
מקסימה 1	606*	200	+6	+1.0	+323
* ביצוע חלקי 61.90%					
מקסימה 5	412	850	+17	+4.3	+1250
סנו 1	21500	42.0			+35.0
סנו 5	18700	30.0			−18.0
פריקלאס 1	577	8215	+1	+.2	+30.0
פריקלאס אופ 1	155.5	6142	−2.5	−1.6	−11288
קים 1	— הפסקת מסחר —				
קים אופ 2	— הפסקת מסחר —				
קים אגח 1	— הפסקת מסחר —				
תיא 5	4420	35.0	+150	+3.0	+110
פרוטארום 10.0	510	14075	−9	−1.7	−19469

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
כתר 1	129.0	7377	−5.0	−3.7	−17077
דפרון 1	6199				
דפרון 5	3900				
ת.ב.ג. 1.0	6700	145	+15	+.2	+108
יאה 1	2300	536			−196
לבידי אשקלון 1	845	2000			−2375
מלק ב 0.5	24000	20.0	+1000	+4.4	+26.0
קרגל 1	715	1500	+13	+1.9	+1500
קרגל אופ 1	480	5888			+135
רים 1	333	520	−7	−2.1	−520
רים 4	158.0	3132			−2322
תעל ב 2	17500	58.0			−18.0

תעשיות שונות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אורין 1	176.0	3863	+2.0	+1.2	+4185
אורין 5	105.0 תב	4529	+7.0	+7.1	+6620
המישה יד 1	1810	50.0	+10	+.6	+11.0
ה.נ.פולק 1	1020	76.0	+20	+2.0	+169
ה.נ.פולק 5	950	260	−2	−.2	−600

השקעות תעשיה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
מרכזית ב 0.1	10600 תב	770	+580	+5.5	+1465
כור כב' 1.0	6510	275	+190	+3.0	+480
כלל תעש אופ ד	140.5	56145	+3.5	+2.6	+35447
כלל תעש אגח 6	111.0	32380			+99700

חברות להשקעה

השקעה ואחזקה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אניקס ש	4095	112			−35.0
אידיבי פית אמצ	3202	2325	+80	+2.6	+2663
אידיבי פית אגוא	104.0	98893			+65535
אלבר 1	1015	1030	+25	+2.5	+731
בזלת השקעות 1	1011	2654			−2246
[illegible]	835		+25	+5.1	+500
[illegible]	111.5	7045	−5	−5	−17045
[illegible]	350				−972
[illegible]	450				
[illegible]	3100	1374			+226
[illegible]	5900				
[illegible]	20550				
חלסמן 1.0 ש	18165	20.0	−400	−2.2	−9.0
אמבא א 0.5	870	7868			−2245
השק דיסק אגח א	113.0	10888			−49712
מגדל השק ש	29200*	4.0	+1000	+3.6	+61.0
* ביצוע חלקי 57.10%					
מור השק אגח 124	14601				
חירון 1	1305*	465	+15	+1.2	+615
* ביצוע חלקי 80.10%					
חירון 5	654	1314	+18	+2.8	+1650
יעסור 1	2393 תב	365	+218	+10.0	+463
יעסור 5	1830 תב	346	+113	+6.6	+671
יצוא ש	14100	28.8			+82.0
ירדן א 0.1	1071	93.0			−92.0
כלל ישראל 50.0	1050	744	+20	+1.9	+517
מגור 1	352 תב	1500	+32	+10.0	+4250
מגור א 5	424 תב	2000	+39	+10.1	+1941
מגור אופ ב	129.0	2000	+4.0	+3.2	+1239
מגור אג"ח 1	129.0	9800	+3.0	+2.4	+43103
סהר פיתוח 1	364	3154	+14	+4.0	+3804
פז השק ש	2231	1185	+100	+4.7	+673
פמה א' 1	5400	24.0			−24.0
פמה 5	3600 תב	434	+250	+7.5	+1534
פריון ב 0.2	11749	418	+200	+1.7	+212
קרדן 1	110.0	11557	+2.0	+1.9	+20361
קרדן 5	70.5	8308	+.5	+.7	+2692
קרדן אופ 2	51.0	35189	+1.4	+2.8	+78156
קרדן אגח 1	110.0	1600	+1.0	+.9	+23400
נפטא ש	388	5441	+15	+4.0	+2682

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער
בית מ	250

רשימה מקבילה

שרותים

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
הראל עדנה 1	— הפסקת מסחר —				
י.ב.ק.ל. 1	242	3714			−1970
קונטרסיום 1	1160 תב	80.0	−117	−9.2	−398
קונטרסיום 5	272	640	+7	+2.6	+1360
קונטרס. אופ ג	55.0	7982	+8.0	+17.0	+12315
קושי 1	614				
תבל 1	165.0	1495			−15.0

מלונאות ושרותי תיירות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
גני הדר 1	120.5	9215			+3369
גני הדר אופ 1	72.5	5000	+2.0	+2.8	+9700
חוזה ישראלית 1	48.0	3847	−2.0	−4.0	−1356
כנס 1	1200 תב		−67	−5.3	−100

מחשב ושרותי מחשב

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
איכות 1	304	2042	−5	−1.6	−746
דסה מיכון 1	426	789			−324
דסה אופ 1	712	710	+1	+.1	+630
כלל מחשבים 1.0	4698	10.0			−1.0
משוב 1	157.0	6655	−4.5	−3.2	−8019
רשף 1	315	332	−7	−2.2	−1188

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אורן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אמבנים 1	474 תב	219	+25	+5.6	+719
בן־יקר בנ 1.0	2889*	36.0	+200	+7.4	+83.0
* ביצוע חלקי 31.40%					
דרוקר 1.0	— הפסקת מסחר —				
דרוקר 5.0	— הפסקת מסחר —				
עוד 3.0	1300	325	+10	+.8	+10.0
רסקו מבנב	1595 מ		−84	−5.0	−717
רסקו רג	1504 מ		−79	−5.0	−1394

חקלאות

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
שנ־הר' 0.1	— הפסקת מסחר —				

מזון ומבק

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אסאם 1	1041*	100	+51	+5.2	+2350
* ביצוע חלקי 66.60%					
גולדפרוסט 1	643*	175	+30	+4.9	+720
* ביצוע חלקי 70.00%					
גולדפרוסט 5	400	180	−2	−.5	−179

טקסטיל והלבשה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
יהנדדס 1	180.0	1966	+5.0	+2.9	+5334
מקס 0.1	2020*	80.0	+20	+1.0	+141
* ביצוע חלקי 53.00%					
מקס 0.5	940	259			−318
תעש רגנחין 1.0	1326 תב	725	+95	+7.7	+1705

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אוקספון 5.0	— לא נסחר —				
מודבן 1.0	— לא נסחר —				
משאבות סלע 1	77.0	1000	+1.0	+1.3	+697
מתכת סרום 1	60.0 תב	18273	−5.0	−7.7	−53072
מתכת סרום אופ'	17.9	19274	−1	−.6	−23226

מוצרי בניה

שם המניה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב%	היצע/ביקוש
אלקטל 1	— הפסקת מסחר —				
אלקטל אופ 2	— הפסקת מסחר —				
בר־סון 1	2000	146	−100	−4.8	−353
בר־סון 5	1470	720			−1665
ברסון אופציה	620	1775			−527
פרומאוטבס 1.0	3001	50.0	+101	+3.5	+70.0
פרומאוטבס 5.0	1015*	35.0	+50	+5.2	+251
* ביצוע חלקי 70.00%					
מ.ת.ב. 1.0	954 תב	770	+87	+10.0	+1070
מ.ת.ב. 5.0	463 תב	427	−41	−8.1	−427

הלוח הכללי

למרכזים הקהילתיים ברמת־השרון
דרוש
מציל
הכישורים הדרושים:
תעודת מציל מוסמך, ניסיון קודם וידע בהשברות מים.
המעוניינים יפנו למתנ"ס ע"ש לוי
רח' ארלוזורוב 20 רמת־השרון
טל' 03-492567 03-5400648
עד יום חמישי 28.4.88

דרושים
קציני מילואים
סטודנטים יזמים ואחראים
(מכל חלק הארץ)
לריכוז פעילות שיווקית יוצאת־דופן בשעות נוחות. תנאים מצויינים
פרטים בטלפונים 03-493543 03-484684

לפנימיה בגוש דן
דרוש לשנה"ל תשמ"ט
מרכז פנימיה
בעל נסיון חינוכי והשכלה מתאימה – מגורים במקום –
לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4333, תל־אביב מיקוד 61042, למספר 310.

CLUB IN
למלון קלאב־אין באילת
דרוש/ה
סגן/ית מנהלת משק
מועמדים העונים לדרישות הבאות:
1) ניסיון מוכח של 3 שנים כסגן/ית או כאחראי/ת קומה (רצוי במלון דירות או בכפר נופש גדול).
2) יכולת או ניסיון ניהולי קודם.
3) עדיפות לבוגרי קורס מנהלי משק.
4) יכולת לעבוד בשעות בלתי שגרתיות.
5) שליטה בשפה האנגלית לפחות.
המעוניינים מתבקשים לפנות למחלקת כוח־אדם טלפון 059-79577
למועמדים הנבחרים יקבעו ראיונות נוספים בתל־אביב. למועמדים או למועמד המתאימים ינתנו תנאי שכר הולמים, עזרה בדיור ואפשרות לקידום.

לחברה מובילה בענף המזון דרושים:
מנהלי מזון
4 שנים נסיון לפחות
לפנות לטל' 03-5447644

לכפר הנוער דוד רזיאל
דרושים לשנה"ל תשמ"ט
1. אם בית מרכזת
(בעלת נסיון קודם)
2. אם בית קבוצתית
3. מדריך חברתי
לפנות בכתב בפרטים ונסיון קודם
לת.ד. 211 הרצליה 46101

למושב מסחרי בקריבה, דרושים/ות
1. גננת מוסמכת
057-81372, 057-81328
2. מנהל מרכז מזון
057-81321
3. מפעיל מרכז מזון
057-81321

כפר הנוער יוחנה ז'בוטינסקי
לביה"ס התיכון
דרושים לשנה"ל תשמ"ט
מורים
במקצועות: • אנגלית • מתמטיקה • מחשבים • ספרות ולשון • מכונאות • מוטורי סילון (ממ"ס) • מכונאות ציוד קרקע (מצ"ק) • מסגרות כלליות • שתלנות וגנון.
מועמדים מתאימים יפנו בציון השכלה ונסיון למנהל בית הספר טל' 08-220444/5
או לת.ד. 12 באר־יעקב 70350

לחברת ד.ש.מ בנית המיתנה בעיים דרושים לעבודה באשקלון:
★ **מהנדס ביצוע**
עם נסיון בעבודות ציבוריות של 5 שנים לפחות
★ **מנהל עבודה**
לעבודות שלד וגמר עם נסיון של 5 שנים לפחות
לקביעת ראיון – 08-455832, 08-453876

הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
כדאי לך לעבוד עם הסנה
כי היום יותר מתמיד
ביטוח עושים בהסנה.
אם התאור מתאים לך:
גיל 25 ומעלה. השכלה תיכונית לפחות. יכולת לפתח ולקיים תקשורת טובה עם אנשים. רוצה ומסוגל לעבוד קשה. בעל רצון עז להצליח.
בוא להיות איש מכירות בביטוח.
אנחנו מציעים לך הכשרה מקצועית מעולה בצעדיך הראשונים; זאת בתנאי שתעמוד בבדיקות המיון והקבלה שלנו.
בדבר פרטים פנה למפקח אילן שגב, טל' 02-233461 בין השעות 09.00–15.00

למפעל תעשייתי במבואותיה הדרומיים של חיפה
דרושה
פקידה
(לעבודה במחלקת משלוחים)
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בעבודה בקידות משרדית
★ נסיון בעבודה עם מחשב
★ נסיון בעבודה עם לקוחות
ויכולת ניהול משא ומתן
★ השכלה בת 12 שנות לימוד לפחות
★ נסיון קודם בעבודות משרדיות בתחום מחסנים – חיוני
★ לאחר שרות צבאי
מועמדות מתאימות יפנו: למנהל המפעל 04-538261 לשם קביעת מועד לראיון

לבית מלון חדש בטבריה
(ברמה של 4 כוכבים)
דרוש/ה
איש/אשת מכירות
★ נסיון קודם במכירות בענף המלונאות
★ הופעה נאה
נא לפנות בכתב בצירוף קורות־חיים לת.ד. 274 טבריה
– סודיות מובטחת –

„אליאנס" – לקרוא את המפה

מאת מוריה אבנימלך

עד עצם היום הזה מתקשים עובדי „אליאנס" לעכל עד כמה חמור מצב החברה. „אליאנס" שהפסידה בשנה שעברה 600 אלף דולר לחודש, ובסך הכול 7.5 מיליון דולר בשנת 1987, מפסידה היום יותר מ־800 דולר לחודש. אין במשק העובדים מי שיכסה הפסדים אלה. הבנקים אינם מוכנים להגדיל את האובליגו של „אליאנס" ללא הגדלת הערבויות, והבעלים, קונצרן „כור" אינו יכול להזרים כספים נוספים. סגירת החברה על שני מפעליה בחדרה ובפתח תקוה ואובדן 1400 מקומות עבודה אינם תסריט בלתי אפשרי.

לא רק שהמועדים ב„אליאנס" טועים בהבנת העובדות הכלכליות, הם טועים גם בהבנת מערכת הנסיבות והאילוצים בהם פועל היום מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר. התפטרות מנכ"ל „כור" ישעיהו גביש בנימוק שקיסר לא נתן לו גיבוי במהלכיו ב„אליאנס", תרמה לסטות בהערכת המציאות. עובדי „אליאנס" ראו בכך הוכחה שקיסר תומך בעמדתם כנגד עמדת ההנהלה – ולא היא. למעשה התפטרות גביש אילצה את קיסר לנקוט עמדה חד־משמעית כדי להזים את הנימוק שנתן גביש להתפטרותו. פגישת קיסר עם ועדי עובדים שאינם מקבלים מרות ההסתדרות, שהרתיעה את גביש, היתה מיוחה יוצאת מהכלל כלפי קבוצת עובדים, המסתכנת באיבוד מקום עבודה, ונתונה לתעמולה חסרת אחריות של פעילי ליכוד ובמיוחד של חייב יעקב. שמאי שחדרה היא המוחו הפוליטי שלו. קשה לבוא בטענות אל קיסר על שהוא עושה מאמץ מיוחד למנוע סגירת המיפעל, אך אין לטעות בכוונתו לאמץ את החלטת האספה הכללית של בעלי המניות ב„אליאנס" ולפנות לכונס נכסים, אם ההשתדלויות יסתיימו בלא כלום. לא יעלה על הדעת כי קיסר ידרוש מעובדי „כור", בהם עובדי „סולתם", שוויתרו על שכר בשיעור 5־10 אחוזים, לשאת על גבם נטל נוסף של מיפעל מפסיד שעובדיו מסרבים לתרום לתכנית הבראה. אם הבטיח שמאי לעובדי „אליאנס" „שההסתדרות לא תיתן לסגור מיפעל חצי שנה לפני הבחירות", הרי מבהיר קיסר את עמדתו החד־משמעית למי שמתקשה בהבנת הנקרא: „אין זכות קיום למיפעל לא ריווחי".

גם את כניסת המנכ"ל החדש של „כור" בני גאון לטיפול במשבר ב„אליאנס" צריכים הועדים לקרוא נכון. גאון נכנס ללא משקעים

קיסר: שיעור בהבנת הנקרא

מרים, עם רקורד של יחסי עבודה טובים, ועם נכונות לבדוק פעם נוספת אפשרות הבראת החברה, אך בנחרצות להצליח בטיפול במוקד בעייתי ראשון בקונצרן. לטיב ההחלטות ומידת הנחישות ביצוען שיפגין ב„אליאנס" יהיו השלכות על ההצלחה בטיפול בשורת המפעלים והחברות המפסידות ב„כור". להצלחה כמו לכשלון תהיה השפעה גורפת.

המהלך שעשתה בשבוע שעבר מועצת המנהלים של „אליאנס" ובעיקבותיה האספה הכללית של בעלי המניות, שהכריזו על החברה כחדלת־פרעון, הינו מהלך בלתי הפיך. זוהי מעין הכרזה שהחברה פושטת דגל. דחיית הביצוע בשבוע מאפשרת שלושה תסריטים. הראשון, שהצדדים (ההנהלה, העובדים, הבעלים דהיינו „כור" הנושים) יסכימו על תוכנית הבראה. השניה, שהאגף לאיגוד מקצועי יפסוק ופסיקתו תתקבל. השלישי, פניה למפרק שפירושו ש„אליאנס" נכנסת לטיפול משפטי, שעשוי להיות הפעלת המיפעל על ידי כונס נכסים או פירוק החברה.

היום מחר ומחרתיים אמורים נציגי העובדים, ההנהלה וההסתדרות להסכים על תכנית ההבראה, במסגרתה יצטרכו העובדים להתחייב להתייעל, להגיע לתפוקות, להתעייר ולוותר על תוספת שכר ותנאים נילווים. אם תושג הסכמה תפנה החברה לבעלים ולנושים שיאפשרו לה מסגרת מימון להמשך הפעילות. ללא הסכמה יכנס לתוקפו התסריט האחר, דרך ההכרעה המשפטית. המפה כבר שורטטה. נותר רק לקרוא אותה.

אנשים בכלכלה

בני גאון כבר ב„כור"

בני גאון שתיכנן להיכנס לתפקידו כמנכ"ל „כור" ב־1 ליוני, הקדים את התאריך ל־2 למאי, ואף למעשה המנהל כבר את ענייני הקונצרן כבר עם מתבשר כי נבחר לתפקיד. הנושאים הבוערים ב„כור" אינם מאפשרים להמתין ובני גאון מחלק זמנו בין „כור" ו„קואפי".

הנהלת „כור" נמצאת בעמדת המתנה והמתח רב. איש עסקים שניסה לקבוע פגישה בעניינים שוטפים עם אחד המנהלים הבכירים ב„כור" זכה להרמת גבות. בעל כורחו נאלץ גם הוא „להצטרף" למתינים לגאון.

בני גאון: מצפים במותח

„תיעוש" מתקפלת מועצת מנהלים חדשה ל„היסתור"

בעקבות קבלת היתר מבנק ישראל המאפשר ל„פועלים השקעות" לחתום על הסכם לניהול „תיעוש" לרכשה ולמזגה החלה „תיעוש" בהתקפלות. צבי אלדרוטי יו"ר מועצת המנהלים של תעוש מתכונן לזרז את התהליך.

מועצת המנהלים של תעוש קיבלה את התפטרותו של בן ציון בצלאל מתפקיד כיו"ר מועצת המנהלים של חברת „הסתור" והחליטה על מינויו של צבי עגנון, מישנה למנכ"ל „תיעוש", שתפקידו ב„תיעוש" התבטל למעשה, כיו"ר הסתור. בנוסף לכך מונו חברים חדשים למועצת המנהלים של הסתור: דוד גרינברג, יוסף ציסר, יצחק רובינשטיין, מיכאל מילר, אמנון מהר, עמי אתגר, צירה דהור וכן תצורף נציגות העובדים, כמקובל.

מאיר שמיר – מהמינהל למשרד החקלאות

מאיר שמיר שאושר בממשלה כמנכ"ל משרד החקלאות במקום מאיר בן מאיר, יכנס לתפקיד רשמית ב־1 ביוני השנה אך עוד לפני יתחיל תקופת חפיפה עם המנכ"ל היוצא.

מאיר שמיר שמש בזמנו בתפקיד מנהל מחוז הצפון של המחלקה להתיישבות של הסוכנות היהודית ולאחר מכן שמש בתפקיד מנהל אגף הפיתוח של הקרן הקיימת לישראל ומכאן עבר לשמש בתפקיד מנהל מינהל מקרקעי ישראל במשרד החקלאות. בתפקיד זה הוחלף על ידי שר החקלאות, פסח גרופר, אשר המינה במקומו את מנהל המינהל הנוכחי משה ליפקה. (דוד מישיוב)

איגוד המפרסמים נפרד מבני גאון ובחר במשווקי השנה

טכס חלוקת פרסי אותות על ידי איגוד המפרסמים שנערך בשבוע שעבר הפך, במידה רבה, לטכס פרידה מיו"ר האיגוד בני גאון. לגאון ציפו כמה הפתעות: סרט פרסום ישן לתדיראן שהפיק גאון בהיותו מנהל קבוצת מוצרי צריכה של תדיראן, ובו מופיע אחיו, יורם גאון, עם אריק איינשטיין ובני אמדורסקי בלהקת התרנגולים. ההפתעה השניה, מקמה שחיבר יורם טהר־לב, ובו השורה שעורה גלי צהל: הולכים ל„כור" מברכים אותך, קיסר". הערב החגיגי בהיכל התרבות כלל חלוקת פרסים והופעת הגשש החיוור.

איגוד המפרסמים בחר כאיש השיווק של השנה בנטע כנעני, מנהל השיווק של חברת „מפרי" יצרנית „פוסט אנר איזי" ובשמעון ולנר, מנכ"ל יקבי ירדן. משרד הפרסום אר. קי זכה במקום הראשון על מסע הפרסום שהכין עבור עיתון „הארץ". לתחרות השנתית של איגוד המפרסמים בישראל הוגשו השנה 450 עבודות ו־30 מסעות פרסום על ידי 60 מפרסמים, מפיקים ופירסומאים.

נטע כנעני, חבר קיבוץ הגושרים שהינו מנהל השיווק של חברת „מפרי". לחברה שלושה קווי יצור עיקריים שמתוכם ה„פוסט אנר איזי" הוא הלהיט המסחרי. דבר זה דרש הערכות מחודשת של מערך השיווק והייצוא שעליו ביצה נטע כנעני. למעשה מה שאמור היה להתבצע על פני שלוש שנים התבצע כולו ב־1987. השינויים בהערכות הם שהיוו את הבסיס להצלחתו המסחרית המסחררת של „פוסט אנר איזי" בו משתמשות כיום מיליוני נשים בכל רחבי העולם. המפעל מוכר 700 אלפי יחידות בכל חודש ומחזור המכירות ב־1987 הסתכם ב־35 מיליון דולר.

מתחלק בתואר איש השיווק של השנה הוא שמעון ולנר מי שהיה חבר קיבוץ ראש הנקרה במשך 21 שנה ו־15 שנה במרום הגולן. ב־1983 בעקבות סקר שערך מומחה אמריקאי לגידולי ענבי יין ברמת הגולן שהמליץ על גידול כרמים, הקים שמעון ולנר יקב קטן שהלך וגדל. בשנת 1987 הגיע מחזור מכירות היקב ל־3 מיליון דולר. (אבי שוורץ)

התעשייה דורשת הגנה מיבוא

אובדן מכשירי ויסות במדיניות היבוא של ישראל, יחד עם מדיניות שער חליפין בלתי נכונה, אשר אינה משקפת את ערך התמורות הריאלי של היצוא, עלולים להוליך את התעשייה הישראלית לשוקת שבורה. המצב יחמיר בשנת 1989 בה אמור המכס על היבוא לרדת לאפס עבור ארצות השוק האירופי המשותף ועל חלק ניכר מהיבוא מארצות הברית. כך מעריך יו"ר הוועדה לסחר חוץ בהתאחדות התעשיינים, גדעון רדושיצקי.

רדושיצקי תובע מהממשלה להקים בדחיפות צוות מומחים אשר יכין מערך חוקים הצורים להגנת התעשייה המקומית כפי שקיימים בצורה דומה בארצות הברית ובאירופה.

אלפי מבקרים הגיעו בשבת האחרונה ל„שוק והצומת" שנפתח בצומת הרב־מכר ליד צומת גלילות. דוכנים ססגוניים, מגוון של מוצרים, דוכן החלפות של חברות הזבל, לונה פארק, תיאטרון בובות, חגיגת קניות ובילוי.

מחקר: על ירושלים להשאר אזור פיתוח א' לתעשיות עתירות ידע

מאת אמנון אמיר

הגורם בעל המשקל הכבד ביותר למשיכת מפעלים לירושלים הוא תמריצים ממשלתיים, ולפיכך חשוב שירושלים תישאר איזור פיתוח א' לגבי תעשיות עתירות ידע. כך קובע דניאל פלזנשטיין מהאוניברסיטה העברית במחקר חדש על התפתחות התעשיה עתירת הידע בירושלים שהתפרסם השבוע.

במחקר זה, שיזמו מכון ירושלים לחקר ישראל, והאוניברסיטה העברית וחברת יישום, מנתח פלזנשטיין כמה דעות קדומות על התעשיה בירושלים.

כך למשל קובע החוקר כי גורמים כגון קירבה לאוניברסיטה או איכות החיים בירושלים אינם חשובים במיוחד במשיכת מפעלים לבירה. לעומת זאת יש, לדעתו, חשיבות מרובה לזמינותם של מבנים לתעשיה.

עוד קובע פלזנשטיין כי בניגוד לדעה הרווחת, המיכשול להתפתחות תעשיות עתירות ידע בירושלים נעוץ במחסור בעובדים מקצועיים ברמות הביניים ולא במחסור בעובדים אקדמאים.

מהדו"ח עולה עוד כי המפעלים בירושלים מעדיפים לקבל שירותים שונים, כגון ראיית חשבון ופירסום, דווקא בת"א, במקום להיעזר בשירותים מקומיים.

המחקר סוקר עשרים וחמישה מפעלים עתירי ידע בירושלים ומתמקד במיוחד בחברות הממוקמות בקרית המדע בהר חוצבים.

עובדי עירית ירושלים יעילים מעובדי ת"א

היחס בין מספר התושבים שמשרת כל עובד עירייה גדול בירושלים כמעט פי שניים מזה שבתל־אביב.

כך מתברר מעיבוד נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שנערך לאחרונה בעיריית ירושלים.

מהנתונים עולה כי בעיריית ירושלים מועסק עובד אחד על כל 101 תושבים, לעומת 56 תושבים שמשרת כל עובד בעיריית תל־אביב, ו־67 תושבים בעיריית חיפה.

המשנה למנכ"ל עיריית ירושלים, נפתלי איתן שמסר את הנתונים מציין כי מספר תושבי הבירה הגיע בשנה שעברה ל־481 אלף ואילו מספר עובדי העירייה הסתכם ב־4,730 איש.

איתן אומר עוד כי בחמש השנים האחרונות צומצם מספר עובדי העירייה ב־800 משרות מלאות, למרות הגידול שנרשם בתקופה זו במספר תושבי הבירה.

אמנון אמיר

היפנים: פגמים במטוסי „בואינג"

מאת אריה ארד

חברת התעופה היפאנית "ג'אל" פנתה בתלונה ל"בואינג" על גילוי פגמים במטוסי "בואינג 747" ו"בואינג 767". תלונתה כלולה במכתב ששלח נשיא המוביל הלאומי היפאני סוסומו יאמאג'י ליו"ר "בואינג" פרנק שרונץ. דובר יצרן המטוסים האמריקאי הגיב באומרו, כי החברה מתייחסת לתלונה היפאנית "במלוא הרצינות".

במכתבו לשרונץ קובל יאמאג'י על טעויות בהתקנת ציוד הכיבוי בתאי המטען של חמישה מטוסי 767. כן הוא קובל על טעות בהתקנת המיתקן לגילוי התחממות־יתר בתא הטייס של ג'מבו. יאמאג'י תובע משרונץ לנקוט את האמצעים הדרושים למניעת הישנותם של פגמים מסוג זה.

ג'מבו של חברת התעופה היפאנית התרסק לפני שלוש שנים בטיסה בתוך יפאן ובתאונה נהרגו 520 איש. זו היתה התאונה החמורה ביותר בתולדות התעופה. ועדת החקירה יפאנית קבעה, כי "בואינג", "ג'אל" וממשלת יפאן נושאות במשותף באשמה לתאונה. הוועדה מצאה, כי התאונה נגרמה מדופן פגומה ו"בואינג" הודתה בפגם.

כתוצאה מכך הפכה בטיחות הטיסה לנושא מרכזי במו"מ המתנהל עתה בין האיגודים המקצועיים וחברת־התעופה היפאנית. לפני שבועיים החליטו האיגודים על שביתת־אזהרה בת יומיים סביב נושא הבטיחות. נראה, כי במכתבו ל"בואינג" מבקש נשיא החברה היפאנית להדגיש את דאגת ההנהלה לבטיחות הטיסה.

חברת־התעופה היפאנית היא אחד הלקוחות החשובים של "בואינג". ברשותה 61 מטוסי ג'מבו ו־11 מטוסי 767. החברה אמורה להצטייד בחמישה מטוסי "בואינג 747־400" בעוד שנתיים.

דובר החברה היפאנית אמר בתשובה על שאלה כי הפגמים, שעליהם הוגשה התלונה ל"בואינג", "אינם מהווים בעיות בטיחות קריטיות, אולם כיוון שהתרחשו ברציפות, איננו יכולים להתעלם מהם".

מרכז המחלקה הכלכלית בקבוץ הארצי:

רמת הניהול בקיבוצים נמוכה

מאת שמעון וייס

ביקורת קשה על רמת הניהול והארגון הכלכלי בתעשיה הקיבוצית ובמשק הקיבוצי, השמיע לאחרונה גיורא ינאי, מרכז המחלקה הכלכלית בקיבוץ הארצי. לדבריו, רמת הניהול בקיבוץ היחיד ובתנועה הקיבוצית בכלל, היא נמוכה ביותר ואף כי פה ושם יש מנהלים טובים בקיבוצים, הרי שכתופעה קיבוצית רמת הניהול בכללה היא נמוכה, פשרנית ואנשיה אינם מתאימים לניהול עסקים.

בראיון לבטאון הקיבוץ הארצי אומר ינאי: כי בקיבוץ ובמערכת התנועתית לא קימת מערכת מידע ומערכות תומכות מידע. מערכות שלמות לא פועלות. לא קיימת כלל חובת הדיווח על ביצוע החלטות, אין מעקב הצגות ואין נתונים.

לדעתו, אחד הפתרונות שיכולים להקל על מצוקת הניהול בקיבוצים היא העברת מנהלים בין קיבוצים. במערכת אותה נציע, לא תהיה ברירה לקיבוצים, אלא להכין מאונים בזמן.

בקיבוץ הארצי הולכת ומתגבשת כעת תוכנית הבראה כלכלית רבת היקף המבוססת על שינויים נרחבים בניהול ובפעילות הפיננסית והאירגונית של הקיבוצים. בראש מטה ההבראה ההולך ומתגבש בקיבוץ הארצי, יפעל גוף מרכזי שיורכב מחברים מרכזיים בתנועה וזה יפעיל גופים בתחומי הכספים, האירגון והביצוע.

בבדיקת הרחבת שטחי חממות

משרד החקלאות פנה בבקשה למשרד האוצר להגדיל את התכנון בגידול עגבניות חממה בשנה הבאה בעוד 300 דונם נוסף על 700 דונם, שכבר אישר האוצר.

סמנכ"ל משרד החקלאות לסחר חוץ אריה זייף אמר, כי הפנייה להגדלת התכנון בגידול עגבניות חממה נובעת מן המחסור הזמני בשבועות האחרונים בעגבניות בגלל תנאים אקלימיים קשים, אשר שררו בתקופת הגדילה של העגבניות, שהחלה בסוף דצמבר 1987.

דויד מישיוב

וול סטריט/שולה פרומר

התמודדות על גבול ה־2000

בסיכום שבועי מסתכמת עלית המדד ב־1.16 נקודות בלבד. לכאורה, שבוע סתמי. למעשה – שבוע רב תהפוכות עם תנודות מסחר חריפות והתמודדות חזקה על גבול ה־2000.

תחילת שבוע המסחר – בהתאוששות מסוימת מחולשתו המופגנת בשבוע שעבר. המחזורים נמוכים והכיון הכללי הוא איטי מאוד. מרבית משתתפי השוק, בעיקרם המוסדיים – מעדיפים להדיר רגליהם מההתרחשויות במצב עדיין שכזה. התגובה היא מעין סרח עודף של ארועי השבוע שקדם לזה הנוכחי והנתונים המתיעים (לשלילה) של הגרעון המסחרי לחודש פברואר ביחד עם צניחת המדד ביום ה' שעבר ב־101 נקודות. לחץ המכירות נחלש לאישו הרבה מעבר לפרופורצנות של התחזקות מגמות הרכישה וזה נותן את ביטויו במהות המסחר בשוק. פקטור אחר מאיים על המבט לעתיד ועל התחזיות האופטימיות (אם הן קיימות) – מגמת שערי הריבית. קיים חשש שהבנק הפדראלי יאלץ להעלותם על מנת לתמוך בשערו המידלדל של הדולר. כאשר תיווצר האפשרות לאירוע זה ישנה השוק כיוון כלפי מטה. זוהי חוות דעת במעט חד משמעית של מרבית האנליסטים.

מגמת התחזקות מתחילה במחצית השבוע עם זרימתם של פרסומי סוף רבעון טובים במיוחד. עובדה זו מעוררת את השוק. שני מרכיבי מדד חשובים חברות מרק ואלקואה מפרסמות רווחים מצויינים והם משפיעים בפירוש על נטיית המדד. בסיכום כללי נראה שהתחושה השלילית של שוק המניות בוול סטריט נובעת בעיקרה מאכזבות סוף השבוע שקדם לו. באופן טכני יכול הראו ג'ונס לנוע בין הקצוות של 1980 – 2150. שבירת הנקודה הנמוכה כלפי מטה עשויה לזעזע את השוק. לקראת סוף השבוע נרשמת עליה ניכרת במדד והוא נותם ברמת 2015.09. זוהי רמה טכנית טובה ומעידה על יכולתו של שוק המניות להתמודד עם נקודות משבר פסיכולוגיות.

400 מפעלים יצאו במסגרת שיתוף פעולה תעשייתי

היקף הרכישות מהארץ במסגרת ההסכמים לשיתוף פעולה תעשייתי גדל בשנים האחרונות כך אמר שר התעשיה והמסחר אריאל שרון בעת ביקור שערך במפעל „אור סל" שבקיבוץ נווה אור, כאורח במפעלי התעשיה במועצה האזורית בקעת בית שאן.

שרון הוסיף ואמר כי במסגרת ההסכמים לשיתוף פעולה תעשייתי נכללו בשנים האחרונות מפעלים קטנים ובינוניים כיצואנים לחברות גדולות בחו"ל, וכיום מיצאים במסגרת שיתוף פעולה זה כ־400 מפעלים בארץ.

מפעל מיבנה עובר לשומרון

הקשיים של „אורות", מיפעל הטכסטיל של ארגמן ודרך בשומרון לא מרתיעים, מסתבר את חסידי ארץ ישראל השלמה. בעידוד סגן שר הבטחון מיכאל דקל החליט מפעל „דיזל 1", המייצר מערכות אלקטרו־מכניות ומבנים ניידים, עומד לעבור ממיקומו הנוכחי ביבנה לאתר חדש בשומרון.

המפעל „דיזל 1" הוא בבעלות פרטית של משפחות אליבר ומעסיק כ־20 עובדים ועוסק ביצור מערכות אלקטרו מכניות, גנרטורים, משאבות מים, מדחסים ומהסומים. הנהלת המפעל ביקשה מדקל סיוע בהעברת המפעל לשומרון, מאחר ודרוש לה שטח גדול.

משק עולמי / ביל כספי

הדולר התחזק

הדולר האמריקאי התחזק בשוקי הכספים של העולם, אך היה זה חיזוק מלאכותי. אותו יש לייחס לבנקים המרכזיים המערביים, ששוב התערבו כדי לבלום את ירידת שער הדולר.

למרות הגרעון המסחרי הגדול של ארה"ב, גרמו התפתחויות כלכליות וצבאיות להעלאת הביקושים השקעתיים לדולרים השבוע.

האירוע הראשון היה התקפת חיל הים האמריקאי על מסרות נפט איראניות ביום שני. התקפות אלו העלו את המתח במפרץ הפרסי והביקושים השקעתיים לדולרים עלו במיוחד במזרח התיכון.

האירוע השני הוא עליה בהתחלות הבניה בארה"ב בחודש מרס שהם אינדיקטור להמשך הצמיחה הכלכלית של ארה"ב.

הביקושים הערים הללו לא יחזקו את הדולר וללא עזרה של הבנקים המרכזיים של העולם ספק עם שערו ימשיך להתחזק ולהתייצב.

המטבע	שער	שינוי שבועי באחוזים
לישט	1.885	+0.2646
מרק גרמני	1.675	+0.8429
פרנק שוויצרי	1.386	+1.0204
פרנק צרפתי	5.6875	+0.9317
גילדן הולנדי	1.8785	+0.9132
יאן יפני	124.8	+0.7264
דולר קנדי	0.8112	−1.0247
שקל ישראלי	1.5640	−0.0218

השינוי בשער הדולר. * השער ביחס לדולר

עלה מחיר הנפט

מחיר הנפט עלה השבוע בעקבות ביקושים השקעתיים ומסחריים גדולים מצד משקיעים, הסבורים שפגישת מדינות אופ"ק שהחלה אתמול בוינה תגרום לעליית מחירי הנפט או לפחות להתייצבותם ברמה של כ־18 דולרים לחבית. הערכות הללו העלו את הביקושים לנפט ומחירו עלה.

במשך השבוע היו ביקושים השקעתיים לזהב ולפלטינה, שהפכו להיצעים מימושיים בסוף השבוע. לביקושים ההשקעתיים למתכות יקרות גרמו המתח במפרץ הפרסי והוסר היציבות בשוקי הכספים. מומחים סבורים שמחירי הזהב והפלטינה ימשיכו לרדת כי הביקוש התעשייתי למתכות יקרות נמוך והביקוש ההשקעתי למתכות יקרות לא יתחדש.

גם מחיר הניקל עלה השבוע ב־9.9 אחוזים ל־19,350 דולרים לטון, בעקבות ביקושים השקעתיים ותעשייתיים. המסחר בניקל מושפע ממעורבות ספקולטיבי לנוכח המחסור הגדול בניקל בשווקים.

במחיר המזון נרשמו ירידות במחיר הקאקאו. אירגון הקאקאו העולמי מעריך את עודפי הקאקאו העונה ב־120 אלף טון, בשליש יותר משהעריך עד כה.

מחירי הקומודיטיס

זהב (אונקיה)	449.25	דולר
כסף (אונקיה)	6.4775	דולר
פלטינה (אונקיה)	515	דולר
נחושת (טונה)	1170	לישט
אלומיניום (טונה)	1268	לישט
קפה (טונה)	1082.5	לישט
סוכר לבן (טונה)	237.5	דולר
גרעיני חיטה (בושל)	3.2275	דולר
כותנה (ליברה)	0.6513	דולר
נפט ברנט (חבית)	17.25	דולר
נפט דובאי (חבית)	15.65	דולר

צפויה עלית ריבית דולרית

פוחתים הסיכויים להורדת שערי הריבית בלונדון וגוברים הסיכויים להעלאת שערי הריבית הדולריים.

שערי הריבית הניידים היו יציבים במשך מרבית ימי השבוע; שערי הריבית הדולריים הניידים עלו במקצת ואלו של מערב גרמניה והולנד ירדו.

היציבות בשערי הריבית השבוע הפתיעה, כי מרבית המומחים העריכו שבימים אלו יתחוללו שינויים גדולים בשערי הריבית. עם זאת מחוקת העליה במדד המחירים היצרניים את הרושם עליית שערי הריבית הדולריים.

לעומת העליה הצפויה בשערי הריבית הדולריים הסיכויים להורדת שערי הריבית בלונדון הלכים ופוחתים לנוכח העליה בלחצים האינפלציוניים בממלכה המאוחדת. השבוע פורסמו כמה נתונים כלכליים אשר מצביעים על עליה גדולה באשראי, לנוכח עלית הלחצים האינפלציוניים והמשך הגאות בביקושים הצרכניים ספק אם הבנק המרכזי או האוצר יתכננו דווקא עכשיו בהורדת שערי הריבית ויוסיפו שמן למדורת הלחצים האינפלציוניים.

שערי ריבית הדולריים

ריבית בסיסית (PRIME)	8.50
ריבית לבניון שטרות	6.00
ריבית לקרנות פדרליות	6.75
ריבית ליבור תלת־חודשי	7.50
ריבית ליבור – תלת־שנתי	
לישט בריטית	8.31
מרק גרמני	3.56
פרנק שוויצרי	2.44
גילדן הולנדי	4.19
יאן יפני	4.25

קרלו דה בנדטי מנסה מזלו באיטליה

לאחרונה נכשלו ניסיונותיו של קרלו דה בנדטי, המתמחבל באנשי העסקים באיטליה, להשתלט על חברת לה נסיונל הבלגית.

אך לדה בנדטי מצפים עוד שני מאבקי השתלטות באיטליה עצמה.

דה בנדטי רוצה להשתלט על חברת מונדאדורי, אחת מחברות ההוצאה לאור הגדולות של איטליה. בנדטי המחזיק בשלושים אחוז ממניות החברה, רוצה את כולה, אך משפחת מונדדורי מתכוונת להילחם.

השבוע צפוי גם מאבק על השליטה בבנק האיטלקי הפרטי קרדיטו רומאגנולו שגם אותו חמד דה בנדטי. מומחים מעריכים שאם יכשל באלו, מעמדו בעולם העסקים האיטלקי יפגע.

יוגוסלביה רוצה לצמצם אינפלציה

שיעור האינפלציה ביוגוסלביה הגיע ל־170 אחוזים לשנה ב־1987. אך בשנת 1988 הממשלה בבלגרד רוצה להקטין את האינפלציה ל־90 אחוזים.

היא מתכוונת לעשות זאת על ידי ריסון תקציבי, ריסון האשראי הבנקאי, הצמדת תוספות השכר לפידיון ופיקוח מחירים לשלושה חודשים. תשלומי הפנסיות, מרכיב חשוב בכלכלה היוגוסלבית, יעלו בהתאם לעליה הממוצעת בשכר.

צפון אירלנד רוצה לבנות אוניות

מספנות הארלנד אנד וולף בבלפסט בירת צפון אירלנד הם המעביד הגדול ביותר בחבל ארץ זו והוא מעסיק 4,000 עובדים. בעבר מספנה זו נחשבה לגדולה והחשובה בעולם ובנתה אוניות כמו הטיטאניק.

עכשיו המספנה שנמצאת בבעלות ממשלתית רוצה סובסידיה בסך 70 מיליון לירות שטרלינג כדי לבנות את אוניית הסיור הגדולה בעולם ענק חדש בן שמונים אלף טון אשר נבנתה על ידי איל הספנות ההודי ראבי טיקו.

אך לפי שעה הממשלה הבריטית מתנגדת לתת הסובסידיה לבניית אוניה כזו שכן הדבר מנוגד לקריטריונים למתן סובסידיות לבניית אוניות.

בבלפסט חוששים שבמידה והממשלה הבריטית לא תענה לבקשת מתן הסובסידיות ההזמנה תלך למספנה אחרת כנראה בצרפת ועל ידי כך יצרכו לפטר כשליש מכוח העבודה במספנה.

אבטלה בדרום איטליה

איטלקי הרוצה לעבוד, כדאי לו לקבוע את משכנו בצפון איטליה. האבטלה שם מגיעה ל־7.6 אחוזים בלבד, לעומת 8.6 אחוזים לפני שנה.

במחוזות הדרומיים, לעומת זאת, מגיעה האבטלה ל־20.6 אחוז מכוח העבודה, לעומת 18.4 אחוז לפני שנה. אף שהאבטלה בדרום איטליה היא מהגבוהות במערב אירופה עשוי המצב בעתיד להשתנות. איטליה מתעתדת להשקיע ב־10 שנים קרוב ל־100 מיליארד דולרים בפיתוח האיזור. הכספים מיועדים לפתח תשתית כלכלית וחברתית של הדרום.

שערי מטבע חוץ ביום 25.04.88

המטבע	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	1.52	1.59	1.52	1.59	1.52	1.59	1.5548	1.5742	1.5553	1.5747	1.5563	1.5759	1.5651
1 מארק גרמני	0.91	0.95	0.91	0.96	0.91	0.96	0.9282	0.9398	0.9303	0.9419	0.9291	0.9408	0.9355
1 לישט	2.86	2.99	2.87	3.01	2.87	3.01	2.9300	2.9666	2.9240	2.9604	2.9270	2.9638	2.9471
1 פרנק צרפתי	0.26	0.28	0.26	0.28	0.26	0.28	0.2735	0.2767	0.2732	0.2766	0.2737	0.2771	0.2752
100 ינים יפאניים	1.22	1.27	1.23	1.29	1.22	1.28	1.2463	1.2619	1.2502	1.2758	1.2485	1.2642	1.2566
1 גולדן הולנדי	0.81	0.85	0.81	0.85	0.81	0.85	0.8275	0.8378	0.8290	0.8394	0.8286	0.8391	0.8338
1 פרנק שוויצרי	1.10	1.15	1.11	1.16	1.10	1.16	1.1250	1.1391	1.1252	1.1392	1.1236	1.1378	1.1310
1 כתר שוודי	0.26	0.27	0.25	0.27	0.26	0.27	0.2649	0.2682	0.2651	0.2684	0.2651	0.2685	0.2664
1 כתר נורבגי	0.25	0.26	0.25	0.26	0.24	0.26	0.2523	0.2554	0.2523	0.2555	0.2526	0.2558	0.2539
1 כתר דני	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2418	0.2448	0.2419	0.2449	0.2420	0.2451	0.2434
1 מארק פיני	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.41	0.3897	0.3945	0.3893	0.3942	0.3897	0.3946	0.3923
1 דולר קנדי	1.23	1.29	1.24	1.30	1.24	1.30	1.2620	1.2778	1.2619	1.2777	1.2625	1.2783	1.2706
1 דולר אוסטרלי	1.11	1.22	1.14	1.22	1.14	1.22	1.1762	1.1909	1.1762	1.1909	1.1781	1.1929	1.1836
1 ראנד דרא"פ	0.47	0.56	0.43	0.60	0.46	0.64	0.7235	0.7325	0.7239	0.7329	0.7252	0.7343	0.7285
10 פרנקים בלגיים	0.43	0.45	0.43	0.46	0.43	0.45	0.4417	0.4472	0.4448	0.4504	0.4447	0.4503	0.4472
10 שילינגים אוסטריים	1.29	1.35	1.30	1.36	1.30	1.36	1.3176	1.3341	1.3228	1.3395	1.3228	1.3394	1.3309
1000 לירטות איטלקיות	1.22	1.29	1.23	1.30	1.23	1.31	1.2511	1.2667	1.2512	1.2668	1.2525	1.2683	1.2572
1 „סלי" (ECU)	—	—	—	—	—	—	1.9287	1.9528	1.9270	1.9511	—	—	1.9419
1 דינר ירדני	4.28	4.54	4.30	4.58	4.34	4.64	—	—	—	—	—	—	4.5544
10 לירות לבנוניות	—	—	0.08	0.09	0.02	0.04	—	—	—	—	—	—	0.0416
1 לירה מצרית	0.64	0.68	0.60	0.63	0.65	0.66	—	—	—	—	—	—	0.6886

מכון לבון

מרסר פה, מרסר שם

כוחה מותנה ושלטון יחיד של מרסר מתחת לסלים העניק להפועל ת"א נצחון בתום המשחק הראשון מול הפועל חולון ■ ביום חמישי משחקי הגומלין: גליל תארח את מכבי ת"א וחולון את הפועל ת"א

מאת משה כהן

יכולת מעולה של לאבאן מרסר מנעה אמש אי־נעימות מקבוצת הפועל ת"א, שניצלה עד תום את חולשת הפועל חולון בפתיחת המשחק כדי לזכות בנצחון בייתי במשחק הראשון במסגרת חצי גמר הפליי־אוף – 73:86 (36:44).

שחקני הפועל הוליכו כנראה למרר את החיים לאוהדיהם הרבים. רק כך ניתן להסביר את נסיגתם הבולטת בשלהי המחצית הראשונה ובדקות רבות של המחצית השניה. למזלם, שיוקה הפועל חולון מתחת לרמתה הרגילה והדבר אפשר לחניכיו של משה ויינקרנץ לסיים את המשחק עייפים ומדיעים, אבל עם הרגשה טובה לקראת משחק הגומלין.

כוכב המשחק היה ללא ספק לאבאן מרסר, ששלט ללא עוררין מתחת לסלים והיווה איום מתמיד על הסל החולוני. ענקי חולון לא מצאו מענה למשחקו המעולה של ה"סנטר" ה"אדום". יתר התל־אביבים גילו יכולת בינונית, אבל לזכותם יאמר, כי הם ידעו להתעורר בעת רגעי הלחץ של קבוצתם. לינטון מאונס למשל היה מאופק למדי, אבל התעוררויות רגעיות שלו החזירו תמיד את היתרון לחבריו. גם ולוטיקמן, פרישמן ודלול סבלו מתנודות ביכולתם. הפתעה נעימה היווה קרל איימוס, שהתמודד בהצלחה מרובה עם ענקי חולון. אולם, ארבע העבירות האישיות שהוא צבר אילצו את ויינקרנץ להחליפו בלאסוף, שהיה חלש וחסר בטחון.

גמר־סל

הפועל ת"א	86 (44)
הפועל חולון	73 (36)

המצטיין: לאבאן מרסר
המאכזב: ניב בהין
שופטים: הורניק ודורובניק
צופים: 2000
אולם: אוסישקין
★ הפועל ת"א: מרסר 29, מאונס 17, ולוטיקמן 13, דלול 11, איימוס 10, פרישמן 6.
★ הפועל חולון: ראוסן 19, בודמור 18, אוראנג' 14, טרי ואלימלך 9 כ"א, זיסמן ובנגין 2 כ"א.

החולשה החולונית בדקות הפתיחה היתה מדהימה והיתה לה השפעה מכרעת על התוצאה הסופית. רק דייוי בודמור בדיוק קליעהמעולה בשלהי המחצית הראשונה איפשר לחבריו לשוב לתמונת המשחק. במחצית השניה התעורר ראוסן מתרדמתו, אבל זה כבר היה מאוחר מדי.

פתיחת המשחק היתה מדהימה. שחקני הפועל כבר הוליכו ביתרון של 19 נקודות – 19:38, אבל החולונים לא נשברו והצליחו לצמק בהדרגה את התוצאה עד לסיום המחצית – 36:44.

בכל דקות המחצית השניה ניסו החולונים לחולל מהפך, אבל כל פעם התעורר אחד משחקני ת"א והצליח למנוע מחבריו אי־נעימות. ההתעוררות האחרונה היתה של מרסר, שהרץ סופית את גורל המשחק. אין ספק, כי במשחק הגומלין בחולון יהיה כבר סיפור אחר לגמרי.

אכן, היה שמח באוסישקין

מאת ניסן פרידמן

הבחורים ב"סגול־צהוב", שעשו את כל הדרך מרחוב (חולון) לצפון העיר (אוסישקין) התמקמו ראשונים ביציע המזרחי והחלו בחגיגה הגדולה. דגל ענק בצבעי האגודה נפרש במרומי היציע. הבחורים הניפו דגלים, צעיפים ושלפו את רפטואר הלהיטים: "הולד־ני־יה" ו"לא, לא, לא ניתן, את הפועל נ...". ראשוני השהדים האדומים החזירו בקול שני "אל־אל־הפועל". איתן חפר, רכז הכדורסל של הפועל, יכול היה להתענג. שני המחנות שלו. העסק התחמם עם הצגת השחקנים. שריקות מחרישות אוזניים ומחיאות סוערות מנגד. אווירת כדורסל נהדרת. במהלך המשחק התעוררו שני המחנות לסירוגין. שיר המפתח במשחק "מרסר, מרסר" ואם תבינו את הישגיו אתמול, תבינו. גם הסיום היה אדום כיין. זה רק נותן חשק לבוא לחולון ביום חמישי. איזה הבדל לעומת המשחק האפור החד־צדדי, שהיה שלשום ביד־אליהו. האדום מוריף מגליל לא הוכיח כלל את האדום המקורי של הפועל ת"א.

היד הארוכה של אנדי דידל

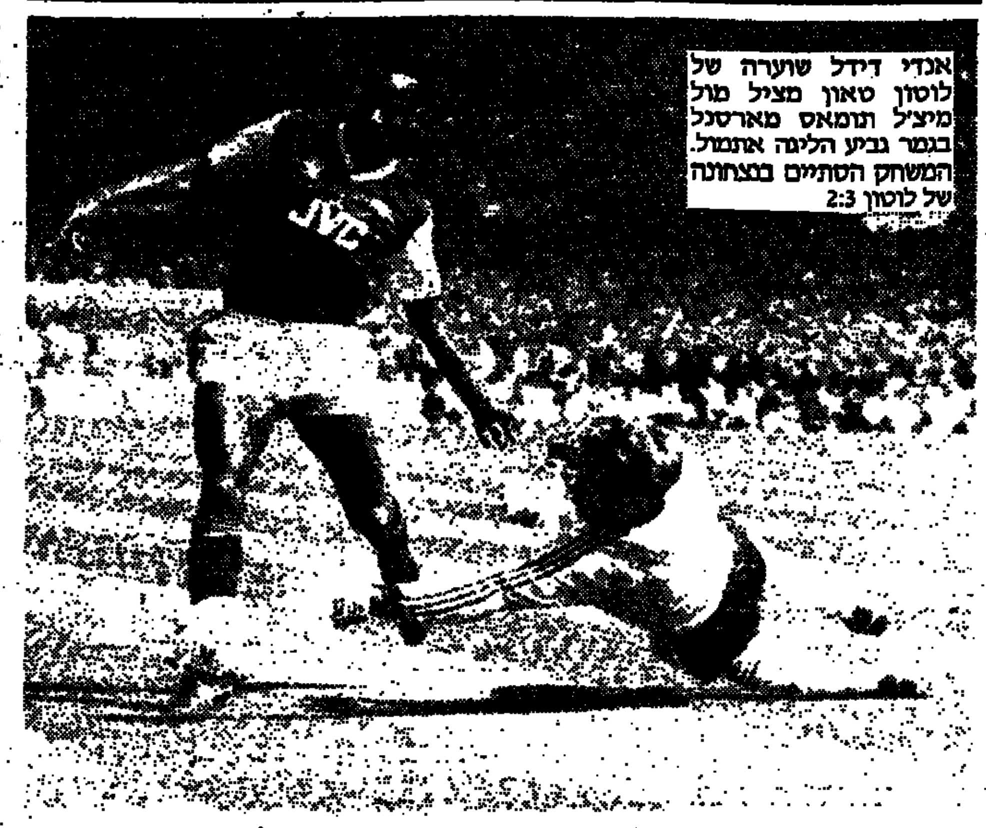

אנדי דידל שוערה של לוטון טאון מציל מול מיצ'ל ותומאס מארסנל בגמר גביע הליגה אתמול. המשחק הסתיים בנצחונה של לוטון 2:3

הצגה כפולה בבלומפילד היום במוקד משחקי שמינית הגמר

מאת ניסן פרידמן

שישה מתוך שמונת משחקי שמינית גמר גביע המדינה בכדורגל, ייערכו היום. באיצטדיון "בלומפילד" תהיה הצגה כפולה. במשחק המוקדם ייפגשו שמשון ת"א ובני־יהודה ל"דרבי" הפרברים המשמעותי ביותר העונה. במשחק המרכזי תארח מוליכת הליגה הלאומית, הפועל ת"א, את הפועל טבריה מצמרת הליגה הארצית.

הפועל ת"א, המועמדת הרצינית ביותר לזכיה באליפות, מצויה לאחרונה בתנופה. הטבריינים יגיעו, אמנם, ל"בלומפילד" הדורי שאפתנות ורצון להפתיע, אך, נראה כי לא יצליחו יותר מאשר לתת "פייט" טוב. להפועל ת"א ספסל טוב, כך שהטורגו של אלי כהן (אבל על מות אביו) לא יורגש.

ב"דרבי" הפרברים הכל פתוח. בגמר גביע הטוטו היתה ידם של השמשונים, שניצחו את "התימנים" 2:4. הפעם, במפעל החשוב יותר, ינסו חניכיו של דוביד שוויצר לגמול לבחוריו של גרונדמן.

גביע המדינה

בלומפילד, (14.30): שמשון ת"א – בני־יהודה
בלומפילד, (17.00): הפועל ת"א – הפועל טבריה
פתח־תקוה, (16.00): מכבי פ"ת – הפועל פ"ת
קרית־חיים, (16.00): הפועל חיפה – צפרירים חולון
נתניה, (16.00): מכבי נתניה – הפועל כפר סמיע
באר־שבע, (16.00): הפועל ב"ש – הפועל יהוד

שאר המשחקים יחלו בשעה 16.00. בפתח־תקוה יתקיים "דרבי", בו תארח היורדת לליגה הארצית, מכבי פ"ת, את הפועל פ"ת, שהתמקמה במקום טוב באמצע הטבלה הלאומית. אם כי ל"דרבי" יש חוקים משלו, הרי שהסיכויים נוטים במעט לזכות הפועל.

רק במעט, מכיוון שלאחרונה חלה נסיגה מסויימת ביכולתם של הגידים אלון ולוין, רבינזון ושות'. ייתכן, שחוסר אתגר ממשי בליגה הוריד את המוטיבציה של הפועל, אך האדישות שפקדה את השחקנים במחזורים האחרונים עלולה לעלות להם היום ביוקר. ומה על מכבי פ"ת? הקבוצה החלשה ביותר בליגה מתחילה לגבש הרכב צעיר וכשרוני, שמסוגל להפתיע היום. אך, [illegible] של שני כוכבי נבחרת [illegible] משחקה של מכבי.

מי שמחפש הפתעה יוכל אולי למצוא אותה בחיפה, שם תארח הפועל המקומית את הפועל צפרירים חולון. חיפה, אחרי שהדיחה את האלופה בית"ר ירושלים, מסוגלת לעשות זאת גם לחולונים הסימפטיים. אם ננסה ללמוד משהו על יכולתן הנוכחית של הקבוצות לפי השבת האחרונה הרי שהחיפאים דווקא בנסיגה, בשל הלחץ של המאבק על הכרטיס ללאומית. צפרירים משוחררת ומשחקת בצורה נאה ותקיפה.

שני המשחקים האחרונים נראים קלים על הנייר. למכבי נתניה צפוי "אימון" מול השרידה האחרונה מהליגות התחתונות, הפועל כפר סמיע מליגה ג'. תשאלו איך התברגה כפר סמיע לשמינית הגמר? פשוט, היא הוגרלה לעלות אוטומטית.

הפועל באר־שבע, על שלל הכשרונות הצעירים שלה לא תיכשל מול קבוצה בינונית מהליגה הארצית כמו הפועל יהוד. אם כן, זו תהיה ההפתעה של המשחקים.

השער מחר

שני המשחקים האחרונים בשמינית הגמר ייערכו מחר באיצטדיון רמת־גן. במשחק המוקדם (16.00) תארח בית"ר ת"א את מכבי חיפה ובמשחק המרכזי (18.30) תארח מחזיקת הגביע, מכבי ת"א, את מובילת הליגה הארצית, הפועל ירושלים.

ריאל מדריד אלופה

קבוצת הכדורגל ריאל מדריד, שהודחה מחצי גמר גביע אירופה לאלופות, [illegible] הליגה לזכות בפעם השלישית ברציפות [illegible] 4 [illegible] את בטיס סביליה 0:6.

80 אלף צופים חזו בנצחון המורשים, כשאת השערים הבקיעו מיצ'ל (2), בוטרו, המקסיקאי סאנשז (ה־28 שלו העונה), גורדילו וסאנשיס.

השניה בטבלה, סוסיאדאד, הפסידה במגרשה למורסיה 1:0 ואילו האנגלי ליניקר הבקיע לברצלונה במשחק התיקו 1:1 עם ראייאליד. לסוסיאדאד 11 נקודות פחות מאשר לריאל.

בנפיקה נוצחה

האלופה בנפיקה ליסבון, שהבטיחה השתתפותה בגמר גביע אירופה לאלופות, נוצחה במשחק חוץ על ידי פארנסה מן התחתית 1:0.

המוליכה פורטו הגדילה את הפער בצמרת, כשניצחה במשחק חוץ 0:1 את שאבש.

הקרב על קוראץ' הערב ברמת־גן

מאת משה כהן

שתי הקבוצות המפתיעות של העונה, מכבי ר"ג והפועל חיפה, ישאפו הערב (שעה 7) באולם כפר המכביה לפלס לעצמן הדרך למשחקי גביע קוראץ'.

בקרב חובבי הכדורסל חלוקות הדעות סביב הקבוצה הזכאית לתואר "הפתעת העונה". לפתות בכפר המכביה נראים שחקני עיר הגנים עייפים. שחקנים כמו קילינג, מאיר, אדריאני וביינר מסוגלים לזכות [illegible]

האורחים מעיר הכרמל לא [illegible] למשחק הגומלין, שיערך ביום חמישי בחיפה. עם שחקנים כמו יוסטון, שרטוב וגודס מסוגלת חיפה להפתיע. אולם, תוצאת המשחק תלויה בעיקר ביכולת הרמת־גנים.

● קבוצת הכדורסל של בית"ר ת"א חוייבה בבית משפט השלום בחיפה בתשלום 5593 ש"ח לחברת נסיעות עבור שירותים, שניתנו לכדורסלן קית בנס. בית המשפט הטיל עיקול על כספי הקבוצה, המגיעים לה ממועצת ההימורים.

● יחזקאל חליפה קבע בריצת 10,000 מ' את הזמן השני בכל הזמנים באליפות דרום־מזרח ארה"ב לאוניברסיטאות, כשקבע 28:56.40 דקות. הישג זה טוב מהמינימום הנדרש לבית הגמר של אליפות ארה"ב לאוניברסיטאות.

חליפה זכה במדליית הזהב. רב קרמר ניצח במוקדמות ובגמר קבע שיא אישי.

מגיני עצם חובה במשחקי כדורגל

מאת ג.אשר

התאחדות הכדורגל הבין־לאומית החליטה לחייב את כל השחקנים, המופיעים במשחקים בין־לאומיים, לשחק עם מגיני עצם.

ההחלטה נובעת מהחשש להידבקות באיידס באמצעות פצעים פתוחים.

ההתאחדות הישראלית כבר אימצה אתמול את החלטת פיפ"א וחייבה את שחקני נבחרת הנוער, שיצאו לארגנטינה, להופיע עם מגיני עצם.

ההתאחדות אישרה את שידור של משחק גמר הגביע האנגלי בשידור ישיר בטלוויזיה ב־14 במאי למרות שהוא יתנגש עם משחקי המחזור הרביעי בפליי־אוף.

קצה הכידון

ברוך דגון

צעד ראשון בתהליך השיקום של הכדורסל

הצעד הראשון בתהליך שיקומו של הכדורסל הייצוגי נעשה בסוף השבוע ביוון. כן, באותה מדינה בה החל הסוף במעמדה של הנבחרת הלאומית, שבו היה הכשלון המביש בבולגריה, השכילה נבחרת הנוער הישראלית להעפיל לגמר אליפות אירופה.

אם יש מקום לאופטימיות לגבי הסיכויים של הכדורסל בדרג הלאומי לשוב לפסגה האירופית הוא מתמצה בצעירים הכשרוניים האלה שתחת ידו של אריה רוזידסקי. רוזידסקי, "שועל קרבות" ותיק, היה, ללא ספק, האיש הנכון במקום הנכון. הניסיון העשיר שלו בכדורסל, שנות ההוראה הרבות בבית־ספר והגישה החינוכית מקצועית שלו איפשרו לו להפוך חבורה צעירה ופריה לנבחרת מגובשת.

עם זאת, מדובר בנקודת פתיחה בלבד, שאחריה חייב לעמוד מאמץ מסיבי להבטיח רציפות המשכיות. אין שום חשיבות להישגים בדרג של נבחרות נוער אם השחקנים האלה, העתודה של הענף, לא יקבלו הזדמנות רציניות לרכוש הישול יותר מפעם או פעמיים בשנה. היינו רוצים לראות את גיא גורם, רותם ארליך ואמיר כץ מככבים במדי קבוצותיהם גם במשחקי הליגה. בנושא הזה אין לסמוך על הכשרון הטבעי שלהם לפלס לעצמם דרך במרידיהם ועל הרצון הטוב וההבנה המקצועית של קברניטי הקבוצות. האמריקניזציה עלולה להשיב אותם על הספסל למשך "שנות דור", כפי שקרה לצעירים כשרוניים רבים לפניהם, ולגמר־להעלים את היכולת הכשרון שלהם.

מהו הפתרון? יש לעגן בתקנון המשחקים את החובה לשתף שחקן צעיר אחד או שניים עד גיל 20 בפרקי זמן קצובים מינימאליים בכל משחק, משהו כמו חמש עד עשר דקות. יש להפעיל את נבחרת הנוער על־פני כל השנה בטורנירים רבים בארץ ובחו"ל ולא להמתין למפעלים רישמיים, ויש לבנות רשת צפופה ככברה לאיתור כשרונות בכל חלקי הארץ ולהקים עבורם מסגרות פעילות קבועות. ללא עבודה שיטתית ויסודית עלול גם ההישג הנאה ביוון להיות אפיזודה סטאטיסטית.

כניסתו של ראלף קליין למשרת מאמן לאומי במשרה מלאה עשויה לשרת היטב את מגמת ההתאוששות. קליין יוכל לפקח על כל הנבחרות הצעירות ולכוון את הכנותיהן לקראת המשימה העיקרית – הכשרת שחקנים צעירים להופעה במדי היצוג ובניית נבחרת לאומית חדשה. קליין, שבקרדיט שלו רשומים הישגים מעולים עם נבחרות ישראל וגרמניה, יוכל להנות מסיוע מקצועי נאמן מרוזידסקי. השניים, אגב, העניקו למכבי ת"א את גביע אירופה הראשון לפני 11 שנים.

כדאי גם לשים־לב להישג של נבחרת הנערות – עליה לגמר האירופי – ולהקדיש מחשבה כיצד להעניק לכדורסל הנשי את המקום הראוי לו. הנערות הוכיחו, כי יש לנו פוטנציאל להשגיות גם בקרב המין החלש.

גרונדמן: מהשכונה לנבחרת

מאת שמואל קליגר

שמי יעקב גרונדמן. אני ידוע יותר כ'יענקל'ה. נולדתי ביולי 1939 בפתיחת מלחמת העולם השניה. משפחתי, שמנתה 11 נפשות, הסתתרה אצל גוי בכפר קטן בפולין. הגוי הטוב הזה הביא אותנו באסם – שם בנינו מבנה דמוי בונקר. כשעלינו לארץ הייתי בן 9. הגענו לשכונת התקווה ובאופן טבעי הצטרפתי לקבוצת הילדים של בני־יהודה.

יחד עם חברי יוסף מהלל הגענו בגיל 15.5 לקבוצה הבוגרת ששיחקה אז בליגה ב'. בשנת 1955 עלתה בני־יהודה לליגה הלאומית. כדרך כלל הייתי נוסע עם מכבי ת"א [illegible] היינו מביאים לבלומפילד 18,000 צופים לכל משחק. בשנת 1967 בא לבני־יהודה מאמן בשם גלסמן. לא כל כך הלך לו וביקשו ממני להיות מאמן־שחקן. הגענו לגמר גביע המדינה. שנה לאחר מכן אימנתי את הפועל כפ"ס, מכבי פ"ת, הפועל חיפה, מכבי ת"א, מכבי נתניה, הפועל ת"א ושמשון.

בנבחרת ישראל הופעתי 17 פעם. השכלתי הפורמלית בוגר תיכון. אני בעל סוכנות לדברי ספורט.

להיות מאמן נבחרת זו אחת השאיפות והחשובות שלי. עד היום קנה המידה לבחירת מאמן ישראלי לא היה טוב. לא בוחרו מאמן מכוח האישיות והיכולת המקצועית שלו. הקריטריון היה להכיר את האנשים הנכונים. ואני, בנושא זה מעולם הייתי חזק. לא ארצה להיות מאמן נבחרת (הדברים נאמרו לפני הידיעה על התמנותו לתפקיד המאמן – ש.ק) בזכות תנופה או חיבוק לעיתונאי המכיר את מילצ'ן או סוחר. זה לא הסגנון שלי וזה כבר מינוס גדול בכדורגל בארץ.

שאיפות: אם יש בן־אדם שאין לו שאיפות בחיים הוא לא יוכל להצליח. לא יוכל להיות מנהיג. אם אין שאיפות למאמן להגיע לטופ הוא לא יוכל להנהיג את שחקניו. כשהגעתי לשמשון ת"א הסברתי לשחקנים באסיפה הראשונה שאם כל כך טוב בקבוצה איך הם לא לקחו עד היום שום תואר. אולי המחשבה לא נבונה. שמשון מנהלת בגיון 10. אבל השחקנים צריכים להאמין בעצמם.

שחקנים זריזו קודם כל צריך מינורשים טובים. השאלה הגדולה היא אם אנו הכדורגלנים הישראליים נשתוה אליהם או הם ישתוו לנו. רק שלא יבואו להשתזף בים ולראות 'תהיכות'...

היום אסיפה כללית בטניס לבחירת מוסדות

הרניק פרש; קולי פרידשטיין יו"ר גליקשטיין מאמן־על באיגוד הטניס

מאת שמואל קליגר

דוד הרניק, מהיום כבר לשעבר יו"ר איגוד הטניס, היום ייבחר יו"ר חדש, קולי פרידשטיין, ושאר מסגרות האיגוד. ההפתעה השנייה של מסיבת העיתונאים לציון סיום הקדנציה של ההנהלה היוצאת: הודעה על מינוי העתידי של שלמה גליקשטיין לתפקיד בכיר באיגוד, מעין מנהל־על או מאמן־על בעל סמכויות כמעט בלתי מוגבלות או כמו שהיטיב להגדיר זאת הרניק עצמו: "גליקשטיין יהיה הדיקטטור של הטניס הישראלי".

בנאום מינויו מנה הרניק את הסיבות העיקריות להחלטתו, שלא להציג את מועמדותו לקדנציה נוספת באיגוד שבהנהלתה הוא משמש מ־1980. "הקדנציה האחרונה לא היתה קלה. היו עליי התקפות מבחוץ ומאנשי מרכז הטניס. ההישגים בגביע דייוויס חיפו על ההתקפות. באסיפה הכללית לא אציג מועמדותי מכמה טעמים: ראשית, לפני כמה חודשים מוניתי ליו"ר המועצה לטלוויזיה בכבלים וזה גוזל זמן רב. שנית, קיימת עייפות חומר בתפקידי זה 8 שנים. יש לי אחריות למתרחש בטניס ועשיתי את כל השיקולים. צריך להעביר את האסיפה בצורה שקטה", דברי היו"ר היוצא.

בסקרו את הישגי הספורט הלבן בשנים האחרונות – הישגים חסרי תקדים בעומק וברוחב. הרניק העלה על נס את הנצחון הגדול של ישראל על צ'כיה, שאותו מגדיר הרניק ללא כחל וסרק כגדול ההישגים של ישראל לא רק בטניס, אלא בספורט בכלל, בכל הזמנים.

עיקר הדברים נגעו לבחירתו העתידית של שלמה גליקשטיין לסמכות בכירה באיגוד. נראה, כי הרניק מעניק את מלוא האשראי לגליקשטיין והוא בן מעין ממשיך דרכו אף כי פורמלית לא יהנה גליקשטיין מסמכויות של יו"ר.

"שלמה עולה ממצב של שחקן לסמכות מקצועית עליונה. אנחנו חסרנו דמות כזו ואני שמח ששלמה החליט שזה הרגע לעזוב את הפעילות ולעבור לאימון ולניהול. גליקשטיין יהיה מנהל מקצועי של הטניס. כיעדי האיגוד בעתיד הוא רואה

הרניק בטחון ביטוי מלא לגליקשטיין כדי לאפשר לו לרכז בידיו את כל הטיפול בטניס.

המגמה היא להשאיר את הטניס הישראלי בבית העליון של הטניס העולמי, שכן אחרי ככלות הכל אין הרבה מדינות בעולם שיש להן שחקן בין ה־20 הטובים ביותר בעולם.

גם בתפקידו החדש בטלוויזיה מבטיח הרניק לתת מקום של כבוד לספורט ולקרבו להמונים באמצעות המסך הקטן. בהתייחסו לעניין הפועל אמר, כי יש לו אפשרות לחזור בעוד שנה להפועל וכי "הקואליציה בין הפועל ובין מרכז הטניס היא מורה".

מנסדורף שב וגבר על ג'ימי קונורס

אלוף ישראל בטניס, עמוס מנסדורף, המדורג 19 בעולם, זכה בנצחון שלישי על האמריקאי ג'ימי קונורס, המדורג 5 בעולם, בשלוש מערכות 4:6,5:7,6:4 וזכה ב־50 אלף דולר.

עמוס גבר על קונורס בן ה־35 גם ברמת השרון ובטוקיו. לעומת זאת ניצח אותו קונורס השנה בטורניר בארה"ב. לטניסאי הישראלי היה זה נצחון שני השנה על אחד מגדולי הטניסאים בתבל. קודם לכן עשה זאת לפני כחודש, כשגבר על בוריס בקר בפלורידה.

לעומת זכייתו המרשימה הפסיד מנסדורף בגמר הזוגות עם בן זוגו הדרום אפריקאי יואן רנסבורג לצמד האמריקאי המצויין רוברט סגוסו וקסן דיוויס 6:1,7:6.

בטורניר היחידים, שהיה באוקלהומה, שותפו 8 טניסאים, 4 בכל בית, והמנצח בכל בית עלה לגמר.

אוארט ניצחה את מרטינה

הטניסאית האמריקאית כריס אוארט בת ה־33 זכתה בטורניר ביוסטון, טקסס, כשגברה במשחק הגמר על יריבתה המושבעת מרטינה נאברטילובה 4:6,0:6.

היה זה הנצחון ה־37 של אוארט לעומת 40 של נאברטילובה.

לקופת חולים מכבי
דרושים:
1. רוקחים
בעלי ניסיון בבתי מרקחת פרטיים
2. קופאים
בעלי 12 שנות לימוד.
ידיעת אנגלית, עדיפות תינתן לבעלי ניסיון בעבודה בבתי־מרקחת או בעבודה עם מחשב.
– העבודה באזור המרכז.
– תנאים טובים למתאימים
של' 5105781 לאביבה

גם את/ה יכול/ה
להרויח
3,168 ש"ח
ברוטו בחודש + ביטוח מנהלים
בפרוייקט בלעדי בחיפה ובצפון.
אם את/ה:
✓ מוכר/ת מעולה
✓ בעל/ת הופעה נאה
✓ כושר שכנוע
✓ בעל/ת נסיון קודם (רצוי)
ראיונות יתקיימו בימים ג', ד',
לתאום הראיון להתקשר לטלפונים:
04-660745/674346

עיריית תל־אביב־יפו
לעיריית תל־אביב־יפו
דרושים
★ להשלמת צוות מורים לקונסרבטוריון העירוני בת"א
מורים לנגינה:
פסנתר, גיטרה, כלי־נשיפה, כלי־הקשה, כלי הקשה, כינור,
כלי, אקורדיון ותורת המוסיקה.
נא לפנות טלפונית למזכירות הקונסרבטוריון טל. 300560
בימים א'–ה' בין השעות 15.00–19.00
★ לבית אבות סוטר גבעת השלושה מ"ת
1. עובד/ת סוציאלי/ת
הכישורים הדרושים: נסיון של 5 שנים
עדיף עבודה עם קשישים.
2. פיזיותרפיסט/ית:
בעל/ת נסיון בעבודה עם קשישים.
3. אחים/אחיות.
נא לפנות למשרד המוסד, רח' ארלוזורוב פ"ת משל"ד
לבנים, בשעות 8.00–14.00, טל. 9224731.

לשפיר הנדסה דרושים
1. הנדסאי/מהנדס מכונות מנוסה
לתיכנון והרכבת מכונות ממוחשבות.
2. טכנאי מכונות מנוסה
להרכבת מכונות.
נא לפנות בכתב לשפיר הנדסה
ת.ד. 192 רעננה 43100
טלפון: 052-33676 – אילנה

פיתוח והקמת מערכי שיווק
עבור אחד מלקוחותינו חברת אלקטרוניקה עתירת טכנולוגיה
דרושים:
1. מנהל מכירות מנוסה
2. עוזר למנהל המכירות
3. איש/ת מכירות
המתאימים יוכשרו ע"י החברה בקורס אומנות המכירה. ויהנו ממשכורות ותנאי עבודה מעולים.
פרטים וראיון קבלה – ביום שלישי 26.4.88 בשעה 13:30 במלון סיני, ברח' טרומפלדור 11, ת"א.
נא לדייק.

למכון הלב שליד
בית החולים בקוד חולים ירושלים
דרושים
1) טכנאי/ת רנטגן – או אח/ות לחדר צינתור
2) אח/ות או בוגר במדעי החיים לביצוע בדיקות לב
נא לפנות לטלפון 02-231666

לחברה תעשייתית דרוש/ה
מפעיל מחשב
ל־IBM/36
למשמרת אחה"צ
במשרה חלקית (3 פעמים בשבוע)
★ מתאים לסטודנט/ית.
נא לפנות בכתב לת.ד. 4857 ת"א 61048 ולציין "עבור מפעיל מחשב".

כתר
KETER
החברה המובילה בתחום מוצרי פלסטיק
לכתר פלסטיק בע"מ
דרושה
פקידה כתבנית
הכישורים הנדרשים
★ שפת אם אנגלית וידיעת השפה העברית
★ נסיון בעבודה על טלקס ממוחשב
שעות עבודה 11.00 – 19.00 עם נכונות לשעות נוספות
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 03-839281 לגב' ג'ודיאן רוזנבאום

למוסד ציבורי
דרושה
כתבנית
לאחר שרות צבאי
עם ידע בעבוד תמלילים
לקביעת ראיון נא לפנות
לת.ד. 7133 תל־אביב 61071

לשפיר הנדסה דרושים
1. הנדסאי/מהנדס מכונות מנוסה
לתיכנון והרכבת מכונות ממוחשבות.
2. טכנאי מכונות מנוסה
להרכבת מכונות.
נא לפנות בכתב לשפיר הנדסה
ת.ד. 192 רעננה 43100
טלפון: 052-33676 – אילנה

דרושה
מזכירת אירגון
בכירה
למוסד ציבורי בתל אביב
תינתן עדיפות לבעלת ידע בסיסי בהנהלת חשבונות
5 ימי עבודה בשבוע
להתקשר לסילבי 03-650450

קינג בע"מ
באיזור התעשיה החדש בראשל"צ
דרוש
מבקר איכות
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מתכת
לאחר שרות צבאי
אין צורך בנסיון קודם
הכשרה תינתן במקום
★ תנאים סוציאליים מלאים
★ 5 ימי עבודה בשבוע
תושבי אזורי חולון, בת־ים, רמלה וראשל"צ יתקשרו: 03-9612199

למשרד עורכי דין
דרושה
מדפיסה
בעלת נסיון
במעבד תמלילים "אינשטיק"
לעבודה בשעות 13.00 – 18.00
טלפון 03-455176

למכון רפואי גדול וחדש ברחובות
דרוש
רופא מומחה בקרדיולוגיה
או בפנימית
תנאים טובים למתאימים
טל' 08-452986 053-341114

לחברת מחשבים
חדשנית וענפה
דרוש
חשמלאי
בעל רשיון
עדיפות לבעלי ידע במיזוג־אוויר, לתחזוקת מערכות הרישות.
בא לפנות לת.ד. 4100 רמת־השרון.
– סודיות מובטחת –

משהב
חברה לשכון בנין ופתוח בע"מ
לסניפנו בירושלים דרושה
פקידת מזכירות
סלל כתבות
בעלת נסיון
מועמדות מתאימות תפנינה לטל' 03/664631
בימים ד', ה' בין השעות 10.00 – 13.00

לחברה העוסקת בשילוח בינלאומי
דרוש/ה
פקיד/ת יצוא
★ בעל/ת ידע ונסיון בנוהלי ומסמכי יצוא
★ יתרון: מועמדים המכירים את שוק היצוא בישראל
★ שליטה בשפה האנגלית – חובה
רק מועמדים העונים לדרישות הנ"ל, יתקשרו לטלפון: 03-377311 לאיריס.

עיריית תל־אביב־יפו
מכרז פומבי
בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תש"ם–1979 מכריזה בזה עיריית תל־אביב־יפו על משרות פנויות:
★ במחלקת מידע הדרכה ובטיחות בדרכים, אגף התנועה, מינהל ההנדסה.
מכרז מס': מו/42/88
תואר המשרה: אחראי מגרש הדרכה לבטיחות בדרכים
דרגת המשרה: טווח של הדירוג האחיד
שעור המשרה: 2 משרות
תיאור התפקיד: תפעול שוטף של מגרש ההדרכה לבטיחות בדרכים, לתפקיד בכל שעות הפעילות.
דרישות המשרה: 1. השכלה תיכונית מלאה או מקצועית מקבילה. רצוי השכלה פדגוגית.
2. 2 שנות נסיון בהדרכה.
3. ידיעת חוקי התנועה.
4. בעל רשיון נהיגה.
5. ידיעת השפה העברית על בוריה.
★ במינהל החינוך הנוער והתרבות.
מכרז מס': מו/50/88
תואר המשרה: מנהל בי"ס תיכון עירוני ד' מקיף על שם רוטברג.
דרגת המשרה: עובדי הוראה
תיאור התפקיד: ייזום, תכנון, ביצוע ופיקוח על כל הפעולות החינוכיות והמינהליות של המוסד.
דרישות המשרה: 1. השכלה אקדמית משלמת ברמה של B.A או B.SC רצוי M.A. M.SC ובוגר הקורס האקדמי הדרושנתי להכשרת מנהלים, או בוגר במגמת מינהל החינוך.
2. רשיון הוראה קבוע לכל כיתות בית הספר העל־יסודי.
3. נסיון בהוראה בבית ספר על־יסודי של 7 שנים לפחות, כמורה וכמחנך.
4. נסיון בפעולות עם תלמידים מעוטי סיכוי.
5. ידיעה של עקרונות המינהל החינוכי, ידיעה של חוקי החינוך ותקנות החינוך.
6. כושר מינהלי ונסיון בניהול משרד ומשק של מוסד חינוכי.
7. נסיון בפעולות של החינוך המשלים והחינוך הקהילתי והחינוך המקיף.
בקשות למכרז יש להגיש במעטפה סגורה למשרדי העירייה במעגנון, על גבי 2 שאלונים אישיים "בקשה למשרה פנויה" טופס מס' 2025, ולציין על המעטפה את מספר המכרז.
תיאור תולדות החיים, תעודות המעידות על כישורי המועמד ומסמכים אחרים המצורפים לבקשה יוגשו ב־2 עותקים.
טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במעגנון באופן אישי או ע"י הדואר.
טל' 03-438599, 03-438463.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.
התאריך האחרון להגשת הבצעות הוא: י"ש אייר תשמ"ח 6 במאי 1988.
אלי עשת
מנכ"ל העירייה

מס שפתיים לסבל חולים

מאת דנקה הרניש

אין לאוצר שיקולים רפואיים. במקרה הטוב, שיקוליו כספיים בלבד, אפשר למנוע השתלטותו על מערכת הבריאות כולה רק בהגדלת ההכנסה הכספית של קופ"ח. תשלום על תרופות הוא תקדים.

לשלם בעד שירות זה נורמלי. המצב לא נורמלי כאשר אדם משלם ואינו מקבל תמורה לכספו. 83 אחוזים של אוכלוסיית הארץ מבוטחים בקופת החולים הכללית, משלמים מס אחיד, שאינו כלל סכום מבוטל. אולם זה זמן רב נשללים ממבוטחי הקופה שירותים בסיסיים מאוד, כמו ניתוחים מסוגים שונים, כולל בירורים הכרחיים עם רופאים מומחים, שרק הם יכולים לקבוע את איבחון המחלה ודרכי הטיפול בה. לביקור אצל אורטופד, למשל, אי אפשר להתקבל במרפאת חוץ של בית חולים, אלא לאחר המתנה של ארבעה חודשים במקרה הטוב, ולניתוח קטרקט או בלוטת הערמונית (פרוסטאטה) התורים הרבה יותר ארוכים.

בחודש נובמבר אשתקד חתמה קופת חולים הכללית על הסכם עם רופאי בתי־החולים שלה, שקבע מסגרת להפעלת משמרת שנייה לקיצור תורים לניתוחים. המשא ומתן היה ארוך, נשקלו כל ההיבטים של טובת החולים ותנאי תשלום לרופאים תמורת עבודה נוספת. במסדרונות מרכז קופת חולים טוענים, כי הכל תואם בקווים הכלליים, אם לא יותר, עם מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר. גורמים רפואיים מקצועיים, כולל ההסתדרות הרפואית, בירכו על הסכם קופת חולים, בציינם כי הוא פותח את הדרך לפתרון מצוקת החולים הממתינים לניתוחים ונותן אפשרות של הכנסה לגיטימית נוספת לרופאים תמורת עבודה נוספת.

ההסכם לא זכה לברכתו של משרד האוצר. כדי להכשיל הסכם זה, לא היסס האוצר לגרום אף לשביתה מתמשכת של הרופאים המרדימים בחדרי הניתוח, שהוסיפה אלפים לתור הממתינים לניתוחים אלקטיביים. התיקון המפורסם לחוק יסודות התקציב, שהעביר ח"כ אריאל ויינשטיין, גרם להשהיית ביצוע ההסכם, כי מכוחו נאסר על קופת חולים, כגוף נתמך מתקציב המדינה, לתת לעובדים כל תוספת תשלום ללא אישור האוצר. הכתרת מאבקו של האוצר נגד ההסכם של קופת חולים הושגה ימים ספורים לאחר העברת תיקון ויינשטיין, בפגישת נסים וקיסר. שר האוצר ומזכ"ל ההסתדרות הגיעו בפגישה זו להבנה לגבי העקרונות, שצריכים להנהיג הסכם לקיצור תורים לניתוחים בכל מערכת הבריאות ולגבי התיקונים הנדרשים לאחר זה בהסכם שנחתם בקופת חולים. בעקבות הבנה זו הסכים האוצר לשחרר לקופת חולים סכומים גדולים, שעוכבו בטענות שונות ומשונות, וגם לפתוח מחדש קווי אשראי, שנסגרו בעקבות ההסכם.

פתיחת ברזי ההזרמה הכספית איפשרה לקופת חולים לשלם משכורות לעובדים ותשלומים לספקים שונים אולם עיצומי הרופאים, שהחלו בבתי החולים שלה לאחר השהיית ההסכם, משתקים את השירותים הרפואיים למבוטחים. במשך החודש האחרון אין מבצעים בבתי החולים של קופת חולים שום ניתוחים אלקטיביים, והתורים מתנפחים לממדים עצומים. נדחים גם ניתוחים קריטיים, אונקולוגיים וניתוחי לב. מרפאות החוץ והמכונים מושבתים, החולים אינם יכולים להגיע להתייעצויות עם רופאים מומחים. מאבקם של הרופאים מחריף. השבוע הם החלו בסלקציה לגבי חולים המופנים לאישפוז בבתי החולים הפסיכיאטריים ולבית החולים השיקומי „לוינשטיין". הרופאים מגבירים את עיצומיהם בשפה נקיה „בקיצת אמצעים פרופסיונליים", אך בשפה פשוטה זו מניעת שירותים מאנשים חולים ששילמו בעבורם. במצב של היום בתי החולים של קופת חולים פועלים, למעשה, במתכונת חירום בלבד, רק חולים בסכנת חיים זוכים לטיפול. כל יתר החולים הם כלי משחק בשחמט האכזרי.

גם בהנהלת קופת חולים אין מתרגשים עוד יותר על המידה. הידיעה, כי ב־2 במאי עומדים הרופאים להפעיל במלון „פאלאס" בתל אביב מרפאות מקצועיות ולקבל מבוטחי קופת חולים תמורת תשלום, לא גרמה יתר לחץ דם במרכז קופת חולים. אנשים מוסמכים במרכזו הסבירו בשלוות נפש, כי הקופה לא תחזיר אף פרוטה אחת מהתשלום שישלמו מבוטחיה במרפאות שמחוץ לקופת חולים. לאחר השביתה הגדולה של הרופאים בשנת 1983 נעשו תיקונים בתקנות הקופה ועתה שוב איננה מחוייבת בהחזר ההוצאה.

הרופאים אינם מצפים כי הפתרון יבוא מהנהלת קופת חולים, שבתוכה יחולו בקרוב שינויים פרסונאליים. הרופאים תולים את כל התקוות במזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר, אליו גם מכוונים את כל החיצים. לטענתם, השהיית הסכם קופת חולים על קיצור תורים לניתוחים „זה צעד שאין לו תקדים במישור ההסתדרותי". טענתם היא, כי ההסתדרות הפרה הסכם חתום, והם סבורים, כי בידיהם הקלפים הטובים: הסכם חתום ומחייב, וכי לתיקון ויינשטיין אין תוקף רטרואקטיבי. יועציהם המשפטיים משלימים בימים אלה תביעות לבית הדין על הפרת הסכם חתום ועל הלנת שכר, שלא שולם לרופאים תמורת עבודתם הנוספת בתקופה הקצרה של הרצת ההסכם.

הדרך המשפטית ארוכה, עניין של שנים, והרופאים אינם מתכוונים להרפות ממאבקם

הצלחת החילופים על הסף
מנכ"ל מיועד לקופ"ח אריה שחר

היום־יומי בבתי החולים, שהורס את המערכת. שארית האמון ברפואה הציבורית ובערכיה נשחקת, כי חולים „נזרקים לכלבים" ואיש לא זועק. כל מי שיכול פונה לרפואה פרטית, כי בתנאים שנוצרו כיום רק במסגרתה מקבלים שירות טוב תמורת תשלום. תדמיתה של ההסתדרות נפגעת בעיני חברי קופת חולים הם גם הרשומים בפנקס הבוחרים של ההסתדרות.

היום אמור מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר להופיע לפני הוועדה המכינה לוועידת קופת חולים, שעל פי התוכנית המקורית אמורה להתכנס בסוף מאי ולאשר את מינויו של אריה שחר לתפקיד המנכ"ל ושל פרופ' צ'רח סרוחיו ליו"ר מועצת המנהלים של קופת חולים. נראה, שאם תוך פרק זמן קצר לא יימצא פתרון לסכסוך עם הרופאים, יעמדו בספק סיכויי ההצלחה של השינויים הפרסונאליים וגם אפשרות הביצוע של הרפורמה המקיפה בקופת חולים, שהועלתה בקווים הכלליים בדיוני ועידת ההסתדרות האחרונה. אין לצפות להצלחה ללא שיתוף פעולה של העובדים והרופאים שהם תמיד הקבוצה המובילה בכל שירותי הבריאות. אם הם לא ישתפו פעולה, כל המאמץ ייכשל.

למזכ"ל ההסתדרות מחוייבות כלפי האוצר, אבל למזכ"ל ההסתדרות יש גם מחוייבות כלפי הרופאים, שמחזיקים בידיהם הסכם חתום עם קופת חולים. יש הסבורים, כי תמורת שקט תעשייתי יהיה האוצר מוכן לגלות יותר רוחב לב כלפי צורכי מערכת הבריאות. שום דבר שנעשה באחרונה באוצר אינו מחזק הנחה זו. מה שבולט לעין הוא, כי האוצר מטפל ללא כפפות בשרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו ורק השבוע מנע מנציג משרד הבריאות להשתתף במשא ומתן שהחל עם רופאי המדינה. שר האוצר אישית נתן הוראה זו, כפי שאומרים יודעי דבר, לאחר שכבר קודם לא הזמין את השרה עצמה לפגישתו עם מזכ"ל ההסתדרות, שהסתיימה בהשגת הבנות בין השניים לגבי עקרונות לחיסול תורים לניתוחים.

האוצר רוצה לשלוט בכל מערכת הבריאות ולהכתיב את תנאיו גם לקופת חולים. שיקוליו, במקרה הטוב, כספיים בלבד. מערכת הבריאות דורשת גם שיקולים רפואיים ואלה אינם קיימים באוצר. ניתן להכשיל את השתלטות האוצר רק על־ידי הגדלת ההכנסה העצמית של קופת חולים. עד כה דבק מזכ"ל ההסתדרות באות הכתובה של עקרונות השוויון והעזרה ההדדית ודוחה כל אפשרות הנהגת תשלום עבור שירותים מסוימים שיכולים להביא לאיזון הביקוש לשירותים רפואיים ולהכניס כספים לקופה. בזמנו הוטל בקופת חולים תשלום על תרופות הביא להפחתת הביזבוז ולחיסכון, בלי כל פגיעה בעיקרי היסוד. התקדים קיים: מה שדרוש היום זו גמישות מחשבתית להרגעת המערכת וחידוש מתן השירותים, כדי לחסל את הפיגורים, שגדלים מיום ליום.

אי־סימטריה חיובית בבונדסטאג

מאת טדי פרויס

„במקום שמתוארים מעשי עוול של יהודים בצורה מוגזמת", צוטט תיאולוג גרמני בדיון פרלמנטאי על השטחים, „מתעוררת אנטישמיות במסווה מוסרי"

יצחק שמיר ואנשיו לא היו רווים נחת מהדיון שנערך ביום 11 במארס בבונדסטאג בבון, אך מי שמוכן לשבת עם הפלשתינים וכבר שמע על קיומם, ישבע עידוד ממה שנאמר שם. יתברר לו שלא כל העולם נגדנו, שיש הזוכרים מי התחיל במלחמה באזורנו, מי הצד המתגונן וכי האלה איננה סמל ההיכר המובהק של ישראל.

הנימה הזאת היתה שזורה בדברי כל הנואמים אותו יום והודגשה מנאומיהם של צירים מכל הסיעות, החל בירוקים וכלה במפלגתו של פרנץ יוזף שטראוס, האיחוד הנוצרי־דמוקראטי. הדיון קיבל לא אחת אופי רגשני ונציג הירוקים אוטו שילי נאלץ להפסיק את נאומו באמצע כשנשבר תחת רגשותיו. אושוויץ היא כאן ובכל מקום, אמר שילי ולא יכול להמשיך בדבריו. הנואמת שתפסה את מקומו פתחה את דבריה באמרה כי נאום המופסק באמצע מתוך התרגשות הוא המשכנע ביותר. הבית כולו השיב בתשואות.

הדוברים מכל הסיעות הטעימו, כי ללא צדק לפלשתינים לא ייכון שלום במזרח התיכון. כולם תבעו זכות הגדרה עצמית לפלשתינים ורק בדבר הצורך במדינה או לא מדינה פלשתינית נחלקו הדעות. זה החלק שלא ימצא חן בעיני רבים מאתנו. אולם כל מי שעלה אותו יום על דוכן הנואמים בבונדסטאג, הדגיש בתוקף את המחויבות המיוחדת של גרמניה לישראל ואת הצורך שאין דומה לו בהשגת גבולות בטוחים ומוכרים למדינת ישראל. כך גם התביעה לעודד את הכוחות המתונים בשני המחנות הניצים.

מובן, שדווקא החזרות וההתרגשות בדבר זכות הקיום של מדינה יהודית, מראות עד כמה זכות זו איננה מובנת לכל (לערבים). לגבי אלבניה, בריטניה, נפאל או ברזיל אין איש מכיר את זכות הקיום כפי שלאדם המצוי אין תעודה כי הוא שפוי. אך בהקשר שנאמרו בו הדברים הנ"ל, חייבים היו להיאמר ואכן הושמעו בקריאה לערבים שלא יתפתו לרעיונות הבל של השמדת ישראל. ארלגרט בולמן מהסוציאל־דמוקראטים הזכירה את קריאות ההשמדה של הערבים שהיו מפחידות כל עם, לא רק אומה שזה עתה חוותה שואה, והקטנה עשרות מונים מהמאיימים. הציר האנס שטרקן (האיחוד הנוצרי־דמוקראטי) הביע הבנה למרירותם ולייאושם של הפלשתינים, אך הזכיר כי הפתרון לגורלם המר היה נמצא זה מכבר, אילמלא חרתו מנהיגי ערב על דגלם את הקריאה להשמדת ישראל. אפשר להתווכח עם שטרקן הנ"ל באומרו כי לישראל אין צפויה עוד סכנת השמדה, אך בוודאי יש להסכים עמו, כי עתה יש צורך במשא ומתן ולא במלחמה נוספת.

הנואמים הרבו לציין את חוסר האיזון בתיאורי התקשורת את מעשי האכזריות של הישראלים. נראה כי פה שיבחו אותנו אפילו יותר על המידה כשאנה־מרי רנגר (הסוציאל־דמוקראטים), ד"ר הילדגרד האם־ברוכר (הליבראלים) וארלגרט בולמן הזכירו כי מבצעי הריגים נענשו בידי הפיקוד של צה"ל. הן לא הזכירו מה היו העונשים, שברוב המקרים היו קלים יותר מהעונש על גניבת זוג נעליים או משיכה במעצור החירום ברכבת. לעומת זאת הרחיבו את הדיבור על העלבונות והאבנים המוטחות בחיילים הצעירים שאמנם להילחם

„אין שלום עכשיו בצד השני"
אנה־מארי רנגר

בצבא איב, לא באזרחים השיכורים מאיבה ושנאה לישראל. הציר נורברט גאנזל (הסוציאל־דמוקראטים) כלל בנאומו ציטטה מדברי התיאולוג הלמוט גולוויצר כי „במקום בו מתוארים מעשי־עוול של יהודים בצורה מגוזמת, ומודדים אותו באמות מידה חמורות יותר מאשר במקום אחר, מתעוררת ועולה אנטישמיות במסווה מוסרי".

איפה היו כל אנשי המוסר הזועקים כיום נגד השימוש בפלשתינים צעירים לזריקת אבנים כאשר אלפי איראנים צעירים הושלכו אל מול מכונות יריה עיראקיות, הקשה גאנזל שגם מחה על העיוות שבכינוי צה"ל המשתמש בגז מדמיע, מבלי לגנות את הטלת גזי רעל במלחמת עיראק־איראן. גאנזל מחה במרירות („אף בתוקף גילי הנמוך איני יכול לרחוץ ידי ממעשיהם המחרידים של בני הדור של הורי") על הכינוי „קרבנותיהם של הקרבנות" המוענק לפלשתינים: בכינוי זה „טמונה חפיפה בלתי נסבלת בין גרמניה הנאצית לבין ישראל".

גאנזל ובן אותו שילי מן הירוקים הביעו הערצה לישראלים המפגינים בעד זכויות הפלשתינים ונגד מדיניות ממשלתם, מעשה שאינו מוכר בארצות אחרות. גאנזל סיים את דבריו באיחולי כל הטוב שבעולם לישראל ובקריאה לעצרת הכללית של או"ם לחזור בה מההחלטה המעמידה את הציונות והגזענות בשורה אחת – ולישראל לבטל את החוק האוסר על אזרחים ישראליים לדבר עם אש"ף.

ד"ר האם־ברוכר הסכימה שאין לשתוק לנוכח מעשי אכזריות של חיילים ישראלים, אולם הדגישה שהיקפם תואר בצורה מוגזמת עד בלי די ושניזונו לא רק מאימת השואה אלא גם מאיומים רוויי שנאה שקשה לתארה מצד הערבים. רק אם נבין פחדים אלה נוכל לזכות באמון מצד ישראל, הטעימה ד"ר האם־ברוכר שציטטה כרוזים שהופצו בידי אש"ף והמדברים על היהודים מוצצי הדם ואחי הקופים. אוטו שילי הזכיר בתדהמה דברי גרמני שהתרעם על שהיהודים עדיין מזכירים לגרמנים את „הסיפור הישן" ושסבור כי במעשי האכזריות בשטחים התאזן חשבון הדמים ישראל־גרמניה. אבל „הם (היהודי) אינו מניח לעצמו להישכח", הרעים שילי לפני שקולו נשבר מהתרגשות והוא קטע את נאומו באמצע. אנה־מרי רנגר הזכירה את המרורים שישראל נאלצה לבלוע מדיוני או"ם ואת חוסר הסימטריה בביקורת ובמאמץ לשלום. היא גינתה את האטימות של שמיר אך הזכירה את מאמצי השלום של שמעון פרס ויצחק רבין שהוציאו את ישראל מלבנון ואת מיעוט ההיענות בצד השני, שם אין „שלום עכשיו" ואין מפגינים נגד עוול שנעשה לישראלים. בסימטריה זו נכשל אוטו שילי שמבלי דעת חשף את העדר הסימטריה. הוא הזכיר את כל תנועות השלום בישראל ומנה אחד לאחד את האנשים הנאבקים למען צדק לפלשתינים ואת ההפגנות למען פשרה. לאחר מכן ניגש למנות את עמיתיהם בצד הערבי וכאן היתה רשימתו קצרה לאין שיעור משורת האישים והתנועות שהזכיר בצד הישראלי. הוא הצליח להעלות רק את ד"ר עיסאם סרטאווי (ואת בתו הנפגשת עם ישראלים) ואת חנא סניורא הבא להפגנות של „שלום עכשיו". וזהו?

אוטו שילי היקר והמצפוני: אתה תובע את שיתוף אש"ף בתהליך השלום ומגנה את אטימותו של שמיר. יישר כוחך, אלא שאש"ף עצמו לא כל כך ממהר לבוא לוועידה ששמיר מתכונן להיעדר ממנה ומבין שורותיו לא עלה בידיך למצוא שום אורי אבנרי, מתי פלד, לובה אליאב ושאר אנשים שבהם אתה תולה תקוות לשלום. גם כאן הסימטריה איננה סימטרית והמאזניים עדיין נוטים לטובת ישראל.

דבר היום

גזר הדין

קשה שלא להסכים עם בית־המשפט המיוחד בירושלים שלפניו התברר דינו של ג'ון דמיאניוק, אשר גרס אתמול כי כל עוד קיים עונש מוות בספר החוקים של מדינת ישראל, אין מנוס מלהטיל את העונש הזה על הנאשם שהורשע בפשעים נגד נרדפים, בפשעים נגד העם היהודי, בפשעים נגד האנושות ובפשעי מלחמה. גם אם השופטים דחו את עמדת התביעה שלפיה עונש מוות במקרה זה הוא מנדטורי, הרי פסק הדין הארוך והמנומק שניתן בשבוע שעבר, כאילו גוזר מאליו את העונש החמור ביותר שישנו בספר החוקים.

בכך בא לקיצו משפט קשה, כמעט קשה מנשוא מבחינת תוכנו הנורא, אך גם משפט שהתנהל כפי שחייב להתנהל משפט בשמיעת עדויות ובבדיקת ראיות – ומבחינה זו הימים האפורים והמייגעים שבו היו אולי ימיו היפים. המשפט תם, אך ההליכים המשפטיים עדיין לא מוצו, ויהיה ערעור. כשם שהיה לנו יסוד מוצק לתת אמון מלא בבית־המשפט המיוחד שיעשה את מלאכתו הייחודית הזאת בדרך שאיננה ייחודית, אלא כפופה בכל לחוק ולהליכי הדין, כך יש לנו – ולא רק לנו – כל היסוד להתייחס באמון לערכאת הערעור, ולא לדחוק את הקץ.

אי אפשר שלא להביע צער, בהקשר זה, על התנהגותם המתמיהה ואף המביכה של כמה אישי ציבור. משפט דמיאניוק, על אף נושאו ההיסטורי ומגמתו החינוכית, לא היה משפט ראווה. בשום שלב משלביו גם לא היו תופעות שיעידו על לחץ ציבורי על השופטים, או על מה שמכונה „דעת קהל". דווקא מי שמכהן כשר המשפטים התיר לעצמו לאחר פסק הדין להביע דעה על מה שצריך להיות גזר הדין. אתמול בבוקר, לפני מתן גזר־הדין התיר לעצמו ח"כ שילנסקי, משפטן במקצועו, לעשות כמוהו. אין אנו חושבים שהשופטים הושפעו מזה או מזה. אך אנו משוכנעים כי השמעת הדברים היתה פסולה, ואף עשוי להשתמע מהם שמץ של ניצול פוליטי של השואה.

בצדק ציין בית־המשפט אתמול כי העובדות ההיסטוריות שנדונו במשפט והפשעים שבהם הורשע דמיאניוק – אין לשיכחה שליטה עליהם. ספק אם יש בישראל מי שצמאים לעונש מוות. לא זו בלבד שהוא בוטל לגבי פשעים אזרחיים עוד בשנות ה־50, אלא שגם האפשרות לעונש מוות שנשארה בספר החוקים בעניינים בטחוניים מעולם לא נוצלה. בעניין פשעי הנאצים, גם מבחינת החוק וגם מבחינת הצד ההיסטורי, אין אנו בני חורין לנהוג בסלחנות או לפנים משורת־הדין. אך ודאי הוא שהציבור יקבל את הכרעתה של ערכאת הערעור תהיה אשר תהיה.

נ.ב. / שלמה שבא

חפירות חיינו

„תני לנו ארצי במשעולי הדרך/ תני לנו בשורות הלחם הרובים/ את שלום המחרשה נשאי לנו מחריך –/ היום הם לך נושאים שלום על הרובים".

זמר זה של נתן אלתרמן משנות ה־30 היה אחד האהובים והמושרים ביותר בשנים של המדינה בדרך. אף־על־פי שהיה זה שיר של קרב – הימנון פלוגות־השדה של יצחק שדה – היה זה שיר אהבה למרחבי הארץ, שיר געגועים לשלוה, לאפשרות של חיים ככל אדם בארצו, אף־על־פי שנאמר בו כי הלוחמים „נושאים שלום על הרובים". לכאורה הרי זו שורה בלתי־אפשרית: שלום אי־אפשר לשאת על רובים היתה זו שורה בלתי־אפשרית לכאורה כמו אותה סיסמה מאז: „טוהר הנשק" – כיצד זה יכול נשק להיות טהור?

ואף־על־פי־כן, לא היו אלו שורות של מלחמה. „שלום על הרובים" נישא כאשר עם לוחם את מלחמתו ההכרחית, כאשר אנשים לוחמים על קיומם, ו„טוהר הנשק" פירושו – כי בשעה שמתנהלת אותה מערכה על קיום, אין היא מכוונת נגד ילדים נשים ואזרחים ואינה הופכת למעשי רצח, אפילו בחיילי האויב עצמו, אם אין צורך בכך, ואין היא נרמזת להרס שאין בו תכלית.

לפני יותר ממאה שנים קמה התחיה הציונית אשר אמרה כי שיבת היהודים לאבכם והקמת עצמאותם הכרח, שכן בלעדיהן לא יהיה קיום לעם היהודי וליהודים. היתה זו תנועה לעצמאות, אולי יחידה בעולם, שהאמינה כי אפשר לקיים את הלאומה בדרכי שלום: היא רכשה אדמה בכסף רב, הקימה כפרים ויישובים וערים, טענה כי יש מקום בארץ לשני העמים היושבים בה, האמינה בכך וניסתה לשכנע בכך את תושבי הארץ הערבים. אף־על־פי־כן, היתה צריכה לעמוד מדי פעם נגד השכנים שעלו עליה בנשק, נגד רוצחים ופורעים, היא התגוננה על נפשה וערכה מאבקים וקרבות ומלחמות קשים. אבל לכל אורך הדרך היא חזרה והכריזה כי מבקשת היא שלום, כי מבקשת היא לבנות בית לבניה בהסכם עם שכניה, וגם כאשר השתמשה בנשק, עשתה מאמצים לפגוע רק בפוגעים בה, להימנע מרצח ילדים ונשים וחפים־מפשע. וידועים המאבקים הרבים בעניין זה – מההבלגה ועד הקריאה לטוהר הנשק.

לא היו אנשים מוסריים כיוסף חיים ברנר, א.ד. גורדון, משה סמילנסקי, ברל כצנלסון ואחרים ממורי הדרך של התנועה הציונית. אבל הם האמינו, כי המערכה אשר עורכים כאן היהודים היא מערכה של המפלט האחרון, על אפשרות החיים האחרונה ועל קיום העם היהודי. ולמרות מוסריותם וכאבם – הם עודדו את הלוחמים, לקחו על עצמם את האחריות למערכה ואמרו כמו אלתרמן באותו „זמר הפלוגות": „אין עם נסוג מחפירות חייו". אבל הם קראו לעודד מאבקים אלו בזהירות ולהגן על חיי אדם במקום שחיי אדם נקפדים. אולי היתה זו תמימות כאילו אפשרית „מלחמה מוסרית", אבל הם האמינו בה, האמינו כי זו דרך השחרור של העם היהודי, שלו היסטוריה רבת ייסורים וחובות מוסריים והכרזות כאבים.

ומטרה זו היתה מוסרית עד שהושגה מטרתה של הציונות – מדינה יהודית, מקלט ומקום לכל יהודי הרוצה בכך וארץ שבה אפשרית יצירה מחדש של תרבות יהודית ועברית וכללית. עד כאן. בראשית 1949 תמה מלחמת השחרור ובידי היהודים היו כ־20 אלף קילומטרים מרובעים של ארצם ההיסטורית, ארץ משלהם, ארץ ככל ארצות העולם, מדינה לקיום ולחלומותיהם אם רק יחפצו בכך היהודים. מדינות ערב השכנות לא השלימו עם מדינה כזאת, אבל מכאן ולהבא מותרת היתה רק מלחמה להגנת המדינה היהודית. כל מלחמה ומאבק שיש להם מטרות אחרות – אינם שייכים לחלום היהודי בן מאה השנים ולציונות שנוסדה ב־1882 וביקשה מקלט ליהודים. כל מלחמה, הרג ורצח שלא למטרת הגנה על העצמאות היהודית, איננה מלחמה ומערכה והתגוננות של תנועת התחיה היהודית. מלחמה כזאת איננה של התמימות הכואבת וההכרחית, אלא של כוחות רמיה: היא מעוררת רוחות־רפאים נוראות שנדמה היה כי תמו על צדקת קיומה של עצם המדינה היהודית, מעוותת את האדם היהודי ושופכת אור אחר על ההיסטוריה שלו.

מלחמה כזו איננה על „חפירות חיינו" אשר עליהן כתב נתן אלתרמן בשירו. חפירות חיינו אינן ביהודה, שומרון ועזה. „חפירות חיינו" כיום הן דמותה, אמונתה, תרבותה, יצירתה, חוסנה והצדקתה של מדינת ישראל.

מה יקרה לביתך אם תרעד האדמה?

מאת יוסף מיכלסקי

מפני התשובות האפשרית מזהיר – ועל המצב הקיים מתריע – בר־סמכא בתחום עמידות מבנים

„השאלה היא מה יקרה בזמן רעידת האדמה בארץ. להערכתי עלול להתרחש כאן אסון לאומי. אני אומר זאת במלוא האחריות ומבלי לנסות לגרום חס וחלילה לבהלה בקרב הציבור. אולם זו המציאות הקיימת".

הדובר הוא פרופ' יעקב גליק מהפקולטה להנדסה אזרחית של הטכניון ומעטים כמוהו בני סמכא בנושא זה כמה שנים. הוא יו"ר ועדת תקינה שעסקה בתכנון עמידות מבנים נגד רעידות אדמה ומאז 1979 הוא מתכנס גם בתקן הבניה נגד רעידות אדמה והכנת תקנים חדשים בתחום הזה.

לדבריו, בעוד הבניה הציבורית נעשית בהתאם לתקן החדש ובפיקוח צמוד, מקצועי ויעיל הרי „חלק נכבד" של קבלנים פרטיים בארץ אינם בונים בהתאם לתקנים שמחייבים משנות השישים. יש לו לכך הוכחות חד־משמעיות. הבעיה חמורה מאוד גם משום שישראל נחשבת לארץ מועדת לרעידות אדמה, גם אם לא בדרגה של קליפורניה. הליקויים בבניה הפרטית הם בעיקר במבנים בני 8–10 קומות. במבנים גבוהים יותר מקפידים יותר, כיוון שצריך כלל מתכנים אותם מהנדסים ברמה גבוהה הלוחצים על קבלנים לשמור על החוק. לדברי פרופ' יעקב גליק ההוצאה והתוספת הכרוכה בבניה מגיעה לכל היותר ל־2% מערך הבניה, למרות זאת אין החוק נשמר. פרופ' גליק העלה את חומרת הבעיה לפני משרד הפנים, האחראי מיניסטריאלית להוצאת אישורי הבניה. המשרד הגיב כעבור שמונה שנים באמצעות חוזר לוועדות לתכנון ובניה של הרשויות המקומיות. רבות מהן בכלל לא הגיבו על החוזר. אחרות כן השיבו וציינו שמבדיקות מדגמיות במשך תקופה ארוכה אותרו מעט מאוד חישובים סטאטיסטיים של מבנים חדשים הכוללים חישוב עמידות בפני רעידות אדמה.

הסיבות העיקריות לכך הן: ● חישובים של הנדסאים או גורמים אחרים שאינם מכירים את התקן המחייב ● הגשת חישובים חלקיים על־ידי מהנדסים לוועדות תכנון ובניה בידיעה או בהנחה שאין בודקים חישובים אלה בוועדות המאשרות את הפרוייקטים. „לדעתי, חוזר מנכ"ל הפנים המפרט את הבעיה והאמצעים לפתרונה מתעלם באלגנטיות מפתרון אמיתי: אכיפת חוק איכות פעולות המהנדסים", נכתב באחת התשובות. סגר את המעגל כנס איגוד מהנדסי הערים אשר קבע, כי בשל חוסר כוח אדם מקצועי אין האיגוד רואה אפשרות לאכוף את החוק על־ידי משרד הפנים.

לדעת פרופ' גליק מהנדסי בניה רבים יודעים את המצב והיו רוצים לעבוד בהתאם לתקן, אבל נכנעים ללחצי הקבלנים הפרטיים. חלק מהקבלנים האלה מעסיקים את המהנדסים על בסיס תשלום התיכנון „לפי המטר" ותמיד יכולים לפנות למהנדס אחר במקום זה אשר יסכם להקפיד על בנית תקנית. כאשר הועלו האשמות כאלה לפני כשלוש שנים, הגיב נגרן יו"ר ארגון הקבלנים, תחילה באמצעות פרסום בעתון יומי, ואחר כך במכתב לפרופ' גליק. „הצעתי אז להקים ועדה בלתי תלויה אשר תבור באקראי ותבדוק 10 תיקים של מבנים חדשים שאושרו או היו בתהליכי אישור בוועדות מקומיות לתיכנון ובניה. עד היום הזה לא קיבלתי תשובה להצעתי", הוא מדגיש.

המצב מצער במיוחד, בראש וראשונה משום שניתן לתכנן ולבנות בתים עמידים ברעידות אדמה, גם ברעידות אדמה קשות, ומשום שבארץ נצבר מידע רב בתחום תחזיות של רעידות אדמה והסיכונים הצפויים ובכל הנוגע לשיטות בניה כנדרש. בטכניון פועלת קבוצת חברי סגל מנוסים המתמחה בנושא עמידות מבנים לרעידות אדמה, והיא מבצעת, במימון הטכניון ומשרד השיכון מחקרים תיאורטיים ויישומיים בדיסציפלינה הזאת. בתחנה לחקר הבניה של הטכניון הותקן סימולטור מיוחד שבאמצעותו ניתן לדמיין התנהגות מבנים שונים בזמן האירוע. מסקנות המחקרים נכללות במדריך החדש לתכנון מבנים הנמצא בשלבי עיבוד. במקביל התפתח מאוד האגף הסייסמולוגי של משרד האנרגיה והתשתית אשר הקים רשת מכשירים לקליטת הפעילות הסייסמית בארץ, שממנה לומדים על התופעות הסייסמיות ועל הסיכונים האפשריים. לאחרונה העביר האגף לוועדת התקינה מפה מעודכנת לסיכונים, המקיפה שטח מבקעת הירדן ועד לכיוון החוף. כרגע עומדת וקיימת השאלה מה עושים במצב הנתון.

אומר על כך פרופ' יעקב גליק „לדעתי אין למשרד הפנים שום פתרון לבעיה זו ואין ביכולתו לאכוף את החוק בשל מחסור בכוח אדם מקצועי ברמה גבוהה. אמצעים מנהליים לא יועילו. נותרה האפשרות לנהוג כמו בארצות מתוקנות, למשל בגרמניה, שם קיים המקצוע „מהנדס מבקר" שתפקידו לבדוק את החישובים הסטאטיים והתוכניות של המהנדס המתכנן. צריך להנהיג בארץ את מוסד „המהנדס המבקר" – למדינה לא יעלה הדבר אפילו אגורה אחת – והרשויות המקומיות יוכרחו, על פי החוק, להתנות מתן אישור בניה בחתימתו. מוסד זה יפעל בדומה למוסכים שהוסמכו לאשר בדיקות „טסט" של כלי רכב או המשרדים של רואי החשבון מוסמכים שחתימתם תופסת אצל הרשויות הממשלתיות.

כמובן, הדבר לא יכול להיעשות תוך זמן קצר. כאן אנחנו נכנסים לבעיה החמורה של דרכי הכשרת מהנדסים בארץ והסמכתם."

(רשימה ראשונה)

מכתבים למערכת דבר

[illegible]

מיכאל גורבצ'וב הוכיח ליאסר ערפאת בביקורו האחרון במוסקווה, כי בטחונה של ישראל אינו פחות חשוב מבטחונם של הפלשתינאים ואש"ף בראשם. עם כל הכבוד להנהגה הפלשתינאית, היא צריכה להבין, שמדינת ישראל יש לה זכות מלאה לגבולות בטוחים ומוכרים על-ידי הקהילה הבין-לאומית לא פחות מהפלשתינאים. אין זאת אומרת, שבריה"מ שכחה את התחייבותה לעניין הפלשתינאי, משמע הכרה עצמית ושאיפה להקמת מדינה פלשתינאית. היפך הוא הנכון: בריה"מ מזכירה בזאת את התחייבותה לישראל, את התחייבותה לגבולות בטוחים ומוכרים מ-1947 ותמיכתה הבלתי-מסוייגת בהקמת מדינת ישראל ב-1948.

אנא מכם קוראים נכבדים: אל תיכנסו להתלהבות יתרה רוסיה לא שינתה דרכה כלפינו. היא אף לא הסכימה להשמידנו. היא אמנם סיפקה נשק המדינות עוינות לנו בדיוק כפי שעושה זאת ארה"ב לידידותיה שלה. כעת פשוט נוצר מצב במזרח-התיכון שבו בריה"מ וארה"ב שואפות להגיע להסכם שבו יתנו חסות למדינות האיזור שיעניק להן מלוא הביטחון ומלוא העצמאות במידה ויגיעו לשיחות ישירות. אפילו ראש ממשלת ישראל, יצחק שמיר, מוכן, ששיחות מעין אלו תתקיימנה בבריה"מ, קרי מוסקווה, ולא במסגרת של ועידה בין-לאומית. זו הצורה שלה הוא מסכים. עד עתה לא נכנסו ברצינות לענייני מהות של ההסדר במזה"ת ולא רק דיונים על דגלנים, שהם סמל הנוהל ותכיבי התקשורת. לא יוכלו לומר עליו, על יצחק שמיר, שאינו מתכוון לקיום משא ומתן עם הפלשתינאים, ובמיוחד עם חוסיין. לא יוכלו להאשימו בחוסר מעש ובחוסר כוונות.

בזמן האחרון, שמערכת הבחירות נכנסת למהלך שני, אמנם לא רשמי, נעשים מסעי הכפשה של א ופי כלפי ראש הממשלה. זה משחק זול, שמתעלם מהעובדה הפשוטה שמדובר בראש ממשלת ישראל ולא ראש ממשלת הליכוד.

אנו צריכים לקוות, שמסעי השלום של שר החוץ שולץ יצליחו, אך לא במחיר של ויתורים ומתן ציונים של שגריר ארה"ב בישראל, מר תומאס פיקרינג, שיעוררו את הרושם לאישים פלשתינאים בשטחים שהנה הנה עומד להתרחש משהו באיזור ויבוא סוף לשלטון הישראלי ביהודה ושומרון. הצהרותיו של זה האחרון אינן תורמות להרגעת המצב. הן רק מחממות, ומוסיפות שמן למדורה. ואכן, אין חדש תחת השמש. התופעה היחידה היא התפרעויות ביהודה ושומרון, עוצמתן ואריכותן. ואחרי כל זאת ממשיכים לדבר על שלום במזה"ת. בריה"מ מעוניינת תוך כדי יצירת והיווצרות נסיבות חדשות באפגניסטן, לחזור לזירה. ורבותי, יש קונים: צריכה להיות תקווה, שהשגת שלום במזה"ת תשלב את בואם של יהודי בריה"מ לישראל, העלאה המיוחלת בשנת הארבעים לקיומה של מדינת ישראל.

יצחק קפלן
תל-אביב

[illegible]

לרגל חגיגות ה-40 למדינה ולקראת הבחירות לכנסת ה-12 אני מציע לתת לכל ישראלי בעל זכות בחירה המתגורר בחו"ל כרטיס טיסה חינם לארץ בכיוון אחד בסוף חודש אוקטובר.

המדינה מתכוונת היום לתת הנחה של 150 דולר לכל ישראלי המבקש לטוס לארץ והפער בין כרטיס זה לכרטיס טיסה חינם בכיוון אחד הוא לא גדול.

עשרות אלפי ישראלים שיגיעו לארץ יוכלו להשתתף בהצבעה לבחירות לכנסת ה-12 ולחזק את המפלגות הציוניות, במיוחד נוכח ההערכה שאת אופי השלטון הבא עלולים לקבוע הערבים בארץ.

כל ישראלי שיגיע ישתתף בסיור קצר שבו ילמד על אפשרויות התעסוקה והדיור בסיומו ב-1.11.88 יצביע בקלפיות. מצד שני, יש לאפשר לכל הישראלים ובני משפחותיהם הנמצאים בחו"ל כעובדי מדינה או נציגי חברות ישראליות להצביע בשגרירויות בחו"ל.

בהכנה לוגיסטית קצרה אפשר לארגן מיבצע זה שעלותו לאוצר המדינה קטנה יחסית אך התוצאה עשויה להיות גורלית לעתיד המדינה.

שמעון הנגאל
ירושלים

[illegible]

כיצד מסתכלים על פניני לשון ממיטב המורשת היהודית? הד"ר ג. ארליך ניגש לעניין בגישה פילולוגית רצינית עד להתמיה. הוא מוכיח במכתבו („דבר" 11.4.88), כי מי שכתב לפני אלפיים שנה את הפסוק „ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" היה בעל רעיונות לאומיים, חשב רק על טובת עם ישראל וחלם על חיי שלווה מתוך עמדה של עוצמה צבאית. הדבר כל כך ברור עד שלא מובן למה טרח הד"ר הנכבד ללכת אלף שנה נוספת לאחור ולהוכיח, שהגישה הזאת היא גישה קרסנית המתבטאת בפסוקי המקרא „ונתתי שלום בארץ ורדפו מכם עשרה מאה".

מפליא שהוא לא הלך גם אלף שנה קדימה והראה, שהרעיון חוזר גם בתפילת הקדיש „עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל", כלומר רק על היהודים ולא בין היהודים ובין הגויים...

אילו היה צועד עוד אלף שנה ומגיע לימינו היה מגלה, כי כיום היה ופעלת יהדות עכשווית. יהדות שאינה רואה בכל משפט שנאמר אי-פעם אבן שאין להפוך אותה. אלא יהדות המתייחסת לפניני הלשון שבמורשת כאל כלים נאים וממלאה את תוכנם הישן בערכים עכשוויים ממיטב תרבות העולם המערבי.

המתונים החיים אנשי עוז-שלום ובתוכם בעלי תואר במדעי היהדות הם נציגים מובהקים של יהדות עכשווית זו. הם מעולם לא התיימרו להמשיך את היהדות בנוסח וילנה-דרשה אלא לבטא את הכלל: יופיו של יפת באוהלי שם.

אנו משתמשים בשפתנו המודרנית בהרבה מילים בלי לחשוב מה היה פירושן הקדום. כך גם בקשר לפניני הלשון. לא חשוב מה היה פירושן וכוונתן בעת כתיבתן, אלא איך מבין אותן הישראלי המודרני. כיום, כאן – ועכשיו, הפסוק ה' עוז לעמו יתן וכו' מבטא את כמיהת אזרחי מדינת ישראל מכל המיגזרים לשלום בין כל עמי האיזור.

נתן אהרון שפירו
גבעתיים

[illegible]

בהתייחסות לאשר אירע בסלפית (13.4) הוקרן במהדורת „מבט" חייבים נהיה לומר: לא מפירים כ"אם משכיני סדר אזרחי הם המוכרים על-ידינו הפעם, כמתגבר במטרה כפולה, פן יימצאו יישובים שכנים אשר יבקשו לחקות את ארגונה הקהילתי של סלפית העצמאית ושמא ישתרש דגם זה ויתפתח להוליך את הממשל האזרחי שלנו.

הלך השיבה מוסעה היננו את מפעילי צה"ל, זו הפעם, וראויה מחשבה תורת לתיקון המעוות במעלה הוא, כי לניהול עירייות וכמו כן לניהול מועצות אזוריות עדיף הגורם המקומי על הגורם הממלכתי. יותר ביזור ועידוד האינטרס המקומי ופחות מירכוז והנחייה מרחוק.

על-פי אבחנה סוציולוגית ניכר איזור התרבות הערבית בעוצמת השלטון הממלכתי וחולשת ארגוני התשתית, אשר היו ונשארו חמולתיים בעיקרם. ראשי ערים ומושלי אזורים כפריים מרביתם איפוא ממונים ופעילים מטעם השלטון המרכזי וזו היא אבן-נגף בתהליך התחרשות הקידמה.

התארגנותה העצמית של סלפית מיוחדת על-פי כל אמת-מידה ומיישום הצלחותה בגיבוש אינטרס מקומי אל-חמולתי לשם קידום מטרות ציבוריות, היא ראויה להערכה ולעידוד מצידנו. היות ראשי קהילת סלפית פעילים, כנראה, בהשראה קומוניסטית ו/או אש"פיסטית לא צריך לגרוע מאיכות ההישג החברתי אשר רשמו וראוי להכירו: אמנם במצעי שתי התנועות הנ"ל המקבלאות בין ערכי הבעיה מרכיבי ההתנגדות לשלטוננו, אם לא גם לשכנותנו, אבל בהיותן פליטיות סוציאליות אין הן המתכון לארגון המוניציפלי המוצלח בסלפית הוא ראיה אין דומה לעירה זו.

לטווח השנים הארוך עדיפים לשכנותינו היישובים הערביים העושים להעלאת איכות החיים הציבוריים בהם. אם מתוך אלה גם תצמח המנהיגות אשר תתיישב לימים לתו"מ לשלום עדיף יהיה השכר בצידנו כפול, שכן הדאגה לאיכות החיים אינה מתיישבת עם הטרור.

פרופ' גדעון קרסל
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

[illegible]

בגליון דבר מ-25.4.88 נתפרסמה רשימה של חיים גורי בהתייחסות לפסטיבל השירה הבין-לאומית, ברשימה זו כותב גורי בין השאר: „קראתי את הדברים האלה טרם שיפורסמו, בפני חברי המשורר האידי הדגול אברהם סוצקבר והוא אמר לי, כי גם הוא, שלא ראה עצמו בקי בעניינים אלה, נענה לבקשתם של יושב ראש אגודת הסופרים יעקב אורלנר ויושב ראש הוועדה המשורר נתן זך, והצטרף אל הוועדה המייעצת".

האמת היא שידידי המשורר א. סוצקבר פנה אלי טלפונית. סיפר לי כי הוזמן על ידי נתן זך להיות חבר הוועדה המייעצת ושאל לעצתי. נכון שיעצתי לו להיות חבר בוועדה הנ"ל כי הוא מייצג את ספרות האידיש במדינת ישראל.

יעקב אורלנר

[illegible]

האיגודים המקצועיים של הנהגאים, המהנדסים והאקדמאים מכריזים על סכסוך עבודה משרותה האוצר תביעותיהם, ביניהן התביעה שתינתן לעובדים ששכרם נמוך משכר מינימום תוספת שתעלה שכרם מעל המינימום („דבר", 17.4.88).

עלינו לזכור, שמאז שנחקק החוק מקבלים כבר העובדים ששכרם נמוך משנקבע בחוק, תוספות משלימות שמעלות שכרם לשכר המינימום (בשירות הציבורי ממורמרים העובדים שהאוצר מכנה תוספת זו „השלמת הכנסה").

כך בשירות הציבורי כל העובדים עד דרגה י"ס/1 מקבלים למעשה אותה משכורת, בגובה הדרגה האמורה ואם הם בדרגה נמוכה מזו זכאים לתוספת בגין תפקידים כמו תוספת בית-חולים, תוספת מינהלית או פרמיה, היא מתקזזת בחלקה או כולה עם השלמת ההכנסה.

לכן, על האיגודים לעמוד על כך שלא תהא דרגה ששכרה הנקוב יהא נמוך מהניתן כיום לדרגה האמורה. להבהרת העניין, זה מקרוב פורסם, כי על פי ההסכם החדש יקבלו כל העובדים ברשות הדואר דרגה. למעשה תהיה מהדרגה תוספת רק קבוצה קטנה של עובדים בכירים שדרגתם י"ס/1 או יותר.

אבי מג
פתח תקוה

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

התפוח והעץ

כל אלו הרואים עצמם מועמדים לכנסת מטעם מפלגת העבודה שלחו מכתבים לחברי המרכז כדי לרכוש את קולותיהם בעת ההצבעה. בעיצוב המכתבים וההדפסתם השקיעו מחשבה רבה וכסף רב. שונה בצורתו ותמציתי בתוכנו היה מכתבו של ח"כ אברהם כץ-עוז (בצילום), שאנו מביאים כאן את תצלומו. הוא לא שכח להוסיף איור המוכיח שהתפוח אינו נופל רחוק מהעץ (אמו היא הציירת ציונה תגר).

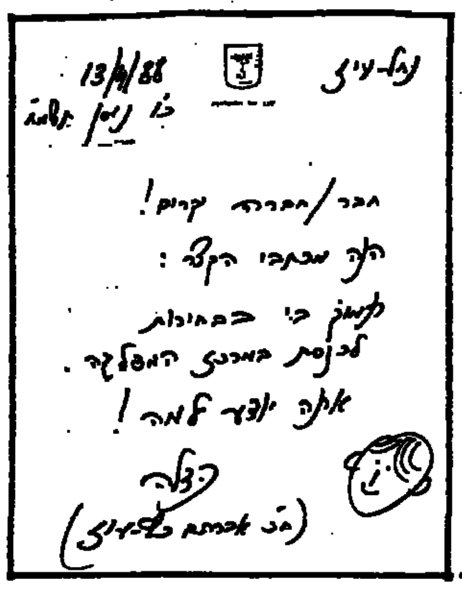

מורטים ושמחים

„לתעשיה בארץ צריך מזל. מי שרוצה לראות דוגמא של מזל שלפעמים מגיעה לדרגה של נס, צריך לנסוע לקיבוץ הגושרים. שם המצאתו של מכשיר למריטת שיער מרגלי נשים, 'סופט אנד איזי', תפס פופולריות בינלאומית והביקוש למכשיר מגיע לממדים אסטרונומיים". כך סיפר אתמול אהרון ידלין מזכ"ל התק"ם באוזני חזיקי העסקים שהתכנסו בחדר האוכל של תל-יוסף לדיון על „ההתיישבות העובדת, בעיותיה וסיכוייה היום". קיבוץ הגושרים, הוסיף ידלין, שהיה בקבוצת הקיבוצים החלשה ביותר של התק"ם, אינו חייב היום אף דולאר ויש לו הכנסות מטורפות: הוא מוכר בחודש אחד מה שקיבוצים אחרים אינם מוכרים בשנה.

מידור

דמוקרטיה בירושלים

בתוצאות מפתיעות הסתיימה בחירת המועמדים לכנסת בירושלים, כאשר חברי מועצת המחוז שם מגלים עניין רב בנושא זה, אות ועדות להצלחת הדמוקרטיזציה בבחירה. מכלל בעלי זכות הבחירה הצביעו בפועל שלוש מאות ותשעים חברים שהם 96.3%. נתון יוצא דופן בהשוואה ליתר אזורי הארץ. ביטוי לפופולריות הרבה של מזכיר המחוז, עמנואל זסמן, ניתן עם פתיחת הקלפיות כאשר התברר כי הוא זכה ב-83% מכלל קולות המצביעים.

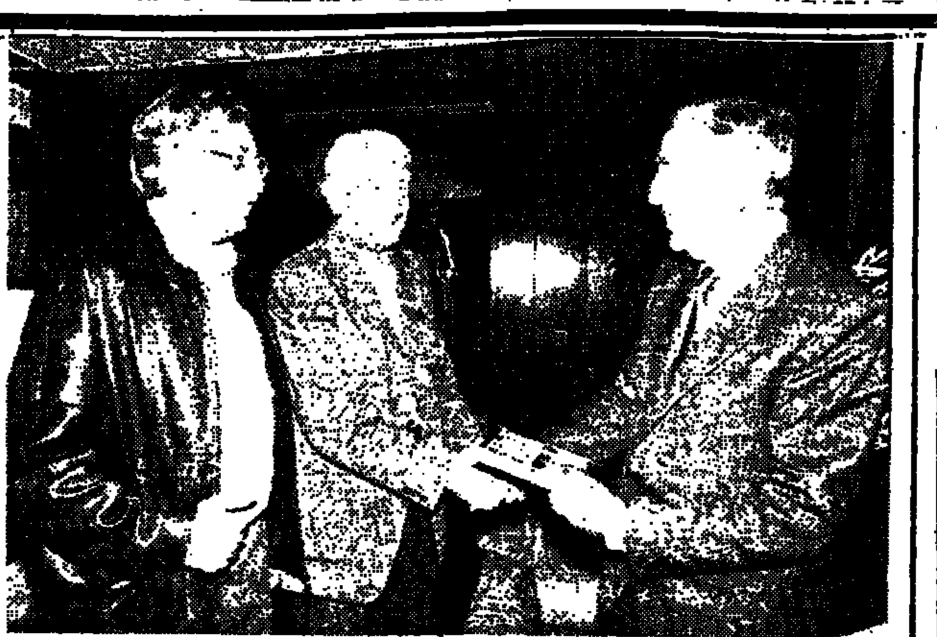

נשיא המדינה חיים הרצוג אירח אתמול את שייקה דן ואת עמוס אטינגר, שהעניקו לו את סיפרם „כניתה עיוורת" המתאר את פועלו של דן במסגרת עליה ב' בקרב קהילות יהודיות מעבר למסך הברזל. הביקור הסיפרותי אמר לרגל חגיגה משולשת עם צאתה לאור של המהדורה החמישית של הספר, שראה אור בהוצאת זמורה ביתן, הכללתו של שייקה דן בין ארבעים אנשי המופת בספר אנשי המופת שראה אור לרגל חגיגות יום העצמאות ה-40, והענקת תואר ד"ר לו מטעם אוניברסיטת בן-גוריון.

סיוע להבנה

ונדה הומני, פולניה צעירה, משמשת כ-11 שנה מדריכת מבקרים במוזיאון אושוויץ. אין זו מלאכה קלה להסביר את הזוועות במחנה ההשמדה. ונדה נחשבת בכירת המדריכים ובתור שכזו ליוותה את המשלחת הישראלית, בראשות סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון בביקור. בניגוד למדריכים פולנים אחרים באתרי השמדה ברחבי פולין, העושים את מלאכתם באופן טכני וקר, ולעתים אף מתעלמים מיהדותם של קורבנות הנאציזם, עושה זאת ונדה ברגש רב ואיננה מתעלמת מיהדותם של הניספים. בתום הביקור הודה השר נבון לוונדה על הדרכה. ההוגנת ושאל אותה אם ביקרה במוזיאון „יד ושם" בירושלים. ונדה השיבה בשלילה ובו במקום הזמין אותה השר לביקור בישראל באומרו שהביקור במדינת ישראל יסייע לה עוד יותר להבין את היהודים ואת העם היהודי. ונדה התרגשה מאוד מהזמנת השר ומיד בשובו מפולין הורה השר לאנשי משרדו לדאוג למימוש הבטחתו.

שמעון פרס מעיין בגליון הראשון של „דבר" שהוגש לו על-ידי מזכיר מועצת פועלי רחובות, עלי [illegible] הרמלך (במרכז) צילום: חנניה הרמן

הדידו רגליהם

פאיז אבו רחמה מעזה וחנא סניורה ממזרח ירושלים, הנחשבים לבולטים שבנציגי המתונה הפרו-אש"פי בשטחים, הדידו שלשום את רגליהם מכנס שערכה קבוצת הפרופסורים המכונה עצמה „עד כאן" באוניברסיטת תל-אביב, במטרה לקדם הידברות בין ישראל לאש"ף. השניים הודיעו שלא ישתתפו בכנס לאות מחאה על חיסולו של אבו-ג'יהאד על-ידי ישראל. בכנס הירצו הפרופסור יהושפט הרכבי והד"ר מתי שטיינברג. שניהם הטיפו לפתיחת הידברות בין ישראל לאש"ף בהצביעם על כך ש„האופציה הירדנית" כפי שמטיף לה פרס, קרי: מו"מ לשלום עם ירדן ללא שיתופו של אש"ף – איננה קיימת למעשה.

דן אבידן

ינקו – בתערוכה

„במאבק" – זו שמה של תערוכת ציורים משנות ה-40 של האמן מרסל ינקו (בתמונה), שתיערך בימים הקרובים במוזיאון ינקו-דאדא, בכפר האמנים עין הוד. בפתיחה החגיגית של התערוכה השתתפו חברת הכנסת אורה נמיר, ד"ר גדעון עפרת והמשורר חיים חפר.

אריאלה ראובני

המדע בשרות הדת

דגמים מתוך „תכריך טורינו" המסתורי, אשר לפי אמונתם של קאתולים רבים היה התכריך בו נעטף ישו לאחר שהורד מן הצלב, נלקחו לבדיקה מדעית באמצעות „איזוטופ פחמן 14" כדי לקבוע את גילו של הבד – הודיע הוואתיקן ביום שישי. יהיו אלה הבדיקות הישירות הראשונות בנסיון לקבוע את גיל יריעת הבד המסתורית מאז 1987, כאשר קבוצה של מדענים אמריקנים צילמו את התכריך מקרוב ובדקו אותו. אולם לא נלקחו אז דגימות מן הבד לבדיקה במעבדה. בהודעת הוואתיקן נאמר כי פיסות קטנות נגזרו ביום חמישי מן התכריך, הנמצא בקאפלה מיוחדת בקתדראלה של טורינו. יריעת הבד נשמרת בקתדראלה זו מאז 1587. התכריך העשוי כתנה הוא באורך של 4.4 מטר וברוחב של 1.4 מטר. המיוחד בו הם כתמים רהויים בדמות אדם מזוקן ועליו מה שנחשב ככתמי דם בדומה לפצעים שהיו על גופו של ישו לאחר צליבתו. עד כה לא היתה כל אפשרות לקבוע כיצד הדמות המסתורית של אותו אדם נשארה על יריעת הבד הגדולה, ואין גם שום זכר על המימצא הזה לפני המאה ה-14.

המדור נערך ע"י נאורה זרניצקי

שחמט

קרפוב – אלוף בריסל

מאת אהרן איטרס

סגן אלוף העולם, אנטולי קרפוב, ניצח בתחרות סוויפט בבריסל, כשצבר 11 נק' מ-16.

היתה זו התחרות הראשונה בסידרת שש התחרויות של גביע העולם הפרס הגדול, שמארגנת התאגדות רבי-האמנים על קרן פרסים של 1,200,000 דולר!

קרפוב, שזכה בפרס כספי של 20,000 דולר, הקדים את סאלוב 10 נק', בלייאבסקי, ליובוייביץ' ואן 9½ כ"א, פורטיש ואנדרסון 9 כ"א, שפילמן 8½, סוקולוב 8, טימן, ניקוליץ', סידהואן וטל 7½ כ"א, נוגואיראס 7, קורצ'נוי 6½, סאקס 6 ווינאנטס 2½ נק'. סאלוב ואנדרסון צלחו את התחרות החזקה ללא הפסד.

בשיקלול הנקודות לתחרות הפרס הגדול (הגרנד-פרי), שהזוכה בה יקבל 100,000 דולר, מוביל קרפוב עם 27½ נק', לפני ליובוייביץ' וסאלוב 25 כ"א, אנדרסון, גאן ובלייאבסקי 22 כ"א, פורטיש 19½, שפילמן 18, סוקולוב וטל 16 כ"א, ניקוליץ', סידהואן וטימן 13 כ"א, נוגואיראס וסאקס 10 כ"א וקורצ'נוי 8 נקודות.

ההבדלים בדירוג נובעים מכך שתוצאות המשחקים נגד ווינאנטס לא נלקחו בחשבון הגרנד-פרי.

במדורנו הבא נביא סקירה מורחבת על התחרות.

רב-האמן ההונגרי לאיוש פורטיש לא נוצח עד הסיבוב ה-13. אך כאן מולו גבר בו, והוא נוצח בשני משחקים רצופים. ההתאוששות היתה במשחק הבא:

לבן: לאיוש פורטיש
שחור: פרדרג ניקוליץ'
הגנה סלבית

1. ד4 ד5 2. ג4 ג6 3. פו3 פו6 4. פג3 דא4 5. א4 פא6 6. ה4 רו4 7. הג4 הו6 8. רה3 רב4 9. מהג2 רה3 10. הז3 0-0 11. 0-0 ג5 12. ד5 רג3 13. בג3 הד5 14. צאד1 פג7 15. הד5 פד7 16. רה2 מהו6 17. מה1 פה8 18. צד1 ז6 19. ד6 מהו5 20. ו4 מה6 21. ה5 פו7 22. רד3 מהו5 23. צו5 ג4 24. רג4 פד5 25. צג5!

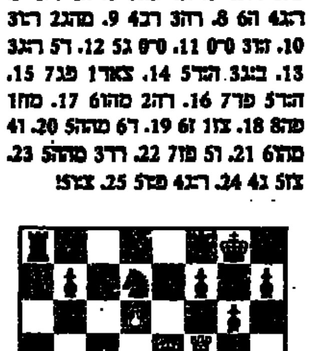

(הקרבה נאה המורצת את גורל המשחק) מהו5 26. מהו5 זו5 27. רד4 צג8 28. צז1+ פו8 29. רד5 צאב8 30. צז7 והשחור נכנע.

הגדולה מכולן

התחרות החזקה ביותר בהיסטורית השחמט העולמית, תחל ב-12.5 באמסטרדם שבהולנד. תהיה זו תחרות בקטגוריה 17, עם מד-כושר ממוצע של 2674. התחרות האחרונה בקטגוריה גבוהה זו, נערכה לפני 40 שנה במוסקבה, אך בה היה מד-הכושר הממוצע נמוך בכ-10 נק'.

בתחרות ישתתפו שלושת השחקנים הראשונים במד-הכושר העולמי: גארי קספרוב, אנטולי קרפוב ויאן טימן. כן יטול בה חלק רב-האמן ההולנדי יוהן ואן דר ויל. כל-אחד מהשחקנים יתמודד עם יריבו ארבעה משחקים.

התחרות תהיה במסגרת החגיגות לציון היובל ה-10 לחילופי האופציות האירופיות.

גמר היסטורי

קבוצת הפועל תל-אביב העפילה, לראשונה בתולדותיה, לגמר גביע המדינה, לאחר שניצחה בשלב חצי הגמר את יריבתה העירונית, קבוצת ביכורי-העיתים, בתוצאה 2:3. את כרטיס העליה העניק הא.ב.ל אליהו שווידלר שניצח בלוח השני את יוחנן אפק. יתר המשחקים הסתיימו בתיקו (ביכורים – י. שרנצל, גלפר – מ. שרנצל, ברזק – קגנובסקי, אלתרמן – שכטאר).

במשחק הגמר תפגוש הפועל ת"א את האלופה ומחזיקת הגביע, קבוצת באר-שבע, שניצחה את הפועל ראשון-לציון בתוצאה 1½:2½ (גרינפלד ופיידיק ניצחו את שוורץ ועץ. ליס. רבלים, לדרמן ודיקר סיימו בתיקו עם רוזנטל, מלינרסקי ובראל).

אין ספק, כי במשחק הגמר יתמודדו שתי הקבוצות הטובות ביותר כיום בארץ, דבר המבטיח מפגש ער, מותח ומעניין. שתי הקבוצות יפגשו זו מול רעותה, במסגרת הסיבוב השמיני, שנדחה ליום 14.5.88, עקב אליפות הארץ, במפגש שיכריע את גורל אליפות המדינה.

● במשחק השלמה בסיבוב השביעי ניצחה אס"א מכביון חיפה את אס"א תל-אביב בתוצאה 1½:3½ (מנור, פרץ וקפלביצקי ניצחו את כהן, קלדור וכרמל, חלמן הפסיד לקריידמן וקרפ סיים בתיקו עם להב).

הטבלה: ב"ש 24 נק', הפועל ת"א 23½, אס"א מכביון חיפה 21½, הפועל הדר-השרון/פ"ת 19½, אס"א ת"א 18½, הפועל פלדקליין ראשל"צ 18, ביכורי-העיתים א' ת"א והפועל רחובות 14 כ"א, הפועל הרצליה 12½ ורובינשטיין ירושלים 9½ נק'.

עונשים כבדים

עונשים חסרי תקדים הוטלו על קבוצות הליגה הארצית, שהואשמו בועדת הליגה בדיווח כוזב.

קבוצת מכבי לסקר חיפה שהורחקה מהמשך המשחקים, עקב שתי אי-הופעות, הורדה בליגה נוספת, ותשחק בעונה הבאה בליגה ב', וממאזנה של קבוצת אליצור פ"ת הורדו בפועל 3½ נק'.

שתי הקבוצות, שנפגשו בסיבוב הראשון, נמצאו אשמות בקביעת תוצאה מראש, ללא קיום המשחק.

בינתיים הולכות ומסתעפות התלונות על משחקים לא כשרים, שבהם מעורבות קבוצות נוספות. לאור הגירסות הסותרות הוחלט להפנות את הצדדים המעורבים לבדיקה במכונת אמת, דבר העלול לגרום לזעזועים בטבלת הליגה הארצית.

■ במסגרת הסיבוב השביעי בליגה הארצית, החריף המאבק על שני כרטיסי העליה לליגה הלאומית, לאחר שהפועל יהודה גברה על הפועל גליל ת"א 1½:3½, ומכבי ת"א/אשדוד ניצחה את אליצור פ"ת 2:3. המנצחות ניצלו את התיקו 2½:2½ בין הפועל ראשל"צ להפועל תעשייה-אווירית. קבוצת ביכורי-העיתים ב' ת"א לא יכלה להפועל פ"ת/הדר-השרון, ונפרדה עמה בתיקו.

כתוצאה מהעונשים שהוטלו המצב בטבלה, בתום הסיבוב השביעי הוא: הפועל ראשל"צ 18 נק', מכבי ת"א/אשדוד 17½, הפועל בל"ל ת"א 17 (ומשחק עודף), הפועל הדרה והפועל תעשייה-אווירית 16 כ"א, ביכורי-העיתים ב' ת"א ואס"א ירושלים 15 כ"א, הפועל פ"ת/הדר-השרון 12 (ומשחק עודף) ואליצור פ"ת 10 נק'.

משחק מעולם אחר

רק לעיתים רחוקות מגיעים משחקים מליגה ג' לכותרות. משחק מעולם אחר, תרתי משמע, שאפילו שחקנים ברמה גבוהה יכולים ללמוד ממנו, הוא המשחק הבא:

לבן: אפרים פרידמן
שחור: נתן אקשטיין
הגנה סלבית

1. ד4 ד5 2. ג4 ג6 3. מהב3 פו6 4. פג3 [illegible] 5. [illegible] רו3 6. רד4 0-0 7. [illegible] 8. פד2 פא6!? (אקשטיין, הידוע כמאמן כדורסל ומנהל המחלקה לתעסוקות עבודה בהפועל מחוז ת"א, הצטיין כעבר באליפות אליצור מכות סינגנו המיוחד, כפי שנראה בהמשך) 9. א3 רה6!? (שגיאה המביאה לאבדן כלי) 10. גד5 הד5 11. מהב7 פג5 (השחור מסרב להכבע, ומנסה להחליש את עמדת הלבן) 12. רג5 הז5 13. גב4 מהד8 14. רה5 צה8 15. רד4

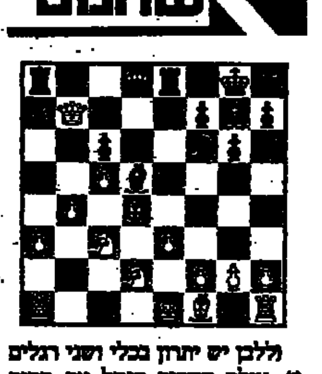

(ללבן יש יתרון בכלי ושני רגלים), אולם השחור מנצל את מקום המלך הלבן ואת ריחוקה של מלכתו, ופותח בסידרת הקרבות שלא היתה מביישת שחקן בליגה הלאומית) 16. רה2 מהד4 17. צג1 צאד8 (השחור מגייס כל כלי אפשרי לזירת הקרב, ויוצר ללבן בעיות לא קלות, למרות יתרונו החומרי) 18. פו3 מהד3 19. רד1 (מאפשר לשחור לבצע התקפה מרהיבה על המלך הלבן, תוך הקרבות נאות, אולם ללבן קשה כבר להתגונן. לדוגמה: 19. פו1 פו4 20. רו1 רג3+ 21. פג3 צה3+ ולקיחת הצריח אסורה בשל מט בלתי נמנע) צה3+!! (מסע זה ראוי לשני סימני קריאה בכל תחרות ודמה) 20. הה3 מהה3+ 21. רה2 (21. מה2? פו4! והלבן אינו יכול למנוע מט בעזרת 21) מהג1+ 22. פו1 פו4 23. מהה7 רו6! (הלבן הביא את מלכתו לעזרה, אולם השחור אינו מבזבז אף מסע, ומסיים את המשחק בהקרבה נוספת) 24. מהה4 (על 24. מהג7 יבוא 24... מהג1 והלבן חסר אונים כנגד האיומים 25... צב1+, או 25... צה8) רג3+ 25. מו1 צב1+ 26. הר1 מהד1+ 27. מז2 מהה1+! (הדרך המסיים את הקונצרט השחמטאי) 28. מה1 פו2+ 29. מז2 פה4+ והלבן נכנע.

אירועים על הסף

סידרת תחרויות תיפתח במועדון אס"א תל-אביב.

★ היום תחל אליפות האוניברסיטה בשחמט מהיר, המיועדת לסטודנטים המקומיים.

★ מחר תפתח תחרות האביב, המיועדת לשחקנים מדורגים.

★ ביום 10.5 תחל תחרות לשיפור דרגה, המיועדת לשחקנים בעלי מד-כושר עד 1600 נק'.

★ אליפות אס"א ע"ש יעקב בלשן תערך בשני סופי שבוע הסמוכים לחג השבועות. התחרות מיועדת לשחקנים בעלי מד-כושר של 2100 נק' ומעלה. קרן הפרסים תהיה בסך 3,000 ש"ח.

לזכר שלום כרמלי

תחרות סוף שבוע לזכרו של שלום כרמלי, תחל ב-12.5 ותערך בגבעת-חביבה. התחרות מיועדת לשחמטאים חברי ההתיישבות העובדת. פרסים והרשמה: נתן יהנייס, קיבוץ העוגן.

מודעון

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03-433300
בימים א' עד ה' מ-8.00 בבוקר עד 20.00 בערב, ביום ו' ובערבי חג מ-8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה אזור תל-אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03-284649
בימים א' עד ה' מ-21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ-15.00 עד 21.00

אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ב' – 04-523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00

שירותי עזרה ראשונה נפשית
בתל-אביב – 03-5461111
קו לילדים ונוער – 03-261113
ירושלים – 02-227171
חיפה – 04-672222
נתניה – 053-335316
כרמיאל (גליל) – 04-988410
כפר-סבא – 052-913999
באר-שבע – 057-418111

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער
בתל-אביב 03-221688 (24 שעות)

נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ-9.00 עד 16.00 – 03-235922

קו פתוח לקשישים 02-690685

משחת השיניים אלמקס יעילה פי 3 במניעת עששת

תורנות בתי מרקחת

תל-אביב
בית ישראל – בנה ישראל 11 – 226545
קופ"ח מכבי – בן יהודה 26 – 203492

ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191

חיפה
קרית אליעזר – ככר מאירהוף 6 – 511707

פתח-תקוה
מרכז השרון – אהרון קציר 40 – 911078

בני-ברק – רמת-גן
„מכבי", רח' רבי עקיבא 130 בני-ברק 795688
רמת-גן, רח' ביאליק 51 ר"ג 721514

בת-ים – חולון
גני בת-ים – הנביאים 3 בת-ים 5515671
אסותא – סוקולוב 4 חולון 5058197

רחובות
כללית – בני משה – 452581
בית – הרצל 155 – 452154 – אחה"צ.

אלמקס
מיוצרת ע"י [illegible] GASA [illegible]

לשמעון פרס - יו"ר מפלגת העבודה
לישראל קיסר - מזכ"ל ההסתדרות
בריאות העם - אחריות לאומית
הסכמים יש לכבד!
ביצוע הסכם הרופאים לקיצור תורים
הוא תחילת תהליך ההבראה של
הרפואה הציבורית וקופ"ח.
הסתדרות רופאי בתי חולים של קופ"ח.

לפני 60 שנה

תרומת ווארבורג

סגן הנשיא של הג'וינט רוזנברג מודיע, כי פליכס ווארבורג, חבר הסוכנות היהודית, נתן חמישים אלף דולר לא"י ומיליון דולר לקרן רוזנוואלד לטובת ההתיישבות היהודית ברוסיה.

פלומר נציב לעבר הירדן

לורד פלומר נתמנה לנציב עליון בעבר הירדן, נוסף על נציבותו בא"י.

ארונות קבורה יהודיים מימי בית שני

בין כפר טור ובית המטבחיים בירושלים נתגלתה מערה ובה 13 ארונות מתים, עליהם חקוקים באותיות עבריות ויווניות שמות המתים, ביניהם יהודה בר-שמעון. הקשוטים והכתב מעידים כי הארונות הם מתקופת בית שני.

לפני 40 שנה

ההגנה כבשה את שייך ג'ראח

שייך ג'ראח, שכונת המרצחים, אשר זה ארבעה חדשים חסמה את הדרך להר הצופים, נכבשה ע"י יחידות ההגנה לאחר קרב של כמה שעות.

התקפת-ראווה של אצ"ל על יפו

בלי להודיע להגנה וללא כל תיאום עם הגנת ת"א יצא האצ"ל להתקפה לכיבוש העיר יפו. האצ"ל קיוה שלאחר השברון הפסיכולוגי ביפו בעקבות התבוסה בחיפה תהיה מלאכת הכיבוש קלה. ההתקפה לא הצליחה.

דבר פתוח

בחזרה לערך האדם

מאת ד"ר יצחק קדמן

שבוע של יום העצמאות הוא זמן מתאים לדבר על עצמאות. לא רק מדינית, לא רק כלכלית, גם עצמאות חברתית. יום הולדת 40 – מועד טוב לחשבון נפש, התבוננות פנימה.

תוצאות חשבון נפש אמיתי בתחום החברתי אינן מחמיאות לנו. לא רק שלא התקדמנו לעצמאות חברתית, לא רק שלא הגשמנו חזון נביאים של צדק חברתי במדינת היהודים, אנו נסוגים בהתמדה מהישגים חברתיים שכבר השגנו בעבר:

★ כרבע מיליון מילדי ישראל חיים מתחת לקו העוני.

★ יותר ממיליון נפש (כרבע מאוכלוסיית ישראל) חיים במשקי בית שהכנסתם החודשית 800 ש"ח ומטה.

★ בישראל כ־200,000 משתמשים בסמים בעוד שמשרד הבריאות ערוך לטפל רק בכ־700 מהם.

★ כ־1,000 מפגרים מצויים ברשימת המתנה לסידור מוסדי, תור שלא יקטן קרוב לוודאי בחמש השנים הבאות.

★ מספר הקשישים בישראל עולה בהתמדה וערך הגימלאות שלהם הולך ונשחק בקביעות. יותר מ־20 אחוז מאוכלוסיית הקשישים בישראל מוגדרים כעניים (רק בחמישה אחוזים בנורווגיה למשל).

★ הפער בין העשירים והעניים בישראל גדל מדי שנה, וכבר עתה אנו בין חמש המדינות המובילות בעולם המערבי בפער החברתי־כלכלי.

★ שירותי הבריאות בישראל על סף התמוטטות. כיום מפנה מדינת ישראל פחות ופחות משאבים לטיפול בחולים ורק 7.5 אחוזים מהתל"ג לשירותי בריאות (בארה"ב מוקצים למטרה זו כ־11 אחוז).

★ ההשקעה בהשכלה הגבוהה הולכת ופוחתת ותוצאות הרמה האקדמית ניכרות בהתאם.

★ שירותי החינוך הפורמלי הולכים ומצטמצמים. מספר התלמידים בכל כיתה גדל ושעות הלימוד פוחתות והולכות. שעות לימוד ופעולות חינוך נקנות בתשלום מיוחד בחינוך אפור וסלקטיבי.

★ שירותי הרווחה מצויים בנסיגה מתמדת ובצמצום קשה.

בשנת ה־40 למדינה עדיין אנו מתמודדים עם בעיות של דור קודם כמו: מצוקת דיור, תת־תזונה, פיגור סביבתי, אי־ידיעת קרוא וכתוב; אך איננו פטורים גם על בעיות של דור העתיד כמו: התמכרות לסמים ואלכוהול, אלימות קשה ועבריינות, ניכור, מחלות נפש והתאבדויות. ודאי שמצבנו טוב הרבה יותר מאשר בהודו או באתיופיה ואפילו בברזיל, אך באיזה תחום אחר אנו רוצים להידמות דווקא לארצות אלה? השוואה לארצות המערב המתקדמות איננה מחמיאה לנו כלל ועיקר.

בישראל תחולת העוני הגדולה מכל ארצות מערב אירופה; פער כלכלי־חברתי מן הגבוהים בעולם המערבי; השקעה בחינוך ובהשכלה גבוהה מן הנמוכות בעולם המערבי. כך גם בבריאות. אך המורה והמדאיגה מכל היא ההשוואה לעבר. נסיגה מהישגים שכבר הגענו אליהם, שכבר היו בידינו ונשמטו.

לפני עשור היו בישראל: כ־70 אחוז פחות משפחות מתחת לקו העוני; ההשקעה בשירותים החברתיים האישיים היתה גדולה בהרבה; הפערים החברתיים־כלכליים היו קטנים בהרבה; טיפלנו טוב יותר בילדים והקדשנו לכך יותר משאבים; איש לא היה מעלה על דעתו ביטול הישגים כמו קצבאות ילדים; קשה היה לתאר מצב בו משכורתו של מנהל (מוכשר ככל שיהיה) שווה לשכרם המשותף של כ־80 פועלים.

מה, איפוא, קרה לנו? האם יש לנו פחות משאבים כיום לטפל בנושאים חברתיים? האם מצבנו הכלכלי גרוע יותר? דומה שההיפך הוא הנכון. בעיצומו של הצנע בשנות ה־50 חוקקנו את חוק הביטוח הלאומי. כשהיישוב היה קטן ועני ומנה רק כ־700,000 איש, קלטנו כמיליון עולים תוך דאגה לתעסוקה, לדיור, לבריאות ולחינוך. בתקופת מלחמת יום הכיפורים, הקשה מכל מלחמות ישראל, הגענו לשיא ההישגים בצמצום פערים.

דווקא היום, כשהשפע והצריכה הראוותנית ניכרים ברשות הרבים, בשעה שמצבם של בעלי היכולת מעולם לא היה טוב יותר, לפתע אין אנו מסוגלים? הכיס התרחב, אך הלב, הלב אינו מבריא אל על.

דומה שהסיבה איננה כלכלית אלא ערכית. איכפת לנו פחות. סדרי העדיפות שלנו השתנו, הסובלנות שלנו לחריג ולחלש נעלמה. חוק הג'ונגל של כל דאלים גבר החליף ערכים יהודיים וציוניים של ערבות הדדית. ואהבת לעצמך החליף את ואהבת לרעך. לפתע אין יותר אנחנו, יש רק אני.

על החברה בישראל, במיוחד על מנהיגיה, להבין כי חוסנה של כל חברה, והחברה הישראלית בכלל זה, נמדד על פי חוזקן של החוליות החלשות שבה. מוסריותה של כל חברה נמדדת לא על פי יחסה לחזק או לבעל העוצמה, אלא ביחסה לחלש, לפגוע, לחריג. ללא חוסן וללא מוסר אין לחברה בישראל הווה, ודאי לא עתיד.

יעדו של כל ממשל הוא רווחת האדם. קדמה חומרית והגשמה של אומה, הם מטרה מוצדקת רק כל זמן שהם מובילים לרווחה חברתית וכלכלית של כל אזרחי האומה.

החברה הישראלית צריכה להיות מופת כחברה צודקת, חברה בה ניתנה הזדמנות לכל, חברה שאין בה שווים ושווים יותר, חברה בה לכל ילד וילדה, נער ונערה יש סיכוי, הזדמנות, תקווה והתגשמות.

כלכלה וחברה אינם בהכרח סתירה. אסור שיעמדו בסתירה. אסור שהרצון להגדיל את העוגה הלאומית יבוא על חשבון חלוקתה בצורה מעוותת ובלתי צודקת. מדינת הרווחה איננה נטל כלכלי אלא נכס חברתי ואבן יסוד בהבטחת בטחונה, שלומה ואיכותה של החברה בישראל.

למרות שהחברה היא יותר מסך הכל הפרטים המרכיבים אותה, אסור לטשטש את חשיבותו של כל פרט, בבחינת היחיד הנברא בצלם. עלינו לראות את האדם שבתמונה, האדם כפאר היצירה. לא כנתון, לא כמספר, או כתיק אנונימי, אלא כיצור אנוש שיש להעמידו במרכז הוויתנו. מוטלת עלינו החובה לתת לכל אדם, במיוחד לחלש או לפגוע בינינו, את התחושה שיש לנו בשבילו אוזן שומעת, לב מבין ויד מושטת. יש להחליף תחושות של ניכור והתעלמות בתחושות של לכידות, איכפתיות וערבות הדדית, בבחינת אדם לאדם – אדם.

הערבים בסבך הנאמנויות

מאת רענן כהן

11 פעמים הצביעו ערביי ישראל בבחירות לכנסת, ולדפוסים שהסתמנו אגב כך נודעת חשיבות רבה לקראת העתיד, לקראת הימים שבהם ייוודע לתוצאות הצבעתם משקל חשוב ביותר. במבט לאחור דומה שאפשר לנתח את הדפוסים הללו על יסוד ארבע קבוצות שיקולים: לאומיים־אידיאולוגיים, פרקטיים־פרגמטיים, אינטגרטיביים ומסורתיים.

מסכת השיקולים האידיאולוגיים נעה משלילת המדינה עד לשאיפה לדו־קיום מרבי בין יהודים וערבים בתוכה. אין היא נוגעת כמעט לצד החברתי־כלכלי. הניסיון מלמד שרובם המכריע משלים עם קיום המדינה כמדינה יהודית וגוזר מכך את שאר הלקחים. חשיבותם הכוללת של השיקולים הפרקטיים ירדה מאז ביטול הממשל הצבאי: מה שהיה מלכתחילה רצון לקידום אינטרסים אישיים וקבוצתיים, נעשה למכלול של חישובים טקטיים שתכליתו להיטיב את תנאי חייה של החברה הערבית בישראל בכללותה. משקלם של השיקולים האינטגרטיביים, קרי של הרצון להשפיע על המבנה הפוליטי בישראל – אינו נראה כבד במיוחד. אילו היה כזה, מן הסתם היינו עדים למאמץ מחושב ללכד את העוצמה האלקטורלית של ערביי ישראל, השקולה כיום כנגד 12 חברי כנסת.

פיצול ההצבעה הערבית על פני כל ההיצע הפוליטי המצוי בשוק, מצביע כמובן בכיוון ההפוך. לכך יש להוסיף ששתי המפלגות הערביות העיקריות (רק"ח ו"הרשימה המתקדמת לשלום") מצויות מחוץ לקונסנזוס הלאומי־ציוני ונחשבות רק כפרטנריות לבלוק חוסם, אבל לא כמועמדות לשיתוף בקואליציה ממשלתית. העובדה שמחצית הקולות הערבים בבחירות לכנסת ה־11 ניתנה למפלגות ציוניות – ובעיקר למערך – צריכה להתפרש, ככל הנראה, כעדות לשיקולים פרגמטיים. עובדה היא שלא נקשרה במתן יצוג הולם או בהשפעה על החלטות בנושאים ערביים. עם זאת אפשר להבחין במגמה אינטגרטיבית בתמיכה שניתנה בציבור הערבי לרשימות חדשות כמו ד"ש, "שינוי" ו"יחד". השיקול המסורתי – בעצם, ההצבעה החמולתית, העדתית והאזורית – מצוי בירידה אבל טרם התבטל כליל. עובדה היא שהמפלגות ממשיכות לפרוט עליו בימי הבחירות ועובדה היא שהוא עונה על צרכים קבוצתיים "אובייקטיביים" – נוצרים, דרוזים, בדווים או חמולה הזועבית חשו הזדהות ישירה עם אנשים משלהם והצביעו בהתאם – לא אחת תוך

הסתכנות בא־מעבר של אחת החוסמה.

ככלל, בניתוח של תוצאות הבחירות מן הכנסת השמינית עד הכנסת ה־11 – תקופה שעמדה בסימן תמורות רציניות בתחושות ההזדהות של ערביי ישראל – מסתבר שאין טלטלות ושינויים משמעותיים בדפוסי ההצבעה. אין מעבר מאסיבי של מצביעים ממפלגה למפלגה ואין תמורות ניכרות ביחסי־הכוחות בין המחנות העיקריים. עובדה זו מוסברת ככל הנראה בגיוון השיקולים ובקיומם ביניהם בהתאם לנסיבות המשתנות מצד אחד ובתחושת הפאסיביות של הציבור הערבי בכללותו מצד אחר. בניתוח על יסוד משתנים אזוריים ועדתיים יש עניין רב.

ברור מכל מקום שההצבעה הערבית מחולקת כיום בין שלושה מחנות: המחנה הלאומי קרי רק"ח והרשימה המתקדמת לשלום ומחנה המפלגות הציוניות (ובראשן המערך) השווים בקירוב זה לזה, ומחנה הנמנעים (ששיעורו נע בסביבות 30 אחוז). מחנה זה מהווה יעד אלקטורלי, אבל גם ביטוי למחאה ולתסכול ומכאן שמשמעותו חורגת מעבר לתחום הפוליטי הישיר. התנהגות פוליטית זו של הנמנעים באוכלוסיה הערבית, איננה דומה לזו של הנמנעים באוכלוסיה היהודית.

זה 40 שנה בקירוב מצויים ערביי ישראל בסימן של תמורות מפליגות ודרמטיות. זה 20 שנה ויותר שהם מגבשים את זהותם הפלשתינית באינטנסיביות ורואים את עצמם כעם מעמי ערב. ועם זאת, בעייתם הפוליטית בעינה עומדת. הם בוחרים, ומן הסתם גם יבחרו בכל התפתחות בעתיד, לשבת במדינת ישראל ולהימנות עם אזרחיה, והם עושים זאת בידיעה ברורה של היותם מיעוט לאומי בתוכה – בלי רצון ויכולת להיטמע בה ובלי כוח להתארגן ולמצות את כוחם הפוליטי.

נקל להבחין בכמה מגמות שהתפתחו בקרבם: משקל החמולה והעדה ירד, הגם שלא התבטל כליל, וכך חלפו מן העולם הרשימות הנלוות למפלגות הישראליות; קולותיהם מתפזרים על פני ספקטרום רחב; מספר הנמנעים מצוי בסימן של עלייה משמעותית ומבטא מחאה וניכור כלפי החברה הישראלית; יש ניצנים לפעילות חוץ־פרלמנטרית, במסגרת החוק, שלא הגיעה עדיין לביטוי פוליטי ממשי; הבוחר הערבי פאסיבי למדי והנבחרים במישור הארצי אינם שותפים מלאים במשחק הפוליטי; רק 56 אחוז מן הקולות הערביים משמשים לבחירת חברי כנסת ערבים בעוד שכל השאר מושקעים במחוקקים יהודים; המערכת המוניציפאלית שונה בהרכבה האישי מן המערכת הפרלמנטרית ומתחילה לכבוש פונקציות מזו האחרונה.

לקראת העתיד אפשר להתנבא כמעט בבטחה לעליית משקלם הפוליטי של המוסלמים הן כביטוי להרכב הדמוגרפי הן כתוצאה מן האיסלאמיזציה של המאבק הערבי־לאומי. יש להניח שנתנסה בהחרפת הלאומנות הערבית ובהגברת ההקצנה ביחסים בין יהודים וערבים, בין השאר בגלל תהליכים חיצוניים לדידם של ערביי ישראל. הדעת גם נותנת שיגבר בקרבם המעורבות, המודעות הפוליטית והרצון להשפיע על המערכת המפלגתית־פוליטית. אפשר שמתוך ועד ראשי המועצות תקום מפלגה ערבית שתתמקד בקידום רמת־החיים של האזרח הערבי ושל קהילתו ותתחרה הן במפלגות הציוניות הן במפלגות הלאומניות. מפלגה כזאת, אם תקום, עשויה להציע את עצמה כשותף קואליציוני תמורת הישגים לבוחרים הערבים לאו דווקא בתחום הלאומי. בתוך שכזו אולי תתרום להנמכת המכשול הלאומני המאפיל על הוויכוח הפוליטי בין יהודים וערבים בישראל.

המשוואה מכילה כמה נעלמים. פתירתה האופטימלית מצריכה מידה של פתיחות ושיקול־דעת שטוב אם ייבואו לנו גם בתחומים אחרים וחמור מאוד אם לא יתגלו בתחום הזה.

צה"ל ופמיניזם

מאת מאשה לובלסקי

תהא זו איוולת לנסות ולמצות באמצעות השירות של החיילת בצה"ל את הרעיונות הפמיניסטיים ואין כל אפשרות לערוך הקבלה בין החיים האזרחיים והצבאיים בנוגע לשוויון זה בכל מה שמוגדר כשוויון הזדמנויות אמיתי, אך יחד עם זה יש להתמיד כל העת בהרחבת קשת המקצועות בהן יכולה החיילת להשתלב על מנת להרגיש עצמה תורמת וחיונית.

הוויכוח בנושא זה התעורר מחדש לאחר פרסום כתבה בעיתון "חדשות" על ידי הכתב הצבאי שמואל טל, אשר תיאר אירוע של שילוב חיילות בכוח חיפושים של צה"ל במחנה פליטים עקבת ג'בר, כק"מ מדרום ליריחו. בימים אלה, הסמוכים ליום העצמאות, מן הראוי לחזור ולהאיר את מהות שירות הבנות בצה"ל.

מאז התקבל חוק שירות ביטחון תש"ט 1949 ונוסח משולב תשי"ט 1959, הוגדרה מסגרת שירות הבת בצה"ל תוך פירוט תפקידים שונים בהם היא יכולה לעסוק ובהבנה שאלה לא יהיו תפקידי לחימה. עד כה ברור שיש שלוש קטגוריות של מקצועות שהן מחוץ לתחום לנשים חיילות: א. תפקידי לחימה. ב. מקצועות שתנאי השירות הסביבתיים או יותר נכון היעודים אינם מאפשרים את שהייתה של החיילת במקום (תנאי שירות). ג. מטלות הדורשות כושר פיסי מוגבר (מגבלות פיסיות).

עם הקמת צה"ל הבהיר ראש הממשלה ושר הביטחון אז, דוד בן גוריון, כי "יש הבדל יסודי בין ה'הגנה' ובין צה"ל – ה'הגנה' היתה עד נובמבר 1947 הגנה מקומית. היה צורך להגן על מקום הישוב ואז הגנו כולם – כל מי שיכול, אבל צבא הוא דבר שונה לגמרי. כאשר יש מלחמה, תפקידו העיקרי להשמיד את צבא האויב ולא רק להתגונן. כשהגנו על הבית עם ההגנה ביד, לא היה, וגם כעת אין, הבדל בין בחורה לבחור... אבל בצבא ובמלחמה קיימת מציאות של אי־שוויון מהטבע ואי־אפשר לשלוח בחורות ליחידות לוחמות."

אם נחזור לאירוע ליד יריחו של "חיילות ואלות" נתייחס לדבריה של דניאלה מלוד המשרתת, על פי כתבתו של שמואל טל, בעוצבת הבקעה כמרכזנית ואשר טענה כי "באנו לעזור לחיילים, אמרו שיתנו לנו אלות ולהשתדל שלא להשתמש בהן, אבל אם הנשים במחנה יעשו בעיות ויפריעו לחיילות לבצע מעצרים – צריך להכות אותן בידיים וברגליים. אין ברירה" – מבלי שיכול להתעורר ויכוח אם חיילות ואלות זה תפקיד שיטור גרידא או תפקיד מבצעי. מכל מקום, מכל המראות באמצעי התקשורת של המתרחש בשטחים, הרי שבנושא "חיילות ואלות" אין בבחינת "הגנה על הבית", כדברי בן גוריון, ומאחר שפניתי לגורמים המוסמכים בצה"ל, אף קיבלתי תשובה חד־משמעית שאין כל שינוי במדיניות צה"ל לגבי שילוב חיילות בתפקידים מבצעיים או בתפקידי לחימה; וכל אלה אשר ניסו לשכר אותי בבחינת מה מותר החיילת מן החייל, אני חייבת להשיב ולומר כי אין צביעות יותר גדולה מאשר לנסות למצות במסגרת שירות הבנות בצה"ל את יעדי השוויון בין המינים.

צה"ל, במהותו, על פי הגדרתו של בן־גוריון, אינו יכול להיות מסגרת למימוש שוויון זה וכל מי שתומך בגיוס בנות לצה"ל, הטיל מגבלות של סיווג תפקידים ומקצועות וכן קיצור תקופת השירות של החיילת לעומת החייל. במשך 40 שנות המדינה היתה ביקורת לא מעטה על סיב השירות של החיילת ועל הדימוי שנוצר לה כמגישת קפה או תה. הביקורת הביאה לבחינה של תפקידי החיילת באמצעות שאילתות שהוגשו בכנסת לשרי הביטחון, בוועדה הממלכתית למעמד האשה ובפורומים שונים של ארגוני הנשים. בכולם התגבשה הדעה כי יש להרחיב כל העת את רשת המקצועות והתפקידים בהם יכולה החיילת להשתלב בצבא.

הוועדה הממלכתית למעמד האשה, בהחלטותיה מ־1978, המליצה על כיוון זה ובמסקנותיה מצויין כי עוד ב־1976 הורחב השיבוץ לפקחות טיסה, למשקיות מבצעים, למנועניות מטוסים, לאלקטרונאיות ומכשירניות ימיות. בנתונים שהתקבלו מצה"ל ב־19.4.88 נאמר כי בין המקצועות שנפתחו בפני החיילות בעשור האחרון נמנים מקצועות אחזקה טכנולוגיים בחילות השונים, אחזקת מטוסים, מקצועות הדרכה ופיקוד בחילות השדה: חי"ר, תותחנים, שריון, הנדסה, מפעילות ציוד חרש שנכנס למערך התחזוקה; בסך הכל מצביעים הנתונים על התרחבות כמותית ואחוזית ופריסה גדולה של בנות במקצועות אחזקה והדרכה על חשבון מקצועות מסורתיים. מכאן שגם אם החיילת איננה מופנית לתפקידי לחימה, היא יכולה לעסוק בקשת מקצועית מגוונת בהם תרגיש תורמת וחיונית ושותפה למאמץ הכללי של הצבא. זה איננו כיוון של שוויון הזדמנויות מלא שממילא איננו אפשרי בצה"ל, אולם הוא חותר לקראת הרגשת השותפות של החיילת בתרומתה לצה"ל ולמדינה.

לפטר מנהלים כושלים

מאת גיורא רוזן

העיסוק בתחלואי המשק הישראלי ובסיבותיו מרכזי מאוד כמו גם התסכול הלאומי הנגרם בשל הנסיבות המדיניות.

כפי שבנושא המדיני יש לכל אחד עמדה, קיים בנושא הכלכלי פיתוח רבים ואיש־אינטלקטואלים שאינן נופלות מידע הנרכש בקורסים למנהלים בכירים. דברים אלה מרמזים על הצורך להמשיך ולחשוב באורח ביקורתי וגם להטעים כי מנהלים אינם פרה קדושה. מדוע יש להדגיש קביעה זו? משום שב־20 השנים שחלפו התפתח בישראל מעמד מנהלים, לא פורמאלי כמובן, אבל בעל כוח הישרדות מרהיב, מוגן מאוד, כמעט ללא כל פרופורציה בהשוואה לשכבות עובדים מקצועיים אחרות במשק.

בניגוד לרופאים, למהנדסים, למורים, לחקלאים, לעובדי מתכת ואלקטרוניקה, לאנשי מחקר ולפועלי ייצור ושירותים אחרים, המופעלים על ידי מנהלים לטוב ולרע, כוחם של מנהלים בשריון העבה המוקנה להם כל יום, קל וחומר בשעת משבר. זאת, משום שכוחם נובע קודם כל ממעמדם הפורמאלי כראשונים בקצה הפירמידה של ההיררכיה בארגון או במפעל, וכמו כן מפני שבידם הסמכות המלאה והשליטה במידע, במשאבים ובזמן. מנהלים אלה משריינים את עצמם ואת סביבתם באמצעות השליטה במנגנון כוח האדם, ורק בידיהם היכולת להסתייע, כמעט ללא מגבלות, במשרדי פרסום ויחסי ציבור. המנהלים מתוגמלים בישראל בשכר גבוה, בתנאי שירות מועדפים עם ביטוחי מנהלים הזוים המשריינים כל יום ובעת משבר במיוחד. מאפייני העסקתם שונים מאלה של הכפופים להם וכבאלה הם "מעמד" לכל דבר, בעל סימני זיהוי ברורים המקיים כלפי פנים וחוץ סולידריות חברתית גבוהה. מנהל שנכשל במקום אחד יוקלט, על נקלה, במערכת חדשה כמנג'ר לכל דבר. הוא יימצא במועצות "מנהלים", במועדונים למנהלים ובמועדוני יוקרה ומעמדו ואורח חייו יישמרו כשהיו.

בדרך כלל יש להטעים כי כשלונו של מפעל הוא קודם כל כשלונו של המנהל וכשלונה של מועצת המנהלים. שתי אינסטנציות אלה אמורות לבצע הערכות מצב אסטרטגיות ונקודתיות בשלבים מאוד מוקדמים ובתנאי שמערכות הבקרה והניהול תקינות. על כן אי־תקינותם מצד אחד ותולשה ניהולית מן הצד האחר יוצרות מצבי משבר המתפתחים למצבים טראגיים כגון סגירת מפעלים, הפסקת הייצור ופיטורי עובדים.

מאחר שכל משבר במפעל בודד או בתאגיד מלווה בטרגדיות אישיות וחברתיות קשות, עדים אנו למצבים דרמאטיים במקומות העבודה. תמונות הטלוויזיה הן בלתי נמחות: עובדי התעשיה האווירית, אתא, סולתם, פרי העמק, מספנות ישראל, רום כרמל, בנק לאומי, הרופאים האחיות, פועלים בירוחם והחקלאים.

עובדים אלה הפגינו, השביתו, סגרו מפעלים, עלו על בריקדות, נדחפו לאלימות מילולית ופיסית ובמקרים אחרים אף כלאו מנהלים בלילות. במשטר דמוקראטי אני דוחה אלימות בכלל ובתוך כך גם אלימות ביחסי עבודה. אין היא תורמת לפתרון בעיות, אפילו הן אקוטיות, אולם זו תגובה רגשית שיש להבינה כאשר האלטרנטיבה היחידה העומדת בפניהם היא סגירת מפעלים ופיטורי אלפים. יסלחו לי כל האיסטניסים – מה נותר לשכיר העובד 30 שנה או 20 או 10 שנים במפעל, שנגזרה עליו סגירה?

מעניין שבמרבית המקרים לא המנהלים מוצגים כאשמים אלא העובדים. פורעי סדר מכנים אותם, מפירי חוק, אלימים חסרי תרבות. מולם המנהלים קרי מזג, שקולים כביכול, חדי ביטוי, מעונבים, מגוהצים ושומרי חוק, המדברים גבוהה־גבוהה על "המצב" ומבקשים לשקם על גבם של העובדים את המפעלים שהם, בעיקר הם, הוליכו אל עברי פי פחת.

עלינו להודות בעובדה המצערת כי בישראל רמת הניהול ירודה ועל כן יש להיות ערים לצורך בשינוי דפוסיו, בחיפוש אחר אלטרנטיבות ניהוליות וגם בקביעת קני מידה חדשים לגבי מעמדו ואחריותו של המנהל. בחודשים האחרונים, בעקבות דו"ח בייסקי, נקבעו קריטריונים לגבי דרך העבודה של מועצות מנהלים ואחריות הדירקטורים. אולם, להערכתי מלאכה זו עוד לא הגיעה לסיומה. האחריות הרבה המוטלת על הנהלת מפעל כלפי עובדיו, מחייבת גם את האיגודים המקצועיים ובתוך כך את ועדי העובדים להיערך באופן שונה ולהיות מעורבים הרבה יותר במהלכי הניהול של המפעל ולא רק להסתפק בעמדה של צד במו"מ על שכר ותנאים סוציאליים.

מנהלים כושלים יש לפטר. זו אחריות מובהקת של הדרג הפוליטי, מועצות המנהלים, בעלי המניות. אף לעובדים ולנציגיהם יש מה לומר, במיוחד במקום שאין למקבלי ההחלטות כושר הכרעה.

מות התודעה המהפכנית?

מאת מ. בן־יוסף (הגר)

המהפכה הציונית נכשלה בדיוק על גבול הפלא ההיסטורי של הקיום היהודי: על המחיצה המבדילה (או משלימה) בין דת ולאום. למרות מה שרואות עינינו היום, אפשר מאוד כי השפעות חולפות של אירועים אקטואליים, פוליטיים וחברתיים, לא היו חורצות את משפטנו (כיונים או כנצים, כימין או כשמאל, כשפיים או כמבאטיים) לו היתה בקרבנו הסכמה בדבר מיקומה ההיסטורי של מהפיכה זו; לו ידענו מה קודם למה: דת ללאום או לאום לארץ, מדינה למשיחיות או משיחיות להלכה, דרך־ארץ לתורה או תורה לבריאת־עולם.

שכן קיימת מציאות מסויימת: היהדות החילונית מתייחסת אל המהפיכה הציונית כאל רעידת־אדמה המשנה ערכים, קיום סדרי משפחה ומשק, מושגי לאום ופוליטיקה, חיי־שעה וחיי־עולם. היהדות הדתית מתייחסת אליה כאל תרגיל נוסף של ריאקציה על הלחץ שהגיטו נתון בו. היהדות החילונית מתייחסת אליה כאל חוליה נוספת, חדשה, בשרשרת המורשה הרבנית־יבנה־הרמב"ם־ספרד. היהדות הדתית מתייחסת אליה כאל בריה משונה ואולי כאל סטיה שבתאית. אין ספק שיש גורמים חשובים במחנה הדתי, גורמים חלוציים, המנסים לשנות את התפישה הזאת, והודות להם תהיה רציונית יותר על דרך ההשלמה בין דת ולאום במובנם היהודי בתולדות ישראל: אבל ממש כמו כן אין ספק שהמהפיכה הציונית לא שינתה לדידם את מסלול נדידת המשכן בכיוון לתחנת־תפנית כתחנת יבנה, או כתחנת התנועה הקבליסטית. היהדות הרבנית לא חיתה את המהפיכה הזאת עד תשתיתה: לו באמת חיתה אותה כך, לא היו צמות הזרם מתמשכים כפולחן היהודי אחרי תש"ח כאופן התמשכותם, ויכוח על הלל עם ברכה והלל בלי ברכה ביום העצמאות כלל לא היה מתקיים בנו. הציונות, לדידי היהדות הדתית, היא תרגיל, הזדמנות פוליטית, לא בהכרח תפנית בתולדותיו של אותו אנדרוגינוס הידוע כדת־לאום. לשון אחר: התוויה הדתית של היהדות כבית (ובעניין זה מייצגים הרב שך וש"ס את היהדות הדתית לאין ערוך יותר מן המפד"ל או מגוש אמונים) איננה זקוקה לשיבת־ציון כדי להמשיך ולהתקיים: הציונות הסוציאליסטית, או הליברלית, זקוקה. בגזרה זאת עדיף ונוח מצבה של היהדות הדתית הרבה יותר מזה של החילונית. סימן ההיכר היהודי של היהדות הדתית קיים ועומד – ונמשך גם אחרי תש"ח – בכל אתר ובכל זמן על פני כדור הארץ. סימן ההיכר היהודי של היהדות החילונית – בלי תש"ח, בלי שאיפה לקראת תש"ח, ובלי התייחסות אל תש"ח – אינו בנמצא. היהדות הדתית מיצתה עד תום את השילוב שבדת־לאום, היהדות החילונית פרקה אותו ונותרה ללא זהות.

מציאות זו יצרה עימות קטגורי המוצדק הן הגיונית הן מוסרית: מחד גיסא היהדות החילונית תובעת מן הדתית את זהותה ההיסטורית – ואילו הדתית מתנה את הזהות הזאת בכפיה פולחנית שאיננה אלא תיאוקרטיה־אבסורד לאדם החי לקץ המאה ה־20. סיבוכים בלתי־אפשריים, בלתי־ניתנים. מאידך גיסא אין היהדות הדתית מסוגלת כלל להכיר באמת פשוטה זו מפני שהיא מתייחסת אל המהפיכה הציונית כאל אירוע תקשורתי. נצח־ישראל עצמו (יהא מובנו של זה אשר יהא) איננו, לדידה, מהות אנושית אלא מהות בלתי־אנושית.

ואילו תפקידנו כאן והיום הוא להציב את האדם היהודי בארץ־ישראל על בסיס טבעי משלו, לעקרו מבסיס ההומניזם הזר, המנוכר והמיובא, האירופי, ולשתלו מחדש בקרקע תבנית נוף מולדתו שלו; באותה קרקע שבה ניתן עדיין – אפילו היום – למצוא את המובן ההיולי של מוסר וצדק חברתי. שבה טרם נרקבו שרשיהם של ערכים ראשונים, שרשיהם של מושכלות ראשונים, עד תחתית תמצית הנביעות.

פירושו של דבר כי בידי הציונות הדתית מצוי אמצעי המבטיח את הקיום היהודי גם מעבר ומחוץ לתחומי המהפיכה הציונית. זה משנה את התמונה. זה גם מעמיד בספק את תורת הראי"ה (שהיא, בעיקרה, תורת גאולה המבוססת על הסכמה לאומית). עובדה זאת מציבה אותה, לקראת קץ המאה המכילה את השלב הסופי של ההיסטוריה הנוצרית בעולם המערבי – באופן מחולט חוזר־גדרי, בלתי־הפיך, בצד הכנסיה השמרנית. אפשריים גוונים, וגוני־גוונים, של קשת רחבה וסטגנטית בתחום הפוליטיקה ובתחום הכלכלה היוצרים אשליה שלא מדובר בה (ביהדות הדתית) במקשה אחת. כמותית אכן לא מדובר במקשה אחת, אבל מהותית מדובר בגרעין של תודעה עקרונית ששום התפתחות היסטורית, שום קידום מדעי וטכנולוגי, שום רפורמה כלכלית ומעמדית, ושום רוויה רציונליסטית, לא יזיזו אותה ממקומה ולא ישנו את כיוון מגמתה. היא היתה כנסיה ותישאר כנסיה מפני שאיננה יהודית. היא סכולסטית־בינימית, קתולית־מתנזרת, לא יהודית.

היא המוצר המוגמר של זיקוק היהדות העתיקה המבוללת באפוקליפסה הישועית־משיחית של הכנסיה המערבית המודרנית. זה מה שנשאר מיהודה שנאבק עם אדום ושרד לעייפה בין הערלים. הוא אינו מכיר את ארץ יהודה ואינו רוצה לשוב אליה. ואם הוא יושב בה, הוא יושב בה מכוח כפייתו של מצב בין־לאומי זמני וחולף, מקומו בארצות הים, לא בארץ־ישראל. וזה כולל היום גם את תנועת תורה ועבודה, שהגרעין האמיתי המאפיין שלה הוא "נתיבות־שלום" ו"עוז ושלום" ולא גוש אמונים.

כי כל עוד לא ירים גוש אמונים את קולו נגד ההסתיידות הדתית (המתפתחת במחנהו שלו עצמו) בכיוון ההוראה בפה מלא בכישלון ההיסטורי של מה שנקרא "ציונות דתית", ובכיוון ההכרעה ההלכתית – לא פחות מזה – לטובת ההכרה במהפיכה הציונית כבמהפיכה המשנה את סדר הקיום ההלכתי מראשיתו, מארכאיותו ומתשתיתו, לא יצטרף אל העם השואף לגאולה והוא משוחח בין כתלי הכור החשוך שלו – עם עצמו. הוא נשאר תקוע בנקיקי הסלע של השמרנות החרדית. ואבן הסלע נשחקת והולכת. אין אנו שחים בבני־גולה. הרבבות ומאות האלפים של חרדי ישראל בברוקלין ובגולדרס־גרין, בבריסל ובאנטוורפן, בוינה ובבואנוס איירס, ינשרו מגוף האומה ממילא, כך או כך ינשרו. זה כלל אינו תלוי בהיטלר ובאנטישמיות. זה תלוי בהתפתחות ההגשמה הציונית בארץ־ישראל. בכל שהתפתחות זו תשגה ותתעצם – ידעך אור ישראל בגולה. זה תהליך שאיש לא יעצור בעדו. השאלה גם היום איננה מה יאמרו הגויים אלא מה יחשבו ויעשו היהודים. כאשר יתברר – בעקבות מעשה ההגשמה בארץ־ישראל – שאין שני מיני יהודה בעולם זה, יתברר שחיים יהודיים אמיתיים, המוכרים הכרה בין־לאומית כבאלה, יש רק לזה היושב בארץ יהודה – לא לאחר. הכנסיה היהודית מקבלת את דין הכנסיה הלא־יהודית לא מהיום. תמיד קבלה אותו. לכן גם כאשר תוך שאלה, תוך וברכת "שהחיינו" על שפתותיה.

במלים אחרות: מי שתודעתו היא תודעת המהפיכה הציונית, אינו יודע יהדות מחוץ לתחומי התודעה הזאת. זה קרה, וקורה, למגשימי היהדות הלא־דתית; זה אינו קורה למגשימי היהדות הדתית – כי לאלה נותר מפלט פרשנות ההלכה מחוץ לארץ־ישראל. אם, אבל, תוגבל (או תשוכתב) פרשנות ההלכה לתנאי החיים הלאומיים המשוקמים במסגרת הריבונות הארץ־ישראלית, יקרסו חומות המפלט הזה ויהדות וציונות יהפכו לישות אינטגרלית אחת באותה היסטוריה. מה שאוטו וייניגר לא הבין (ומה שלא מבינים הסובולים של ימינו למיניהם) הוא שציונות איננה נוגדת ליהדות אם היא מגשימה אותה – בתנאי שיהדות איננה נוגדת לציונות אם היא מגשימה אותה. המפתח הוא בהגשמה.

היהדות הדתית אינה יודעת היום תנועה מגשימה בארץ־ישראל לבד מגוש אמונים. לכן זה עקב אכילס של הגוש הזה ולכן זה מבחנו ההיסטורי. פעם היתה תקווה שיצליח להרים את המשא הזה. היום יש מקומות שיכשל. אפשר שזאת תהיה בכיה לדורות.

לכן מות התודעה המהפכנית אינו מותנה בשחיקה ששוחקים בנו מאורעות אקטואליים, ולא בלחצים כלכליים ופוליטיים, ולא בעוונות מיזוג הגלויות וסוגי ההלם התרבותי למיניהם. מות זה בא לעולם יחד אתנו. נולדנו והוא בגופנו.

אפשר שמאורעות, לחצים, עוונות וכו' מאיצים בנו את הצורך לחפש את מה שלא מצאנו, את מה שאבד לנו במהומות המאה הזאת. אבל לא באלה נמצא אותו. אנחנו יכולים למצוא אותו ולהזדהות עימו רק בתנאי שהוא היום ומחר מה שהיה תמול־שלשום: לוז ישותנו הדתית־לאומית, ייחודנו ההיסטורי. ואילו זה קדם לכל המאורעות האקטואליים האפשריים, ובתום התהו־ובוהו יהיה הוא זה שישרוד אחרי כל המהומות.

להגשים, בסוף המאה הזאת, את הפוטנציאל העצמי של היהדות לפי דגם הרפובליקה המערבית, או לפי דגם הכנסיה, יתאפשר בתנאי שנשמיט מתחת לרגלינו, תוך כדי ההגשמה, את הפוטנציאל הזה ואת היהדות הזאת. אם איננו רוצים בזה, אם איננו רוצים במות התודעה המהפכנית, יש לאזור אומץ ולדחות את הסמכות הרבנית המסורה היום בידי נפסידות וקנאי־אמונה, ולקרוא מחדש למעמד סיני.

איראן ולא עיראק: האוריינטציה מוצדקת כשהיתה

מאת י. מועד

מעורבותה של ישראל בהספקת נשק לאיראן במלחמתה בעיראק, שזכתה להבלטה רבה עם חשיפת מכירות הנשק האמריקאיות לאיראן, עוררה עיסוק מחודש במהותם של קשרי ישראל עם מדינות הפריפריה הלא־ערביות במזרח התיכון בכלל, ועם איראן בפרט. התרחבותה של המלחמה למרחב המפרץ הפרסי והדאגה בקרב מדינות במזרח התיכון ובמערב כאחד מפני התמוטטות כושר העמידה של עיראק (מלווה ב„שטפון" איסלאמי ראדיקלי) חוללה לראשונה בקיעים בקונספציה שהובילה בשעתו לכינון קשרים הדוקים, השאיים בעיקרם, עם איראן, קונספציה שלא נתערערה כנראה גם נוכח קריסת משטר השאה בראשית 1979.

ישראל ביקשה „לדלג" מעבר לחומת הכיתור הערבי שצר עליה, ואשר נראה אז כמאיים במיוחד בדמות שאיפת נאצר להגמוניה במזרח התיכון. היה זה חלק בלתי נפרד מן ההתמודדות עם המאמץ הערבי לדה־לגיטימציה של ישראל באיזור ובמישור הבין־לאומי. חשוב מכך, בן־גוריון ראה במדיניות זאת מנוף חשוב לשיפור מעמדה של ישראל בעיני ארה"ב כמי שיכולה (ישראל) לתרום את חלקה „להקטנת כושר הסחיטה של נאצר ושל סיכויי ההשתלטות הסובייטיים באיזור זה".

יש להעריך את משקלה של הברית הפריפרית בהקשר הדיפלומטי הבין־לאומי, לא פחות מאשר בחשיבותו האזורית. ניתן להצביע על כמה נקודות חשובות של מדיניות זאת: איראן הוסיפה להיות מספקי הנפט החשובים של ישראל אפילו בתקופה הסוערת שלאחר מלחמת יום הכיפורים; לישראל קם תוף ידידותי לאורך נתיב ים סוף; הסיוע הישראלי לאתיופיה בהדרכה צבאית, חקלאית וכלכלית שימש דגם לשיתוף פעולה עם ארצות העולם השלישי באפריקה ובאסיה. למערכת היחסים עם תורכיה היתה חשיבות משל עצמה – ישראל יכלה להצביע בפני המערב ומדינות האיזור כאחד על יכולתה לכונן יחסים נורמליים עם מדינה מוסלמית חשובה שהיא בעלת ברית למערב. להיבטים אלה יש להוסיף גם את המימד הפסיכולוגי של הקלה בתחושת המצור וביכולת לפרוץ אותו ולהבליט איפיון פלורליסטי, לא ערבי־מוסלמי טהור, במזרח התיכון. מכל מקום, המאמץ הדיפלומטי רב התושיה מבליט את חשיבות האפיק המדיני כגורם חיוני בחיזוק מעמדה של ישראל לצד טיפוח כוחה הצבאי.

השינויים היסודיים שהתחוללו באוריינטציה המדינית והתרבותית של מדינות הפריפריה לא שינו כמעט את יחסי האיבה בין מדינות הפריפריה למדינות „הלב" של המזרח התיכון. איראן, חרף היותה רפובליקה איסלאמית רדיקלית, עוינת ביותר לישראל, נותרה גם אוייבתו ההיסטורית של העולם הערבי: מלחמתה חסרת הפשרות בעיראק ומאמציה לייצא את המהפכה האיסלאמית לעולם הערבי מעידים על כך. אתיופיה, למרות שנהפכה למדינה מארקסיסטית נתונה להשפעת ברה"מ וניתקה יחסיה עם ישראל, נותרה עויינת לסודאן ולמצרים. תורכיה, הגם שחיזקה את קשריה עם העולם הערבי וגבר בה הזרם הפונדאמנטליסטי, מוסיפה להביט בחשדנות לעבר סוריה ומצויה בבעיות מים קשות עם עיראק. לאמור: למרות המהפכים והשינויים שחלו במדינות הפריפריה, הן לא הצטרפו למדינות העימות כנדבך משמעותי נוסף למערכת הערבית הפועלת נגד ישראל. ואולי זאת הסיבה שלא במודע, גם אחרי מהפכת חומייני, חיפשה ישראל אפיקי הידברות לשליטים החדשים בטהראן ואף קיוותה לנצל לשם כך את מצוקתה של איראן בנשק לאחר שפרצה המלחמה עם עיראק.

מצוקתו הגוברת של סדאם חוסיין, שהביאה אותו בשנים האחרונות למיתון מסוים בהצהרות העיראקיות ביחס לישראל, בצד הפעילות האיראנית המתעצמת בלבנון נגד ישראל, והחשש מפני הישגים איראניים במלחמה שיערערו את המרקם הפוליטי במרחב, הביאו גורמים לקרוא לנטישת התפיסה המסורתית ולנסות לפתח קשרים עם עיראק, במאמץ להוציא מדינה נוספת ממעגל הסכסוך הערבי־ישראלי.

האומנם יש בידי ישראל בחירה ממשית בין איראן ועיראק? האם יש סיכוי ממשי, ולו קטן ביותר, להתקרב לעיראק? מסקנתי היא שאין לישראל אופציה ממשית לבחירה בין שתי מדינות אלה, ואולי בטווח הארוך דווקא איראן שלאחר חומייני היא בעלת הסיכוי הסביר יותר לשיתוף פעולה עם ישראל.

לאיבה האיראנית־ערבית שרשים היסטוריים עמוקים, אתניים ודתיים. התבוסה שנחלו הפרסים במאה השביעית מידי הערבים לא שמה קץ לרצון הפרסים לעצמאות ולא מחקה את סמלי זהותם התרבותית הייחודית. חרף האיסלאמיזציה של איראן, נשארו האיראנים והערבים נבדלים אלו מאלו, תרבותית ואתנית. יתר על כן, אימוץ השיעה על־ידי הפרסים נתפרש אצל הערבים כ„קשר איראני" נגד האיסלאם. צמיחתה של לאומיות ערבית ופרסית בשלהי המאה התשע עשרה הזריפה מחדש את היחסים הערביים־פרסיים. נוכח אתגרים מהמערב חיפשו שני הצדדים את שורשי הסיבות לשקיעתם הפוליטית ואיתרו אותם בהדירת יסודות זרים לתרבויותיהם. בעקבות זאת פתחו גם הפרסים וגם הערבים ב„טיהור תרבותי" שתוצאתו היתה חידוד הניגודים הלאומיים והתרבותיים לאיבה הדדית.

הלאומיות הערבית, בשלב השני של התפתחותה, היתה לגורם מפלג ביותר ביחסים שבין שני הצדדים, כיוון שרוב השטחים הערביים שנשלטו בידי זרים נמצאו במרחב המפרץ הפרסי שהפך למוקד הלאומיות האיראנית. כאשר דיבר נאצר על אומה ערבית המשתרעת מהאוקינוס האטלנטי עד למפרץ הפרסי, הגו האיראנים בהחזרת זכויותיהם ההיסטוריות במפרץ ובכלל זה בחריין. הלאומיות הערבית מכאן והפרסית מכאן ושאיפותיהן האירדנטיות התנגשו במפרץ הפרסי. המהפכה האיסלאמית באיראן לא שינתה תמונת מצב זו מיסודה. עמדת משטר הכהונה בטהראן כלפי המפרץ הפרסי זהה להלוטין לזו של קודמו. הרפובליקה האיסלאמית של חומייני לא רק שינתה את שמו של המפרץ ל„מפרץ האיסלאמי" כפי שאפשר היה לצפות ודחתה נסיונות לקרוא לו המפרץ הערבי. זאת ועוד: איראן של חומייני דחתה כל נסיון לערער על אחיזתה בשלושת האיים במצרי הורמוז, שהשתלט עליהם השאה הפרסי למרות שהריבונות עליהם שנויה במחלוקת עם עומאן. המשטר החדש באיראן, המציג שאיפות להמסת הניגודים בין השיעה והסונה וקריאה לאחדות העולם הערבי, תרם תרומה חשובה ביותר לפיצול במערכת הבין־ערבית. איראן נותרה אפוא גורם עוין ומסוכן מבחינה פוליטית ותרבותית לחלק הארי של העולם הערבי.

מדינות הפריפריה – והדברים נכונים גם לאתיופיה ולתורכיה – נעשו מעורבות יותר ויותר במתרחש בזירה הבין־ערבית. מגמה זאת לא הוסיפה נדבך של עוצמה למכלול האיבה הערבית לישראל. להפך, השינויים שחלו במדינות השוליים החלישו את המערכת הערבית בכך שהעסיקו אותן בבעיות אזוריות: איראן מול עיראק; מצרים מול אתיופיה; תורכיה מול סוריה ועיראק (בעיית טרור ומים). התפתחות זאת תרמה גם לחידוד הפרטיקולריזם בעולם הערבי.

המסקנה ברורה. למרות השינויים הפנימיים לא השתנו האינטרסים הלאומיים של מדינות הפריפריה ואלה נותרו ביסודם מנוגדים למגמותיו ולתפיסותיו של העולם הערבי, המוסלמי. כלומר, נותרו לישראל אפיקי הידברות עם מדינות אלה, ובטווח הארוך הדברים נכונים גם לגבי איראן. כיום, בין חומייני ליורשיו קיים הבדל בסיסי חשוב. חומייני הוא בראש ובראשונה מנהיג דתי, מחולל המהפכה האיסלאמית באיראן, ורק במקום שני פוליטיקאי. יורשיו הם קודם כל פוליטיקאים ורק אחר־כך אנשי דת, ופרשת איראן־גייט מעידה על כך. גם אם מלחמת איראן־עיראק תסתיים בהסכם הדדי, בעינה תישאר היריבות הקשה בין הצדדים ושתיהן תמשכנה בין היתר להתמודד על ההגמוניה במפרץ הפרסי.

האם, לעומת זאת, אפשר לראות בעיראק יעד לפעילות מדינית ישראלית? בחינתם של המאפיינים המדיניים־התרבותיים של מדינות ערב כולן – להוציא את מצרים, שלה ייחוד פוליטי תרבותי ברור ונבדל – מצביע בבירור כי כולן מוסיפות להתמודד עם קשיים רבים של אינטגרציה לאומית, זהות ולגיטימציה של המשטר עצמו. עיראק, כמוה כסוריה, היא דוגמה מובהקת באזור למדינה ערבית אשר רק לחלק מתושביה „נאמנות סופית" אשר קהילה פוליטית מצפה מחבריה. הרכבה העדתי של עיראק הוא אחת מבעיות היסוד שאין לזן פתרון – רוב שיעי מוצק; מיעוט סוני שולט (25%) ואוכלוסיה כורדית (20%) שמעולם לא חדלה לאיים בתביעותיה לאוטונומיה ולפגוע בשלמותה הטריטוריאלית. בכוח כישורים ארגוניים ונחישות חסרת רחמים עלה בידי סדאם חוסיין לייצב את המרקם הפנימי הסבוך של עיראק, משימה שנכשלו בה קודמיו, ולחיזוק הזהות היהודית אף הועלתה המורשת הבבלית הקדומה. מדינה כעיראק, גם ללא מלחמה באיראן, אינה יכולה להרשות לעצמה לשלם את המחיר הפנימי הכרוך בהורדת הפרופיל הפאן־ערבי שלה בסכסוך הישראלי־ערבי, אם רצונה לשמור על מעמדה בזירה הבין־ערבית. מחמת היעדר גבול משותף עם ישראל, נפנוף בדגל זה הוא אמצעי חשוב להפגנת מחויבות בין־ערבית, אשר מקנה לה מעמד בזירה ולהירדוק הרישוקים הפנימיים.

בחינת כמה תסריטים אפשריים מראה כי אף לא באחד מהם יש לסדאם חוסיין עניין – שלא לדבר על יכולת – לקדם הידברות עם ישראל. החלטתו בספטמבר 1980 לפלוש לאיראן שיקפה בין היתר את רצונו להיות לגורם הדומיננטי במפרץ הפרסי. התעצמותו של הצבא העיראקי בשנים 1974–1980 נועדה לצורך זה ולא רק כתרומה למאמץ המלחמתי נגד ישראל.

יש סיבות רבות להניח שמדיניות זאת תתמיד עוד שנים, ולא רק מתוך הצורך ליצור איזון מול איראן. ולכן לא יהיה לסדאם חוסיין עניין מיוחד להגיע לשיתוף פעולה עם ישראל. אם בתסריט אחר תסתיים מלחמת איראן־עיראק בהסכם, ישאף סדאם חוסיין להבליט מחדש את מעמדה של ארצו בסכסוך הישראלי־ערבי. אם יסתלק או יסולק סדאם, תיוותר עיראק חלושה ותיהפך מיד ליעד סורי ל„איחוד" במגמה להשיג הגמוניה במרחב „הסהר הפורה". מדינות המערב המזרח כאחד מסייעות לעיראק מבחינה צבאית, סעודיה מסייעת מבחינה כלכלית (למעלה מ־40 מיליארד דולר מאז החלה המלחמה). אלה הם הקביים המאפשרים לה לעמוד במלחמה ולהישאר „חזקה". בתנאים אלה אין התקרבות ישראלית בבחינת תרומה ערבית לעיראק.

איראן, למרות התגודה העבה של מיעוטים לא פרסיים המקיפים אותה בתוך המסגרת המדינית, נהנית מיציבות פוליטית – יותר מסוריה, סעודיה וירדן גם יחד – ומזהות דתית לאומית ברורה. עיראק רחוקה מכל אלה. עליה להתמודד עם שורה ארוכה של בעיות פנים ובעיות של מיקומה בזירה האזורית. בנסיבות אלה תהיה איראן בעתיד גורם מתאים יותר לשיתוף פעולה עם ישראל.

כתב ישראלי בסעודיה (3)

האשה המודרנית; מועדון לילה נוסח ג'דה

מאת מוחמד חליליה

נסענו לעיר הולדתו של הנביא מוחמד, אל־מדינה. תושביה, כך חשתי, פתוחים יותר מתושבי מכה. לאחר חקירה פרטית מצאתי שרוב הפלשתינאים חיים בעיר זו. לא התקשינו להציג את עצמנו. משרד ההסברה פרסם ידיעה בשלושה עיתונים על משלחת אל־עומרה מקרב „פלשתינאי 48" המתאכסנת במלון „אל־נחיל". בעליו של המלון הוא בנו של נסיך, מן הקבלנים הגדולים בסעודיה, אבל מנהלו פלשתינאי שהוריו מתגוררים בכפר מזרעה אל־שרקיה באיזור רמאללה. בעל בית המלון העמיד לרשות חברי המשלחת אוטובוס שהסיע אותם חמש פעמים ביום לתפילה במסגד הנביא.

שניים מחברי המשלחת, סעודים במקורם, לא ידעו איפה מתגוררים בני משפחותיהם כיוון שעקרו מסעודיה לפני כחמישים שנה. בעל בית המלון וגם המנהל עשו ככל יכולתם לסייע בידיהם, גייסו שייכים ואנשי ביטחון והצליחו להביא את השניים אל קרוביהם – מאמץ של יומיים נשא פרי. הפגישה היתה מרגשת מאוד. השייכים זכרו עוד סימני היכר על גופם של השניים. לציון המאורע המשמח ערך בעל בית המלון חפלה גדולה וארוחה דשנה לחברי המשלחת מישראל.

מה שהדאיג את אנשי שיחי בפגישותי (בהן עם הממונה על ההסברה באל־מדינה) היה עניין הטילים שרכשה סעודיה מסין. הם ביקשו לדעת אם תשמיד ישראל את הטילים כפי שהשמידה את הכור הגרעיני בעיראק. ביטויים לאותה דאגה מצאתי גם אצל פשוטי עם ובכלי התקשורת שהבליטו את „האיומים" הישראליים ותגובות של מדינות ערב שהודיעו כי יעמדו לצידה של סעודיה נגד כל התקפה מצד ישראל (לא ישראל אמרו אלא „המדינה הציונית" או „מדינת היהודים"). כאשר גלשה השיחה לנושאים פוליטיים מדיניים הבחנתי בזהירות מסויימת אצל הסעודים בניגוד לפלשתינאים שגילו פתיחות ובקיאות במתרחש. הפלשתינאים ניזונים באינפורמציה מהעיתונות הזרה ובמיוחד מ„אל־קבס" הכוויתי שהוא העיתון הנפוץ ביותר בסעודיה.

יחד עם הקאדי של ירושלים שייך זכי מרלג נפגשתי באל־מדינה עם יו"ר אגודת העולם המוסלמי ד"ר עבדאללה נאסיף, שביקש לשמוע על ענייני הדת והמקומות הקדושים המעסיקים את המוסלמים מקרב „פלשתינאי 48". מאמירותיו ומשאלותיו הסקנו כי המידע שהוא נסמך עליו מוטעה. בתום הפגישה שהתקיימה בביתו וארכה יותר משעה הבטיח לשכנע את ראשי המדינה הסעודית לסייע לעולי הרגל מישראל למכה באל־חג' וגם לאפשר למוסלמים הישראלים לקיים את מצוות אל־עומרה בכל ימות השנה ולא להגביל אותם לשבוע ימים. עוד הבטיח לבדוק אפשרות של הגשת סיוע כספי באורח חוקי לבניית מסגדים ולהקמת ספריות דתיות לערביי ישראל. כן הבטיח לסייע במילגות לימודים לסטודנטים מוסלמים באוניברסיטאות הישראליות וגם בחו"ל. הסברנו לו שהכל צריך להיות לגיטימי ובידיעת השלטונות הישראליים והוא הסכים לאחר היסוס והתלבטות.

מכה ואל־מדינה הן ערים דתיות, דבר המתבטא על כל צעד ושעל. ברגע שקורא המואזין באמצעות רמקול על צריח כל מסגד לאנשים לבוא ולהתפלל, מתחילים האנשים לנהור למסגדים בהמוניהם. בעלי החנויות והעסקים אינם נועלים דלתות אלא מסתפקים בהורדת מסך בד על פתח העסק. גם שוטרים מוכרים שזו שעת התפילה. גנבים אין למעשה כי מי שנתפס בגניבה קוטעים את ידו שהשתמש בה בגניבה. בימי שישי צרים המסגדים מלהכיל את אלפי המתפללים ולכן תמצא מאות שלא הגיעו בזמן למסגד שהם מקיימים את התפילה בחצרות המסגדים ואף על הכבישים הנחסמים בפני תנועת כלי הרכב.

מכה ואל־מדינה שתי ערים שעולים אליהן כל יום רבבות מאמינים לרוב מארצות נחשלות, לכן דואגים הנסיכים לספק דברי מזון חינם לנזקקים. בחצרות המסגדים חונות עשרות מכוניות הנושאות שמותיהם של נסיכים ומחולקות לחם ודברי מזון לכל הרוצה. בחצר מסגד אל־כעבה חנתה משאית שלושה ימים רצופים. נכתב עליה שזו מנחת הנסיך מוחמד אל־סולטאן לערביי 48. עמדתי מרחוק וצפיתי: איש מחברי המשלחת שלנו לא ניגש. ביום השלישי הלך הנהג אל קבוצה מפאקיסטן וחילק להם את כל דברי האוכל שתרם הנסיך. אל־סולטאן ששמע על כך מצא דרכו אל מלוננו ושאל האם הרגזים אנו על הסעודים בכך שלא קיבלנו את תרומתו. ולאחר שהסברנו לו שמצבנו הכלכלי טוב בישראל ביקש לדעת אם נפגענו בכבודנו. הנחנו את דעתו. אחר־כך הופתענו לגלות שהורה למנהל המלון לערוך לכבודנו – על חשבונו – ארוחת ערב חגיגית. למחרת בא להיפרד מאתנו.

חיפשתי מידע על האשה הסעודית המודרנית, העובדת. הוסבר לי שזו עוסקת בהוראה בבתי הספר הנפרדים לבנות, מגישה תוכניות נפרדות לנשים ברדיו ובטלוויזיה ומגישה סיעוד בבתי החולים. לנשים במקומות העבודה בבתי הספר ובבתי החולים ובתחנות האם והילד הסעה מאורגנת.

הכדורגל בסעודיה כיום הוא הספורט העממי הנפוץ ביותר. כמעט בכל שכונה נמצא מגרש כדורגל ובכל יום משעות אחר הצהריים אתה רואה נערים וצעירים מתאמנים ע"י מאמנים שברובם זרים.

בעוד שנתיים שלוש, אמר לי הממונה על ההסברה באל־מדינה, יכוסו כל המגרשים בדשא ולא רחוק היום, הוא מקווה, שבו תגיע הנבחרת הלאומית הסעודית לגמר משחקי הגביע העולמי. אני נוטה להאמין לו אחר שראיתי במו עיני ילדים, נערים ומבוגרים באים למגרשי הכדורגל במכוניות המרצדס המפוארות. כסף לא חסר להם והם רוכשים את טובי המאמנים בעולם.

ביומנו האחרון בסעודיה שהינו בג'דה שעל שפת הים: נמל ונמל־תעופה בין־לאומיים. עיר שונה בתכליתה ובמהותה ממכה ואל־מדינה. עיר ברמה אירופית לכל דבר, עיר תיירותית מפוארת. דבר ראשון הולכנו לאכול מן הדגים של ג'דה שיצא להם שם. בג'דה יש חיי לילה במועדונים שעל שפת הים, אך הכניסה זוגית, בפתחים נפרדים לגברים ולנשים. ביקשתי להיכנס לאחד מהם. מלווינו הסביר לי שזה בלתי אפשרי: רק כניסה זוגית. ביקשתי שינסה מזלו. השוער התייעץ עם המנהל ולאחר חמש דקות בא המנהל, התנצל והכניס אותנו לתא נפרד. באולמות ובמועדונים אין משקאות חריפים, אין ריקודי בטן. יש זמרים וזמרות (בלבוש צנוע).

שבוע ימים שהיתי בסעודיה – ביקור מאלף וחוויה בלתי־נשכחת. אם יזומן לי, אהיה מוכן לחזור ולבקר עוד פעם.

(רשימה שלישית ואחרונה)

גם תורכים הצילו יהודים

בשני דו"חות שנתפרסמו באחרונה מתוארות פעולותיהם של שני דיפלומטים תורכים מימי מלחמת העולם השניה למען הצלת יהודים מידי הנאצים – מאמצים שהיו כרוכים לא פעם בסיכון אישי לעושיהם.

במארסיי: נסים קנט היה הקונסול התורכי במארסיי בשנים 1941–1944. באותם ימים התגוררו בצרפת יהודים תורכים שנחלקו לשתי קטגוריות. בקבוצה אחת כאלה שעזבו את תורכיה בתום מלחמת העולם הראשונה. לרובם לא היו דרכונים ומבחינת החוק התורכי היו „חסרי אזרחות". בקבוצה השניה היו יהודים בעלי דרכונים תורכיים תקפים ונחשבו לאזרחים תורכים לכל דבר.

עם כיבוש צפון צרפת בידי הנאצים, נמלטו לדרום יהודים משתי הקבוצות הללו והיו נתונים לחסות הקונסול נסים קנט. משכבשו הגרמנים גם את דרום צרפת, החלו בשילוח כל היהודים לגרמניה. הקונסוליה התורכית העניקה ליהודי שתי הקבוצות שנזכרו לעיל תעודות שהעידו על נתינותם התורכית. אולם עם הזמן גבר הלחץ מצד הנאצים. יום אחד נודע לקנט כי כ־80 יהודים כונסו והובלו לתחנת הרכבת במארסיי כדי לשלחם לגרמניה. „לא האמנתי למראה עיני", הוא כותב בעדותו. „התקרבתי אל הקרון, שקולות בכי ואנחות עלו מתוכו... על אחד הקרונות ראיתי כתובת: 'על קרון זה מותר להעמיס 20 ראשי בקר ו־500 ק"ג חציר'. בתוך הקרון נדחסו כ־80 איש. אמרתי למפקד הגסטאפו בתחנה כי אנשים אלה הם נתינים תורכים, כי נעשתה כאן טעות ויש לתקנה מיד. המפקד אמר כי הוא ממלא פקודות: אנשים אלה אינם תורכים, אלא סתם יהודים".

משנוכח קנט לדעת כי כל דיבוריו ואיומיו לשווא, עלה בעצמו לרכבת, נכנס לאחד הקרונות וסירב לרדת. בתחנה הסמוכה עצרה הרכבת וכמה קציני גסטאפו עלו וביקשו מקנט לרדת. הם התנצלו על כי „בטעות" עזבה הרכבת את תחנת מארסיי לפני שהספיק הוא לרדת ממנה. „הסברתי להם כי אין כאן שאלה של טעות", מספר קנט, „וכי יותר מ־80 אזרחים תורכים הועמסו על קרונות אלה בגלל יהדותם, וכנציג ממשלה המתנגדת ליחס כזה מסיבות של אמונה דתית, אינני מתכוון להשאירם לבדם". עמידתו האיתנה של קנט אילצה, בסופו של דבר, את קציני הגסטאפו להתיר לקנט ול־80 היהודים לרדת מהרכבת יחד. קנט דאג לנסיעתם חזרה למארסיי. רבים מהם שרדו מן השואה.

רודוס: לאחר הפלת מוסוליני מן השלטון וכינונה של שביתת נשק בין איטליה לבעלות הברית, כבשו הגרמנים את האי רודוס מידי האיטלקים. באותו יום, 8 בספטמבר 1943 נחתם גורל הקהילה היהודית באי.

אותו זמן היה צלאהאדין אולקומן הקונסול התורכי ברודוס. ב־19 ביולי 1944, אספו הגרמנים את היהודים, למראית עין כדי „להעבירם ומבית לאי סמוך". הקונסול אולקומן ידע כי הכוונה האמיתית של פעולה זו הוא הסעת היהודים אל מותם. למחרת בבוקר, 20 ביולי, התייצב אולקומן אצל המפקד הגרמני גנרל קלימן.

מתילדה טוריאל (היום מניו־יורק), שהיתה אז נתינה תורכית, התגוררה עם בעלה ועם משפחתה ברודוס. מספרת: היו רק אנשים ספורים בעלי דרכונים תורכיים תקפים. אני שמרתי על נתינותי התורכית כדי שאוכל לבקר בתורכיה. אדם זה (אולקומן) עשה כל מה שהיה בכוחו כדי להציל יהודים רבים ככל האפשר. הוא הציל לא רק נתינים תורכים ובני משפחותיהם, אלא גם רבים שהיו בעבר נתינים תורכים או שהיו מקורבים למי שהיתה לו נתינות תורכית בעבר.

מחשש לעורר תקרית בין־לאומית, הסכים גנרל קלימן לשחרר 42 יהודים שהיו, לטענת אולקומן, נתינים תורכים. מתילדה טוריאל, בעלה ושני ילדיה היו ביניהם. לאחר גירושם של שאר היהודים (1673, למען הדיוק) לאושוויץ, המשיך אולקומן לתת הגנה וחסות לאלה שניצלו. „הוא היה אומר לנו: אני אביכם ואני אגן עליכם. לא יאונה לכם כל רע כל זמן שאני כאן", מספרת מתילדה. „אנו חבים את חיינו לאדם בלתי רגיל זה".

באוגוסט 1944 ניתקה תורכיה את יחסיה הדיפלומטיים עם גרמניה. אולקומן, יחד עם שאר הדיפלומטים התורכים תחת הכיבוש הגרמני, נכלא בפיריאוס. אימה אחזה ביהודים שנותרו באי. היה עליהם להתייצב בכל בוקר במפקדת הגסטאפו. נפוצו שמועות כי גם אותם עומדים הגרמנים לגרש. מצב זה נמשך עד ינואר 1945. אז נודע לגרמנים כי משלחת הצלב האדום עומדת להגיע והם התירו לפתע ליהודים לצאת לתורכיה. היהודים הועמסו על סירות רעועות, ולאחר מסע קשה ביותר בתנאי צפיפות ובמזג אוויר סוער, הגיעו אל החוף התורכי.

אולקומן, שפרש משירות דיפלומטי ממושך, חי היום באיסטנבול. מן היהודים ששולחו למחנות ההשמדה שרדו רק 150. מתוכם רק 35 חיים היום ברודוס. המרכז היהודי־ספרדי החשוב שהיה בעבר ברודוס לא קיים עוד.

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 חשבון פשוט (ד') חילוק ארוך (כ).
08.40 ראשית הקריאה: בלי סודות, בעיניים תירק.
09.00 אנגלית (ה').
09.20 חשבון: פעולות החשבון (בתרגום לערבית).
10.10 אנגלית (ד').
10.30 רחוב סומסום: סידור בתחילה.
11.00 צרפתית (על יסודי).
11.15 חשבון (ה') השאריות בחילוק.
11.30 ארץ מולדת: עיר קמה מן התולות (כ).
12.00 גיאוגרפיה (ז'–ט') הרי אמריקה הצפונית.
12.25 ספרות (על יסודי) פוקנר, הזהב.
13.00 מוסיקה ע"י העשרה: קולות תלילים, צלילי הנקישה.
13.30 מדעי הטבע, דבורי הבומבוס.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 סרט קולנוע – „חייו הסודיים של וולטר מיטי" על־פי סיפורו של ג'יימס תארבר – דני קיי בתפקיד וולטר מיטי, צעיר העובד בהוצאה־לאור, והנוהג לחלום בהקיץ. הוא פוגש ברוזלינד, יפהפיה בלונדית הנרה עם דודה, ומסתבך בפרשת מזימות בינלאומיות שבמרכזה אוצרות האומנות שבוזו הנאצים במלחמת העולם הב'.
15.50 שעת כושר.
16.00 פרפר נחמד – „קופסאות".
16.25 ערי האגב הנסתרות (פרק 4) ה„אס פרנצה" שוקעת במצולות. אסטבאן, ילד השמש, קורא לשמש והסערה שוקטת. אסטבאן, זיאה, מנדוזה סנשו ופדרו ניצלים ומגיעים לאי בודד.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 אבג לחדשות.
17.55 המרובעים – שם הפרק: „הכתובת על הקיר". פאטי ולורין מתגנבות בהתחפשות אל בית הספר, וכותבות כתובת על הקיר, על ידי כך הן מבקשות לזכות „באיחוד" ולא פחדניות ומרובעות, ולזכות בפופולאריות (עברי־ערבי).
18.20 קטנטן.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 המוסאון הגדול בעולם – סקירת תולדות האמנות דרך המוצגים השונים במוסאון ה„לובר". (פרק ה') „ממלכת השמים לממלכת האדם" (ערבי־עברי).
19.30 חדשות (ערבית).
20.00 כותרות מבט.
20.02 לקט שירי האירוויזיון, 1988 (החלק הראשון). התחרות תתקיים השנה בדאבלין, ב־30 באפריל. בחלק הזה נשדר את השירים המייצגים עשר מדינות, לפי סדר הופעתן: איסלנד, שבדיה, פינלנד, בריטניה, תורכיה, ספרד, הולנד, ישראל, שוויץ, אירלנד. החלק השני ישודר ביום חמישי.
20.30 כלבוטק.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.40 מבט שני.
22.20 שלי רק שלי – (פרק שלישי) העניינים מסתבכים, כאשר מתברר לוויזאן, שאין מרפאה שתסכים לעשות את ההזרעה המלאכותית. הפתרון שהיא וקן מוצאים מעורר בעיות חדשות, שלא מצפו מראש. (עברי־ערבי).
23.10 משך אישי – הפעם מתארחת בתכנית חה"כ רוני מילוא.
23.50 פסוקו של מקום – מבט אל מדבר צין; חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 „קימבה – האריה הלבן" (פרק שלושים ושבעה).
19.00 „איוון שביר" – „אפר היערות". (פרק שלישי). מתוך התוצאות של ביעור היערות בברזיל. ד"ר הוזה לוצנברגר, מן המובילים במדעי הסביבה בברזיל, מאמין כי „היער יכול להאכיל אותנו, אם תאפשר לו זאת, אך אם תילחם בו, הוא יהיה כל כך צחיח שאדמתו אפילו עשבים לא תצמיח". לדעתו, הפתרון הוא ניצול היער להפקת גומי כפי שעושים זאת שבטי האינדיאנים השוכנים בו.
19.50 „רגע לפני..." – על אנשים, מקומות ותחושים.
20.00 „אולי אותה שתיקה" – הסרט פותח צוהר אל ההתמודדות של החרשים וכבדי השמיעה עם הסביבה השומעת ואל הארגונים העוזרים להם במלאכה. יוזרם באון ונאוה אלימלך, חרשת מלידה, משחזרים את התהליך להצגה „בנים חורגים לאלוהים" ואת מערכת היחסים המיוחדת שהתפתחה ביניהם תוך כדי עבודתם המשותפת.
20.30 „באגריס" (דרמה דוקומנטרית) על הצייר רנה מאגריט, מגדולי אמני הסוריאליזם במאה ה־20. ציוריו מבטאים רגישות תרבותית עמוקה ויוצרים נקודות מפגש בין עצמים שלכאורה הם חסרי קשר. בחירות הציורים והדמיון הפכו את מאגריט לאחד הציירים המוכרים והפופולריים ביותר במאה ה־20.
21.00 „שירים של": הסקרנות הרוח את החותול, קייט בוש ומדונה.

המזרח תיכונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); 14.00 מועדון 700; 14.30 התעמלות; 15.00 ילדי החבובות (מצויר); 15.30 הבית המעופף (מצויר); 16.00 שוכני הסלעים (תכנית לילדים); 16.30 סרט „המטולתי עם סוני פרנציצה"; 18.00 כסיעה בחלל (דמיוני); 19.00 חדשות ערבית; 19.30 חדשות אנגלית; 20.00 צוות לעניין (פעולה); 21.00 מקגייוור (סוכן חשאי); 22.00 זאב מעופף (פעולה); 23.00 מועדון 700; 23.30 חיים אחרים (סידרה).

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); 16.40 רחוב סומסום (בערבית, ער' 1); 17.10 ספיריט ביי (סידרה לילדים (באנגלית, ער' 1); 18.00 אות ומספר (סידרה בצרפתית); 18.10 כדורסל אמריקאי (ער' 1); 19.00 חדשות בצרפתית; 19.30 חדשות בעברית; 20.30 אין כמו הבית (קומדיה אנגלית; 21.10 היכון צלם (דוקומנטרי על פעלולים בעת הסרטת סרטים); 22.00 חדשות באנגלית; 22.10 רצח במשיכת קולמוס; 23.30 עשיר ועני.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה ניהוחה (עי"ג תי"ק) – סקרלאטי: 6 סונטות לפסנתר; באך: סויטה מס' 1 בדו מג'ור, מוצרט: „מוסיקת ליל זעירה" ק. 525; מנדלסון: קונצ'רטו במי מינור, לכנור ולתזמורת; שופן: בלדה מספר 4, בפה מינור, אופוס 52.
09.00 קונצרט בוקר (עי"ג תי"ק) – בטהובן: הפתיחה לאופרה מס' 3; ובר: קונצ'רטו מס' 2 במי במול מג'ור, לקלרינית ולתזמורת, אופ' 74; מוצרט: סימפוניה מספר 41, בדו מג'ור, „יופיטר"; מוצרט: קונצ'רטו מס' 18 בסי במול מג'ור, לפסנתר ותזמורת, ק. 456; בטהובן: סימפוניה מספר 9, ברה מינור, אופ' 125 („הכוראלית"); ברהמס: בלדה אופוס 10 מספר 3, לפסנתר.
11.57 פינת השיר – משירי נתן יונתן.
12.00 מן הסדנה – ברהמס: חמישיה לפסנתר וכלי קשת בפה מינור, אופ. 34 (פ. זלבנקי/רביעיית ת"א)
13.00 בהאזנה ניהוחה – מוצרט: קסציון מס. 2 ק. 95 (עי"ג תי"ק); דיטרסדורף: סינפוניה קונצ'רטנטה לויולה קונטרבס ותז; מנדלסון: 6 רואוטים אופ. 63; שומאן: פנטסיה בדו מג'ור, אופ. 131; ובר: שלישיה לחליל צ'לו ופסנתר; פרנקה: פסיכה – „פואמה סימפונית".
15.00 מוסיקה צעירה.
16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו – ת"א חיפה/מבצת: מוריס ברוט/אריה ורדי ויגאל כהן, סולנים – מוצרט: הפתיחה ל„נישואי פיגרו"; היידן: סרנדות בישנלית לקלרינית; שומאן: קונצ'רטו לפסנתר אופ. 54; בטהובן: סימפוניה מס. 2.
17.30 קולות – לזקות „הקמרטה של לונדון".
18.00 ממנוף הקלסיקה.
19.00 פניני אופרה – 1. מתוך „איפיגניה בטאוריס" מאת גלוק (עם מריה קאלאס, פיורנצה קוסוטו ואחרים, מקהלה ותזמורת של ה„סקאלה" ממילאנו/ ניגו סנאנטו); 2. אריות מתוך אופרות של מוצארט (עם הטנור סטיוארט ברוס והפילהרמונית של לונדון/ ג'ון פריצ'רד).
20.05 אינטרלוד.
20.30 קונצרט התז' הסימפ. רים רשות השידור, מיצירות תיאה מסגרייב ובניצוחה – „אלכסוניס"; מונולוגים מתוך האופרה „מרי, מלכת הסקוטים"; „אורפאו 2" לחליל וכלי קשת; „פריפטיה", נקודת מפגש; בריטן: סויטה לכנור ופסנתר. בטהובן: שירים עם אירים.
22.30 בין קלאסי.
23.00 מהאור יצירות – סר־סנס: הקונצ'רטו לפסנתר; פורה: שירים.

רשת א'

10.05 שירוקד – מחולות ושירים משלנו.
15.30 האוניברסיטה המשודרת – „יחסים בינלאומיים בעידן הגרעיני" הופעם: „המזרח־התיכון בעידן הגרעיני".
16.05 מועדון שעון החוג – מעולמו של האדם המבוגר.
17.10 צבעי הקשת – שירים ממזרח אירופה.
22.05 שניים יחד וכל אחד לחוד – הופעם: „על התמודדות עם נישואים שניים".

רשת ב'

17.05 רגעי קסם.
18.06 אצבע על הדופק – ענייני בריאות ורפואה.
19.35 עולם חדש – ענייני האדם וסביבתו.
20.05 פרקי חזנות „בבקשתך" – מסמר שיר.
22.05 שוטטות.
00.15 להאזה בחלום – שירים לסיומו של יום.

רשת ג'

18.06 מקום בצמרת – מצעד הפזמונים הישראלים.
21.05 אדום עתיק, שירים שלא נס ליחם.
23.05 פניני ג'ז.

גלי צה"ל

10.55 יומן שיחותים.
13.55 40 לאחור, סיפור חיים בתש"ח.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות.

צה"ל 1

19.05 ספרא וסייפא – ענייני ספרות צבאית. (ש.ח).
19.50 פינה חמה לליבי.
20.05 כוכב הערב – לזקות פיקוד הצפון.
21.30 לילה לא שקט.
22.55 יומן שיחותים (ש.ח).
23.55 שירות הצוות – עם המשורר אריה אורי.

צה"ל 2

19.05 שליפה מהמותן.
20.05 צר – 8.
21.57 הודעות לחיילים.
22.05 הפסקת עשר.
23.05 קול הג'ז הזה.

סרטים

תל־אביב

אמתר: לאונרד חלק 6 9.45, 7.30, 5
אורלי: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
בית ליסין: בית הזוית 23.15
בן־יהודה: זיהור גורלי 9.45, 7.30, 4.30
גורדון: בצילו של הלם קרב 9.30, 7.30, 4.30
גת: שאלה של שפיות 9.45, 7.30, 5.00
דיזנגוף 1: מאגנו 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דיזנגוף 2: ז'אן דה פלורט 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דיזנגוף 3: תקווה ותהילה 9.50, 7.30, 5.00, 1.30, 11.00
דקל: חשוד 9.30, 7.00
דרייב־אין: זיהור גורלי 9.45, 7.30
הוד: עבודה בעיניים 9.30, 7.30, 5.00
הקולנוע (בית ציוני אמריקה) יופיו של החטא 9.30, 7.15, 4.30
חן 1: וול סטריט 9.50, 7.25, 4.50
חן 2: מעקב צמוד 9.55, 7.30, 5.00
חן 3: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30, 12.30
חן 4: אי אפשר לקנות אהבה 9.50, 7.35, 5, 2, 11
חן 5: אימפריית השמש 9.50, 6.30, 2, 11
לב 1: חופשה בכפר 9.55, 7.40, 5.00, 2.00
לב 2: המכבר הנסתר 9.45, 7.15, 4.45, 2.00
לב 3: סובלנות 7.30, 2.00
מלאכים בשמי ברלין 9.45, 5.00
לב 4: בכורה ארצית עסקי משפחה 9.50, 7.30, 5.00, 2.00
לימור: עשבי פרא 9.30, 7.00, 4.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
המינמטק: מרי מלכת הסקוטים 7.00 תשואות 9.30
מקסים: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30, 4.30
פאר (לשעבר אלנבי): התפוח המכבי 9.30, 7.00, 4.30
סיילת 1 – ספטמבר 9.40, 7.25, 5.00
סיילת 2 – שם המשחק 9.15, 7.30, 5.00
סיילת 3 – מוכת ירח 9.30, 7.15, 5.00
סמדרה: סגור
ברזיאן: עיניים שחורות 9.30, 7.00
הסינמטק הישראלי: 7 הבלה מהאנדים 9.30 לונדי גימבר
פאר: ארוני המבול 9.30, 7.30, 5.00
פריז: ליידי איב 9.30, 7.15, 4, 2, 12; 23.30 ראסטי ג'יימס
צפון: להתראות ילדים 9.45, 7.30, 5.00
שחף: חנה סנש 9.15, 6.15, 3.00
תמוז – רמת־אביב: העולם לפי גארפ 9.30, 7.00
תכלת: הקיסר האחרון 9.30, 6.30, 3.30
תל־אביב: הלוחם 9.30, 7.30, 5.00
התעויה הישראלית ביפו: הנרדף 10.00

ירושלים

אדיסון: חנה סנש 9.15, 6.15, 3.00
אור: עיניים שחורות 9.15, 7, 4.30
אורדון 1: הקיסר האחרון 9.00, 6.00
אור 2: עשבי פרא 9.15, 7.00
אור 3: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.15
אור 4: הלם קרב 9, 7, 4.30
אור 5: מעקב צמוד 9, 7, 4.30
בית אגרון: 5.00 הער
7 ברנרדו ברטולוצ'י – 1900 חלק א'. 1900 חלק ב' 9.30
אורגיל: וול סטריט 9.15, 6.50, 4.30
כפיר: מוכת ירח 9.30, 7.15, 4.30
מיטשל: ספטמבר 9.30, 7.15
סמדר: חופשה בכפר 9.30, 7.30
עדן: הלוחם 9.30, 7.15, 4.30
רון: לאונרד חלק 6 9.30, 7.30, 4.30
תיאטרון ירושלים: להתראות ילדים 9.30, 7

חיפה

אורה: להתראות ילדים 9.15, 7, 4.30
אורלי: אימפריית השמש 9.00, 6.00
אמפיתיאטרון: סגור
ארמון: סגור
חן: ארוני המבול 9.15, 7, 4.30
עצמון 1: חנה סנש 9.15, 6.15, 3.30
עצמון 2: זיהור גורלי 9.00, 6.45, 4.30
עצמון 3: עבודה בעיניים 9.15, 7, 4.30
פאר: וול סטריט 9.15, 6.50, 4.30
קריגוארד: בצילו של הלם קרב 9.15, 7.15, 4.30
רון: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
רב גת 1: שאלה של שפיות 9.15, 6.50, 4.30
רב גת 2: לאונרדו חלק 6 9.15, 7.00, 4.30
רב אור 1: הקיסר האחרון 8.15, 5.00
רב אור 2: מעקב צמוד 9.15, 6.50, 4.30
רב אור 3: החשוד 9.15, 6.45, 4.30
שביט: בצילו של הלם קרב 9.00, 7

קריית חיפה

אתי: חשוד 9.30, 7.15
גבעון: שאלה של שפיות 9.15, 7
אורות: הלם קרב 9.30, 7.15
בית העם: שאלה של שפיות 9.30, 7.15
היכל: ללא מוצא 9.30, 7.15
ניצן: ריקוד מושחת 9.30, 7.15

אשדוד

צמרת: תל־אביב לוס אנג'לס 9.30, 7.30
אשדוד: סגור

אשקלון

אסתר: אי אפשר לקנות אהבה 9.30, 7.30, 4.45
מאור: עבודה בעיניים 9.30, 7.30
רחל: הקשר המקסיקני 7.30

באר־שבע

חן: עבודה בעיניים 9.30, 7.15, 5.00
היכל התרבות: 9.15, 7 ספטמבר

הרצליה ■ רמת השרון

היכל: סגור
מלון דניאל: עשבי פרא 9.30, 6.45
כוכב: ריקוד מושחת 9.30, 7.00
4.15 הנוגל המסורף מתעורר

עפולה

מגדלנוק: זיהור גורלי 9.00

חולון ■ בת־ים

אורגים: מעקב צמוד 9.30, 7.15, 5.00
ארמון: זעם של כבוד 9.15, 7.15, 4.30
מגדל: לאונרד חלק 6 9.30, 7.30
עצמאות: אהבה 9.30, 7.30, 5.00
מרכז קריית שרת: מעקב חשני 9.30, 7.15
מתנה קיץ בהלל 4.00
סביר: זיהור גורלי 9.30, 7.30, 5.00
רינה: ארוני המבול 9.30, 7.15

חדרה

הדרה: זיהור גורלי 9.15, 7.00

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: זיהור גורלי 9.30, 7
תן: ז'אן דה פלורט 9.15, 7
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
בית ויתן: עבודה בעיניים 9.30, 7.15
ארמון: סגור
היכל התרבות: סגור

נהריה ■ עכו

הוד: מאגנו 9.00, 7.00
רון: סגור
אודיטוריום: סגור

נתניה

אסתר: עכבר הבארים 9.15, 7.00
שרון: ז'אן דה פלורט 9.30, 7 ריקוד מושחת 5.00
סמדריה: עיניים שחורות 9.30, 7.15, 5.00
דורי: 9.30, 7.15 לילה מכביב

קריית אונו

מתנים: ללא מוצא 8.00

פתח־תקוה

שלום: הלם קרב 9.30, 7
היכל 1: חנה סנש 9.30, 6.15, 3.00
היכל 2: זיהור גורלי 9.45, 7.30, 4.30
היכל 3: הנרדף 9.30, 7.30, 5.00

קריית שמונה

שמיר: פגישה עיוורת 9.30, 7.15

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. רון 1: חנה סנש 9.00, 6.00
ג.ג. רון 2: מוכת ירח 9.30, 7.30, 5.00
נעמן: יופיו של החטא 9.30, 7.15
ראשון: סגור
בית העם: זיהור גורלי 9.30, 7.15
הוד: יופיו של החטא 9.30, 7.00
חן: תל־אביב לוס אנג'לס 9.15, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

אלמוג: שאלה של שפיות 9.45, 7.25, 5.00
ארמון: סגור
לילי: ללא מוצא 9.30, 7.30
הדר: מוכת ירח 9.50, 7.30, 5.00
רב חן 1: וול סטריט 9.55, 7.30, 5.00
רב חן 2: מעקב צמוד 9.50, 7.30, 5.00
רב חן 3: ז'אן דה פלורט 9.45, 7.20, 5.00
רב חן 4: הקיסר האחרון 9.15, 6.15
שביט: זיהור גורלי 9.30, 7.00

דירות

וילות ובתים

איך להגיע לקוטג' שלשקי ליום משכנתא צמודה עד 55,000 ש"ח ב-7½ ריבית ל-12 שנה. 3% הנחה ערבות בנקאית צמודה מה"תהבון, זכרון-יעקב משרד מכירות: (4112) 06-396817

ברמת השרון וילה מפוארת ומיוחדת. על מגרש גדול 052-556349 (28216)

בשיכון דן קוטג' מפואר ומיוחד בשלבי בניה מתקדמים 052-556349 (28200)

ברעננה בפרויקט "בני השיאים" החולה מכירת שלב ב' בשכונה קוטג'ים דו משפחתיים החל מ-168,000 תנאי תשלום ובטחונות מעולים! "ישראהאוז" (13198) 052-456049

קבלנים מציעים

ברעננה ברחוב בר-אילן דירות פאר מרווחות וגדולות בנות 4-5 חדרים למגמת "ציטורין" מטקביץ' חברה קבלנית לבנין בע"מ רח' ה' באייר 28 (כיכר המדינה) טלפון 03-251329 בשעות 11.00-13.00, 17.00-19.00 (פרט ליום ג' אחה"צ) (9329)

ת"א-יפו

דירות למכירה

כולם זכאים להלוואה. הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים, לעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים. בנק טפחות המומחים למשכנתאות. לפרטים: תל-אביב רח' החשמונאים 123, 03-5614081-9 חולון, שד' קוגל 25, 03-881471-2 בת-ים, שד' העצמאות 64, 03-587924 רמת-גן, רח' ביאליק 12, 03-721644 פתח-תקוה, רח' הובבי-ציון 29, (7925) 03-900345-6

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

מבצע! ברמת-אביב ג' 4-5 יקרונים (לובי מפואר, אינטרקום T.V תריסים חשמליים, אנטנה לווינית שיש בסלון, מרפסת שיזוף ועוד...) 4 מרווחים 107 מ"ר החל מ-209,000 ש"ח 5 אקסקלוסיביים 148 מ"ר החל מ-250,000 ש"ח מטהואז אמיתי (במפלס אחד) דירות גג בתוספת מע"מ במזומן, אפשרות לתשלומים נוחים ומשכנתאות. "ישקו" 03-426293 "ISCO" (9690)

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות למכירה 1-1½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

קוטג' + גינה. חדש. מיידי. 5 חדרים בשלושה מפלסים. מיקום: בשכונת הקוטג'ים "נווה-סביון", 10 דקות מתל-אביב. מחיר 75,000 דולר בתנאים מצויינים. 25,000 דולר במזומן, 50,000 דולר במשכנתא בתנאי בנק לאומי למשכנתאות (תשלום קבוע 940 ש"ח בחודש). לקביעת פגישה בקוטג' בשבת (535) 03-9644980

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות למכירה 1-1½ חדרים

שרון

דירות למכירה

כולם זכאים להלוואה. הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים, לעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים. בנק טפחות המומחים למשכנתאות. לפרטים: הרצליה, רח' סוקולוב 11, 052-84354 נתניה, רח' סמילנסקי 16, חדרה, 053-337523-4 06-324224, רח' פלטרין, (2949)

בכפר-סבא מירצקי בונה: בכרמל 32, 5 ענקיות +מרפסת (13713) 03-413501

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

חולון-בת-ים

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות למכירה 1-1½ חדרים

דרום

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 3-3½ חדרים

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות גג

בצהלה 5 חדרים+ גג, 300 מ"ר (150 בנוי, 150 גג) מושקעת עם תוספות, נוף מקסים (3147) 03-496498

בצפון המפואר דירה דופלקס קומה 14 ו-15 200 מ"ר בנוי +אפשרות לגג "תיונך-המועדון" 5448174-5, 5448380 (5901)

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

דירות מרוהטות

דירות בדמי-מפתח

עסקים

למסירה אולם תצוגה מפואר בקרית-אריה, פ"ת, לכל מטרה, 240 מ"ר 995376 942643 (5879)

למפעל בשר במרכז הארץ, מבנה 1600 מ"ר, שותף/משקיע, השקעה במליון דולר. 03-424536 בערב (9120)

אולמות

חנויות

בלב ר"ג ב-400 מ"ר להשכרה אפשרות חלק מהמחזור "בני השקעות" 03-722654 (5187)

להשכרה בדיזנגוף 137 ת"א ליד גורדון חנות/או בית קפה כ-180 מ"ר עד 12 קוי טלפון, חזית רחבה, אפשרות להתאמה לצרכי השוכר. 03-651155 לפנות לטל. למר אברהם או הלל או במקום ביום ו' 29.4 (13542) 03-5448242-3

למכירה/להשכרה בהרצליה הידועה מסחרי מיוחד, בבנין (28228) 052-556349

משרדים

דרושה לרכישה קומת משרדים פנויה או מושכרת כ-800 מ"ר בגוש-דן. פלרום נכסים (פלרין) 03-264625 (15841)

להשכרה ברוטשילד 135 280 מ"ר מפוארים +טלפונים 03-449249 (482)

אולם בקומת קרקע עם חזית לרחוב ומשרדים עורפיים. בבנין משרדים ברח' מקוה-ישראל 18 ת"א נא לפנות לטל' (11143) 03-623469

דרוש לרכישה בתל-אביב בנין משרדים 4000 מ"ר. יתכן נכס לשיפוץ. פלרום נכסים (10252) 03-264625

מבני תעשיה

מגרשים

חצי מגרש+ בית, דבירון 41 חולון 08-470554 (6141)

בגן-יבנה במרכז לבניה מיידית לוילות, 29,000 דולר כולל מע"מ ופיתוח, 2000 במזומן היתרה במשכנתא. במשרד: 08-574335, 08-574823 בערב: (26786) 08-574587

הצעות עבודה

חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה, תשמ"א 1981 על פי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורותו אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

עובדים כלליים לאתר שרות צבאי להפעלת מכונות העשיה להעשבי רמלה, לוד, פ"ת, השעות +ארוחות תנאים טובים "חבר" (13842) 03-5101420

למוסטלה פאם תכשירי טיפוח ואיפור דרושות יועצות יופי נשות מכירה לכל רחבי הארץ. הכשרה תינתן למתאימות. אזור השומרון 03-9362477 (13779)

עובדי ייצור, לעבודה מעניינת בגוש-דן. שכר גבוה, מיידי 03-907634 (11115) 03-9342336

דרושות מקבלות קהל/קופאיות לסופי שבוע לפנות 03-496115 (11104)

צבעי תעשייתי מנוסה לחברה גדולה בחולון, תנאים מצויינים. 03-371465 "א.ו.ת." (10916)

פועלי ייצור לחולון, פתח-תקוה ותל-אביב, תנאים מצויינים. 03-371465 "א.ו.ת." (5936)

מסגר רתך, ניסיון בארגון CO_2 לייצור/חולון/תל-אביב, תנאים טובים. "א.ו.ת." (5934) 03-371465

ל"מנפאואר" רחובות דרושות מלתימות מנוסות ליום מלא +משמרות. הסעות ותנאים מצויינים למתאימות 08-461717 (5785) 08-473734

בוגר תיכון (מגמה ראלית) לאחר צבא ללימוד הפעלת מחשב "א.כ.א" 03-451729 (5776)

כלכלים תואר ראשון מנוסים בתמחיר או מס"ח 03-734288-9 052-547777 (13749) 03-883636

למפעל דפוס בת"א דרוש עובד לעבודה קבועה בביצוע עבודות שונות שליחויות וקניות. בעל רשיון לקטנוע ומכונית 03-820906 (13693)

זה רציני!! דרושים צעירים/ות מעולים עד גיל 25 לפרויקט שיווק מיוחד! שכר גבוה, תנאים מלאים. מס' מקומות מוגבל!!! (13558) 621587

עובדים מקצועיים בהפעלת מכונת פוג'י/הלחמות גל למפעל אלקטרוניקה. באיזור ת"א 03-286111 (13484)

מלחימות/ מחווטות, נסיון ב-WURE-UP, למשרה מלאה במפעל באזור ת"א (תנאים טובים) 03-286111 (13453) 9659733

נשים וגברים בשקמים ומשבירים לקידום מכירות אחה"צ בכל הארץ 03-7511615 03-7513872 (13433) 03-7513601

עובדים בלתי מקצועיים לעבודה קבועה במפעלי תעשיה בת"א, פ"ת, רמלה, ראשל"צ, חולון ובת-ים 9659733 03-286111 (13422)

לחברה לעבודות עפר מפעיל מעולה ל-950 08-459944 08-451338 (13411)

לבית קפה מסעדה "שלי" יודי-הסירה דרושים: מלצריות/ים לעבודה יום וערב עובד/ת לעבודה במטבח 03-451629 (10686)

אם את/ה ללא מקצוע ומחפש/ת עבודה (9151) 03-5031502

משוחררי צה"ל 1000 ש"ח +טיסה לאירופה "לעובדים במשמרת במאפיה/קונדיטוריה בראשל"צ (9129) 03-9616197-8

פקידים/ות

דרושה פקידת כח-אדם למשרה מלאה 5 ימים בשבוע, גיל 20-25 (11315) 03-422183-5

כתבנית אנגלית עברית, מנוסה. שפת אם אנגלית. לפתח-תקוה ותל-אביב, תנאים טובים. "א.ו.ת." (5940) 03-371465

לסוכנות ספרים בגבעתיים מזכירה לניהול משרד +קלדנות מחשב 03-7527748 (5861)

טלפנית למפעל "אודיס" בהרצליה המתכונן לעבור לפ"ת (6 ימי עבודה 8.00-16.00) (13747) 052-554513

לעו"ד, מזכירה מנוסה, כולל הפעלת מעבד תמלילים "וורדפיל" בשיטה עיוורת, לשעות 8.00-15.00 02-265660 03-252307 (13627)

מזכירת מנכ"ל מנוסה (רצוי אקדמאית) אנגלית ש"מ עיבוד תמלילים עברית אנגלית לחברת אלקטרוניקה גדולה בחולון. 03-286111 (13535) 03-9659733

מנהלת משרד מנוסה אנגלית טובה לתפקיד מגוון בחברה בר"ג. (13511) 03-286111

מזכירה מנוסה אנגלית טובה, עיבוד תמלילים עברית אנגלית לחברת טכנולוגיה מתקדמת בנס-ציונה (תנאים טובים) 03-286111 (13507) 03-9659733

לקריירה: מזכירות מנוסות +ידע בעיבוד תמלילים אנגלית ברמה טובה. למשרות מלאות בת"א. 03-5449848 (13501)

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבוקר

עובדי מחשב

קלדנית/ כתבנית מנוסה למשרה מלאה נסיון קודם חובה גיל 35"-40. 03-5101420 לבקש את לימור (13803)

מורים וגננות

עוזרות ומטפלות

טבחים – קונדיטורים

גזירה/תפירה

ל"קסטרו-מודל": 1. גזרות לפני ואחרי צבא לעבודות יד. 2. תופרות מקצועיות. 03-814424-5-6 לבנצי (5924)

לסריגי הלן בת"א דרושות תופרות מנוסות באוברלוק, זיגזג, עבודות יד, גהצנים וגזרנים. תנאים טובים למתאימים. רח' אלפסי 9 ליד המשביר בסלמה 03-835154 לגדעון (13573)

דרוש הזמן מוכח בעל נסיון להלבשה ספורטיבית 03-820060 (13302)

ל"דונג" דרושות תופרות זינגר ואוברלוק מנוסות להצאיות ושמלות. משכורת ותנאים מצויינים 03-661554 (9747) 03-905652

ל"רומנטיקס" בחולון דרושות תופרות +תנאים 03-5593236 (9172) 03-5564414

הנהלת חשבונות

למפעל שיווקי בגוש-דן מנהל חשבונות דרגה 2, 3 ידע במחשב משרה ל-5 ימים בשבוע לפנות לפני טל' 03-5792830 (5802)

לחברה מסחרית בת"א מנהל/ת חשבונות למחלקת ספקים משרה מלאה נסיון בעבודה 03-611921 לאיבון (13686)

מנהל/ת חשבונות סוג 3 מנוסה בהתאמות, פקודות יומן, חשבונות שכר, הפעלת מחשב לחברה בת"א, (13520) 03-286111

טכנאים הנדסאים

טכנאי מיזוג/ קרור אויר מנוסה, להרצליה, תנאים מצויינים. 03-371465 "א.ו.ת." (5938)

1. טכנאי מזון/ כימאי+ נסיון בניהול צוות במפעל תעשייתי. 2. הנדסאי/ טכנאי מכונות+ נסיון בניהול צוות במפעל מזון. 03-225083 "אולפ" (13590)

שרטט/ מתכנן מבני לייזור אלקטרוני למפעל עתיר ידע באזור רחובות 03-286111 (13415) 03-9659733

שרטוט וגרפיקה

עובדי דפוס

למעבדת אופסט מונטז'ר צלם עם נסיון (13858) 03-379910

דפס בלט מעולה להיידלברג 1/8 +סדר, להתקשר לאחר שעות העבודה 03-778947 (13756)

חשמל ואלקטרוניקה

עובד/ת בתחום מנוסה לחברה גדולה בתל-אביב. תנאים מצוינים. 03-371465 "א.ו.ת." (5950)

חשמלאי מוסמך ומנוסה לנס-ציונה תנאים מצויינים, "א.ו.ת." (5948) 03-371465

מרכיב מכאני +נסיון רב בהלחמות גל ל"א (13516) 03-5449848

לקריירה: מחווטים/ות מנוסים/ות לעבודה בת"א 03-5449848 (13475)

עובדי יהלומים

לקטנות יפות פועל לוח קצוות למטה ולמעלה, (11098) 03-7513192

דרוש פועל פנטזי לאבני משקל אפשרות בחוץ. דרוש לוטש רונדיסט מודלים לפנטזי וציחצוחים אפשרות בחוץ (13694) 7515680

ספרים/ות

נגרים

נהגים

דרוש נהג אדיב להלוקת סחורה מת"א לכל חלקי הארץ, שעות העבודה 8.00 -17.00 גיל 35-25, 12 שנות לימוד, רצוי נסיון קודם, לפנות ת.ד. 21107 ת"א 61210 (11160)

מחסנאים

ל"קסטרו-מודל" עוזר מחסנאי צעיר ונמרץ לאחר צבא בעל מוטיבציה להתקדם 12 שנות לימוד 03-814424-5-6 לבנצי (5925)

מפ"ש מנוסה, לחברת אלקטרוניקה גדולה בת"א, תנאים מצויינים 03-371465 "א.ו.ת" (5782)

מחסנאי סבבי ממסה, בוגר קורס מפמי"ם, ידע בעבודה על מחשב למפעלים בראשל"צ, רחובות, ומה"ש ופ"ת. 03-286111 (13497) 03-9659733

מוכרים/ות

ל"קסטרו-מודל" מוכרות צעירות בעלות הופעה נאה לשעות 19.00 -14.00 אחה"צ (5926) 03-814424-5-6

סוכנים – מקדמי מכירות

לשיווק ציוד למוסכים דרוש איש מכירות בעל רקע טכני ונכונות לעבודה מאמצת עם אתגרים מקצועיים תנאים טובים למתאימים. 03-795127 (13697) 03-706142

לחברה להדפסת מדבקות המקות רפוס דרוש/ה סוכן/ת מכירות בעל/ת נסיון להפקיד רב אתגר ותנאים טובים למתאימים/ה. לפנות ל"רולמג" 03-810312 (13696)

מפעילי ציוד מכני

פועלים/ות

עובדים בלתי מקצועים לעבודות מחסן (משמרות אחה"צ) "א.ב.א" 03-451729 (13862)

עובדי נקיון

עובדי מתכת

מסגר רתך מנוסה לחברה גדולה בחולון/ יהוד, תנאים מצויינים. 03-371465 "א.ו.ת." (5951)

רתך ארגון נסיון מעל 3 שנים קריאת שרטוט חובה בת"א הסעות +ארוחות "חבר" (13838) 03-5101420

מסגר החזקה נסיון מעל 3 שנים בתעשיה בת"א 03-5101420 "חבר" (13836)

כרסמים /חרטים קונבנציונאליים קריאת שרטוט פרופיל גבוה בת"א "חבר" (13834) 03-5101420

רתכי שריון, ארגון חשמל CO_2 בוגרי בי"ס מקצועי פרופיל גבוה קריאת שרטוט "חבר" 03-5101420 (13829)

כרסם C.N.C ידע ונסיון ב-SET-UP על מאוקו למפעל עתיר ידע באזור ת"א (13438) 03-286111

עובדי מוסך

שומרים

דרושים שומרים עד גיל 50 תושבי כפר-סבא פתח-תקוה נתניה הרצליה והסביבה לעבודה במשמרות בתנאים טובים כולל הסעות וכלכלה (רצוי רשיון נשק) 03-370452 (13816)

דרושים קצינים לעבודה בבקורה באזור רמת-השרון בשעות אחה"צ או לילה מתאים לסטודנטים המעוניינים התקשרו לטלפון 03-370452 (עדיפות לבעלי רשיון נשק) (13807)

פנסיונרים

שרותי אחיות

שליחים

ביקוש עבודה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומיאו

אמריקאיות

ג'יפים

דייהטסו

דלתא

וולבו

טלבוט

טנדרים

לנציה

מיני מינור

מסחריות

ב.מ.וו.

במחיר הזדמנות ביואיק (למיסידה) 4 2500 צילינדר סוף 1981 +כל התוספות האפשריות ש"ח 23.500 (9170) 03-887162

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

רנו

אופנועים וקטנועים

השכרת רכב

בתי"ס ושיעורים

חלפי רכב משומשים

מציעים להשכרה

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

וידיאו טייפ

מכונות כתיבה

חיות בית

כלי נגינה

• 1/3 במזומן והיתרה עד 10 תשלומים. פסנתרים חדשים ומשומשים. 43 שנים בשיווק פסנתרי איכות. "מליק פסנתרים" ריינס 125 תל-אביב 03-228385 (5846)

• פסנתרים משומשים, חדשים למכירה השכרה וקניה "ערכי-הפסנתרים" אבן-גבירול 48 תל-אביב 03-265842 (5845)

הלוואות

חקלאות

טרקטורים

מזגני אויר

מכונות תפירה

מכונות גלידה

ריפוי והרדיה

מנעולים וכספות

פוליש וניקיון

ציוד תקשורת

ציפוי אמבטיות

קרוואנים ונגררים

הכרויות

דירות מרוהטות

חניות

• לרשת חנויות ארצית דרושה חנות 150–380 מ"ר 03-722015 (11163)

דיילות מכירה לרשתות השיווק בחיפה והצפון 04-709549 (5858) 03-7527166

סטודנטים/ות למרכז מידע ומודיעין ארצי בחיפה (עבודה במשמרות) 03-286111 (13515)

מכוניות

דירות

באר שבע והדרום

כולם זכאים להלוואה. הלוואות לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים, לעולים חדשים. תעודות זכאות, הלוואות משלימות, הלוואות לשיפוצים. בנק טפחות "המומחים למשכנתאות". לפרטים: באר-שבע, רח' מצדה, מרכז הנגב, 057-76183 קרית-גת, תחנת אגד החדשה, חנות 6, 051-84777 אשדוד, מרכז מסחרי ד', מ.ה. ספירא, 08-552334-5 ראשון-לציון, רח' הרצל 44 03-9664175 רחובות, רח' בית הפועלים 4, 08-451861 רמלה, רח' הרצל 65, 08-230939 (74)

ירושלים

דירות

מכוניות

המועצה האזורית תמר

נווה זוהר, דואר ים המלח 86910 טל' 057-84181

לבוחים בנאות הכיכר ד.נ. ים המלח 86903

דרוש/ה

מורה לכיתות א'-ב'

מגורים במקום

טלפון בבוקר – 057-850911 בערב – 057-35104

לפנות למיכל בלפר

לחברה לבנייה בנס-ציונה דרוש:

מנהל עבודה לשלד וגמר

בעל נסיון רב במבני ציבור

העבודה בקרית-גת

08-476229 – 08-401097

לבריכת מעלה החמישה

דרוש מציל

בעל נסיון והמלצות

נא לפנות טלפון 02-342591

בית ספר משותף עין זיוון

מחפש מורה

לכיתות א', ב'.

לשנת הלימודים תשמ"ט

עדיפות – בעל ותק בהוראה מגורים במקום

לפנות לאילנה או אורי טלפון 06-962176

ראיונות קבלה יתקיימו עד 6/5/88

קופולק

לשעבר... סלקמן וד"ר קופלר בע"מ

למפעלנו בקרית מטלון בפתח-תקוה דרושים

★ פועל מיומן למיתקן ייבוש

לעבודה בשתי משמרות.

★ פועלי ייצור

לעבודה במשמרת אחת.

★ 5 ימי עבודה בשבוע ★

נא לפנות לטלפון 03-9229961 (משה)

למשרד רואה-חשבון דרושה

מזכירה

למשרה מלאה

ידע בהדפסה במחשב,

טלפון 03-444194

דרוש/ה

מונטג'ר/ית (גרפיקאית)

סוכן לדפוס משי

טלפון 03-820518

למשרד מהנדסי בניין דרושים

מהנדס לתכנון – הנדסאי/מבנאי לשירותים

דרוש נסיון קודם

03-324905 03-318218

לחברת סוכני בניה דרושים

פקידי רישוי/מסוף בת"א

פקיד/ת יצוא

בלוד טל' 03-286133

לחברה השוקקת במכירת רכיבים והמשווקת אלקטרוניקה דרוש/ה

מזכירה/מזכיר

אחראי/ת רצוי עם ידע בשוק האלקטרוניקה המקצועי + אנגלית.

טל' 03-483388, 483387

דרושים

★ איש תחזוקה כללי

מכוניות, ואחריות משלוחים) עד גיל 30

★ קופאי עם ידע בחשבונות

לפנות כ"א טל' 03-579111

לחברת מזון דרושים

אנשי מכירות מעולים

לעבודה קבועה

תנאים מעולים לאנשים המתאימים

03-5565644

לחברה לאביזרי רכב דרוש

מחסנאי בכיר

בעל נסיון

טל. 03-337382 03-330748

אלפא נת בע"מ

דרושים לסניף חיפה

1. מנהל חנות למוצרי חשמל ותקשורת

עם נסיון במכירות וניהול חנות

2. מנהל מכירות למחשבים

עם נסיון במכירות P.C. וציוד היקפי

למלון יוקרתי במרכז הארץ דרושים

1. מנהל/ת מחלקת קבלה

2. אחראי/ת מחלקת הזמנות

3. אחראי/ת תחזוקה אוכל ואירועים

נא לפנות בכתב תוך פירוט קורות חיים והנסיון המקצועי לת.ד. 8324 ירושלים 91082 ולציין על המעטפה מלון במרכז הארץ. סודיות מובטחת

למפעל בראשל"צ דרושה

פקידת מכירות נמרצת

★ השכלה תיכונית

★ משא ומתן עם לקוחות

★ הפעלת טלקס ואנגלית

שעות העבודה 8.00 – 16.00

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 18080 תל-אביב

לפרוייקט פרסומי "יחודי" דרושים/ות

רוכשי מודעות מעולים

אנו מציעים:

★ מסלול שכר על-פי יכולת אישית.

★ בונוסים.

★ אפשרות תעסוקה קבועה וקידום בחברה דינמית.

אם את או אתה בעל/ת נסיון מוכח ברכש מודעות, תושב/ת גוש דן/אזור השרון, בעל/ת מוטיבציה גבוהה במיוחד ורוצה להשתלב בעבודה מעניינת התקשר/י עוד היום לתיאום ראיון,

לטל': 03-5464163, 5461096 התחלת עבודה מיידית!!!

לב גן העיר 1988 בע"מ

דרושים: אנשי ביטחון

מלצרים/ יות

טבחים

עוזרי-טבחים

עובדי-מטבח

עובדי ניקיון

העבודה מוצעת גם לסטודנטים וגם במשרות חלקיות

טל' 03-458845 9.00 – 16.00

לכל-בו אלנבי

של

המשביר לצרכן

דרושות

קופאיות

למשרה חלקית במשמרות בוקר ואחר-הצהרים לסירוגין

לראיון נא לפנות למשרדי כל-בו אלנבי רח' אלנבי 115 תל-אביב.

למועצה לענף הלול

דרושות:

1) עוזרת למנהל חשבונות – (סוג 2)

2) מזכירה לאגף החשב

(הדפסה במעבד תמלילים חובה)

נא לפנות לטלפון 03-254191 לחשב

דרושים

סוכנים עצמאיים בכל הארץ להפצת מוצר פיננסי נדרש

★ שעות עבודה גמישות.

★ רווחים גבוהים למתאימים.

נא להתקשר בין השעות 15.00 – 22.00

03-459618

לחברה מסחרית גדולה דרושים

1. מנהלי חשבונות

עצמאיים בעבודה בעלי נסיון של לפחות 5 שנים

יועדפו בעלי נסיון בבנייה ולקוחות.

2. פקידה/כתבנית

נסיון בעבודה על מעבד תמלילים

מקום העבודה ת"א

לפנות עם קורות חיים במכתב-יד לת.ד. 20200 ת"א

החברה דואל

לשרותי כח אדם בע"מ

למחלקה הטכנית

מסגרים/רתכים

עם נסיון של שלוש שנים לפחות לעבודות מגוונות

• המשרות מיועדות לנשים וגברים

• שכר הולם תנאים סוציאליים מלאים לפי החוק

• נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ופנקס שכר

בואו-בואו!

תל-אביב: גורדון 88, (ליד עירית ת"א) 222266, 240878, 245541, 245531.

לעבודה מיידית בחבר

לסניפנו בתל-אביב

◆ דיילות - הופעה נאה ונסיון, השכלה תיכונית עיונית ומעלה (בגרות חובה), גילאים 20-30. העבודה מפוצלת, תקופתית ומיידית - מתאים לסטודנטיות!!!

◆ כתבניות עברית מנוסות + ידע במעבד תמלילים, נסיון של שנתיים לפחות - מיידית, בתנאים טובים!!

המחלקה המשרדית

חבר

חברה לשרותי כח אדם

ת"א, בניין מגדלור, בן יהודה 1 טל' 03-5101420

• הצטיידו בתעודת זהות, המלצות

• שעות הקבלה 08:00-18:30

לעבוד בחבר - להרגיש בבית

למשרד עורכי דין בכיכר מלכי-ישראל בת"א

דרושה

כתבנית מעולה

להדפסה על מעבד תמלילים

5 ימי עבודה, ליום עבודה מפוצל או חצי יום.

טלפון: 03-264218

דרוש

שמאי רכב

לתפקיד עוזר לשמאי החברה

הכישורים הנדרשים:

★ בעל רשיון ממשלתי

★ נסיון של 3 שנים

מועמדים יפנו לקביעת ראיון אישי לטל. 03-625559. סודיות תישמר. המשרה מופנית לנשים וגברים כאחד

כלל חברה לביטוח בע"מ

דרוש

סוכן מכירות

לחברה בתחום ציוד עזר למחשבים.

נסיון קודם + רכב פרטי.

תנאים טובים למתאימים.

טלפון: 03-383427

למשרד שמאים בת"א

דרוש

שמאי רכב

תנאים טובים למתאים

שכר ו/או אחוזים

טל' 03-201372

לחברת יבוא לרכב

דרושה

פקידה

ידיעת השפה האנגלית או הגרמנית – יתרון.

לפנות בכתב לת.ד. 7107 תל-אביב

לחברת יבוא ושיווק

דרושה

מזכירה עברית – אנגלית

לניהול משרד וצוות עובדים

בעלת נסיון של 5 שנים לפחות

נא לפנות בכתב-יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 29191 תל-אביב, מיקוד 65257

דגיש בע"מ

חברה ליבוא ושיווק ציוד

דרוש

מהנדס מכירות

לציוד תעשייתי

מהנדסי מכונות בעלי נסיון של 2 עד 5 שנים יפנו בכתב יד אל:

ת"ד 13200 תל-אביב 61131

הסנה

חברה ישראלית לביטוח בע"מ

כדאי לך לעבוד עם הסנה

כי היום יותר מתמיד

ביטוח עושים בהסנה.

אם התאור מתאים לך:

גיל 25 ומעלה. השכלה תיכונית לפחות. יכולת לפתח ולקיים תקשורת טובה עם אנשים. רוצה ומסוגל לעבוד קשה. בעל רצון עז להצליח.

בוא להיות איש מכירות בביטוח.

אנחנו מציעים לך הכשרה מקצועית מעולה בצעדיך הראשונים, זאת בתנאי שתעמוד בבדיקות המיון והקבלה שלנו.

בדבר פרטים פנה לדליה, טל' 057-34391, בין השעות 13.00-16.00 לא כולל שישי.

לחברה לעמילות מכס

דרושה

פקידת ייצוא

הדפסה אנגלית הכרחית

לפנות למרים 03-660851

דרוש

מונטג'ר

לפנות לשמעון

טלפון: 03-9611688

דרושה

מרכזנית

דרישות התפקיד:

★ נסיון בעבודה על מרכזיות בינוניות או גדולות (תדקס 124, קורל)

★ אדיבה, חרוצה.

★ שליטה מלאה בעברית.

★ ידע בסיסי באנגלית.

★ השכלה תיכונית מלאה.

★ גיל 25 – 35.

★ תושבת גוש דן.

5 ימי עבודה בשבוע, במשמרות, בין השעות 07:30 – 15:30 או 17:00 – 09:00.

תנאים סוציאליים מלאים.

משכורת-מתצעת-800 ש"ח (ברוטו) לחודש + נסיעות + שעות נוספות.

מועמדים העונים על הכישורים הנדרשים יפנו לגב' אורלי, טל. 03-641011 (בשעות 10:00 – 14:00 בלבד) לקביעת ראיון אישי.

העבודה מוצעת לגברים ונשים כאחד.

כלל חברה לביטוח בע"מ

למפעל בפתח-תקוה דרושה

פקידה-כתבנית

עברית אנגלית בעלת 3 שנות נסיון לפחות

רצוי ידע ביבוא

לטלפן בשעות העבודה 03-913191

דרושים

מאבטחים

לעבודות קבועות וחן לאירועים מיוחדים

למתאימים שכר הולם

03-239880 ריינס 23 תל-אביב

אוסטר-קור

מיזוג-אויר לרכב פתח-תקוה

דרוש

מנהל עבודה

לניהול צוות עובדים

בעל ידע בחשמל ונסיון במיזוג אויר לרכב

נא לפנות טלפון: 03-9342080 לעופר

כימאי

דרוש לעבודה במפעל

לאלמן אנודייז באזור תל-אביב

טל' 03-374475

אורמת טורבינות בע"מ

דרושים:

★ מזכירה למנהל הכספים

הדפסה עברית/אנגלית (כולל מעבד תמלילים)

ניהול התכתבות עם גורמי חוץ

נסיון בניהול משרד

עזרה למנהל הכספים בנושאים שבטיפולו

ידע בהנה"ח – יתרון

נסיון בקשר עם מערכת הבנקים – יתרון

המשרה מיידית

★ מזכירת מחלקת הנדסה

ידיעה מושלמת עברית/אנגלית כולל הדפסה

שפות נוספות – יתרון

רצוי נסיון עם מעבד תמלילים

המשרה מיידית.

★ טכנאי הרכבות

דרוש ידע בשרטוט, ריתוך ומסגרות

בוגר בית-ספר מקצועי – עדיפות לבוגרי בתי הסוהר

המשרות מלאות ● 5 ימי עבודה בשבוע ● הסעה מסובסדת

בדבר פרטים נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 68 יבנה מיקוד 70650

שהרור

למחלקת יצוא דרושה

פקידה

במשרה מלאה

★ אנגלית חובה

★ תנאים טובים

★ נסיון הכרחי

לפנות לטל. 03-7520518, 03-7511117-8-9 לאורניק או לרון

לחברת בטון מובא

דרוש

מנהל מפעל

באזור המרכז

הכישורים:

★ בוגר בית-ספר תיכון

★ בעל רשיון רכב פרטי

★ יכולת ניהול מו"מ

עדיפות לבעלי נסיון בענף הבטון

לטלפן 03-7519047

כפר הילדים והנוער

הדסים

מיסודה של ויצ"ו הדסה קנדה

דרושים

מדריך חברתי

אם בית מרכזת

לשנת הלימודים תשמ"ט – ואילך

בכפר 500 חניכים, תלמידי הכתות ד' עד י"ב – ישראלים ועולים מארצות הרווחה.

השכר והתנאים: כמקובל לגבי מורים (עם סיומים קליט). ניתן להמשיך בלימודים גבוהים תוך כדי מילוי התפקידים הנדרשים.

דירות השירות הן בתוך כפר.

בכפר שירותים קהילתיים ברמה גבוהה לעובד ולמשפחתו.

בשעות העבודה הרגילות: טלפון 053-697241

בכתב הדסים, דואר הדסים 42845 (ליד נתניה)

מעוז

חברה לביטוח בע"מ

אם ברצונך להצליח עשה החלטה בטוחה

חברת מעוז, חברת ביטוח בתנופה, מקבוצת הביטוח של בל"ל מחפשת מועמדים רציניים מגיל 24 ומעלה בעלי השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.

אנו נכשיר אותך בקורס משולב לביטוח חיים, כולל תכנון פיננסי פנסיוני ולביטוח אלמנטרי.

נסייע לך לעמוד במבחני רשוי מתמחה של משרד האוצר ובהבטחת הכנסה בשלבים הראשונים של עבודתך כסוכן החברה. נעזור לך להגשים קריירה עצמאית.

טלפן למידי:

03-647294.

ביטוח חיים עושים ב' מעוז

דרושים

מועמדים/ות

שיוכשרו כאנשי מכירות בענף ביטוח חיים

יתקבלו מועמדים:

– מגיל 25

– בעלי השכלה תיכונית לפחות

המועמדים שיתקבלו – לאחר מיון קפדני – יוכשרו בקורס מקצועי ברמה גבוהה ובסיומו תינתן הדרכה אישית צמודה והכנה לבחינות משרד האוצר.

לקביעת ראיון נא לפנות למר דני כהנא טלפון: 03-201278-9 בשעות 09.00 – 16.00

מנורה

חברה לבטוח בע"מ

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

מסגרות חדשניות בבאר שבע לטיפול במשפחות אתיופיות

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

אגף הרווחה בעיריית באר שבע מפעיל בימים אלה תוכנית אינטגרטיבית חדשנית לשילוב עולי אתיופיה בקרב האוכלוסיה המקומית. באחרונה הועברו לטיפול האגף כ־100 משפחות עולים (המהוות כ־35 אחוז מכלל הקהילה האתיופית בעיר), לאחר שלוש שנות טיפול במסגרת משרד הקליטה. בחודשים הקרובים יועברו לטיפול האגף כ־40 משפחות נוספות.

מנהלת אגף הרווחה בעירייה, רחל לוי, מסרה אתמול לסופר „דבר" כי אחוז גבוה בקהילה זו הן משפחות חד־הוריות או כאלה שאחד מבניהן אבד בשלבי העליה מאתיופיה לישראל. על רקע מציאות זו, ומבעיות בעיקר מתן טיפול נפשי לטווח רחוק, באלצו באגף הרווחה לבנות מסגרות טיפוליות לילדי העולים, בעיקר בשעות אחר הצהריים ומחוץ לכותלי בית הספר. בחודש האחרון פתח אגף הרווחה מספר מסגרות כאלה, שהבולטת בהן היא מועדונית לגיל הרך, המיועדת לגילאי 3 עד 6 ונתמכת על ידי קרן ואן ליר. במסגרת זו מצויים 15 ילדים, מוצאיהם עולי אתיופיה, והם נהנים מתוכנית העשרה וארוחה חמה. פעילות זו נעשית בין השעות 12.00 עד 17.00.

המטרה שילוב ילדי העולים מאתיופיה בקהילה ומתן שירותים משלימים, שאינם בהישג יד בבית. מסגרת חדשנית נוספת, שנפתחה לפני כחודשיים, היא מועדונית ביתית־טיפולית. במסגרת זו מאומצת קבוצה של ארבעה־חמישה ילדים על ידי משפחה המעניקה להם, תמורת תשלום, שירותים משלימים מחוץ לשעות הלימודים, כגון סיוע בהכנת שיעורי בית, הקניית הרגלי היגיינה נכונים וארוחה חמה. גם במסגרת זו 50 אחוז מהמטופלים הם ילדי עולים מאתיופיה.

„אחת הבעיות הרווחות בקרב עולים אלה היא היצע תעסוקתי בעל רמת הכנסה נמוכה", אומרת רחל לוי, „ונוסף לניסיון להתמודד עם בעיית החד־הוריות, אנו משתדלים לשפר את הרגלי האכילה הלקויים של העולים. המסגרות החדשניות שפתחנו נועדו להעניק שירותים תומכים לקהילת עולי אתיופיה, הזקוקים להם מאוד".

כדי להתמודד עם הטיפול באוכלוסיה זו, נקלטו באחרונה באגף הרווחה בעירייה שלושה עובדים מהעדה האתיופית, בוגרי המדרשה לעובדים חינוכיים־סוציאליים, העובדים בהדרכתה של עובדת קהילתית מוסמכת.

(יקיר צור). — אסיר ציון לשעבר, ד"ר אלכסנדר פריצקי (מימין), הגיע שלשום בלילה לישראל עם רעייתו פולינה ובתם אנה, בת ה־17. בנתב"ג המתינו להם פעילי המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ ובתם השניה, דורינה (משמאל), שעלתה לפני חודשים אחדים. ד"ר פריצקי (50), מהנדס רדיו ואלקטרוניקה, עבד כמדען בכיר במכון לחקר מתכות בחארקוב. הוא פוטר מעבודתו לאחר שהגיש בשנת 1976 בקשת עלייה לישראל. מאז נאלץ להתפרנס מעבודות זמניות. בני הזוג פריצקי נטלו חלק בארגון סמינרים לתרבות והיסטוריה יהודית. באוגוסט 1981 נעצר ד"ר פריצקי והובא למשפט באשמת תעמולה אנטי־סובייטית. הוא נידון לשלוש שנות מאסר במחנה כפייה. מאז שחרורו, באוגוסט 1984, הגיש בקשות חוזרות לעלות לישראל (צילום: יונתן סלינגר־ישראל סאן)

משפט פרשת הדחפור

שני חיילים מערערים על חומרת העונש; נאשם שלישי מבקש לזכותו

(ע). — יאיר ניסימי ודרור סגדכהן, שני החיילים שהורשעו בפרשת הדחפור, מערערים על חומרת עונשם. הנאשם השלישי, רס"ר שולי רבינו, שמשפטו הגיע לשלב הסיכומים, טען אתמול בבית הדין הצבאי ביפו: „זו עלילה. הייתי שם אך לא ראיתי דבר".

„אין להאמין ליאיר ניסימי ולדרור סגדכהן. השניים רצו להקטין את חלקם בפרשה, ולראיה עדויותיהם מלאות סתירות", כך סיכם אתמול את טיעוניו עו"ד ניר גרשוני, סניגורו של רבינו. כזכור, בעסקת הטיעון שבעקבותיה הורשעו ניסימי וסגדכהן, הם התחייבו להעיד נגד רס"ר רבינו.

לדברי עו"ד גרשוני היה רבינו מרוחק כמה מטרים ממקום האירוע, אולם בשעה שאירע, דיבר בקשר הרדיו למפונים עליו על פיזור ההפגנה ולכן לא ראה כלל מה עשו נהגו יאיר ניסימי ויתר החיילים. „הוא לא היה מעורב ולכן יש לזכותו", אמר הסניגור.

התובע, סגן אריה מוסקונה, טען בסיכומיו כי רבינו הוא זה שאינו דובר אמת וביקש להרשיעו בתקיפה ובהתעללות, כשהוא מדגיש את העדויות המפליליות עליו כנותן הפקודה לכסות את ארבעת תושבי כפר סאלם בעפר.

בעוד רבינו מחכה להכרעת הדין, שתינתן בעוד כמה ימים, הגישו ניסימי וסגדכהן, שהורשעו במסגרת עסקת טיעון בהתנהגות מבישה, ערעור על חומרת עונשם. כזכור גזר בית הדין הצבאי על ניסימי חמישה חודשי מאסר בפועל ושבעה חודשים על תנאי ועל סגדכהן נגזרו ארבעה חודשי מאסר בפועל ושישה על תנאי. בכך לא כיבד בית הדין את עסקת הטיעון במלואה, טוענים הסניגורים, והולכה זו כשגיאה יסודית.

בכתב הערעור טוענים הסניגורים, סרן אלישע כספי וסגן אידיס פאפו, כי „יש חשש שבית הדין הושפע מבלי משים מהפרסומים האינטנסיביים בכלי התקשורת", פרסומים שהיו מגמתיים לדעתם. „פרסום בעיתונות אינו מהווה עילה להחמרה בדין", הוסיפו הסניגורים. עוד טענו, כי „בית הדין שגה בהעניקו משקל מצומצם יחסית לערעור הנורמטיבי שנוצר בקרב החיילים במהלך פעולות השלטת הסדר בגל המהומות האחרון" והוסיפו כי „שגה בית־הדין בקבעו כי מעשים מעין אלה מוציאים את דיבת ישראל לרעה והרי הוצאת הדיבה הרעה מקורה בפרסומים בכלי התקשורת והינה תולדה של דיווח מגמתי. הפרטים העובדתיים שנמסרו לבית־הדין קלים לאין ערוך בהשוואה לפרטים שפורסמו", טענו בערעור. אי לכך הם מבקשים להקל בעונשם של ניסימי וסגדכהן הקלה של ממש.

מועצת פועלי ת"א נגד הפיטורים ב„הארגז"

מאת סופר „דבר"

מועצת פועלי תל אביב תתנגד לפיטוריהם המתוכננים של עשרות עובדים בקואופרטיב „הארגז".

מזכיר מועצת הפועלים, תדי קאופמן, הודיע אתמול בישיבת המזכירות של המועצה כי לאחר מאבק משותף עם ועדי העובדים, שנמשך יותר משנה, נעתרה הממשלה ואשרה הזמנה של 2,000 אוטובוסים במפעל „הארגז", אך עד כה נמנע אגד להזמין ולו אוטובוס אחד.

קאופמן מסר שההסתדרות לא תאפשר לייבא אוטובוסים מחו"ל כשמרחפת סכנה למקום עבודתם של עשרות עובדים. הוא הוסיף שמועצת פועלי תל אביב לוחצת על אגד לזרז את הזמנותיו ב„הארגז", שכן האטת הייצור שוב תכניס את המפעל לקשיים.

בקיצור

★ התאחדות המלונות תומכת ביוזמתו של ח"כ אוריאל לין לאישור הצעת חוק לביטול מס הנסיעות על ישראלים החיים בחו"ל, כדי לעודד את ביקוריהם בישראל בשנת ה־40, במיוחד נוכח הירידה החריפה החזויה הקיץ בתיירות לישראל. המלונאים פועלים לשכנע חברי כנסת רבים לתמוך בהצעת החוק האמורה.

★ במלאות 45 שנה לחיסול קהילות זגלמביה (איזור יהודי בצפון־מערב פולין בו חיו לפני מלחמת העולם כ־100,000 יהודים) יתכנסו היום כ־1,500 יוצאי זגלמביה ביער מודיעין את יד הזיכרון לקדושי זגלמביה, בנדין, סוסנוביץ' והסביבה. יד הזיכרון הממוקמת על כביש מודיעין לצפון ירושלים, בנויה מאנדרטה בגובה שישה מטרים ומתחתה בקעת הנצחה בה יהיו חרוטים שמות הנספים על לוחות שיש. ברחבת יד הזיכרון מצבות לקהילות החרבות של זגלמביה.

★ יו"ר הסיעה הדתית המאוחדת בעיריית חיפה, משה כליטנטל, פנה השבוע אל הנהלת אגד בבקשה שלא להפעיל, עם הנהגת שעון הקיץ את התחבורה הציבורית בחיפה לפני צאת השבת. נודע כי נהלה השיבה בחיוב על פנייתו.

★ 2000 תלמידים מ־26 בתי הספר המקצועיים של רשת „אורט" יפתחו מחר בשיתוף פעולה עם המועצה הלאומית למניעת תאונות בסדרת פעילויות לעצירת הקטל בדרכים ולהגברת מודעות הבטיחות בקרב תלמידי בתי הספר.

מונה למנכ"ל הקואופרציה

מאת אבי שוברט

הוועדה המנהלת של חברת העובדים מינתה אתמול את מרדכי ויסבורד למנכ"ל ברית הקואופרציה הצרכנית.

מרדכי ויסבורד

ויסבורד, שהיה מנהל המחלקה הכלכלית של חברת העובדים במשך שלוש שנים, יעמוד בראש הגוף המנהל המתאם של כל האגודות הצרכניות של חברת העובדים. העיקריות בהן: קראוף רעננה, קראוף צפון, קראוף דן־השרון וקראוף ירושלים.

ויסבורד אמר אמש לסופר „דבר" כי בדעתו לפעול להגברת התיאום ושיתוף הפעולה בין האגודות וכן עם המשביר לצרכן.

הוועדה המנהלת החלה אתמול את דיוניה על נושא ניהול בחברת העובדים, אך דיון לא מוצה ויימשך גם בפגישתה הבאה.

היסטוריון מלחה"ע ה־2 יבוא מברה"מ לישראל

מאת חנה מהלוסקי, סופר „דבר"

היסטוריונים בעלי שם מגוש המזרח, בהם חבר האקדמיה למדעים של ברה"מ, ישתתפו בכינוס בנושא „50 שנה למלחמת העולם השניה" שייערך במשותף על ידי אוניברסיטת חיפה וקיבוץ לוחמי הגיטאות.

פרופ' יואב גלבר, ממארגני הכינוס מסר כי בתשובה להזמנה ששלח לאקדמיה למדעים הסובייטית, קיבל באחרונה הודעה לכינוס יבוא פרופ' אלכסנדר קומגייב, אחד משלושת העורכים העוסקים בכתיבה ההיסטוריה הרשמית של מלחמת העולם השניה. המדען הסובייטי יציג עבודה בנושא „הג'נוסייד הגרמני־הפאשיסטי נגד אזרחים סובייטיים בשטחי הכיבוש הגרמני בשנים 1941־1944".

מהונגריה יגיע נשיא האקדמיה הלאומית למדעים, פרופ' איגנסי ברנד, ומפולין פרופ' צ'סלב מדייצ'ק, ראש הוועד הפולני לחקר פשעי הנאצים. מוסד זה מקביל ל„יד ושם" בישראל.

הכינוס ייפתח בתחילת 1989, אולם כבר ארבעה חודשים עסוקים מארגניו בעריכתו. הכנסת ברוח של בכירי המדענים במערב העוסקים את מלחמת העולם השניה. הכינוס יתמקד בהשפעת מאורעות מלחמה זו על השמדת יהודי אירופה.

מנהיגות יהודיות התכנסו בירושלים

במעמד ראש הממשלה יצחק שמיר, שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו וראש עיריית ירושלים טדי קולק נפתח אתמול כינוס של מנהיגות נשים יהודיות מכל העולם. הכינוס אורגן על ידי מועצת ארגוני הנשים בישראל, כהצדעה למדינת ישראל בשנת ה־40.

מיכל זמורה־כהן, יו"ר מועצת ארגוני הנשים, מסרה כי לכינוס הגיעו מאות מנהיגות נציגות כל התנועות והזרמים ביהדות הציונית.

הכינוס יגעל מורחיים בקבלת פנים בכנסת, שם תתקיים הרצאת אורח של סגן ראש הממשלה שמעון פרס, ויוענקו 11 אותות לנשים ישראליות מצטיינות במקצועו.

לחץ בחינות הבגרות הניע תלמידת כיתה י"ב להתאבד

מאת יוסי ליבוביץ' סופר „דבר"

נערה בת 17 וחצי מקריית ים, תלמידת כיתה י"ב בבית הספר תיכון בקריית חיים, התאבדה שלשום בבוקר בביתה בבליעת 20 כדורים למניעת התקף לב.

התלמידה השאירה אחריה מכתב בו הסבירה את מניעיה. לדבריה לא היתה מסוגלת להתמודד עם הלחץ הגדול המופעל עליה בגלל בחינות הבגרות ההולכות וקרבות. ליד המכתב השאירה גזרי עיתונים רבים בהם התפרסמו כתבות על מתאבדים. הנערה מחקה את שמות המתאבדים ובמקומם כתבה את שמה.

שלשום בבוקר אמרה לאחותה הצעירה כי אינה חשה טוב ולכן החליטה להיעדר מבית הספר. חשדה של האחות התעורר ולכן מיהרה לצלצל לאביה ולספר לו על כך. האב הגיע בסביבות 12.30 בצהריים, מצא את בתו ללא הכרה והזעיק אמבולנס. היא הועברה לרמב"ם, שם מתה כעבור זמן מה.

נסיון התאבדות

נסיון התאבדות אחר אירע אתמול ב־5 לפנות בוקר בתל חנן: אשה בת 62 קפצה מקומה שלישית ושברה מספר חוליות בגבה וברגליה. היא מאושפזת ברמב"ם ואין חשש לחייה. הסיבה למעשה אינה ידועה.

„אני שפוי לגמרי" – טוען מדען רפא"ל; נעצר ויישלח להסתכלות

מאת יוסי ליבוביץ' סופר „דבר"

„אני שפוי לגמרי. בימים האחרונים מאז יום העצמאות הגעתי לצמת רוחנית מאד גבוהה. אשתי הגיעה למצב שבו היא יכולה לדבר עם אלוהים. בשבת בבוקר התחיל תהליך חזרה בתשובה של עם ישראל. אני ואשתי היינו צריכים לכפר על החטאים של עם ישראל. כדי להגיע לזה היה צריך לחזור אחורה לימי בראשית והדבר מתבצע על ידי גלגול נשמות".

זאת אמר אתמול שמואל גור (44) מקריית ים, מדען ברפא"ל, החשוד („דבר" מאתמול) בגרימת חבלה חמורה לאשתו רחל (42), בבית משפט השלום בחיפה במהלך הארכת מעצרו.

נציג המשטרה, רס"ר בכיר חיים שרון, האשים את המדען בגרימת חבלה חמורה בכך שב־24 באפריל בבוקר בביתו ברחוב מרטין בובר 5 בקריית ים היכה את אשתו בראשה במקרוה חשמלית המכשקלות. האשה נפגעה קשה והועברה מהבית יחד עם החשוד ותינוקם בן עשרת החודשים באמבולנסים לרמב"ם.

נציג המשטרה הוסיף כי האשה עדיין מאושפזת ואם החשוד ישוחרר, יתכן שימשיך במעשה אחריה. הוא ביקש לשלוח אותו להסתכלות כדי לקבוע אם הוא מסוגל לעמוד למשפט.

סניגורו של החשוד, עו"ד אלכס גרינשטיין, אמר להגנתו: „מדובר באדם שהוא פיסיקאי ומדען ברפא"ל מזה 20 שנה. היתה התגרות קשה של האשה כלפיו לרבות שיסוי הילדים נגדו". הסניגור הוסיף כי גם החשוד פצוע קשה בפניו.

השופט סלים ג'ובראן פסק כי התרשם מדברי החשוד שהוא זקוק להסתכלות פסיכיאטרית ושלח אותו לרצות 10 ימי מעצר הסתכלות.

100 אסיפות עובדים במפעלי חב' העובדים

מאת סופר „דבר" לענייני עבודה

חברת העובדים לא תבטל את תכניתה לקיים השנה אסיפות עובדים בכ־100 ממפעליה, חרף הקשיים הפוקדים את החברות שבשליטתה.

האחראי לעריכת האסיפות מטעם חברת העובדים, מולי דוד, מסר כי בשבוע שעבר בלבד נערכו שש אסיפות במפעלי „תנובה", שבהן הוצגו דו"חים לשיפור הניהול ותנאי העבודה. עם זאת לא ייערכו אסיפות בחברות „רגישות" במיוחד בעקבות המשבר הפוקד אותן, כגון „סולל בונה", „אליאנס" ו„שמשון".

האסיפות המפעליות נערכות לפי החלטה שקיבלו מוסדות ההסתדרות שמטרתה לשפר את יחסי העבודה ולהגביר את שיתוף העובדים בניהול המפעלים.

לרפי סוויסה „לא היה עניין בשחזור שקרי של מהלכי בנו"

(ע). – רפי סויסה, לשעבר ח"כ וסגן נציב שירות בתי הסוהר, שהורשע בהדחת עדים במשפט של בנו דוד ונידון לשישה חודשי מאסר על תנאי, הגיש אתמול ערעור על הרשעתו לבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

בנו של סויסה הואשם בכוכזד בפריצות לדירות ברחובות וזוכה מהאשמה לפני שבועות אחדים. במקביל, התנהל בבית משפט השלום ברחובות משפטו של האב, שהואשם בהדחת עדים לטובת בנו וכאמור הורשע ונידון למאסר על תנאי לפני כשבועיים.

בהודעת הערעור טוען רפי סויסה באמצעות סניגורו עו"ד חיים משגב, כי לא יכול היה להיות לו כל עניין בשחזור שקרי של מהלכי בנו ביום שלגביו הנאשם במעשי פריצה, משום שסבר כי לבנו אליבי טוב. הוא גם טוען כי שתי עדות התביעה במשפט: כלתו ורד סויסה ואימה תחיה טל, שקרו לכל אורך המשפט ומסעותיהן לוקות בסתירות אין ספור ובעצבונו בבנה, כך למשל היא כופר בטענה לפיה הוא הורה לחיותה טל „לשקר בעדותה במשטרה", ושעזר כי שקרה על דעת עצמה.

★ הקמתה של רכבת פרברים בציר חיפה־נהריה נמצאת כיום בעדיפות עליונה ועם שילובן של הרכבת ורשות הנמלים יקבל הפרוייקט תנופה רצינית", אמר אתמול שר התחבורה חיים קורפו, שהיה אורח עיריית נהריה.

★ מסע בעקבות לוחמים לשחרור חיפה ייערך היום בהשתתפותם של כ־1000 תלמידי כיתות ח' של בתי ספר בחיפה עם מוריהם. הוא יחול בשלוש נקודות מוצא.

80 מ„מכתשים" פורשים עם פיצויים מוגדלים

מאת אמיר רוזנבליט סופר „דבר"

80 מעובדי המפעל הכימי מכתשים בבאר שבע נמצאים עתה בשלבי פרישה מרצון. בעקבות הפסדי המפעל לסוף 1987 בסך כחמישה מיליון דולר, נדרשה ההנהלה על ידי קונצרן כור לבצע שורה של צעדי ייעול, כשבשלב ראשון הכוונה היא לפטר כ־120 עובדים ולהוציא כ־35 לפנסיה תקציבית.

במהלך המשא ומתן המתנהל בימים אלה בין ההנהלה, נציגי העובדים והאיגוד המקצועי של העובדים בראשותו של מזכיר מועצת פועלי באר שבע, בב"צ כרמל, הביעו כ־80 עובדים את רצונם לפרוש תוך קבלת פיצויים מוגדלים.

מזכיר האיגוד המקצועי של העובדים במועצת פועלי באר שבע, מאיר בביוף, אמר אתמול לסופר „דבר" כי ההנהלה וועד העובדים עושים עתה מאמץ מיוחד כדי שכל 120 העובדים המועמדים לפיטורים יפרשו מרצון ולא יהיה צורך בפיטורים מאונס. במקביל, נעשה מאמץ לייעל את המערכת ולצמצם עלויות במפעל. בין השאר נשקלת אף האפשרות לוותר על ארוחות הבוקר, הניתנות כיום לעובדים כחלק מתנאי העבודה.

על פי התוכנית המקורית התכוונה הנהלת המפעל לפטר כ־250 עובדים בשני שלבים. „אני מאמין שאם יתבצע שלב א' של תוכנית ההתייעלות במלואו (פרישה של כ־120 עובדים וצמצום עלויות), לא יהיה צורך בפיטורי עובדים נוספים ואף נילחם נגד גזירה זו", אמר בביוף.

מפעל מכתשים נחשב למעסיק הגדול ביותר בבאר שבע ומועסקים בו כיום 1175 עובדים בשני אתרים: בבאר שבע וברמת חובב.

שיא בתנועת המטענים בנמלים – 16 מ' טונה

מאת יוסף מיכלסקי סופר „דבר"

שיא בתנועת המטענים דרך נמלי הארץ – 16.2 מיליון טונה – הושג בשנת הכספים 1987־1988. בשנה הנסקרת גדלה התנועה בשמונה אחוזים וכשנתיים האחרונות ביותר מ־21 אחוז – מסר שלשום מנכ"ל רשות הנמלים שאול רזיאל במסיבת עיתונאים בחיפה. הוא ציין שהשיא הושג למרות החורף הקשה והעיצומים שהיו בנמלים לפני חתימת הסכמי עבודה חדשים עם פועלי התפעול.

עוד מסרה רשות הנמלים מסר שבימים אלה נחתם הסכם עבודה עם עובדי המנהלה בנמל חיפה והסכמים דומים יחתמו גם עם עמיתיהם בנמלי אילת ואשדוד. הוא אישר כי העובדים המנהליים יקבלו תוספת שכר עד־20 אחוז ונימק זאת בהתייעלות המשתלמת לשני הצדדים: לרשות הנמלים ולעובדיה.

במסגרת ההתייעלות הונהגו לראשונה בנמלים שלוש משמרות, דבר שיאפשר ניצול עסקי מלא של ההשקעות בנמלים ובחברות הספנות.

להלן מסר רזיאל כי בחורף האחרון היתה המתנת אוניות בנמל אשדוד בגלל עיצומי העובדים ומזג האוויר הקשה וכדי למנוע מצב דומה בעתיד החליטו במשותף רשות הנמלים, חברות הספנות ובעלי המטענים על הסכם של „הובלה נתמכת", כלומר העברת אוניות מנמל עמוס עבודה, בדרך כלל אשדוד, לנמל חיפה וכיסוי הוצאות ההובלה היבשתית הנוספות של המטענים כתוצאה מהעברה כזו על ידי שלושת הגופים האלה. ההסדר החדש יווסת את העבודה בנמלים וימנע את ההכרח של קביעת „היטלי הצפיפות" על המטענים באוניות ממתינות בתור לרציפים במצבי עומס עבודה.

רזיאל מסר כי רשות הנמלים הגישה בסוף דצמבר לאישור הממשלה תקציב פיתוח בסך 64 מיליון דולר שטרם אושר והעיכוב פוגע בתפקוד הנמלים.

הטור השבועי

מרכז הסתדרות הגימלאים קורא לחבריו לבוא בהמוניהם למצעד האחד במאי ולהצטרף להפגנת הכוח של הסתדרות הגימלאים לקראת המערכות הבאות. יוצאים מרחבת הועד הפועל. על האחראים לארגון ההסעות להקפיד שהאוטובוסים יגיעו לרחבת הועד הפועל עד השעה 10.00 בבקר

הפעלת חוק הסיעוד –

בישיבת המזכירות הפעילה מסר הח' אוריאל אברהמוביץ כי בתשובה לפנייתו בענין השהיית הפעלת חוק הסיעוד והפסקת מתן השרותים לזקנים – החל מ־1 באפריל 1988 (יום כניסת החוק לתוקף) ע"י קופת־חולים הודיעה לנו שרת הבריאות הגב' שושנה ארבלי־אלמוזלינו: משרד הבריאות וקופת חולים ימשיכו במתן השרותים עד להפעלת החוק למעשה. מר מרדכי צפורי מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי כותב בתשובתו: „המוסד לבטוח לאומי החל לקבל תביעות מאת הפונים ובודק אותן לפי הוראות החוק, קביעת הזכאות מותנית בין היתר בהחלטות של ועדות הסיעוד המקומיות. נודע לנו עתה שקופת חולים נמנעת לשגר את נציגיה לועדות אלה ומבקשת התערבותך. עלינו לציין בניגוד מוחלט לסיכומים שנתקבלו בעבר בדרג בכיר הודיעו משרד הבריאות וקפ"ח על הפסקת התשלומים לאלה שקבלו עד כה שרותי סיעוד מטעמם תוך הפקרת הנזקקים ללא הודעה אלינו ובניגוד להחלטות קודמות. הודעות אלה גרמו לתרעומת קשה של צבור הנזקקים לשרות חיוני זה. מן הראוי שתפעל בענין זה". עד כאן הודעת מר צפורי. מן הראוי כי מרבוי המוסדות העוסקים בענין ומושכים בכיוונים שונים, לא יסבלו הזקוקים לשרותי סעוד עוד יותר. אנו מברכים על הודעת שרת הבריאות ומקווים שהמוסד לבטוח לאומי יפעל ביעילות לבצוע החוק.

בסניפים –

הגליל המערבי – ב־28 במרץ ש.ז. התקיים יום עיון אזורי בבית קיי בנהריה. פתח והנחה הח' שמואל ציפאר. אלוף משנה עופר בר־דוד הרצה על בעיות השלום, הח' אורי אלפרט על הבעיות הכלכליות. הח' דוד קורן מזכיר מועצת הפועלים האזורית סיכם ובירך בחג שמח. הח' דוד עזרא בירך בשם המרכז לתיירות. ב־17 באפריל ש.ז. התקיים כנס של וותיקי התנועה בהשתתפות הח' ירוחם משל, אלי דקססרו, יהושע כץ, דוד קורן והח' עזרא. פתח והנחה שמואל ציפאר.

חיפה – ב־13 באפריל ש.ז. התכנסו וותיקי התנועה במועדון ברוממה לערב מוקדש לשואה ולגבורה במלאות 45 שנה למרד גיטו ורשה. פתח והנחה הח' אהרן לרנר יו"ר הסניף והרצה על השואה הח' נתן צבי. כמו כן משירי משוררי הגיטאות.

גימלאי קרית חיים מברכים את הח' סימה רבקאי בהגיעה לגבורות, בבריאות טובה אריכות ימים והמשך פעילות ברוכה למען הזולת.

רעננה – ב־10 באפריל ש.ז. הרצה הח' משה סמולר על נושא השואה. משה סמולר שהוא מחבר ספר מרתק ידע לרגש את שומעיו בספורו כיצד ניצל בנס מידי הגרמנים. הוא עדות חיה כי בעם ישראל קיים רצון חזק וכוח נפשי העוזר להתגבר על סבלותיו וגם להנחיל לדורות הבאים.

ארגון א.א.א. – יקיים ב־8 במאי 1988 אירוע אמנותי בהיכל התרבות – מייק בורשטיין ושמוליק סגל יופיעו בהצגת סטמפניו. לגימלאים הנחה של 50%. כלומר 20 ש"ח לכרטיס.

ארגון גימלאי קג"מ –

מחר ביום ד' 27 באפריל ש.ז. ייפתח הכינוס הארצי הדו שנתי של הארגון בביתן אהרן ליד כפר ויתקין. חלוקת החומר לצירים תתחיל בשעה 9 בבקר. לרשות צירי הכינוס מת"א והסביבה יעמוד אוטובוס במגרש החניה של הועד הפועל שייצא בשעה 8 בבקר. לרשות הצירים מאזורים אחרים העמוד מכוונת בכניסה לביתן אהרן מכביש נתניה.

מפגן ההסתדרות 1 במאי
הודעות המטה

מפגן ההסתדרות 1 במאי 1988

תל־אביב, 11.00 בבוקר

המסלול: מגשר בר־יהודה. לאורך רח' אבן־גבירול עד כיכר מלכי ישראל

★ **שידור המזכ"ל**

דבר מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, לקראת ה־1 במאי ישודר בקול ישראל ברשת ב', במוצאי שבת, 30.4.88, אחרי מהדורת החדשות של השעה 19.00.

★ **מקום הריכוז לצועדים**

המשתתפים יגיעו למקום הריכוז, לפי הנחיות מטה המפגן, בין השעות 08.00־10.00: אזור רידינג, שד' רוקח, גשר בר־יהודה, כיכר מילנו.

★ **גושי הצעידה**

גוש הצועדים העיקרי מורכב מחברי מוסדות ומועצות הפועלים, כשמזכירי המועצות וחברי המזכירות צועדים בראש גוש המועצה שלהם, מזכירי האגודים המקצועיים, מזכירויות נעמת, מנהלי מוסדות ומפעלי ההסתדרות, ועדי עובדים, נציגי שכבות – יצעדו בראש קבוצותיהם שבמסגרת מועצת הפועלים שלהן.

גושי הצעידה האחרים יכללו את התנועות הקיבוציות, תנועת המושבים, תנועות הנוער החלוציות, רשתות החינוך וגופים אחרים.

גוש המישוריות (פלטפורמות) יטלו חלק כ־30 מישוריות שיציגו את הישגי משק העובדים לענפיו, בתעשיה, בחקלאות ובשרותים. מוסדות ומפעלים ישלבו מצגים תלת־ממדיים שימחישו את הישגיהם בשנת ה־40 למדינה. כן יהיו מישוריות עם להקות ריקוד וזמר.

★ **תיאום הסעים**

לתשומת לב חברי מטות ה־1 במאי – לתיאום הסעים וזמני יציאה יש לפנות לח"ח אריקה פלד ואמנון קרן במטה ה־1 במאי (טלפונים 262714, 431217, 431395־03).

★ **כנס סיכום היערכות**

כנס הסיכום לקראת המפגן יתקיים ביום ג' 26.4.88 בשעה 13.30 בביה"ס לפעילי ההסתדרות, תל־אביב. יפתח מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר. התמנו – מזכירי מועצות הפועלים, מזכירי האגודים המקצועיים, חבר המנהלים במשק העובדים, מזכירי תנועות ההתישבות העובדת, מנהלי מוסדות ההסתדרות וראשי מטות ה־1 במאי למיגזוריהם ומקומותיהם. הכנס יימשך כשעתיים.

★ **טלפונים למטה האופרטיבי** 219889, 256723, 262714־03.

בהצלחה לכולנו!

מטה ה־1 במאי

ההסתדרות עם המדינה לאורך כל הדרך

לבנין חברה עובדת וצודקת

מפגן ענק

העובדים מצדיעים למדינת ישראל בשנתה ה־40

המפגן יעבור משעה 11.00

ברח' אבן גבירול בת"א, מגשר בר־יהודה ועד לכיכר מלכי ישראל

בואו לראות

1 במאי 1988

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

לקבוצת כנרת

ביתנו הראשון בארץ

שפע ברכות ושגשוג

מחברי „מריץ" בקיבוץ דורות

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

המחלקה לעלית ילדים ונוער

ללובה אליאב

ברכותינו החמות לקבלת פרס ישראל

לשנת הארבעים למדינה

אלי עמיר — מנכ"ל עלית הנוער

עובדיה וחניכיה

מפעל הפיס

תכנית הגרלה

חיש־גד 1/88 (כדורסל)

מפעל הפיס מודיע בזה, בהתאם לתכנית הגרלת „חיש־גד" שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3522 מיום 28.1.88, עמ' 713:

1. תחילת מכירתם של כרטיסי חיש־גד 1/1988 (כדורסל) ב־7.4.88.
2. כמות הכרטיסים היא: 4,800,000 כרטיסים.
3. הכמות המדויקת של הכרטיסים הזוכים היא: 1,399,257 והסכום הכולל של הפרסים הנכללים בכרטיסים אלה הוא: 13,420,017 ש.ח.

אליעזר גורן

מנהל כללי

המועצה המקומית יהוד המועצה הדתית

במלאת 3 שנים לפטירתו של ראש המועצה המקומית

סעדיה התוכה ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין המקומי ביהוד ביום רביעי י' אייר תשמ"ח 27.4.88 בשעה 18.00.

לפי בקשת המשפחה הצבור מוזמן לעצרת אזכרה שתתקיים בבית המנוח בשעה 19.00.

מוקירי זכרו מוזמנים לכבד את המעמד בנוכחותם

דוד ריעני — יו"ר המועצה הדתית

מרדכי ליניק — ראש המועצה המקומית ויו"ר ועדת ההנצחה

אנו מתאבלים על מותו של חברנו ובן עירנו היקר מייסד ויושב ראש ארגוננו

מרדכי (מוטקה) גוטסדינר עובדיה ז"ל

ומביעים תנחומינו לכל קרובי המשפחה בארץ ובחו"ל

ועד ארגון יוצאי רדזין פודלסקי בישראל

לבועז בורד והמשפחה

השתתפותנו הכנה באבלכם במות האם

מינה ז"ל

מחלוצות ההתישבות המושב

המרכז החקלאי